Terry Pratchett

HAREKETLİ RESİMLER

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Deli Dolu

Terry Pratchett

HAREKETLİ RESİMLER

"Holy Wood'da büyü falan yok!" dedi Ginger.
"Bence var," dedi Victor. "Farklı bir büyü. Onu hissettik.
Büyü, onu bulduğun yerdedir."

DiskDünya'da sayısız tür büyü vardır; büyü, DiskDünya'nın yapıtaşıdır. Fakat şimdi, Simyacıların elinde yepyeni, kıpır kıpır, *tıkır tıkır* bir büyü doğuyor…
Holy Wood büyüsü!

"Burası farklı bir yer. İnsanlar burada farklı davranıyor. Başka her yerde en önemli şeyler tanrılar, paralar ya da sığırlar falandır. Buradaysa en önemli şey, önemli olmak."

Çünkü *bu* büyü biraz tekinsiz; insanların içine giriyor, onları bambaşka şeylere dönüştürüyor. Harekete geçmek içinse sadece şu üç telkine bakıyor:
"Işıklar! Resim kutusu! Oyun!"

Serinin onuncu kitabı *Hareketli Resimler*, siyah-beyaz filmlerin, kılıçla dövüşen yiğitlerin, şehvetle yatan güzellerin ve konuşan köpeklerin, "Çılgına Dönmüş Bir Dünyada" geçen nostaljik, eğlenceli ve kinematografik macerası.

…üstelik bin tane fille birlikte!!!

DiskDunyaTurkiye diskdunya_tr diskdunya

Delidolu
delidolu.com.tr /delidolu @delidolukitap @delidolukitap

ISBN: 978-605-5060-87-9

"Yalnızca rüyalarımızda tamamen özgürüz.
Diğer her an, bize maaş gerek."

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere'de doğan Sör Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizahı edebiyatının önde gelen isimlerinden biri. Hayalgücü, Büyük A'Tuin'in zihni kadar geniş; kalemi ise Rincewind'in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett'ın yarattığı DiskDünya evrenine ait, 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar var. Bunlar dışında; *2010 İngiliz Yazarlar Ödülü* sahibi *Ulus* ile, çocuklara yönelik yazdığı *Johnny Maxwell* serisi de yazarın külliyatını süslüyor. Ayrıca DiskDünya'ya ait *Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri* ile 2001 yılında, İngiltere'nin en saygın çocuk edebiyatı ödülü olan *Carnegie Madalyası*'nı da kazandı.

Kendisine dünya çapında şöhret getiren ve devasa bir hayran kitlesi kazandıran DiskDünya serisi, film ve dizilere; tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Pratchett'ın eserleriyle sayısız ödül kazanmış olması yetmezmiş gibi, adına verilen bir de "ilk kitap ödülü" var.

Pterry, 2015 yılında ne yazık ki boyut değiştirerek hayranlarını ve yarattığı dünyayı öksüz bıraktı. Fakat bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de az değil. Büyünün gücüyle tabii.

Terry Pratchett, halen İngiltere'de 'kitabı raflardan en çok araklanan yazarlar listesi'nde başı çekiyor.

www.terrypratchett.co.uk

HAREKETLİ RESİMLER

© 2016, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1990, Terry and Lyn Pratchett

İlk baskı 1990 yılında, İngiltere'de *Moving Pictures* adı ile Victor Gollancz Ltd tarafından Colin Smythe Ltd'nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Victor Gollancz Ltd/Orion Publishing Group ile anlaşmalı olarak Anatolialit Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Terry Pratchett
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DİZİ EDİTÖRÜ: Burhan Düzçay
KAPAK GÖRSELİ: Josh Kirby
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Haziran 2017 (2000 adet)

ISBN: 978-605-5060-87-9
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Terry Pratchett

HAREKETLİ RESİMLER

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI - 10

Deli Dolu

İTHAF

Bu kitabı mümkün kılan bütün o harika
insanlara teşekkür etmek istiyorum.
Teşekkür ederim. Teşekkür ederim.
Teşekkür ederim...

İzleyin...

Burası uzay. Bazen 'nihai sınır' da denir.

(Yalnız elbette, aslında *nihai* sınır diye bir şey olamaz, çünkü mantık gereği, sınır denilen şeyin ötesinde bir *şey* bulunması gerekir; dolayısıyla *nihai sınır* bir sınır olamaz ve illâ ki bir sınır olacaksa, buna 'sondan bir önceki sınır' denilebilir...)

Yıldız ışıltılarının arasında engin, siyah bir bulutsu asılı durur; içindeyse tanrıların çılgınlığı gibi pırıldayan kızıl bir dev...

Ve sonra bu pırıltı dev bir gözün ışıltısına dönüşür; gözkapağı kırpılırken ışıltı kararır, engin karanlık yüzgecini oynatır ve yıldız kaplumbağası Büyük A'Tuin boşlukta yüzerek geçer.

Sırtında dört dev fil vardır. Onların omuzlarındaysa buzlarla kaplı Merkez'inin oluşturduğu eksen üzerinde ihtişamla dönen, sularla çevrili, minik Güneş'inin altında pırıldayan Diskdünya uzanır: Dünya ve dünyaların aynası.

Neredeyse gerçekdışı.

Gerçeklik dijital değildir, var ya da yok diyemezsiniz; gerçeklik analogdur, *dereceleri* vardır. Şöyle de söyleyebiliriz: Gerçeklik, nesnelerin sahip olduğu bir *niteliktir*; yani sözgelimi,

ağırlığa sahip olmak gibi bir şeydir. Örneğin bazı insanlar da diğerlerinden *daha* gerçektir. Herhangi bir gezegende yalnızca beş yüz kadar *gerçek* insan olduğu hesaplanmıştır; beklenmedik bir biçimde birbirleriyle karşılaşıp durmalarının sebebi budur.

İşte Diskdünya da olabildiğince gerçekdışı bir yerken, ancak *var olmasını* mümkün kılacak kadar gerçeklik sahibidir.

Ve ancak, başı gerçekten belada olacak kadar gerçektir.

Ankh-Morpork'un yaklaşık elli kilometre dönüşyönünde, Halka Deniz'in Kenar Okyanusu'na kavuştuğu bir yerde dalgalar; rüzgârın süpürdüğü, deniz otlarının sallandığı, tümsek ve çukurlarla kaplı küçük bir kumsalı gürleyerek dövüyordu.

Tepenin kendisi kilometrelerce uzaktan görülebiliyordu. Çok yüksek değildi ama kumsalda, ters dönmüş bir tekne ya da çok şanssız bir balina gibi yatıyordu ve çalılarla kaplıydı. Seçme şansı olsa yağmur buraya hiç yağmazdı. Ve rüzgâr, çevresindeki kum tümseklerini sürekli yeniden şekillendiriyor olsa da tepenin alçak zirvesinde her zaman, çınlayan bir sakinlik hâkimdi.

Burada yüzlerce yıldır, kumdan başka hiçbir şey değişmemişti.

Şimdiye dek.

Kumsalın uzun kıvrımının üstüne denizin sürüklediği odunlardan kaba bir kulübe inşa edilmişti. Gerçi onu 'inşa edilmiş' diye tanımlamak, çağlar boyunca kaba kulübe inşaatıyla meşgul olmuş yetenekli insanlara hakaret sayılırdı. Deniz bile, sadece odun parçalarını sürükleyip oraya yığsa daha iyi iş çıkarırdı.

Ve kulübenin içinde yaşlı bir adam az önce ölmüştü.

"Ah," dedi. Gözlerini açtı ve kulübenin içinde etrafına bakındı. Orayı son on yıldır bu kadar net görememişti.

Bacaklarını (olmasa bile bacaklarının *anısını*) kıyı otlarından yapılmış şiltesinden sarkıttı ve ayağa kalktı. Sonra dışarı, elmas kadar parlak sabaha çıktı. Ölü olmasına rağmen ayin cübbesinin hayaletsi imgesinin hâlâ üzerinde olduğunu görmek ilgisini çekti... Lekeli ve lime limeydi ama ilk zamanlarda koyu kırmızı, altın sırmalı, yani şatafatlı bir giysi olduğu hâlâ belliydi. Ya öldüğünüzde giysileriniz de sizinle ölüyor, diye düşündü, ya da belki sırf alışkanlık eseri, zihinsel olarak giyiniyorsunuz.

Alışkanlık onu kulübenin yanındaki odun yığınına götürdü. Fakat birkaç dal parçası toplamaya çalışınca elleri içlerinden geçti.

Bir küfür salladı.

Tam o anda, suyun kenarında durup denizi seyreden şekli fark etti. Şekil bir tırpana yaslanmıştı. Siyah cübbesi rüzgârda savruluyordu.

Adam aksayarak ona doğru yürümeye başladı; gerçi sonra ölü olduğunu hatırladı ve rahat, normal adımlarla devam etti. On yıllardır rahat adımlarla yürümemişti. Ne kadar kolay anımsadığını görünce şaşırdı.

Daha kara şekille aralarındaki mesafeyi yarılamadan, şekil onunla konuştu.

DECCAN RIBOBE?

"Benim."

KAPININ SON KORUYUCUSU MU?

"Eh, sanırım öyleyim."

Ölüm duraksadı.

ÖYLE MİSİN, DEĞİL MİSİN?

Deccan burnunu kaşıdı ve bunu yapabilmesine şaşırdı. Elbette, diye düşündü sonra, kendi kendine dokunabiliyor olman gerek. Aksi halde un ufak olursun.

"*Teknik olarak*," dedi, "Koruyucu'nun bir Yüksek Rahibe tarafından atanması gerekir. Ve bin senedir Yüksek Rahibe yok. Şey, ben de bunu benden önce burada yaşayan ihtiyar Tento'dan öğrendim. Bir gün bana gelip, 'Deccan,' dedi, 'sanırım ölüyorum, yani artık her şey tamamen sana kalmış, çünkü doğru düzgün *hatırlayan* kimse kalmazsa her şey yine olmaya başlar ve bunun ne demek olduğunu biliyorsun.' Haklıydı. Yine de bu, doğru düzgün bir atama sayılmayabilir."

Kum tepesine baktı.

"Yalnızca o ve ben vardık," dedi. "Ve sonra... Holy Wood'u hatırlayan yalnızca ben kaldım. Ve şimdi de..." Elini ağzına götürdü.

"Ah, eyvah..." dedi.

EVET, dedi Ölüm.

Deccan Ribobe'un yüzünden panik geçtiğini söylemek yanlış olur, çünkü yüzü o anda metrelerce uzaktaydı ve sonunda espriyi anlamışçasına sırıtıyordu. Fakat *ruhu* kesinlikle endişelenmişti.

"Bak, olay şu," dedi telaşla, "yandaki koyda yaşayan balıkçılar dışında buraya kimse gelmez ve onlar da batıl inançları yüzünden balıkları bırakıp hemen kaçarlar. Bense ateşlerin sönmesine izin vermemem ve ilahileri söylemem gerektiğinden, gidip kendime bir çırak bulamadım..."

EVET.

"...bu korkunç bir sorumluluk... işini yapabilen tek kişi olmak..."

EVET, dedi Ölüm.

"Şey... elbette bunu en iyi *sen* bilirsin..."

ÖYLE.

"...yani demek istediğim, bir gemi kazasıyla buraya sürüklenen birini ya da bir hazine avcısını falan bekliyordum. O zaman Tento'nun bana açıkladığı gibi ben de ona açıklayacaktım ve ilahileri öğretecektim ve böylece ölmeden önce her şeyi ayarlamış olacaktım..."

ÖYLE Mİ?

"Herhalde öyle bir şansım yoktur değil mi... hani ben..."

HAYIR.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Deccan umutsuzlukla.

Kıyıya vuran dalgalara baktı.

"Eskiden, binlerce sene önce, orada büyük bir şehir varmış," dedi. "Denizin olduğu yerde. Fırtına çıktığında falan, denizin altında eski tapınak çanlarının çaldığını hâlâ duyabiliyorsun."

BİLİYORUM.

"Rüzgârlı gecelerde burada oturup dinlerdim. Çanları çalan onca ölü insanı hayal ederdim..."

ARTIK GİTMELİYİZ.

"İhtiyar Tento, o tepenin altında, insanlara bazı şeyler yaptırabilen bir şey olduğunu söylerdi. Kafalarına tuhaf hayaller falan sokarmış," dedi Deccan, uzun adımlarla uzaklaşan şekli gönülsüzce takip ederek. "Ben hiç tuhaf hayaller görmedim."

AMA *SEN* İLAHİ SÖYLÜYORDUN, dedi Ölüm. Parmaklarını şıklattı.

İlerideki bir at, seyrek kum otlarını yemeye çalışmayı bıraktı ve Ölüm'e doğru koştu. Deccan atın kumların üzerinde toynak izi bıraktığını görünce şaşırdı. Kıvılcımlar ya da en azından erimiş taşlar beklenirdi o attan.

"Şey," dedi, "söyler misin, ee... şimdi ne olacak?"

Ölüm söyledi.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Deccan karamsarlıkla.

Alçak tepenin üzerinde bütün gece yanan ateş, küller saçarak yıkıldı. Ama birkaç köz hâlâ parlıyordu.

Kısa süre sonra onlar da sönecekti.

. . . .

. . .

. .

.

Söndüler.

.

. .

. . .

. . . .

Tüm gün boyunca hiçbir şey olmadı. Sonra, kasvetli tepenin kenarındaki küçük çukurda birkaç kum tanesi aşağı kaydı ve küçük bir delik belirdi.

Bir şey çıktı. Görünmez bir şey. Neşeli, bencil ve harika bir şey. Bir fikir kadar elle tutulmaz bir şey... ki gerçekten de öyleydi: çılgın bir fikir.

İnsanoğlunun bildiği hiçbir takvimin ölçemeyeceği kadar eskiydi ve şu anda sahip olduğu şey, anılar ve ihtiyaçlardı. Başka zamanlardaki, başka evrenlerdeki hayatı hatırlıyordu. İnsanlara ihtiyaç duyuyordu.

Yıldızların önünde yükseldi, şekil değiştirdi, duman gibi kıvrıldı.

Ufukta ışıklar vardı.

O, ışıkları *severdi*.

Birkaç saniye onlara baktı; sonra görünmez bir ok gibi şehre doğru uzandı ve hızlanarak uzaklaştı.

Oyundan da hoşlanırdı...
Ve aradan haftalar geçti.

Bütün yolların Ankh-Morpork'a, yani Diskdünya'nın en büyük şehrine çıktığını söyleyen bir atasözü vardır.

Ya da en azından, bütün yolların Ankh-Morpork'a çıktığını söyleyen bir atasözü olduğu *söylenir*.

Ama bu yanlıştır. Bütün yollar Ankh-Morpork'*tan* çıkar ve bazen insanlar, o yollarda yanlış yöne yürür.

Şairler, Ankh-Morpork'u tasvir etmeye çalışmayı uzun zaman önce bırakmıştır. Sadece kurnaz şairler, ona artık *bahane* bulmaya çalışmaktadır. Derler ki, "Eh, belki gerçekten kötü kokuyor, belki gerçekten aşırı kalabalık, belki gerçekten biraz Cehennem'i andırıyor (ateşleri söndürürseniz ve kıçlarını tutamayan inekleri bir sene boyunca oraya kapatırsanız iyice andırır Cehennem'i) ama itiraf etmelisiniz ki bu şehir tamamıyla kıpır kıpır, dinamik bir *yaşamla* dolu." Ve bu, şairler tarafından söylenmiş olsa da doğrudur. Ama şair olmayan insanlar, "Ee? N'olmuş?" derler. "Şilteler de yaşamla (yani bakterilerle ve mikroplarla) doludur ama kimse onlar için kaside yazmaz." Şehrin sakinleri de orada yaşamaktan nefret ederler ve iş sebebiyle ya da macera olsun diye veya daha büyük olasılıkla davasının zamanaşımı süresi dolana kadar oradan ayrılmak zorunda kalsalar da geri dönmeye can atarlar ki orada yaşamaktan nefret etmeye devam edebilsinler. Arabalarının arkasına 'Ankh-Morpork - Ya Tiksin Ya Terk Et' yazılı çıkartmalar yapıştırırlar. Ve şehre, malum meyveden esinlenerek 'Büyük Vahuni'* derler.

* Bu meyve yalnızca kâfir Howondaland'in belli bölgelerinde yetişir. Altı metre uzunluğundadır, kulak kiri renginde dikenlerle kaplıdır ve feci derece bozuk karınca yemiş bir karıncayiyen gibi kokar.

Arada bir şehrin hükümdarlarından biri, sözde düşmanları dışarıda tutmak için Ankh-Morpork'un çevresine bir duvar inşa ettirir. Oysa Ankh-Morpork düşmanlardan korkmaz. Hatta harcayacak bol paraları olmaları koşuluyla, düşmanlara kucak bile açar.* Şehir sellerden, yangınlardan, işgal ordularından, devrimlerden ve ejderhalardan sonra bile ayakta kalmayı başarmıştır. (Kabul, bazen tesadüfen ama yine de kalmıştır.) Şehrin neşeli ve iflah olmaz ölçüde satın alınabilir ruhu, onu her şeye karşı korur...

...*du*.

Şimdiye dek.

Gümbür!

Patlama, pencereleri, kapıyı ve bacanın büyük kısmını yok etti.

Simyacılar Sokağı'nda beklenen türden bir şeydi bu. Hatta komşular patlamaları *tercih ederdi*, çünkü en azından onların ne oldukları belliydi ve kısa sürede olup biterdi. Sinsice üzerinize çöken kokulardan daha iyiydiler.

Patlamalar manzaranın bir parçasıydı; daha doğrusu manzaradan kalanların.

Ve *bu* patlama, yerel uzmanların standartlarına göre bile oldukça iyiydi. Kabaran kara dumanın ortasında, sık sık göremediğiniz cinsten kıpkırmızı bir göbek vardı. Yarı erimiş tuğla par-

* Aslında Tüccarlar Loncası'nın yayınladığı ünlü *Bin Süpriz Şehri Ankh-Morpork'a Hoşgeldiniz* adlı broşürde artık 'Barbar Bir İstilacı mısınız?' başlıklı bir bölüm vardır; bu bölümde gece hayatı ve pazarda bulunabilecek folklorik eşyalar tanıtılır. 'Şehrin Steplerinde' bölümünde ise güvenilir kısrak sütü ve yak pudingi bulunabilecek restoranların listesi verilir. Ve sivri mığferli sayısız vandal, buz gibi çadırlarına dönerken neden çok daha fakir göründüklerini ve yanlarında neden kötü dokunmuş birer halı, birer litre içilmesi imkânsız şarap ve hasır şapkalı mor eşek oyuncakları olduğunu merak eder durur.

çaları her zamankinden daha eriyikti. Bunlar düşünüldüğünde bu etkileyici bir patlamaydı.

Gümbür!

Patlamadan bir iki dakika sonra, eskiden kapının olduğu delikten bir şekil fırladı. Şeklin saçları yoktu ve üzerinde kalan giysi parçaları hâlâ yanıyordu.

Yıkımı seyretmeye gelmiş küçük kalabalığa sendeleyerek yaklaştı. Sonra, bir şeyler satma ihtimali olan her yerde belirebilme gibi neredeyse büyülü bir yeteneği olan ve an itibariyle sıcak-etli-börek-ve-ekmek-içi-sosis satan Zararına Dibbler'ın omzuna isli elini koydu.

"Bi... *sözcük* aryom," dedi hülyalı, sersemlemiş bir sesle. "Dilimin ucunda."

"Yanık?" diye tahminde bulundu Dibbler. Ama hemen sonra ticari sezgisi yerine geldi. "Böyle bir deneyimden sonra ihtiyacın olan şey," diye ekledi, içinde sayısız defa geri dönüştürüldüğü için zekâ kazanmasına ramak kalmış organik çerçöpler bulunan hamur işleriyle dolu bir kutuyu uzatarak, "midende sıcak bir etli börek..."

"Yoyoyo. Yanık diil. Bi' şey keşfettiğinde söleđiin bi' laf. Baarak sokağa çıkarsın ya," dedi dumanları tüten şekil, telaşla. "Özel bi' kelime," diye ekledi, is tabakasının altında alnını kırıştırarak.

Başka patlama yaşanmayacağı konusunda ikna olduğu için üzülen kalabalık yanaştı. Bu da patlama kadar iyi çıkabilirdi.

"Evet, bu doğru," dedi yaşlı bir adam, piposunu doldurarak. "*Yangın! Yangın!* diye bağırarak dışarı koşarsın." Zaferle etrafına bakındı.

"O diil..."

"*İmdat!* nasıl? Ya da..."

"Hayır, adam haklı," dedi, kafasında balık dolu bir sepet taşıyan kadın. "Özel bir sözcük vardı. Yabancı dilde."

"Doğru, doğru," dedi kadının yanındaki. "Bir şey keşfeden insanların kullandığı özel, yabancı bir sözcük. Yabancı herifin teki banyoda icat etmiş ya..."

"Eh," dedi pipolu adam, simyacının için için yanan şapkasını kullanarak piposunu yakarken, "sırf banyo yaptılar diye bu şehirdeki insanların neden kâfir dilinde bir şeyler bağırarak koşturup durması gerektiğini *ben* anlamıyorum. Hem şuna baksanıza: Banyo yapmamış. Banyo yapmaya *ihtiyacı var*, evet; ama yapmamış işte. Neden yabancı dilden bir şeyler bağırarak koşmak istesin ki? Bizim de bağırılacak, son derece tatminkâr sözcüklerimiz var."

"Ne gibi?" dedi Zararına Dibbler.

Pipolu adam duraksadı. "Şey," dedi, "mesela... *bir şey keşfettim*... ya da... *yihhuu!* gibi..."

"Hayır, ben *Tsort'un* oralardaki herifi diyorum. Banyo yapıyormuş ve aklına bir fikir gelmiş ve bağırarak sokağa fırlamış..."

"Ne bağırıyormuş?"

"Bilmem. Belki, 'Bana bir havlu verin!' diye bağırmıştır."

"Bahse girerim, öyle bir şeyi *burada* deneyecek olsa kesin bağırır," dedi Zarar neşeyle. "Şimdi baylar bayanlar, öyle ekmek arası sosislerim var ki..."

"Evreka," dedi is kaplı adam, öne arkaya sallanarak.

"Ne olmuş ona?" dedi Zarar.

"Hayır, sözcük bu. *Evreka.*" Kararmış yüzüne endişeli bir sırıtış yayıldı. "*Buldum* demek."

"Neyi?" dedi Zarar.

"*Onu*. En azından *bulmuştum*. Okto-selüloz. İnanılmaz bir şey. Avucumun içindeydi. Ama ateşe fazla yaklaştırmışım," dedi adam, beyin sarsıntısı geçirmekten kıl payı kurtulmuş birinin şaşkın sesiyle. "Çok önemli bi' gerçek... not etmeliyim... *ısınmasına izin verme*. Çok önemli. Bu çok önemli gerçeği not etmeliyim..."

Sendeleyerek, duman tüten yıkıntıya döndü.

Dibbler uzaklaşan adamı izledi. "Acaba neden bahsediyordu?" dedi kendi kendine. Sonra omuzlarını silkti ve sesini yükseltti. "Etli börekler! Sıcak sosisler! Ekmek arası! O kadar taze ki daha domuz bile kaybolduklarını fark etmedi!"

Kumsaldaki tepeden gelen pırıltılı kıvrım kıvrım fikir, bütün bunları izledi. Onun orada olduğunu simyacı bilmiyordu. Onun tek bildiği, bugün olağanüstü yaratıcı olduğuydu.

Ve fikir şimdi, Dibbler'ın zihnini fark etmişti.

O türden zihinleri bilirdi. O türden zihinlere *bayılırdı*. Kâbusvari börekleri bile satabilen böyle bir zihin, düşleri de satabilirdi.

Dalışa geçti.

Çok uzaktaki bir tepede rüzgâr, soğuk gri külleri karıştırdı.

Tepenin aşağısında, iki kayanın arasında kalan bir boşlukta, cüce bir ardıç çalısının hayat mücadelesi verdiği yerde, kumlar hafif hafif akmaya başladı.

Gümbür!

Fazlasıyla zorlu bir sineği bağlamaya çalışmakta olan Görünmez Üniversite'nin yeni rektörü Mustrum Ridcully'nin masasına ince bir sıva tozu tabakası yağdı.

Rektör vitraylı pencereden dışarı baktı. Morpork'un üzerinde bir duman bulutu yükseliyordu.

"Veznedaar!"

Veznedar birkaç saniye sonra nefes nefese geldi. Yüksek sesler onu hep altüst ederdi. "Simyacılardı, Üstat," diye nefes verdi.

"Bu hafta üçüncü oluyor. Lanet olasıca havai fişek tüccarları," diye mırıldandı Rektör.

"Maalesef öyle Üstat," dedi Veznedar.

"Ne yaptıklarını sanıyorlar!"

"Gerçekten bilemiyorum Üstat," dedi Veznedar, sonunda doğru düzgün nefes almayı başararak. "Simya hiç ilgimi çekmemiştir. Baştan sona aşırı... aşırı..."

"Tehlikeli," dedi Rektör kararlılıkla. "Bir sürü lanet şeyi karıştırıyorlar ve 'Hey, bir damla da şu sarı şeyden eklesek ne olur?' diyorlar ve sonra on beş gün kaşsız dolaşıyorlar."

"Ben *kullanışsız* diyecektim," dedi Veznedar. "Basitçe büyü yapmak varken her şeyi zor yoldan yapmaya çalışıyorlar."

"Ben onların, simya taşını düşürmeye çalıştıklarını falan sanıyordum," dedi Rektör. "Bana sorarsan, bir sürü lanet saçmalık. Her neyse. Ben gidiyorum."

Rektör kıyın kıyın odadan kaçmaya çalışırken Veznedar bir deste kâğıdı telaşla ona doğru salladı.

"Gitmeden önce, Rektörüm," dedi ümitsizlik içinde, "acaba birkaç evrak imzalamayı..."

"Şimdi olmaz be adam!" diye terslendi Rektör. "Gidip bir at hakkında görüşme yapmam lazım, tamam mı?"

"Tamam mı?"

"Tamam."

Kapı kapandı.

Veznedar kapıya baktı ve içini çekti.

Görünmez Üniversite yıllar boyu çeşit çeşit rektör görmüştü. İri yarı olanlar, ufak tefek olanlar, kurnaz olanlar, hafifçe deli olanlar, *son derece* deli olanlar... Gelirler, hizmet ederler ve (bazı durumlarda Büyük Salon'a asılacak resimleri bile tamamlanmadan) ölürlerdi. Büyü dünyasında kıdemli sihirbazlık, ancak mayın tarlasında pogo sopası* test işçiliği kadar uzun sürerdi.

Veznedar'ın bakış açısına göre bu pek de önemli değildi. İsmi zaman zaman değişse de asıl önemli olan, her zaman bir rektörün var olmasıydı. Ve Veznedar'a göre bir rektörün en önemli işi bir şeyler imzalamaktı... tercihen, okumadan.

Bu seferki farklıydı. Ofisine sırf, çamurlu giysilerini değiştirmek için geliyordu mesela. Ve insanlara bağırıyordu. Genellikle de Veznedar'a...

Kırk senedir Üniversite'ye adım atmamış birini rektör olarak seçmek, ilk başta gerçekten çok iyi bir fikir gibi gelmişti oysa...

Son yıllarda muhtelif sihirbazlık hizipleri sonucunda o kadar çok savaş yaşanmıştı ki kıdemli sihirbazlar, Üniversite'nin artık bir istikrar dönemine ihtiyaç duyduğuna karar vermişlerdi. Böylece komplo ve entrikalarına birkaç aylığına huzur ve sessizlik içinde devam edebileceklerdi. Kayıtlar araştırıldı ve son derece genç bir yaşta, daha yirmi yedisinde, Yedinci Kademe sihirbaz olmayı başardıktan sonra Üniversite'den ayrılıp ailesinin ülkenin iç kısımlarında mülklerini idare etmeye giden 'Kahverengi' Ridcully'yi buldular.

İdeal görünüyordu.

"Tam adamı," dedi hepsi. "Temiz biri. Taze kan. Köy sihirbazı. İşin zamazingolarına... ee... sihirbazlığın *köklerine* dönüş.

* Üstüne binip zıplamaya yarayan, yay takılmış demir bir çubuktan oluşan alet. [E.N.]

Pipo tiryakisi, gözleri ışıl ışıl, neşeli bir ihtiyar delikanlı. Bir otu diğerinden ayırabilen, ormanların derinliklerinde dolaşan, her türden hayvanla kardeş biri. Yıldızların altında uyur. Kim bilir, belki rüzgârın ne dediğini de anlıyordur. Her ağacın ismini kesin biliyordur. Kuşlarla da konuşur."

Bir haberci gönderilmişti. Kahverengi Ridcully içini çekmiş ve biraz küfretmiş, sonra da bostan korkuluğuna destek yaptığı asasını alarak yola çıkmıştı.

"Ve sorun yaratacak olursa," diye eklemişti sihirbazlar, kendi kafalarının mahremiyetinde, "ağaçlarla konuşan birinden kurtulmak *hiç* sorun olmaz."

Fakat Kahverengi Ridcully çıkıp gelince, kuşlarla gerçekten de konuştuğu anlaşıldı. Hatta kuşlara *bağırıyordu* aslında ve onlara bağırdığı şey genellikle, "Kanadından vurdum, seni piç!" oluyordu.

Yerdeki hayvanlar ve gökteki kuşlar Kahverengi Ridcully'yi sahiden tanıyordu. Tanıma işinde o kadar ustalaşmışlardı ki, Ridcully'nin mülkünün çevresindeki kırk beş kilometrelik bölgede sivri bir şapka görür görmez kaçıyor, saklanıyor, hatta iyice ümitsiz kalınca vahşice saldırıyorlardı.

Ridcully, gelişinin üzerinden daha on iki saat geçmeden, kâhyanın kilerine av ejderlerinden oluşan bir sürü yerleştirmiş, dehşet verici arbaletiyle kadim Sanat Kulesi'nin tepesindeki kuzgunlara oklar fırlatmış, bir düzine kırmızı şarap içmiş ve daha yaşlı ve unutkan sihirbazların sözlüğe bakmasına sebep olan sözcükler içeren bir şarkı söyleyerek sabahın ikisinde yatağına yuvarlanmıştı.

Ve sonra saat beşte kalkıp kıyıdaki bataklıklarda ördek avına çıkmıştı.

Ve kilometrelerce uzunluktaki nehirde doğru düzgün alabalık olmadığından yakınarak geri dönmüştü. (Ankh Nehri'nde balık tutamazdınız, zira oltanın batması için, üzerinde hoplayıp zıplamanız gerekirdi.)

Ve kahvaltıda bira içmişti.

Ve *fıkralar* anlatmıştı.

Ama diğer yandan, diye düşündü Veznedar, en azından Üniversite'nin idaresine karışmıyordu. Aslında Ridcully, belki bir dizi av köpeği dışında *hiçbir* şeyin idaresine karışmıyordu. Bir şeye ok atamıyor, onu avlayamıyor ya da oltaya takamıyorsa, onunla ilgilenmek anlamlı gelmiyordu.

Kahvaltıda bira! Veznedar ürperdi. Sihirbazların keyfi öğleden önce hiç yerinde olmazdı ve Büyük Salon'da kahvaltı, yalnızca öksürükler, hizmetkârların sessiz ayak pıtırtıları ve zaman zaman yükselen bir inlemeyle bozulan sessiz ve kırılgan bir olaydı. Bağıra bağıra böbrek, siyah puding ve bira isteyen insanlar yepyeni bir olguydu.

Bu korkunç adam karşısında dehşete düşmeyen tek kişi Windle Poons idi; yüz otuz yaşında, sağır bir ihtiyar. Kadim büyülü yazmalar konusunda uzmandı ama gündelik hayatla başa çıkabilmesi için, önceden yeterince bilgilendirilmesi gerekiyordu. Adam yeni Rektör'ün, kuş peşinde koşan bir doğa aşığı olduğunu hemen kavramıştı ama düzendeki değişimi kavraması bir iki haftasını almıştı. Bu arada doğa ve doğa unsurları hakkında hatırlayabildiklerine dayanarak nazik, medeni sohbetler ediyordu.

Şöyle şeyler:

"Herhalde sizin için, hmm, yıldızların altında değil de, hmm, gerçek bir yatakta uyumak, hmm, değişiklik olmuştur?" Ya da: "Bu şeylere, hmm, çatal bıçak denir, hmm." Ya da: "Çırpılmış

yumurtanın üzerindeki, hmm, bu *yeşil* şeyler maydanoz olabilir mi sizce?"

Ve yeni Rektör yemek yerken hiç kimseyi dinlemediği, Poons da hiç yanıt almadığını hiç fark edemediği için çok iyi anlaşıyorlardı.

Her neyse. Veznedar'ın başka sorunları vardı.

Simyacılar gibi. Simyacılara güvenemezdiniz. Aşırı ciddi tiplerdi.

Gümbür!

Ve bu sonuncusuydu. Günlerdir patlama olmuyordu. Şehir yine sakinleşmişti, ki bu oldukça aptalca bir şeydi.

Oysa Veznedar'ın akıl edemediği şey, artık patlama olmamasının simyacıların her ne yapıyorlarsa onu yapmayı bıraktıkları anlamına *gelmediğiydi*. Yalnızca... onu artık *doğru* yapıyorlardı...

Gece yarısıydı. Dalgalar kumsalda gürlüyor, gecenin içinde fosfor gibi ışıldıyordu. Ama dalgaların sesi kadim tepenin çevresinde, bin tane kadife tabakasının ardından geliyor gibi ölüydü.

Kumlardaki delik iyice genişlemişti.

Oraya kulağınızı dayasanız, alkış sesi duyduğunuzu sanabilirdiniz.

Hâlâ gece yarısıydı. Dolunay, şehirle arasında binlerce kilometre olmasına minnettar, Ankh-Morpork'un dumanlarının ve kokularının üzerinde süzülüyordu.

Simyacıların Lonca Binası yeniydi. Orası hep yeniydi. Son iki sene içinde patlamalar yüzünden dört kez yıkılmış ve yeniden inşa edilmişti. Son seferinde, bunun işe yarayacağı umularak, dershane ve deney odaları eklenmemişti.

Yüzleri örtülü birtakım kişiler gizlice binaya girdi. Birkaç dakika sonra üst kattaki pencerelerden birinin ışıkları yavaşça söndü.

Eh, hemen hemen söndü.

Orada bir şeyler oluyordu. Pencere çok kısa bir süre için tuhaf bir ışıltı ile doldu. Ardından dağınık tezahüratlar geldi.

Ve bir *ses* vardı. Bu sefer bir patlama sesi değil; teneke bir bidonun dibinde mırıldayan mutlu bir kedinin tuhaf sesi gibi, mekanik bir ses.

Tıkırtıkırtıkırtıkır... tıkır yaptı.

Ses, tezahüratlardan oluşan bir fon üzerinde dakikalarca devam etti. Ve sonunda biri konuştu:

"Bugünlük bu kadar, dostlar."*

"Bugünlük bu kadar ne?" dedi Ataerk ertesi sabah.

Önündeki adam korkuyla titriyordu.

"Bilmiyorum, efendimiz," dedi. "Beni içeri sokmadılar, efendimiz. Kapının dışında beklettiler."

Sinirli sinirli ellerini ovuşturdu. Ataerk'in bakışları onu yerine mıhlamıştı. Bu bakış iyi bir bakıştı ve en iyi yaptığı şeylerden biri, sözünü bitirdiğini sanan insanların, konuşmaya devam etmesini sağlamaktı.

Şehirde kaç ajanı olduğunu yalnızca Ataerk biliyordu. Şu an önünde dikilen ajan, Simyacılar Loncası'ndaki bir hizmetkârdı. Bir defasında, Kötü Niyetli Oyalanma Suçu ile Ataerk'in önüne çıkma talihsizliğine uğramıştı ve ondan sonra, kendi hür iradesiyle casus olmayı seçmişti.**

* Küçükken severek izlediğimiz *Looney Tunes* çizgi filmlerinin kapanış anonsu. [E.N.]
** Diğer seçenek, kendi hür iradesi ile akrep çukuruna atılmaktı.

"*Gerçekten* bu kadar, efendimiz," diye sızlandı. "Yalnızca sözünü ettiğim tıkırtı vardı ve bir de kapının altından titrek *pırıltılar* geliyordu. Ve, ee... burada gün ışığının yanlış olduğunu söylediler."

"Yanlış mı? Nasıl yanlış?"

"Ee... bilmiyorum, efendim. Yanlış dediler sadece. Işığın daha iyi olduğu bir yere gitmeliymişler, öyle dediler. Ah, bir de bana, gidip onlara biraz yiyecek getirmemi söylediler."

Ataerk esnedi. Simyacıların tuhaflıklarında son derece sıkıcı bir şey vardı.

"Demişlerdir tabii," dedi.

"Oysa daha on beş dakika önce akşam yemeği yemişlerdi," diye patladı hizmetkâr.

"Belki yaptıkları şey insanları acıktırıyordur," dedi Ataerk.

"Evet. Ve mutfaklar o gece artık kapanmıştı; ben de gidip Zararına Dibbler'dan bir tepsi sıcak sosisli aldım."

"Almışsındır tabii." Ataerk masasının üzerindeki belgelere baktı. "Teşekkür ederim," dedi, "gidebilirsin."

"Ve ne oldu biliyor musunuz, efendimiz? Sosisler hoşlarına gitti. Onları gerçekten *sevdiler!*"

Simyacıların bir loncası olması bile dikkate değer bir olaydı. Sihirbazlar, işbirliği sevmeyen kişilerdi yalnızca ama aynı zamanda doğaları gereği, hiyerarşiye eğilimli ve rekabetçiydiler. Organizasyona *ihtiyaçları* vardı. Tepesinden bakacak altı kademe ve arzulanacak bir Sekizinci Kademe yoksa, Yedinci Kademe sihirbaz olmanın ne anlamı olurdu ki? Nefret edecek ve küçümseyecek başka sihirbazlara *ihtiyacınız* vardı.

Buna karşın her simyacı, yalnızca simyacıydı; karartılmış

odalarda ve gizli bodrumlarda çalışırlar ve durmaksızın büyük piyangoyu ararlardı: Simyacının Taşı, Yaşam İksiri... Simyacılar hep sıska, kızarmış gözlü, ortak savunma amacıyla bir araya toplanmış bireysel kıllardan ibaret sakalları olan, kaynayan civanın yakınında fazla kalmaktan kaynaklı dalgın, dünyadışı ifadeler taşıyan adamlardı.

Simyacılar başka simyacılardan nefret etmezdi; sadece, genellikle onları hiç fark etmez, fark ettiklerinde de mors balığı olduklarını zannederlerdi.

Bu yüzden onların hakir görülen minik loncaları, mesela Hırsızlar, Dilenciler ya da Katiller Loncası'nın güçlü statüsüne kavuşmayı hayal bile etmemişti; bunun yerine, potasyum siyanür ile çalışırken aşırı rahat davranan ya da ilginç mantarları imbikten geçirip ortaya çıkan sıvıyı içen ve bu yüzden perilerle şarkı söylemek için çatıya çıkan simyacıların dullarına ve ailelerine yardım etmeye adamıştı kendini.

Gerçi ortada *çok fazla* dul ve yetim de yoktu, çünkü simyacılar başka insanlarla uzun süreli ilişki kurmayı güç bulurlardı ve evlenmeyi başarsalar bile bunun sebebi genellikle, maden eritme potalarını tutacak birine ihtiyaç duymuş olmaları olurdu.

Sonuç olarak, Ankh-Morpork simyacılarının şimdiye dek keşfettikleri tek beceri, altını *daha az* altına dönüştürmekti.

Şimdiye dek...

Şimdi, banka hesabında beklenmedik bir servet keşfeden ve yetkilileri bu durumdan haberdar etmekle parayı alıp kaçmak arasında kalan insanların sinirli heyecanına kapılmışlardı.

"Sihirbazlar bundan hiç hoşlanmayacak," dedi içlerinden biri. Lully adında, zayıf ve tereddütlü bir adamdı bu. "Buna büyü

diyecekler. Sihirbaz olmayanların büyü yapmasına gerçekten *sinirleniyorlar*, biliyorsunuz."

"Bunda büyü falan yok," dedi lonca başkanı Thomas Gümüşbalık.

"Ama cinler var?"

"Bu büyü değil. Bu yalnızca sıradan okült."

"Ama semender de kullanıyoruz."

"Son derece normal doğa tarihi. Bunda yanlış bir şey yok."

"Eh, tamam. Ama yine de buna büyü *diyecekler*. Nasıl olduklarını bilirsiniz."

Simyacılar kasvetle başlarını salladı.

"Onlar gerici," dedi lonca sekreteri Sendivoge. "Sadece böbürlenip duran büyokratlar. Diğer loncalar da öyle. İlerleme hakkında ne bilirler ki? Umurlarında bile değil. Böyle bir şeyi yıllar önce yapabilirlerdi ama yaptılar mı? Yok canım! İnsanların yaşamlarını nasıl daha, ee... nasıl daha *iyileştirebileceğimizi* bir düşünün. Olasılıklar muazzam."

"Eğitimsel," dedi Gümüşbalık.

"Tarihsel," dedi Lully.

"Ve eğlenceli de," dedi lonca haznedarı Peavie. Ufak tefek, sinirli bir adamdı. Zaten çoğu simyacı sinirli olurdu; deney için potada kaynattıkları şeyin neler yapacağını bilmemekten kaynaklanan bir durum...

"Şey, evet. Açık ki *biraz* eğlenceli de," dedi Gümüşbalık.

"Büyük tarihi dramalardan bazıları..." dedi Peavie. "Sahneyi bir düşünsenize! Birkaç aktör topluyorsunuz, *bir kez* rol yapıyorlar ve Disk'in her köşesindeki insanlar bunu istedikleri kadar çok izleyebiliyorlar! Maaşlardan da büyük tasarruf sağlar bu arada," diye ekledi.

"Ama zevkli bir şekilde yapılmalı," dedi Gümüşbalık. "Büyük sorumluluk taşıyoruz. Hiçbir şekilde..." Sesi solup gitti. "Bilirsiniz... *bayağı* olmayan şeyler yapılmalı."

"Bizi engelleyecekler," dedi Lully kasvetle. "Sihirbazları bilirsiniz."

"Bunu ben de düşündüm," dedi Gümüşbalık. "Ama zaten burada ışık çok kötü. Bu konuda hemfikiriz. Berrak göklere ihtiyacımız var. Ve buradan çok uzaklarda olmalıyız. Sanırım doğru yeri biliyorum."

"İnanır mısınız, bunu yaptığımıza hâlâ inanamıyorum," dedi Peavie. "Bir ay önce yalnızca çılgınca bir fikirdi. Ama şimdi işe yarıyor! Tıpkı büyü gibi... ama büyülü değil. Anlarsınız işte," diye ekledi çabucak.

"Yalnızca illüzyon değil, *gerçek* bir illüzyon," dedi Lully.

"Bunu düşünen oldu mu bilmiyorum," dedi Peavie, "ama bu bize biraz para da kazandırabilir. Hım?"

"Fakat bu önemli değil," dedi Gümüşbalık.

"Hayır hayır. Elbette değil," diye mırıldandı Peavie. Diğerlerine baktı. "Bir kez daha izleyelim mi?" dedi utangaç utangaç. "Kolu ben çeviririm. Ve... ve şey, bu projeye fazla katkım olmadı ama bu, ee... bu *şeyi* buldum."

Cübbesinin cebinden çok büyük bir torba çıkardı ve masanın üzerine bıraktı. Torba devrilince içinden birkaç köpüksü, beyaz, şekilsiz top yuvarlandı.

Simyacılar bakakaldı.

"Bu ne?" dedi Lully.

"Şey..." dedi Peavie rahatsızca, "şöyle yapıyorsun: Biraz mısır alıyorsun, sonra diyelim ki üç numaralı potaya koyuyorsun, biraz yemeklik yağ ekliyorsun, anlıyor musunuz, sonra üzerine

tabak gibi bir şey kapatıyorsun ve ısıttığın zaman patlıyor; yani şey, *öyle* patlamıyor. Patlamayı bıraktığı zaman tabağı çekiyorsun ve mısır, ee... bir dönüşüm geçirmiş oluyor..." Meslektaşlarının anlamamış suratlarına baktı. "Yeniyor," diye mırıldandı özür dilercesine. "Üzerine tereyağı ve tuz koyarsanız, tuzlu tereyağı gibi bir tadı oluyor."

Gümüşbalık, kimyasallarla lekelenmiş elini uzattı ve köpüksü parçalardan birini ihtiyatla seçip ağzına attı. Düşünceli düşünceli çiğnedi.

"Bunu neden yaptım bilmiyorum aslında," dedi Peavie kızararak. "Ama *olması gerektiği* gibi bir fikre kapıldım."

Gümüşbalık çiğneyeme devam etti.

"Tadı karton gibi," dedi bir süre sonra.

"Özür dilerim," dedi Peavie ve beyaz yığının kalanını torbaya süpürmeye çalıştı.

Gümüşbalık elini nazikçe onun koluna koydu.

"Ama," dedi, bir başka köpüksü parça daha seçerek, "gerçekten de bir olayı *var*, değil mi? Gerçekten *doğru* gibi geliyor. Adı ne demiştin?"

"Aslında bir ismi yok," dedi Peavie. "Ben pörtlemiş tahıl diyorum."

Gümüşbalık bir tane daha aldı. "Gülünç," dedi, "yedikçe yiyesin geliyor. Daha *fazlamsı*. Pörtlemiş tahıl ha? Tamam. Her neyse... Baylar, kolu bir daha çevirelim."

Lully, filmi 'sihirsiz lamba'ya sarmaya başladı. "Projeyi gerçekten büyütebileceğimiz ve sihirbazların bizi rahatsız etmeyeceği bir yer bildiğini söylüyordun?" dedi.

Gümüşbalık bir avuç dolusu pörtlemiş tahıl aldı.

"Biraz uzakta," dedi. "Kıyıda. Güzel, güneşli bir yer ve bugünlerde kimse oraya gitmiyor. Rüzgârın süpürdüğü eski bir orman, bir tapınak ve kum tepelerinden başka hiçbir şey yok."

"Tapınak mı? Tanrılar gerçekten *sinirlenebilir*, çünkü..." diye başladı Peavie.

"Bak," dedi Gümüşbalık. "Bütün bölge yüzyıllardır terk edilmiş halde. Orada hiçbir şey yok. İnsan yok, tanrı yok, hiçbir şey yok. Yalnızca bizi bekleyen bol bol gün ışığı ve boş arazi var. Çocuklar, beklediğimiz fırsat bu. Sihir yapmamıza izin yok, altın yapmamıza izin yok, para kazanmamıza bile izin yok... o zaman biz de gidip *hareketli resimler* yapalım. *Tarih* yapalım!"

Simyacılar neşelenerek arkalarına yaslandı.

"Evet," dedi Lully.

"Ah. Tamam," dedi Peavie.

"Hareketli resimlerin şerefine!" dedi Sendivoge, bir avuç pörtlemiş tahıl kaldırarak. "Bu arada... bu yeri nereden duymuştun?"

"Ha, ben..." Gümüşbalık sustu. Şaşkın görünüyordu. "Bilmiyorum," dedi sonunda. "Pek... hatırlayamıyorum. Bir yerlerden duymuş ve sonra unutmuş olmalıyım. Nedense aklıma geliverdi. Bu tür şeylerin nasıl olduğunu bilirsiniz."

"Evet," dedi Lully. "Ben de filmi öyle bulmuştum. Sanki onu nasıl yapacağımı *hatırlıyor* gibiydim. Tuhaf, gülünç oyunlar oynuyor şu zihin."

"Evet."

"Öyle."

"Zamanı gelmiş bir fikir... anlarsınız."

"Evet.

"Ya."

"Ya."

Masaya birazcık endişeli bir sessizlik çöktü; kendilerini neyin huzursuz ettiğine dair zihinsel parmaklar basmaya çalışan beyinlerin sessizliğiydi bu.

Hava kıvılcımlanır gibi oldu.

"Bu yerin adı ne?" dedi Lully sonunda.

"Eski günlerde ne deniyormuş, bilmiyorum," dedi Gümüşbalık, arkasına yaslanıp pörtlemiş tahılları kendine çekerek. "Ama bugünlerde 'Holy Wood' diyorlar."

"Holy Wood..." dedi Lully. "Kulağa... aşina geliyor."

Bunu düşünürlerken bir sessizlik daha oldu.

Sessizliği Sendivoge bozdu.

"Ah, pekâlâ," dedi neşeyle, "Holy Wood! Biz geliyoruz!"

"Evet!" dedi Gümüşbalık, huzursuz edici bir düşünceyi kovalamaya çalışırmış gibi başını iki yana sallayarak. "Tuhaf şey gerçekten. İçimde garip bir duygu var... sanki... bunca zamandır zaten hep oraya gidiyormuşuz gibi..."

Gümüşbalık'ın binlerce kilometre altında, Diskdünya kaplumbağası Büyük A'Tuin yıldızlı gecede hülyalı hülyalı yüzüyordu.

Gerçeklik bir eğridir.

Sorun bu değildir. Sorun, gerektiği kadar gerçeklik *olmamasıdır*. Görünmez Üniversite'nin...

...Diskdünya'nın başlıca sihirbazlık ve büyük akşam yemekleri okulu sayılan Kütüphanesi'nde bulunan –ki buradaki kitap koleksiyonu, Zaman ve Uzam'ı çarpıtacak kadar muazzamdır– gizemli metinlerin bazılarına göre...

...başlangıçta yaratılmış tüm gerçekliğin en az onda dokuzu çokluevrenin dışındadır ve tanımı gereği çokluevren, her şeyin tamamını içerdiğinden; bu, işleri biraz zora sokmaktadır.

Evrenlerin sınırlarının dışında 'ham gerçeklik'ler, 'olabilirdi'ler, 'olabilir'ler, 'asla-olmamış'lar ve 'vahşi fikirler' vardır ve hepsi, mayalanmaya bırakılmış süpernovaların içindeki unsurlar gibi, kaos içinde yaratılmakta ve yok edilmektedir.

Ve bunlar zaman zaman, dünyaların duvarlarının aşınıp inceldiği yerlerden *içeri* sızabilirler.

Gerçeklik de dışarı sızar.

Bunun etkisi, derin denizlerdeki sıcak su gayzerlerinin etkisi gibidir.

Ve nasıl ki tuhaf denizaltı yaratıkları bu gayzerlerin etrafında ısı ve besin bularak varoluşun hiç olmaması gerektiği çevrelerde kısa ve minik varoluş vahaları yaratırlarsa, Holy Wood fikri de masumca ve neşeyle Diskdünya'ya sızdı.

Ve gerçeklik dışarı kaçtı.

Ve sonra bulundu. Çünkü dışarıda öyle Şeyler vardı ki; o Şeylerin minik, aciz gerçeklik birikintilerinin kokusunu alma yeteneklerinin yanında, köpekbalıkları ve kan damlası bağıntısı son derece sıkıcı kalırdı.

Ve şimdi o Şeyler toplanmaya başlamıştı.

Kum tümseklerinin üzerinde bir fırtına süzülüyordu ama bulutlar alçak tepeye ulaştıklarında kıvrılarak uzaklaştı. Kuru toprağa yalnızca birkaç damla yağmur düştü ve fırtına hafif bir esintiye dönüştü.

Esinti, uzun zaman önce sönmüş bir ateşin kalıntılarının üzerindeki kumları süpürdü.

Yamacın biraz aşağısında, şimdi, diyelim ki bir porsuğun geçebileceği kadar genişlemiş olan deliğin yakınında küçük bir taş yerinden oynadı ve yuvarlanarak düştü.

■

Bir ay çabucak geçti. Buralarda fazla oyalanmak istemiyordu.

Veznedar, Rektör'ün kapısını saygıyla çaldı, sonra açtı.

Ve bir arbalet oku, şapkasını kapıya zımbaladı.

Rektör arbaleti indirdi ve dik dik Veznedar'a baktı.

"Çok tehlikeli bir şey yaptın be adam," dedi. "Pis bir kazaya yol açabilirdin."

Veznedar bugün olduğu yere (daha doğrusu on saniye önce olduğu yere – ki bu, şimdiki gibi küçük bir kalp krizinin değil, sakin ve kendinden emin bir kişiliğin bulunduğu bir yerdi) beklenmedik olayların etkisinden çabuk kurtulmak gibi muazzam bir yeteneği olmadan gelemezdi, gelmemişti. Kadim ahşabın üzerine tebeşirle çizilmiş hedef tahtasından şapkasını çekip kurtardı.

"Bir şey yok, bir şey yok, " dedi. Başka hiçbir ses, muazzam bir çaba göstermeden bu kadar sakin kalamazdı. "Delik neredeyse hiç görünmüyor. Ama ee... neden kapıya ok atıyorsunuz Üstat?"

"Aklını kullan be adam! Hava karanlık ve lanet duvarlar da taştan yapılmış. Kapı yerine kahrolası duvarlara ok atmamı beklemiyorsun herhalde, değil mi?"

"Ha," dedi Veznedar. "Kapı, ee... beş yüz yıllık da," diye ekledi, ince ayarlı bir paylama ile.

"Belli," dedi Rektör. "Lanet olası koca kara şey. Burada ihtiyacımız olan şey, adamım, çok daha az miktarda taş ve tahta; onların yerine de biraz daha neşe! Birkaç spor posteri falan mesela. Ya da bir iki süs eşyası."

"Hemen ilgilenirim," diye yalan söyledi Veznedar rahatça. Kolunun altındaki kâğıt destesini hatırladı. "Bu arada Üstat, belki bakmak istersiniz diye..."

"Tamam," dedi Rektör, sivri tepeli şapkasını kafasına geçirerek. "Aferin sana. Şimdi bakınam gereken hasta bir ejder var. Küçük şeytan günlerdir katranına dokunmadı."

"Bunların bir ikisini imzalamanız gerek..." diye mırıldandı Veznedar telaşla.

"O tür şeylerle ilgilenemem," dedi Rektör elini sallayarak. "Zaten burada çok fazla lanet kâğıt var. Ve..." Aniden bir şey hatırlamış gibi Veznedar'a bakarak daldı. "Bu sabah gülünç bir şey gördüm," dedi. "Avluda bir maymun vardı ve kasıla kasıla dolaşıyordu."

"Ah, evet," dedi Veznedar neşeyle. "Bizim Kütüphaneci."

"Evcil hayvanı mı var?"

"Hayır, beni yanlış anladınız Rektörüm," dedi Veznedar neşeyle. "Kütüphaneci olan *o*."

Rektör bakakaldı.

Veznedar'ın gülümsemesi donmaya başladı.

"Kütüphaneci bir... *maymun* mu?"

Veznedar'ın bu durumu açıklaması biraz zaman aldı. Sonra Rektör, "Yani bana diyorsun ki, bu adam büyüyle kendini bir maymuna dönüştürdü, öyle mi?"

"Kütüphanede bir kaza, evet. Büyülü patlamalar. Bir an insandı, bir sonraki an orangutan. Ve ona maymun dememelisiniz Üstat. O bir hominid."

"Aynı şey değil mi?"

"Anlaşılan değil. Ona maymun derseniz çok, ee, saldırganlaşıyor."

"İnsanlara kıçını göstermiyor, değil mi?"

Veznedar gözlerini kapatıp ürperdi. "Hayır Üstat. O dediğinizi yapanlar, babunlar."

"Ha." Rektör düşündü. "Demek burada çalışan babun yok?"

"Hayır Üstat. Yalnızca Kütüphaneci var Üstat."

"Buna izin veremem," dedi Rektör kararlılıkla. "Hayır, buna izin veremem. O lanet kıllı şeylerin burada sallana sallana dolaşmasına izin veremem. Sepetleyin gitsin."

"Aman tanrılar, hayır! O bizim sahip olduğumuz en iyi kütüphaneci. Ayrıca parasal açıdan da muazzam bir değer."

"Neden? Maaşı ne?"

"Fıstık," dedi Veznedar hemen. "Dahası, Kütüphane'nin nasıl işlediğini yalnızca o biliyor."

"O zaman onu geri dönüştürün. Maymun olmak, bir insana uygun değil."

"*Orangutan*, Rektörüm. Ve maalesef o bunu tercih ediyor gibi."

"Nereden biliyorsun?" dedi Rektör şüpheyle. "Konuşabiliyor mu?"

Veznedar duraksadı. Kütüphaneci konusunda hep bu sorun vardı. Herkes ona öyle alışmıştı ki Kütüphane'nin üç adam gücüne sahip sarı dişli bir orangutan tarafından işletilmediği bir zamanı hatırlamak güç geliyordu artık. Anormal olan şey fazla uzun sürerse, normal olan şeyin yerini alıyordu. Ve durumu üçüncü şahıslara açıklamaya çalıştığınızda da tuhaf oluyordu.

Veznedar sinirli sinirli öksürdü. "Ee... 'uuuk' diyor, Rektörüm," dedi.

"Peki bu ne anlama geliyor?"

"*Hayır* anlamına geliyor, Rektörüm."

"Peki 'evet'i nasıl diyor?"

Veznedar da bundan korkuyordu. "Ee... 'uuuk' diyor, Rektörüm."

"Diğer 'uuuk'la aynı 'uuuk' bu!"

"Ah, hayır. Hayır. Sizi temin ederim değil. Farklı bir tınısı var... yani, alıştığınız zaman..." Veznedar omuzlarını silkti. "Sanırım onu anlamaya başladık, o kadar. Rektörüm."

"Neyse, en azından kendini formda tutuyor," dedi Rektör pis pis. "Siz geri kalanlar gibi değil. Bu sabah Öğretmeyenler Odası'na gittim ve içerideki herkes horluyordu!"

"Onlar kıdemli üstatlar olsa gerek Üstat," dedi Veznedar. "Bana sorarsanız, son derece formda olduklarını söylerdim."

"*Formda* mı? Dekan, yatak yutmuş birine benziyor!"

"Ah, ama Üstat," dedi Veznedar hoşgörüyle gülümseyerek, "*formda* sözcüğü benim anladığım şekliyle 'bir *amaç* için uygun' demek ve bence Dekan'ın bedeni de bütün gün oturup ağır yemekler yemek için son derece uygun." Hafifçe gülümsedi.

Rektör ona öyle eski kafalı bir bakış fırlattı ki, bakış bir fosile ait olabilirdi. "Bu bir espri mi?" dedi, bir saat boyunca oturup şemalar eşliğinde açıklamaya çalışsanız bile 'mizah anlayışı' terimini anlamayacak birinin kuşkulu sesiyle.

"Yalnızca gözlemimi aktarıyordum Üstat," dedi Veznedar ihtiyatla.

Rektör başını iki yana salladı. "Esprilere tahammül edemem. Devamlı komik olmaya çalışan tiplere de dayanamam. Çok fazla içeride kalmaktan kaynaklanıyor. Dekan birkaç maraton koşsa tamamen farklı bir adam olurdu."

"Şey, evet," dedi Veznedar. "Ölü bir adam olurdu."

"Sağlıklı bir adam olurdu."

"Evet... ama yine de ölü bir adam."

Rektör sinirle masasının üzerindeki kâğıtları karıştırdı.

"Gevşeklik," diye mırıldandı. "Çok gevşeklik var burada. Mekânın tamamı uyuşmuş. Bütün gün uyuyan ya da maymuna dönüşen insanlar... Ben öğrenciyken, maymuna dönüşmeyi aklımıza bile getirmezdik." Sinirle başını kaldırdı. "Sen ne istiyordun?" diye terslendi.

"Ne?" dedi Veznedar, cesareti kırılarak.

"Bir şey yapmamı istiyordun, değil mi? Bir şey istemek için geldin. Muhtemelen *benden*, çünkü her sabah derin uykuda olmayan ya da ağaç tepelerinde oturup bağrışmayan tek kişi benim."

"Ee... onlar gibonlardı sanırım, Rektörüm."

"Ne? Ne? Biraz mantıklı konuşmaya çalış be adam!"

Veznedar kendini topladı. Neden böyle muamele gördüğünü anlamıyordu.

"Şey, sizinle öğrencilerden biri hakkında konuşmak istemiştim," dedi soğuk soğuk.

"Öğrenciler mi?" diye bağırdı Rektör.

"Evet Üstat. Bilirsiniz. Solgun suratlı, zayıf tipler. Hani biz bir *üniversiteyiz* ya? Onlar da mekânın bir parçası. Fareler gibi..."

"Onlarla uğraşsınlar diye birilerine maaş ödüyoruz sanıyordum."

"Öğretim görevlileri. Evet. Ama bazen... şey... acaba Rektörüm, şu sınav sonuçlarına bir bakar mıydınız..."

Gece yarısıydı. Önceki ile aynı gece yarısı değildi ama ona çok benzer bir gece yarısıydı. İhtiyar Tom, yani Üniversite'nin çan kulesindeki dilsiz çan, biraz önce on iki tane gür sessizlik çalmıştı.

Yağmur bulutları, sahip oldukları son birkaç damlayı da şehrin üzerine sıktı. Ankh-Morpork, tuğla kadar gerçek bir halde, birkaç ıslak yıldızın altına yayılmıştı.

Öğrenci sihirbaz Ponder Stibbons, kitabını bıraktı ve yüzünü ovaladı. "Tamam," dedi. "İstediğini sor. Hadi. Herhangi bir şey."

Öğrenci sihirbaz Victor Tugelbend, feci yıpranmış *Öğrenciler İçin Açıklamalı Necrotelicomnicon ve Pratik Deneyler* isimli cildi kaldırdı ve gelişigüzel birkaç sayfa çevirdi. Ponder'ın yatağına uzanmıştı. Yani, en azından kürek kemikleri uzanmıştı. Bedeninin kalan kısmı ters bir halde yukarı, duvara dayanıyordu. Rahatlamak isteyen öğrenciler için son derece normal bir pozisyondu bu.

"Tamam," dedi Victor. "Pekâlâ. Tamam mı? Soruyorum... Ayırt edici haykırışı 'Birbabahindibabahindibabahindi' olan dışboyutsal canavarın adı nedir?"

"Hastır Holiganus," dedi Ponder hemen.

"Doğru. Peki... Bir Milyon Yavrusu Olan İğrenç Yıldız Kurbağası Tshup Aklathep, kurbanlarına ölene kadar nasıl işkence eder?"

"Ee... dur söyleme... Hah, onları yakalar ve beyinleri patlayana kadar yavrularının resimlerini gösterir."

"Evet. Bunun nasıl olduğunu hep merak etmişimdir," dedi Victor sayfaları çevirerek. "Herhalde bininci kez 'aynı babasına benzemiş' dedikten sonra zaten intihar etmeye hazır oluyorsundur."

"Çok şey biliyorsun Victor," dedi Ponder hayranlık içinde. "Hâlâ öğrenci olmana çok şaşıyorum."

"Ee, evet," dedi Victor. "Şey, sanırım sınavlarda şansım yaver gitmiyor."

"Devam et," dedi Ponder. "Bir tane daha sor."

Victor kitabı yine açtı.

Bir an sessizlik oldu.

Sonra, "Holy Wood neredadir?" dedi.

Ponder gözlerini kapattı ve alnına vurdu. "Dur dur, söyleme..." Gözlerini açtı. "Ne demek Holy Wood nerede?" diye ekledi sert bir sesle. "Holy Wood diye bir şey hatırlamıyorum."

Victor sayfaya baktı. Holy Wood'la ilgili hiçbir şey yazmıyordu. "Ama duyduğuma yemin ede... Ah, kafam dağılmış olmalı," dedi. "Çok ders çalışmak yüzünden."

"Evet. Gerçekten kafa ütülüyor, değil mi? Ama sihirbaz olmak için katlanmaya değer."

"Ya," dedi Victor. "Dört gözle bekliyorum."

Ponder kitabı Victor'ın elinden aldı ve kapattı. "Yağmur durdu," dedi. "Hadi duvarın üzerinden aşalım. Bir içkiyi hak ettik."

Victor işaretparmağını salladı. "Ama yalnızca bir kadeh," dedi. "Sarhoş olmamak lazım. Yarın finaller var. Kafamız yerinde olmalı!"

"Hah!" dedi Ponder.

Sınava girerken ayık olmak elbette çok önemlidir. Sokak süpürme, meyve toplama ve metroda gitar çalma gibi pek çok kıymetli kariyer, bu basit gerçeğin hakkıyla anlaşılmaması temeli üzerinde inşa edilmiştir.

Ama Victor'ın, uyanık olmak için özel bir sebebi vardı.

Ayık olmalıydı; aksi halde bir hata yapıp sınavı geçebilirdi.

Ölen amcası, sihirbaz *olmaması* şartına bağlı, küçük bir servet bırakmıştı ona. Vasiyeti hazırlarken fark etmemişti ama ihtiyar adamın yaptığı buydu işte. Bu fikrin, yeğeninin üniversite okumasına yardımcı olacağını düşünmüştü. Fakat Victor Tugel-

bend, farklı bir açıdan çok zeki bir delikanlıydı ve düşüncesindeki fark şuydu:

Bir sihirbaz olmanın avantaj ve dezavantajları nelerdir? Eh, bir miktar saygınlık kazanıyorsun ama aynı zamanda sık sık tehlikeli durumlara düşüyorsun ve sürekli bir başka büyücü tarafından öldürülme riski taşıyorsun...

Saygın bir ceset olmakta gelecek yoktu.

Diğer yandan...

Bir *öğrenci* sihirbaz olmanın avantaj ve dezavantajları nelerdir? Bir sürü boş zamanın oluyor, oluk oluk bira içip müstehcen şarkılar söylemene bir miktar müsamaha gösteriliyor, kimse seni öldürmek istemiyor (en azından Ankh-Morpork standardından daha yüksek derecede istemiyor) ve vasiyet sağ olsun, mütevazı ama rahat bir yaşam tarzı sürebiliyorsun. Elbette fazla saygınlık kazanmıyorsun fakat en azından hayatta kalıp bunu *bilebiliyorsun.*

Böylece Victor ilk önce vasiyetin şartlarını, sonra Görünmez Üniversite'nin çapraşık sınav kurallarını ve son olarak da son elli sene içinde teslim edilen her sınav kâğıdını ayrıntılı olarak incelemişti.

Finallerde geçme notu 88'di.

Kalmak kolaydı. Her ahmak *kalabilirdi.*

Ama Victor'ın amcası aptal değildi. Vasiyetin şartlarından birine göre Victor 80'den düşük tek bir not dahi alacak olursa paracıklar, sıcak sobaya düşmüş tükürük damlası gibi buharlaşıp gidecekti.

Sonuçta bir açıdan, kazanmıştı. Victor kadar çok çalışan pek az öğrenci görülmüştü. Ondaki büyü bilgisinin, en yüksek sihirbazlardan bazılarınınkiyle yarışabileceği söylenirdi. Kütüp-

hane'deki rahat koltuklarda saatlerce büyü kitapları okurdu. Yanıt biçimlerini ve sınav tekniklerini araştırmıştı. Dersleri öyle dikkatli dinlerdi ki ezbere tekrarlayabilirdi. Öğretmenler tarafından, on yıllar içinde görülmüş en zeki ve kesinlikle en çalışkan öğrenci olarak kabul edilirdi ve *her* sınavda, büyük dikkat ve beceriyle 84 alırdı.

Çok tekinsiz bir şeydi bu.

Rektör son sayfaya uzandı.

Bir süre sonra, nihayet, "Ha. Anladım," dedi. "Çocuk için üzüldün, öyle mi?"

"Beni tam olarak anladığınızı sanmıyorum," dedi Veznedar.

"Bence son derece açık," dedi Rektör. "Çocuk hep kıl payı farkla kalıyor." Kâğıtlardan birini çekti. "Ama neyse. Burada üç sene önce geçtiği söyleniyor zaten. 91 almış."

"Evet Rektörüm. Ama itiraz etti."

"*İtiraz* mı etti? *Geçmeye* mi?"

"Güya hocaları, altıncı soruda oktiron alotroplarını yanlış saydığını fark etmemişler. Vicdanı ona rahat vermezmiş. Geçmeyi hak eden daha iyi öğrenciler varken haksız bir biçimde geçmeyi başarırsa hayatının geri kalanı boyunca içi içini yermiş. Zaten sonraki iki sınavda yalnızca 82 ve 83 aldığını fark edeceksiniz..."

"O neden?"

"İşi garantiye almak için sanırım Üstat."

Rektör parmaklarını masada tıkırdattı. "Buna izin veremeyiz," dedi. "Birilerinin sihirbaz olmasına devamlı *ramak* kalmasına ve sonra bize şeyiyle... ee... şeyiyle gülmesine izin veremeyiz... İnsanlar tam olarak neyiyle gülerdi?"

"Kesinlikle aynı şekilde düşünüyorum," diye mırıldadı Veznedar.

"Onun dişiliğini keselim," dedi Rektör kararlılıkla.

"'*İlişiğini* keselim' olacaktı Üstat," dedi Veznedar. "Dişiliğini kesmek... eh, biraz *zor* olur."

"Olsun. Zor da olsa öyle yapalım, evet. İyi düşündün."

"Hayır Üstat," dedi Veznedar sabırla. "Dişiliği yok ki zaten. *İlişiğini* kesip Üniversite'den atacağız."

"Doğru. Her şey dengi dengine vursun diye," dedi Rektör. Veznedar gözlerini devirdi. "Şey, yani dengelensin diye," diye ekledi Rektör. "Neyse. Yani ona tekmeyi basmamı istiyorsun ha? Sabah odama yolla, keseyim..."

"Hayır Rektörüm. Bu şekilde yapamayız."

"Yapamaz mıyız? İpler bizim elimizde değil mi be adam!"

"Öyle ama Tugelbend Efendi ile uğraşırken son derece dikkatli olmalısınız. Prosedürler konusunda uzmandır. Bu yüzden ben, yarınki finallerde ona *bu* sınav kâğıdını verebileceğimizi düşünmüştüm."

Rektör, Veznedar'ın uzattığı kâğıdı aldı ve dudaklarını kıpırdatarak sessizce okudu.

"Tek bir soru ha?" dedi.

"Evet," dedi Veznedar. "Ya geçecek ya kalacak. *Bu* sınavdan da 84 alsın da görelim."

Öğretmenlerin pek açıklayamadığı ve oldukça sinir bozucu bir şekilde, Victor Tugelbend aynı zamanda dünya tarihindeki en tembel insandı.

Basit, sıradan tembellik değildi bu. Sıradan tembellik yalnızca çaba eksikliğidir. Victor ise çaba eksikliği aşamasını uzun

zaman önce geride bırakmış, sıradan tembelliği aşmış, hatta onun ötesine geçmişti. Çoğu insanın sıkı çalışma için harcayacağı çabayı o, işten kaçınmak için harcıyordu.

Sihirbaz olmayı hiç istememişti. Zaten asla çok şey istememişti; belki rahat bırakılmak ve öğlene kadar uyandırılmamak dışında... O küçükken insanlar, "Peki ya *sen* büyüdüğün zaman ne olmak istiyorsun küçük adam?" gibi sorular sormuştu ve o hep, "Bilmem. Elinizde ne var?" diye yanıtlamıştı.

Ama böyle bir tavra tahammül edilmezdi. Olduğunuz kişi olmanız asla yeterli olmazdı; her zaman, başka biri olmak için çabalamalıydınız.

Victor denemişti. Mesela uzun süre boyunca, demirci olmayı istemeyi denemişti, çünkü ilginç ve romantik görünüyordu. Fakat bu meslek aynı zamanda, sıkı çalışma ve yola gelmeyi reddeden metal parçaları içeriyordu. Sonra Victor katil olmayı istemeyi denedi, çünkü şık ve romantik görünüyordu. Fakat bu meslek aynı zamanda sıkı çalışma ve aslına bakarsanız, zaman zaman birini öldürmeyi içeriyordu. Sonra tiyatroda aktör olmayı istemeyi denedi, çünkü dramatik ve romantik görünüyordu. Fakat o meslek de tozlu ve dar pantolonlar, küçük han odaları ve –Victor hayretler içinde kaldı ama– sıkı çalışma içeriyordu!

Sonunda Üniversite'ye gönderilmesine izin verdi; çünkü bu, gitmemekten daha kolaydı.

Hafifçe şaşkın bir ifadeyle bol bol gülümserdi ve bu hareket insanlarda, kendisini onlardan daha zeki gördüğü izlenimini bırakırdı. Oysa Victor yalnızca, biraz önce söyledikleri şeyi anlamaya çalışıyor olurdu.

Ve ince bir de bıyığı vardı; belli bir ışık altında zarif, bir başka

ışık altında ise koyu çikolatalı süt içmiş gibi görünmesine sebep olan ilginç bir bıyık...

Bıyığı ile çok gururlanıyordu. Sihirbaz olduğunuzda tıraş olmayı bırakmanız ve çalı gibi bir sakal uzatmanız beklenirdi. *Çok* kıdemli sihirbazlar, bıyıklarını kullanarak havadan besleyici maddeler süzebilirmiş gibi görünürdü. Tıpkı balinalar gibi.

Saat şimdi bir buçuktu. Victor rahat rahat yürüyerek, şehirdeki meyhaneler arasındaki en rezil meyhane olarak kalmaya kararlı Yamalı Davul'dan dönüyordu. Victor Tugelbend, koşarken bile rahatça yürüyormuş izlenimini verirdi.

Oldukça ayıktı ve bu yüzden, kendini Kırık Aylar Meydanı'nda bulunca epey şaşırdı. Hâlbuki Üniversite'nin arkasındaki küçük geçide gidiyordu. Orada, uygun mesafelerle yerleştirilmiş, yerlerinden çıkarılabilen tuğlaları olan bir duvar vardı ve öğrenci sihirbazlar, bu duvarı yüzyıllardır Görünmez Üniversite kurallarının çevresinden sessizce dolaşmak, daha doğrusu *üzerinden aşmak* için kullanıyordu.

Meydan bu yolun üzerinde değildi.

Rahat rahat yürüyerek geldiği yoldan geri gitmek için döndü ama sonra durdu. Sıra dışı bir şeyler oluyordu.

Meydan normalde meddahlar, müzisyenler ya da Sanat Kulesi veya Pirinç Köprü gibi 'üretim fazlası ürünleri' satmak için müşteri arayan *girişimcilerle* dolu olurdu.

Şimdiyse yalnızca, direkler arasına çarşaf germeye çalışan insanlar vardı.

Aylak aylak yanaştı. "Ne yapıyorsunuz siz?" dedi cana yakın bir tavırla.

"Bir gösteri yapılacak."

"Ha. Tiyatro," dedi Victor, fazla ilgi göstermeden.

Islak karanlıkta geri yürüdü ama iki binanın arasındaki loşluktan bir ses gelince durdu. Ses usulca, "İmdat," dedi.

"Versene şunu," diye üsteledi bir başka ses.

Victor daha da yaklaştı ve gözlerini kısarak gölgelerin içine baktı. "Merhaba?" dedi. "Her şey yolunda mı?"

Bir sessizlik oldu, sonra alçak bir ses, "Canını sokakta buldun galiba evlat," dedi.

Hançeri var, diye düşündü Victor, hançerle saldıracak. Dolayısıyla bu, ya hançerleneceğim ya da kaçmak zorunda kalacağım anlamına geliyor; ki bu durumda ikisi de gerçekten tam bir enerji israfı.

Eldeki gerçeklere dikkat etmeyen insanlar, Victor Tugelbend'in şişman ve sağlıksız olduğunu düşünebilirdi. Oysa o, Üniversite'deki kuşkusuz en atletik öğrenciydi. Fazla kiloların hamallığını yapmak çok fazla çaba gerektireceğinden asla kilo almamaya dikkat ediyor; sağlam kaslarla iş yapmak bir torba dolusu yağ ile iş yapmaya çalışmaktan çok daha az çaba gerektireceğinden de hep zinde kalıyordu.

Bu yüzden elinin tersiyle bir tokat savurdu. Tokat hedefini bulmakla kalmadı, soyguncunun ayaklarını da yerden kesti.

Sonra, hâlâ duvarın dibinde büzülmekte olan potansiyel kurbanı aradı. "Umarım yaralanmamışsındır," dedi.

"Dur öyle!"

"Duruyorum zaten," dedi Victor.

Adam gölgelerin arasından çıktı. Kolunun altında bir paket vardı ve ellerini tuhaf bir jestle öne uzatmıştı. İki elinin de baş ve işaretparmaklarını dik açıyla açmış, sonra onları ters bir biçimde, uç uca getirmişti; adamın çakalvari küçük gözleri, bir çerçevenin içinden bakıyor gibiydi.

Muhtemelen Kem Gözlere karşı, diye düşündü Victor. Giysilerindeki onca simgeye bakılırsa, adam sihirbaz olmalıydı.

"İnanılmaz!" dedi adam, parmaklarının arasından bakan gözlerini kısarak. "Kafanı hafifçe çevirir misin? Harika! Burun pek iyi değil ama bir şeyler yapacak birini sanırım bulabiliriz."

Öne doğru bir adım attı ve kolunu Victor'ın omuzlarına dolamaya çalıştı. "Benimle karşılaştığın için çok şanslısın," dedi.

"Öyle mi?" dedi, tam tersi olduğunu düşünen Victor.

"Sen tam da aradığım tipsin," dedi adam.

"Pardon ama," dedi Victor, "soyulmakta olduğunuzu sanıyordum?"

"Bunun peşindeydi," dedi adam, kolunun altındaki pakete *pat pat* vurarak. Paket gonk gibi öttü. "Gerçi bir işine yaramazdı."

"Değersiz bir şey mi?" dedi Victor.

"Aksine, paha biçilemez."

"Hmm. Tamam o zaman," dedi Victor.

Adam Victor'ın oldukça geniş omuzlarına ulaşmaya çalışmayı bıraktı ve bir tanesi ile yetindi. "Ama çalınsaydı, bir sürü insan hayal kırıklığına uğrardı," dedi. "Şimdi, bak. Duruşun iyi. Profilin iyi. Dinle evlat, hareketli resimlerde yer almak ister misin?"

"Ee..." dedi Victor. "Hayır. Hiç sanmıyorum."

Adam, ağzı açık bakakaldı. "Sana söylediklerimi duydun, değil mi?" dedi. "Hareketli resimler?"

"Evet."

"Herkes hareketli resimlerde olmak ister!"

"Hayır, teşekkürler," dedi Victor nazikçe. "Eminim faydalı bir iştir ama resimleri hareket ettirmek bana pek ilginç gelmedi."

"Hayır, ben *hareketli resimler*den bahsediyorum!"

"Evet," dedi Victor ılımlı bir tavırla. "Sizi duydum."

Adam başını iki yana salladı. "Eh," dedi, "şenlendirdin beni. Haftalardır ilk kez hareketli resimlere girmek için çıldırmayan biriyle karşılaşıyorum. Herkesin hareketli resimlere girmek istediğini sanıyordum. Seni görür görmez şöyle düşünmüştüm: Bu gece yaptıklarına karşılık, hareketli resimlerde iş isteyecek..."

"Yine de teşekkürler," dedi Victor. "Ama hoşlanacağımı sanmıyorum."

"Şey, yine de sana borçlandım." Küçük adam cebini karıştırdı ve bir kart çıkardı. Victor kartı aldı, okudu:

THOMAS GÜMÜŞBALIK*
İLGİNÇ VE EĞİTİCİ KİNEMATOGRAFİ
Bir ve İki Makaralı Film Yapımcısı
Neredeyse-Patlamaz Sokak, No.1, Holy Wood

"Fikrini değiştirecek olursan," dedi. "Holy Wood'da herkes beni tanır."

Victor karta baktı. "Teşekkür ederim," dedi belirsizce. "Ee... siz, sihirbaz mısınız?"

Gümüşbalık dik dik baktı.

"Bu da nereden çıktı şimdi?" diye terslendi.

"Büyülü simgelerle kaplı bir elbise giyiyorsunuz da..."

"*Büyülü simgeler* mi? Yakından bak evlat! Bunlar kesinlikle saçma ve modası geçmiş bir inanç sisteminin aptalca simgeleri değil! Bunlar, berrak ve taze şafağı henüz sökmekte olan aydınlanmış bir, ee... mesleğin rozetleri! Büyülü simgelermiş!" diye

* Thomas Gümüşbalık, ünlü Amerikan film yapımcısı Samuel Goldwyn üzerine kurulmuş bir karakter. Goldwyn'in gerçek ismi Gelbfisch, ki o da Almanca 'sarı balık' demek... [E.N.]

bitirdi, kavurucu bir küçümseme ile. "Ve bu bir cübbe. Elbise değil," diye ekledi.

Victor yıldızlara, hilâllere ve diğer şeylere baktı. Berrak ve taze şafağı henüz sökmekte olan aydınlanmış bir mesleğin rozetleri ona tıpkı saçma ve modası geçmiş bir inanç sisteminin aptalca simgeleri gibi görünmüştü. Ama bunu söylemenin sırası değildi.

"Pardon," dedi yine. "İyi göremedim."

"Ben bir simyacıyım," dedi, yalnızca birazcık yatışmış olan Gümüşbalık.

"Ah, kurşunu altına çeviren türden mi?"

"Kurşunu değil evlat, *ışığı*. Kurşunla işe yaramıyor. Bizim işimiz *ışıkla*..."

"Gerçekten mi?" dedi Victor nazikçe, Gümüşbalık meydanın ortasına bir tripod kurarken.

Küçük bir kalabalık toplanıyordu. Küçük kalabalıklar Ankh-Morpork'ta çok kolay toplanırdı. Şehir, evrendeki en yetenekli izleyici kitlesine sahipti, insanlar her şeyi izlerdi; hele de işin içinde, birilerinin gülünç şekilde incinmesi olasılığı varsa.

"Neden kalıp gösteriyi izlemiyorsun?" dedi Gümüşbalık ve hızla uzaklaştı.

Bir simyacı ha? Eh, herkes simyacıların biraz deli olduğunu bilir, diye düşündü Victor. Bu son derece normaldi. Ayrıca başka kim, bütün zamanını resimleri hareket ettirmek için harcamak isterdi ki? Resimlerin birçoğu, olduğu yerde gayet iyi görünüyordu.

"Ekmek arası sosis! Sıcakken alın!" diye bağırdı bir ses kulağına. Victor döndü.

"Ah, merhaba Bay Dibbler."

"İyi geceler evlat. Güzel ve sıcak bir sosisli gömmek ister misin?"

Victor, Dibbler'ın boynundaki tepside duran parlak silindirleri inceledi. İştah açıcı bir koku yayıyorlardı; her zaman yaptıkları gibi... Ve onları ısırdığınızda, Zararına Dibbler'ın, bir hayvanın parçaları için hayvanın kendisinin bile var olduğunu bilmediği işlevler bulabileceğini bir kez daha anlardınız. Dibbler, yeterince kızarmış soğan ve hardal eklenirse, insanların *her şeyi* yiyebileceğini çözmüştü.

"Öğrencilere özel indirimim var," diye fısıldadı Dibbler, bir sırrı paylaşırcasına. "Yalnızca on beş peni. Ve inan bana, zararına veriyorum." Kızartma tavasını stratejik bir biçimde sallayarak bir buhar bulutu yükselmesini sağladı.

Kızarmış soğanların hoş ve keskin kokusu, kötücül amacına ulaştı.

"Yalnızca bir tane," dedi Victor ihtiyatla.

Dibbler tavadan bir sosis fırlattı ve mayısböceği yakalayan bir kurbağanın uzmanlığı ile ekmeğin arasına kıstırdı. "Ölsen pişman olmazsın," dedi neşeyle.

Victor soğandan biraz kemirdi. Yeterince güvenilir gibiydi. "Bütün bunlar ne?" dedi sonra, başparmağını dalgalanan perdeden yana bükerek.

"Bir tür eğlence," dedi Dibbler. "Sıcak sosis! Nefis sosis!" Sesini her zamanki gibi alçaltarak, sır paylaşırcasına devam etti: "Başka şehirlerde çok moda olduğunu duydum. Hareketli resimler gibi bir şeymiş. Ankh-Morpork'a gelmeden önce doğru düzgün çalıştığından emin olmuşlar."

Gümüşbalık ile iki yardımcısı, tripodun üzerindeki kutunun mekanizmasıyla uğraşıyordu. Sonra aniden, kutunun önündeki

yuvarlak delikte beyaz bir ışık belirdi ve perdeyi aydınlattı. Kalabalıktan hevessiz bir alkış koptu.

"Ha," dedi Victor. "*Anladım.* Bu mu yani? Eski basit gölge oyunu. Bu kadar. Amcam beni eğlendirmek için hep yapardı. Bilirsin. Ellerini ışığın önünde oynatırsın ve gölgeler silüet resimler yapar..."

"Ha, evet," dedi Dibbler kararsızca. "Büyük Fil ya da Kel Kartal gibi. Büyükbabam da o tür şeyler yapardı."

"Amcam daha çok, Biçimsiz Tavşan yapmakta uzmandı," dedi Victor. "Bu işte pek iyi değildi, anlarsın. Hatta oldukça utanç vericiydi. Hepimiz Şaşkın Kirpi ya da Kuduz Kakım gibi şeyler tahmin ederdik ve amcam da, yaptıklarının aslında 'Pseudopolis Savaşı'nda Trolleri Döven Lord Henry Skipps ve Adamları' olduğunu anlamadık diye surat asarak yatmaya giderdi. Perdeye gölge yansıtmanın nesi bu kadar özel, anlamadım."

"Yok, öyle bir şey değilmiş," dedi Dibbler. "Adamlardan birine Jumbo Sosis Spesiyal satmıştım. Adam her şeyin temelinin, resimleri çok hızlı göstermek olduğunu söyledi. Bir sürü resmi birbirine yapıştırıyorlarmış ve birbiri ardına gösteriyorlarmış. Çok, çok hızlı dedi."

"O kadar da hızlı olamaz," dedi Victor acımasızca. "Aşırı hızlı olursa geçtiklerini göremeyiz ki."

"Zaten işin sırrı da oymuş. Geçtiklerini görememek," dedi Dibbler. "Hepsini aynı anda falan görmeliymişsin."

"Ama o zaman da bulanık olur," dedi Victor. "Bunu sormadın mı?"

"Yok, sormadım," dedi Dibbler. "Aslında tam o sırada koşarak gitmesi gerekti. Aniden karnı ağrımaya başladı da..."

Victor ekmek arası sosisinden kalanlara düşünceli düşünceli baktı; bunu yaparken bir şekilde, *kendisine* bakıldığını hissetti.

Bakışlarını indirdi. Ayaklarının dibinde bir köpek oturuyordu.

Çarpık bacaklı, sert tüylü ve gri üzerine kahverengi, beyaz ve siyah lekeleri olan küçük bir köpekti. Bakmakta olan oydu.

Victor'ın o güne kadar gördüğü en delici bakışlardı kesinlikle. Kötücül ya da yaltaklanan bir bakış değil; yalnızca çok ağır, çok *eksiksiz* bakışlar. Köpek sanki daha sonra yetkililere tam bir tarif verebilmek için tüm ayrıntıları ezberlermiş gibi bakıyordu.

Ve Victor'ın dikkatini çektiğinden emin olunca bakışlarını sosise çevirdi.

Victor, zavallı aptal bir hayvana bu zalimliği yaptığı için üzülerek sosisi yere attı. Köpek onu tek bir ekonomik hamle ile yakaladı ve yuttu.

Meydana giderek daha fazla insan akıyordu. Zararına Dibbler uzaklaşmıştı. İyimserliğin, geçmiş deneyimlerini alt etmesini engelleyecek kadar sarhoş âlemcilerle iyi iş yapardı Dibbler; zira bütün akşam süren bir âlemden sonra herkes, 'nasıl olsa feci kusacağız, en azından midemizde kusacak bir şeyler olsun,' diye düşünür ve illâ ki yiyecek bir şeyler alırdı.

Victor yavaş yavaş büyük bir kalabalıkla kuşatıldı. Yalnızca insanlar yoktu etrafta; birkaç metre ötede Kayağantaş'ın iri yarı, dağ gibi şeklini de fark etti. Kayağantaş, para karşılığında insanları mekândan hızla fırlatmanın gerekli olduğu her yerde iş bulabilen çok yaşlı bir trol olduğundan, öğrenciler arasında iyi bilinirdi. Trol, Victor'ı fark etti ve göz kırpmaya çalıştı. Ama bunun için iki gözünü birden kapatması gerekti, çünkü Kayağantaş karmaşık işlerde pek başarılı değildi. Oturup ona, bir zekâ

testi yapmasına yetecek kadar okuma yazma öğretilebilecek birisi olsa bile, yaşlı trolün sandalyeden biraz daha az zeki çıkacağına inanılıyordu.

Gümüşbalık eline bir megafon aldı.

"Baylar bayanlar," dedi, "bu gece... şey yüzyılında..." Megafonu indirdi ve asistanlarından birine telaşla, "Hangi yüzyıldayız? Hangisiydi?" diye fısıldadı. Sonra megafonu yine kaldırdı ve baştaki neşeli ve iyimser ses tonuyla devam etti: "Ee, Meyve Yarasası Yüzyılı'nda bir dönüm noktasına tanıklık edeceksiniz! Hareketli Resimler doğuyor! Büyü olmadan hareket eden resimler!"

Alkış bekledi. Gelmedi. Kalabalık onu izlemekle yetindi. Ankh-Morpork kalabalıklarından alkış koparmak için, cümlelerinizi ünlem işareti ile bitirmekten fazlasını yapmalıydınız.

Biraz morali bozulmuş bir biçimde devam etti: "*Görmek inanmaktır* derler! Ama baylar ve bayanlar, kanıt önünüzde durduğu halde, Gözlerinize İnanamayacaksınız! Şu anda tanık olmak üzere olduğunuz şey Doğal Bilimin Zaferidir! Çağın Harikası! Dünyayı... hayır, Evreni Sarsacak Büyüklükte Bir Keşif!.."

"O lanet sosisten iyi olduğu kesin," dedi bir ses, Victor'ın dizleri hizasından.

"...Doğal Mekanizmaları Dizginleyerek Yanılsama yaratmak! Büyüye başvurmayan Yanılsamalar, baylar ve bayanlar!.."

Victor bakışlarını indirdi. Hararetle kaşınmakta olan küçük köpekten başka bir şey yoktu orada. Köpek yavaşça bakışlarını kaldırdı ve "Hav?" dedi.

"...Eğitim Potansiyeli! Sanatlar! Tarih! Teşekkür ederim, baylar ve bayanlar! Baylar ve bayanlar, Henüz Hiçbir Şey Görmediniz!"

Alkış duymak için, umutlu bir ara daha verdi.

Kalabalığın önlerinde biri, "Doğru," dedi. "Görmedik."

"Evet!" dedi yanındaki kadın. "Konuşmayı bırak da gölge oyununa başla artık!"

"Aynen!" diye terslendi ikinci kadın. "Biçimsiz Tavşanı yap. Çocuklarım ona bayılır!"

Victor, köpeğin şüphesini dağıtmak için bir süre başka yere baktı, sonra dönüp onu izlemeye başladı.

Köpek cana yakın bir tavırla kalabalığı izliyordu ve görünüşe göre Victor'ın farkında değildi.

Victor keşfedecek bir şey ararcasına parmağını kulağına soktu. Yankı falan gibi bir şeyin oyunu olabilirdi duydukları. Olay, köpeğin 'hav' demesinde değildi (gerçi bu bile başlı başına benzersizdi). Ama işte, evrendeki köpeklerin çoğu asla 'hav' demezdi. Daha çok 'havf!' ya da 'uuofff!' gibi karmaşık şekillerde havlarlardı. Sorun da buydu. Köpek aslında havlamamıştı. Köpek, "Hav!" *demişti.*

Başını iki yana salladı ve döndü. Gümüşbalık sahneden inip asistanlarından birine kutunun yanındaki kolu çevirmesini işaret etti. Gıcırtılı bir ses, düzenli bir tıkırtıya dönüştü; belirsiz gölgeler perdede dans etti, sonra...

Victor'ın hatırladığı son şey, dizinin yanındaki sesin, "Daha kötüsü de olabilirdi bayım," demesiydi. "*Miyav* da diyebilirdim mesela..."

Holy Wood düşleri...

Ve sekiz saat sonrasıydı şimdi.

Fena halde akşamdan kalma bir Ponder Stibbons suçluluk içinde yanındaki boş sıraya baktı. Victor'ın sınav kaçırması ola-

ğan değildi; sınav denen meydan okumadan hoşlandığını söylerdi hep.

"Kâğıtlarınızı çevirmeye hazırlanın," dedi salonun ucundaki gözlemci. Altmış müstakbel sihirbaza ait altmış göğüs, karanlık ve tahammül edilmez bir gerginlik ile sıkıştı. Ponder endişe içinde şanslı kalemini çıkarmaya çalıştı.

Kürsüdeki sihirbaz kum saatini çevirdi.

"Başlayabilirsiniz!" dedi.

Kendinden emin öğrencilerin çoğu, kâğıtlarını parmaklarını şıklatarak çevirdi. Ponder onlardan hemen nefret etti.

Şanslı mürekkep hokkasına uzandı ama gerginliği yüzünden çarptı ve onu devirdi. Küçük siyah bir sel soru kâğıdına aktı.

Ponder panik ve utanca boğuldu. Dökülen mürekkebi cübbesinin kol yeniyle sildi ve sıranın üzerine düzgünce yaydı. Şans getiren kurutulmuş kurbağası da sele kapılıp gitmişti.

Utançtan kıpkırmızı halde ve kara kara mürekkep damlatarak sorumlu sihirbaza baktı yakarırcasına, sonra da gözlerini yanındaki boş sıraya çevirdi yalvarırcasına.

Gözlemci sihirbaz başını salladı. Ponder minnet içinde aradaki boşluğu aştı, kalbinin gümlemeyi bırakmasını bekledi, sonra da büyük dikkatle masanın üzerindeki kâğıdı çevirdi.

On saniye sonra, sağduyuya aykırı bir hata yapılmış ve soruların kalanının diğer sayfaya yazılmış olması ihtimaline karşı, kâğıdı yine çevirdi.

Çevresinde, gösterdikleri çabayla gıcırdayan elli dokuz zihnin derin sessizliği vardı.

Ponder kâğıdı yine çevirdi.

Belki de bir hata yapılmıştı. Ama hayır... Üniversite'nin mührü, Rektör'ün imzası; her şey tamamdı. Belki de bu özel türden

bir sınavdı. Belki şu anda ne yapacağını görmek için kendisini izliyorlardı...

Gizlice etrafına bakındı. Diğer öğrenciler hararetle yazıyor gibiydi. Belki gerçekten de bir hata vardı. Evet. Ne kadar düşünürse, o kadar mantıklı geliyordu. Muhtemelen önce Rektör kâğıtları imzalamıştı ve sonra, kâtipler onları kopyalarken, içlerinden biri en önemli ilk soruyu yazdıktan sonra belki bir şey için çağrılmıştı ve kimse olanları fark etmemişti; kâğıt da sonunda Victor'ın sırasına kadar ulaşmıştı ama o şimdi burada değildi. Ponder ani bir dindarlık seline kapılıp tanrıların, kâğıdın onun eline geçmesini *istediğine* karar verdi. Hem zaten, bir hata sonucu böyle bir kâğıt alması onun hatası değildi. Muhtemelen bu fırsatı görmezden gelmek günahkârca falan olurdu.

Ne yazarsanız kabul etmek zorundaydılar. Ponder odasını sınav prosedürleri konusunda dünyanın en büyük otoritesi ile paylaşırken bir iki şey öğrenmişti.

Soruya yine baktı: "Adınız nedir?"

Yanıtladı.

Sonra şanslı cetveli ile altını defalarca çizdi.

Biraz daha sonra, ne kadar hevesli olduğunu göstermek için yanıtının üzerine "Birinci Sorunun Yanıtı:" sözcüklerini ekledi.

On saniye daha sonra, bir satır altına "ki adım budur" yazdı ve onun da altını çizdi.

Zavallı Victor bunu kaçırdığına çok pişman olacak, diye düşündü.

Acaba şimdi neredeydi?

Holy Wood'a yol yoktu henüz. Oraya ulaşmaya çalışan herkesin önce Quirm'e giden anayolu kullanması, sonra da çalılık arazide

işaretlenmemiş bir noktada yoldan sapıp kum tepelerine yönelmesi gerekiyordu. Yolun iki kenarına yabani lavanta ve biberiye ekilmişti. Arıların vızıltısı ve bir tarlakuşunun uzak şakıması dışında ses yoktu; bunlar da sessizliği daha çok vurguluyordu.

Victor Tugelbend anayolun kenarındaki yükseltilerin, üstünden geçen arabalar ve –görünüşe bakılırsa gittikçe artan adette– ayaklar tarafından kırılıp düzleştirildiği yerde saptı.

Önünde daha kilometrelerce yol vardı. Yürümeye devam etti.

Aklının köşesinde minik bir ses, "Ben neredeyim? Neden bunu yapıyorum?" gibi sorular soruyor; başka bir parçası bunu yapmasının hiç de gerekli olmadığını *biliyordu*. Tıpkı bir hipnoz kurbanının, aslında hipnotize edilmediğini ve dilediği zaman uyanabileceğini bilmesi ama şu anda uyanmak istememesi ve adımlarına yön verilmesine izin vermesi gibi.

Nedeninden emin değildi. Yalnızca, parçası olmak istediği bir şey olduğunu biliyordu. Bir daha asla olmayabilecek bir şey.

Biraz arkasında Zararına Dibbler atını sürmeye çalışarak hızla yaklaşıyordu. Yetenekli bir binici değildi ve zaman zaman düşüyordu; ki Victor'a henüz yetişememiş olmasının sebeplerinden biri buydu. Diğer sebep, şehirden ayrılmadan önce ekmek arası sosis işini bir cüceye satmak için durmasıydı. Cüce şansına inanamamıştı, çünkü işi çok ucuza devralmıştı (gerçi sosislerin bazılarını denedikten sonra şansına hâlâ inanamıyor olacaktı).

Bir *şey* Dibbler'ı çağırıyordu ve sesi altın gibiydi.

Zarar'ın çok arkasında, parmak boğumlarını yere sürüye sürüye gelen trol Kayağantaş vardı. Onun ne düşündüğünü bilmek, bir posta güvercininin ne düşündüğünü bilmek kadar güçtü. O da yalnızca, olması gereken yerin bulunduğu yer olmadığını biliyordu.

Ve son olarak, yolun daha da gerisinde, Holy Wood'a bir araba dolusu kereste götüren sekiz atlı bir araba vardı. Sürücüsü pek bir şey düşünmüyordu ama şafak karanlığında Ankh-Morpork'tan ayrılırken gerçekleşen bir olay aklına takılmıştı. Yol kenarındaki loşluktan, "Şehir Bekçileri adına, dur!" diye bağıran bir ses duymuş ve durmuştu. Ama sonra başka bir şey olmamış, adam çevresine bakınmış ve kimseyi görememişti.

Araba sarsılarak geçti ve hayal gücü kuvvetli izleyicilerin gözüne, arkadaki kerestelerin arasında rahat etmeye çalışan Harika Köpek Gaspode'un küçük şekli takıldı. O da Holy Wood'a gidiyordu.

Nedenini o da bilmiyordu.

Ama öğrenmeye kararlıydı.

*Meyve Yarasası Yüzyılı'nın sonlarında Diskdünya'nın, insanoğlununkinden daha büyük –ya da en azından daha edepsiz– bir zekâ tarafından merakla ve yakından izlendiğine hiç kimse inanmazdı; hareketlerinin, üç gündür tek lokma yememiş birinin Harga'nın Pirzola Evi önündeki Bir-Dolara-Yiyebildiğince-Ye menüsünü incelediği gibi iştahla izlenip incelendiğine hiç kimse inanmazdı...**

Eh, aslında... biri onlara söyleyecek olsa sihirbazların çoğu inanırdı.

Kütüphaneci *kesinlikle* inanırdı.

Quirm Sokağı 3 numarada yaşayan Bayan Marietta Cosmopilite de inanırdı. Ama o kadın dünyanın yuvarlak olduğuna, iç çamaşırı çekmecesine konacak bir sarımsak dalının vampirleri uzak tutacağına, zaman zaman dışarı çıkıp eğlenmenin size iyi geleceğine, nereye bakacağınızı bilirseniz herkeste biraz iyilik

* H.G. Wells'in ünlü *Dünyaların Savaşı* romanının açılış cümlesinin parodisi. [E.N.]

olduğuna ve hatta geceleri soyunurken üç korkunç cücenin kendisini gözetlediğine de inanırdı.*

Holy Wood!..

...henüz pek bir şey değildi. Deniz kenarında bir tepe ve tepenin diğer yanında bir sürü kum tümseğinden ibaretti yalnızca. Kısa süre hayran hayran seyrettikten sonra sıcak su dolu küvetlerin ve soğuk içkilerin olduğu bir yere gidebiliyorsanız güzel gelecek türden bir güzelliği vardı ancak. Kısa bir süre için bile olsa orada *kalmak* bir cezaydı.

Yine de orada bir kasaba vardı... gibi. Biri kasabaya bir araba kereste boşaltmıştı ve kerestelerin bırakıldığı her yere tahta barakalar yapılmıştı. Sanki barakaları inşa edenlerin aslında yapacakları çok daha önemli işleri varmış da bunu yaptıkları için zaman kaybetmişler gibi, barakalar hep kaba sabaydı. Temel olarak, keresteden yapılmış kare kutulardan ibarettiler.

Ön tarafları dışında...

Holy Wood'u anlamak istiyorsanız, dedi Victor seneler sonra, binalarını anlamalısınız.

Kumların üzerinde bir kutu görürdünüz. Sivrimsi bir çatısı *olurdu* ama aslında bu önemli değildi, çünkü Holy Wood'da *asla* yağmur yağmazdı. Duvarlardaki aralıklar eski paçavralarla tıkanmış olurdu; pencereler deliklerden ibaret olurdu (cam, Ankh-Morpork'tan buraya taşınamayacak kadar kırılgandı). Ve arkadan bakılınca binaların ön cephesi, bir sürü direğin ayakta tuttuğu dev bir ilan tahtası gibi görünürdü.

Önden bakılınca ise oymalı, nakışlı, boyalı, süslü, barok... ve başka bir sürü mimari abartıdan ibarettiler. Kafası çalışan

* Bu konuda haklıydı. Ama yalnızca şans eseri.

kişiler, Ankh-Morpork'ta dikkat çekmemek için evlerinin dışını sade, içini süslü yaptırırlardı. Ama Holy Wood'daki evlerin... içi dışına çıkmıştı.

Victor ana cadde denilen yerde sersem sersem yürüyordu. Sabahın erken saatlerinde, kum tümseklerinin arasında uyanmıştı. Neden? Holy Wood'a gelmeye karar vermişti ama neden, hatırlamıyordu. *Hatırlayabildiği* tek şey, o sırada yapabileceği tek şeyin bu olduğuydu.

Yüzlerce iyi sebep olmalıydı.

Keşke içlerinden bir taneciğini hatırlayabilseydi.

Ama anılarını gözden geçirecek durumda değildi. Şu anda, çok aç ve feci susamış olduğunu fark etmekle fazlasıyla meşguldü. Ceplerinden ancak yedi peni çıkmıştı ve bu parayla değil iyi bir yemek, bir tas çorba bile alamazdı.

İyi bir yemeğe ihtiyacı vardı. İyi bir yemekten sonra her şey daha anlaşılır hale gelirdi.

Kalabalığın içinde ilerledi. Ortalıktaki adamların çoğu marangoza benziyordu ama cam damacanalar ya da gizemli kutular taşıyan başkaları da vardı. Ve herkes, kendilerine has önemli amaçlar peşinde, hızla ve kararlılıkla hareket ediyordu.

Victor dışında.

Doğaçlama gelişmiş caddede yürüdü ve karınca yuvasına girmiş bir çekirge gibi hissederek evlere baktı. Hiçbirinde bir...

"Hey! Önüne baksana!"

Bir duvardan sekti. Dengesini kurmayı başardığında, kazaya karışan diğer taraf çoktan kalabalıkta kaybolmuştu. Bir an bakakaldı, sonra ümitsizlik içinde kızın peşinden koştu.

"Hey!" dedi. "Pardon! Affedersiniz? Hanımefendi?"

Kız durdu ve sabırsızca Victor'ın yetişmesini bekledi.

"Ne var?"

Kız, Victor'dan otuz santim kısaydı ve neye benzediği kuşkuluydu, çünkü bedeninin büyük kısmı saçmalık ölçüsünde fırfırlı bir elbise ile kaplıydı ve buklelerle dolu kocaman sarışın peruğu elbisesinden de gülünçtü. Yüzü bembeyaz makyajla boyanmıştı, gözleri de kara halkalarla çevriliydi. Genel olarak, son günlerde fazla uyuyamamış bir abajur izlenimi bırakıyordu.

"Ne var?" dedi tekrar. "Acele et! Çekim beş dakika sonra başlayacak!"

"Şey..."

Kız hafifçe dikildi. "Hayır, söyleme," dedi. "Buraya yeni geldin. Her şey senin için yeni. Ne yapacağını bilmiyorsun. Açsın. Ve hiç paran da yok. Değil mi?"

"Evet! Nereden bildin?"

"Herkes öyle başlar. Ve şimdi tıkır işine girmek istiyorsun, değil mi?"

"Tıkır işi?"

Kız, kara halkaların içindeki gözlerini devirdi.

"Hareketli resimler!"

"Ha..." *İstiyorum*, diye düşündü Victor. Bunu bilmiyordum ama istiyorum. Evet. Bu yüzden buraya geldim. Neden bunu düşünemedim ki? "Evet," dedi. "Evet, istediğim bu. Ben, ee... girmek istiyorum. Bunu nasıl yapabilirim?"

"Sonsuza dek beklemen gerekecek. Biri seni fark edene kadar." Kız, gizlemediği bir küçümseme ile tepeden tırnağa süzdü onu. "Neden marangozluk yapmıyorsun? İyi odun kasapları Holy Wood'da her zaman iş bulur."

Sonra döndü ve meşgul insan kalabalığına karışarak gözden kayboldu.

"Ee... teşekkür ederim!" diye seslendi Victor arkasından. "Teşekkür ederim!" Sesini daha da yükselterek ekledi: "Umarım gözlerin iyileşir!"

Cebindeki madeni paraları şıkırdattı.

Eh, marangozluk söz konusu bile olamazdı, çok fazla iş yükü vardı. Bir kez denemişti marangozluğu ve odunla kısa süre sonra bir anlaşmaya varmışlardı. Victor oduna dokunmayacaktı, odun da yarılmayacaktı.

Sonsuza dek beklemenin de cazip tarafları vardı ama bunu yapmak için para lazımdı.

Cebindeki parmakları, küçük ve beklenmedik bir dikdörtgenin üzerine kapandı. Çıkarıp baktı.

Gümüşbalık'ın kartıydı bu.

No.1 Holy Wood adresi, yüksek çitlerle çevrilmiş iki baraka çıktı. Kapıda troller, cüceler ve insanlardan oluşan bir kuyruk vardı. Hepsi bir süredir orada beklemekteymiş gibi görünüyordu; aslında aralarından bazıları öylesine doğal, öylesine moralsiz bir biçimde kamburunu çıkartarak dikiliyordu ki, orijinal tarihöncesi kuyruk bekleyicilerinin özellikle bu amaç için evrimleşmiş torunları bile olabilirlerdi.

Kapıda, önemsiz güç sahiplerinin kendini beğenmiş tavrı ile kuyruğu süzmekte olan –ve aslında çokluevrenin her köşesinde bulunabilen– iri yarı, kilolu bir adam vardı.

"Affedersiniz..." diye başladı Victor.

"Bay Gümüşbalık bu sabah başka kimseyi görmeyecek," dedi adam yan yan. "Bu yüzden yaylan."

"Ama bana dedi ki, ihtiyacım olursa..."

"Yaylan dedim ya birader!"

"Evet ama..."

Çitteki kapı birazcık aralandı. Küçük, solgun bir yüz dışarı uzandı.

"Bir trol ve iki insan lazım," dedi. "Bir günlüğüne. Her zamanki ücret." Kapı yine kapandı.

Adam sırtını dikleştirdi ve yara izleriyle kaplı ellerini ağzına götürüp boru yaptı.

"Tamam, sizi korkunç şeyler!" diye bağırdı. "Adamı duydunuz!" Deneyimli bir çoban gibi, gözlerini kuyrukta gezdirdi. "Sen, sen ve sen," dedi işaret ederek.

"Affedersiniz," dedi Victor yardımseverce, "ama bence asıl *şuradaki* adam kuyruğun başındayd..."

Tartaklanarak yoldan itildi. Şanslı üçlü, ayaklarını sürüyerek içeri girdi. Victor el değiştiren paraların ışıltısını gördüğünü sandı. Sonra kapıcı, öfkeden kızarmış yüzünü ona çevirdi.

"*Sen!*" dedi. "Kuyruğun sonuna geç ve orada kal!"

Victor ona baktı. Kapıya baktı. Uzun, moralsiz kuyruğa baktı.

"Hmm. Hayır," dedi. "Sanmıyorum. Yine de teşekkürler."

"O zaman yaylan!"

Victor ona dostça gülümsedi. Çitin sonuna doğru yürüdü. Çit uzak uçta, dar bir ara sokağa döndü.

Victor bir süre, tipik ara sokak dökuntülerini karıştırdı ve sonunda bir parça kâğıt buldu. Sonra kol yenlerini kıvırdı. Ardından çiti dikkatle inceledi, iki gevşek tahta buldu ve biraz çabayla aralarından geçiverdi.

Kereste ve kumaş yığınlarıyla dolu bir alana geldi böylece. Çevrede kimse yoktu.

Kıvrık kol yenleri ve elde bir kâğıt parçası ile kararlı kararlı yürüyen hiç kimsenin durdurulmayacağını bilerek, İlginç ve

Eğitici Kinematografi Şirketinin tahta ve çadır bezinden yapılmış harikalar diyarında kararlı kararlı yürümeye başladı.

Binaların arkasına resmedilmiş başka binalar vardı. Önden bakınca ağaç, arkadan bakınca tahta desteklerden ibaret ağaçlar vardı. Bir koşturmaca sürüyordu ama Victor'ın görebildiği kadarıyla hiç kimse bir şey üretmiyordu.

Uzun siyah bir pelerini, siyah bir şapkası ve çalı süpürgesine benzeyen bıyıkları olan bir adamın, bir kızı bir ağaca bağlayışını izledi. Kız mücadele ediyordu fakat kimse adamı durdurmakla ilgilenmiyordu. İki adam ilgisizce onları izliyordu; tripod üzerine kondurulmuş iri bir kutunun arkasındaki başka bir adam da kutunun kolunu çeviriyordu.

Kız yalvarırcasına kolunu uzattı, hiç ses çıkarmadan ağzını açıp kapattı.

İzleyenlerden biri ayağa kalktı, yanındaki tahta yığınından bir tane seçti ve kutunun önüne tuttu.

Tahta siyahtı. Üzerine beyaz harflerle "N'ayır! N'ayır!" sözcükleri yazılmıştı.

Tahtayı tutan adam çekildi. Hain adam bıyık burdu. Tahtalı adam bir başka tahta ile döndü. Bu sefer üstüne "Ha ha! Güzel olduğun kadar gururlusun da!" yazılmıştı.

Oturan izleyicilerden biri elindeki megafonu kaldırdı.

"Güzel güzel," dedi. "Tamam, beş dakika mola. Sonra büyük dövüş sahnesi için herkes yerine dönsün."

Hain adam kızı çözdü. Birlikte yürüyüp gittiler. Diğer adam kolu çevirmeyi bıraktı, bir sigara yaktı, sonra kutunun tepesini açtı. "Hepiniz yakaladınız mı?" dedi.

Bir ciyaklama korosu duyuldu.

Victor megafonlu adama yaklaştı ve omzuna dokundu.

"Bay Gümüşbalık için acil mesaj var," dedi.

"Şuradaki ofiste," dedi adam, başını çevirmeden başparmağını omzunun üzerinden arkaya bükerek.

"Teşekkür ederim."

Victor başını uzattığı ilk barakada, loşlukta uzanan küçük kafes sıralarından başka hiçbir şey göremedi. Kafeslerdeki ne olduğu belirsiz şeyler, kendilerini çıtırdatarak parmaklıklara fırlatıyordu. Victor kapıyı telaşla çarparak kapattı.

Bir sonraki kapının ardında, cam eşyalar ve kâğıt yığınlarıyla kaplı bir masanın önünde dikilen Gümüşbalık'ı buldu. Adam arkasını dönmedi.

"Şuraya koyuver," dedi dalgın dalgın.

"Benim, Bay Gümüşbalık," dedi Victor.

Gümüşbalık döndü ve adının hiçbir şey ifade etmemesi Victor'ın suçuymuş gibi boş boş baktı ona.

"Evet?"

"Şu iş için geldim," dedi Victor. "Bilirsiniz?"

"Hangi iş? Nereden bileyim?" dedi Gümüşbalık. "Sen buraya nasıl girdin?"

"Hareketli resimlere gizlice girdim," dedi Victor. "Ama bir iki çivinin halledemeyeceği bir sorun yaratmadım."

Gümüşbalık'ın yüzüne bir panik ifadesi yayıldı. Victor kartviziti çıkardı ve güven verici olduğunu umduğu bir tavırla salladı.

"Ankh-Morpork'ta," dedi, "iki gece önce tehdit ediliyordunuz ya?"

Gümüşbalık anımsadı.

"Haa, evet," dedi hafifçe. "Sen bana yardım eden delikanlısın."

"Ve siz de, resimleri hareket ettirmek istersem gelip sizi görmemi söylemiştiniz," dedi Victor. "O zaman istemiyordum ama

şimdi istiyorum." Parlak bir gülümseme çaktı ama aslında şöyle düşünüyordu: Bu işten sıyrılmaya çalışacak. Önerisinden pişman oldu. Beni kuyruğun sonuna gönderecek.

"Şey, elbette," dedi Gümüşbalık, "pek çok yetenekli kişi hareketli resimlere girmek istiyor. Bugün yarın ses de ekleriz. Marangozluktan anlar mısın? Simya deneyimin var mı? Hiç cin eğittin mi? Ellerini kullanabilir misin?"

"Hayır," diye itiraf etti Victor.

"Şarkı söyleyebilir misin?"

"Birazcık. Banyoda falan. Ama çok iyi değilim."

"Dans edebilir misin?"

"Hayır."

"Kılıç? Kılıç tutmayı becerebilir misin?"

"Biraz," dedi Victor. Spor salonunda zaman zaman kılıç kullandığı olmuştu. Aslında gerçek bir rakiple hiç dövüşmemişti, çünkü sihirbazlar genellikle egzersizden tiksinirdi; ayrıca spor salonunu kullanan tek diğer Üniversite sakini Kütüphaneci'ydi ve o da yalnızca halatlar ve halkalar için gelirdi. Yine de Victor, aynanın önünde kendine özgü enerjik bir teknik çalışmıştı ve şimdiye dek ayna onu hiç yenememişti.

"Anlıyorum," dedi Gümüşbalık kasvetle. "Şarkı söyleyemiyorsun. Dans edemiyorsun. Biraz kılıç kullanabiliyorsun..."*

"Ve iki kez hayatınızı kurtardım," diye ekledi Victor.

"İki kez mi?" diye terslendi Gümüşbalık.

"Evet," dedi Victor. Derin bir nefes aldı. Bu, riskli olacaktı. "Birisi o zaman," dedi, "diğeriyse *şimdi*."

* Fred Astaire'ın da seçmelerde aldığı ilk tepki buymuş. "Şarkı söyleyemiyorsun, rol yapamıyorsun, saçların dökülüyor. Sadece birazcık dans edebiliyorsun..." Tabii Astaire'ın kariyerini düşünürsek bunun, Yapılmış En Talihsiz Açıklamalar Listesinde başlara oynayacağını söylemek zor olmaz. [E.N.]

Uzun bir sessizlik oldu.

Sonra Gümüşbalık, "Gerçekten de buna gerek olduğunu sanmıyorum," dedi.

"Üzgünüm Bay Gümüşbalık," diye yalvardı Victor. "Ben gerçekten de öyle biri değilim ama bana işi siz teklif etmiştiniz ve buraya kadar bunca yolu yürüyerek geldim ve hiç param yok ve açım ve ne iş olsa yaparım. Ne iş olsa. *Lütfen.*"

Gümüşbalık ona kuşkuyla baktı.

"*Rol* bile mi?" dedi.

"Pardon?"

"Ortalıkta dolaşıp bir şeyler yapıyormuş *gibi yapmak*," dedi Gümüşbalık yardımseverce.

"Evet!"

"Çok yazık... Senin gibi parlak, eğitimli bir delikanlı..." dedi Gümüşbalık. "Şey, sen ne iş yapıyorsun?"

"Okuyorum. Üniversitede si..." diye başladı Victor ama Gümüşbalık'ın sihirbazlığa karşı nefretini hatırladı ve hemen düzeltti. "...kâtiplik eğitimi görüyorum."

"*Sikâtiplik* mi?"

"Evet... ama rol yapmayı becerebilir miyim, bilmiyorum," diye itiraf etti Victor.

Gümüşbalık şaşırmış göründü. "Ha, o sorun olmaz," dedi. "Hareketli resimlerde kötü rol yapmak gerçekten güçtür."

Cebini karıştırdı ve bir dolarlık madeni para çıkardı.

"Al," dedi. "Git bir şeyler ye."

Victor'ı tepeden tırnağa süzdü.

"Daha ne var?" dedi.

"Şey," dedi Victor, "bana neler olduğunu anlatmanızı umuyordum."

"Nasıl yani?"

"İki gece önce sizin şeyi... sizin *tıkırınızı* izledim," dedi ve doğru terimi hatırlayabildiği için hafifçe gururlandı. "Şehirdeyken. Ve sonra aniden burada olmayı her şeyden çok istedim. Daha önce hayatım boyunca hiçbir şeyi *yapmayı* bile istememiştim!"

Gümüşbalık'ın yüzünde rahatlamış bir sırıtış belirdi.

"Haa, şu," dedi. "İşte bu, Holy Wood'un büyüsüdür... *ama sihirbaz büyüsü değil*," diye ekledi telaşla. "O sırf, batıl inanç ve abrakadabra. Hayır. Bu, sıradan insanlar için büyü. Aklında bir sürü olasılık cızırdıyor, değil mi? Benimki öyleydi."

"Evet," dedi Victor kararsızca. "Ama nasıl çalışıyor?"

Gümüşbalık'ın yüzü aydınlandı.

"Bilmek mi istiyorsun?" dedi. "İşlerin nasıl yürüdüğünü mü bilmek istiyorsun?"

"Evet, ben..."

"Bak, çoğu kişi bunu görünce çok sinir bozucu oluyor," dedi Gümüşbalık. "Onlara o harika şeyi, resim kutusunu gösteriyorsun ve karşılığında yalnızca 'ha' diyorlar. Nasıl çalıştığını falan asla sormuyorlar... Bay Kuş!"

Son sözcüğü bağırarak söylemişti. Bir süre sonra barakanın uzak ucunda bir kapı açıldı ve bir adam belirdi.

Adamın boynunda kayışla asılmış bir resim kutusu vardı. Kemerinden bir dizi alet sarkıyordu. Elleri kimyasallarla lekelenmişti ve kaşları yoktu. (Victor daha sonra bunun, okto-selülozla çalışan herkesin ortak özelliği olduğunu öğrenecekti.) Ve şapkasını ters takmıştı.

"Bu Kuş, Bay Kuş," dedi Gümüşbalık mutlulukla. "Başkolcumuz. Kuş Usta, bu Victor. Bizim için rol yapacak."

"Ha," dedi Kuş Usta, kesilmiş hayvana bakan bir kasap gibi Victor'ı süzerek. "Cidden mi?"

"Ve işlerin nasıl yürüdüğünü bilmek istiyor!" dedi Gümüşbalık.

Kuş, Victor'a düşmanca bir bakış daha fırlattı.

"İp," dedi kasvetle. "Her şey iple çalışıyor. Ben ve ip yumağım olmasaydı," diye ekledi, "burada her şeyin nasıl da çabucak darmadağın olacağını görüp şaşardın."

Boynunda asılı duran kutuda ani bir kargaşa oldu. Kuş Usta kutuya bir şaplak attı ve içindekileri, "Kesin şunu!" diye payladı. Victor'a başını sallayarak, "Düzenleri bozulunca huysuzlanıyorlar," dedi.

"Kutuda ne var?" diye sordu Victor.

Kuş, Gümüşbalık'a göz kırptı. "Eminim bilmek istiyorsundur," dedi Victor'a.

Victor diğer barakada gördüğü kafeslerin içindeki şeyleri hatırladı.

"Sanırım sıradan cinler falan var," dedi ihtiyatla.

Kuş ona, akıllıca bir numara yapmış aptal bir köpeğe bakar gibi, beğeniyle baktı.

"Evet," dedi, "bu doğru."

"Peki kaçmalarını nasıl engelliyorsun?" dedi Victor.

"Şu ip denilen şey ne çok işe yarıyor, değil mi," dedi Kuş Usta sırıtarak.

Zararına Dibbler, dümdüz düşünebilen o nadir insanlardan biriydi.

Çoğu insan kıvrımlar ve zikzaklar halinde düşünür. Örneğin çoğu kişi işe, 'Acaba nasıl zengin olabilirim?' gibi bir düşünce ile

başlar. Ama sonra genellikle, 'Acaba akşam yemeğinde ne var?' ya da 'Acaba tanıdıklar arasında kim bana beş dolar borç verir?' gibi düşünceleri içeren dolaylı ve kayıp bir yolda devam ederler.

Fakat Dibbler, sürecin sonundaki 'Artık çok zenginim' düşüncesini saptayabilen ve baştaki düşünce ile sondaki düşünce arasına net bir çizgi çizip yavaş yavaş, sabırla o çizgiyi takip edebilen ve nihai düşünceye ulaşabilen nadir insanlardan biriydi.

İşe yaramıyordu gerçi. Bu süreçte her zaman, küçük ama yaşamsal bir kusur bulunduğunu fark etmişti; sattığı şeyleri almak konusunda tuhaf bir gönülsüzlük sergileyen insanlardan kaynaklanan bir kusur.

Ve hayatı boyunca biriktirdiği tüm para, yeleğinin içindeki deri kesedeydi şimdi. Holy Wood'a geleli bir gün olmuştu. Holy Wood'un iğreti organizasyon yapısına, hayatı boyunca satıcılık yapmış birinin gözüyle bakmıştı. O yapının *içinde* kendisine yer yok gibi görünüyordu ama bu bir sorun değildi; ne de olsa, *tepede* her zaman yer olurdu.

Bir günlük soruşturma ve dikkatli gözlem onu İlginç ve Eğitici Kinematografi Şirketine getirmişti. Sokağın uzak ucunda dikilmiş, dikkatle izliyordu.

Kuyruğu izledi. Kapıdaki adamı izledi. Bir karara vardı.

Kuyruk boyunca yürüdü. Dibbler'ın bir beyni vardı. Beyni olduğunu *biliyordu*. Ama şu an ihtiyacı olan şey kastı. Ve oralarda bir yerlerde biraz kası da va...

"Y'akşamlar, Bay Dibbler."

O düz kafa, o uzun kollar, o kıvrık alt dudak ve o bet ses... hepsi alt alta toplanınca, ceviz büyüklüğünde bir IQ ediyordu.

"Benim. Kayağantaş," dedi Kayağantaş. "Sizi burda görmek tuhaf yav?"

Dibbler'a, yaşamsal öneme sahip bir köprü ayağında beliren bir çatlak gibi gülümsedi.

"Selam Kayağantaş," dedi Dibbler. "Tıkırlarda mı çalışıyorsun?"

"Tam olarak çalışıyo diilim," dedi Kayağantaş çekinerek.

Dibbler, çentilmiş yumruklarıyla her sokak kavgasında son sözü söyleyen trole sessizce baktı.

"Hiç hoş değil bu," dedi. Para kesesini çıkardı ve beş dolar saydı. "Benim için çalışmaya ne dersin, Kayağantaş?"

Kayağantaş çıkık alnına dokunarak saygıyla selam verdi.

"Baş'stüne Bay Dibbler!" dedi.

"Bu tarafa gel."

Dibbler kuyruğun başına yürüdü. Kapıdaki adam kolunu uzatıp önünü kesti.

"Nereye birader?"

"Bay Gümüşbalık'la randevum var," dedi Dibbler.

"O bunu biliyor mu peki?" dedi kapıcı, Dibbler'ın dediklerini gökyüzüne yazılmış halde görse bile inanmayacağını ifade eden bir ses tonu ile.

"Henüz değil," dedi Dibbler.

"Eh, birader, bu durumda yay..."

"Kayağantaş?"

"Evet, Bay Dibbler?"

"Bu adama vur."

"Baş'stüne Bay Dibbler."

Kayağantaş'ın kolu, sonunda hiçlik olan yüz seksen derecelik bir yay çizerek savruldu. Kapıcı uçtu, kapıyı delip geçti ve kapı kalıntılarıyla beraber altı metre uzağa yığıldı. Kuyruktan bir alkış yükseldi.

Dibbler trole onayla baktı. Kayağantaş, sadece trollerin örtmeyi gerekli bulduğu kısımlarını örten lime lime bir kumaş parçası dışında hiçbir şey giymemişti.

"Çok güzel, Kayağantaş."

"Baş'stüne Bay Dibbler."

"Ama unutturma, sana bir takım elbise ayarlayalım," dedi Dibbler. "Şimdi, lütfen kapıda nöbet tut. Ve içeri kimseyi sokma."

"Baş'stüne Bay Dibbler."

İki dakika sonra trolün kısa çarpık bacaklarının arasından küçük gri bir köpek geçti ve kapının enkazının üstünden atlayıp içeri girdi. Kayağantaş bu konuda hiçbir şey yapmadı, çünkü... eh, köpeklerin *kimse* olmadığını *herkes* bilirdi...

"Bay Gümüşbalık?" dedi Dibbler.

Elinde taze bir film kutusu ile stüdyoyu aşmakta olan Gümüşbalık, uzun zaman önce kaybolmuş bir gelincik gibi üzerine üzerine gelen sıska şekli görünce duraksadı. Dibbler'ın yüzünde, resiflerden aşıp çocukların yüzdüğü ılık sığ sulara süzülen uzun, ince, beyaz bir şeklin ifadesi vardı.

"Evet?" dedi Gümüşbalık. "Sen kimsin? Buraya nasıl..."

"Adım Dibbler," dedi Dibbler. "Ama bana Zarar demenizi tercih ederim."

Gümüşbalık'ın dirençsiz elini yakaladı, diğer elini de onun omzuna koydu, sonra bir adım attı ve elindeki eli şiddetle salladı. Dibbler, Gümüşbalık'ın üzerinde akut sokulganlık izlenimi bırakmıştı; Gümüşbalık gerilerse dirseği kesin yerinden çıkacaktı.

"Ve bilmenizi isterim ki," diye devam etti, "burada yaptıklarınızdan hepimiz inanılmaz ölçüde etkilendik."

Gümüşbalık, eliyle kurulan gayretli dostluğu izledi ve kararsızlıkla sırıttı.

"Öyle mi?" demeye cesaret etti.

"Bütün bunlar..." dedi Dibbler ve Gümüşbalık'ın omzunu bir anlığına bırakarak çevrelerindeki enerji dolu kaosu gösterdi. "Bunlar fantastik! Muhteşem! Hele şu son yaptığınız... adı neydi?"

"*Dükkânda Cümbüş*," dedi Gümüşbalık. "Dükkâncının sosis çalan hırsızı kovaladığı hani... değil mi?"

"Aynen," dedi Dibbler, sabit sırıtışı bir anlığına donup sonra yeniden içtenlik kazandı. "Aynen! Onu diyorum. Şaşırtıcı! Gerçekten dâhiyane! Harika biçimde ifade edilmiş bir metafor!"

"Bize neredeyse yirmi dolara mal oldu, biliyor musun?" dedi Gümüşbalık, utangaç bir gururla. "Sosislere de ayrıca kırkar peni verdik tabii."

"Harika!" dedi Dibbler. "Yüzlerce kişi izlemiştir eminim!"

"Binlerce," dedi Gümüşbalık.

Dibbler'ın sırıtışında sahtelik yoktu artık. Hatta biraz daha genişlese kafasının tepesi düşüp gidecekti.

"Binlerce mi?" dedi. "Gerçekten mi? O kadar çok mu? Ve elbette size para da ödüyorlar, değil mi? Ee... ne kadardı?"

"Ah, şimdilik yalnızca bağış istiyoruz," dedi Gümüşbalık. "O da hâlâ deneme dönemindeyken masrafları karşılayabilelim diye." Bakışlarını indirdi. "Acaba," dedi, "elimi sallamayı bırakabilir misin artık?"

Dibbler onun bakışlarını takip etti. "Elbette!" dedi ve bıraktı. Gümüşbalık'ın eli, kas spazmı sebebiyle bir süre daha kendiliğinden kalkıp inmeye devam etti.

Dibbler bir süre sessiz kaldı. Yüzünde, içsel tanrısıyla derin iletişime geçen bir adamın ifadesi vardı. Sonra, "Biliyor musun Thomas," dedi, "sana Thomas diyebilir miyim? Neyse... O şaheseri gördüğüm zaman dedim ki, Dibbler dedim, bütün bunların ardında, dedim, yaratıcı gücü yüksek bir sanatçı var..."

"...adımı nereden bi..."

"...yaratıcı bir sanatçı, diye düşündüm; idare işlerinin onca boş ayrıntısı ile uğraşmadan, kendi ilham perisini kovalayan biri. Haksız mıyım?"

"Şey, doğru... bunca evrak işi biraz..."

"Ben de tam olarak böyle düşünüyordum," dedi Dibbler. "Ve dedim ki, Dibbler dedim, hemen şu anda oraya gidip ona hizmetlerini sunmalısın. Bilirsin. Git idare işlerini üstlen. Omuzlarındaki yükü al. Bırak o en iyi yaptığı şeyi yapsın. Haksız mıyım Tom?"

"Ben, ben... ben evet, elbette doğru. Benim asıl uzmanlık alanım daha çok..."

"Doğru! Doğru!" dedi Dibbler. "Tom! Kabul ediyorum!"

Gümüşbalık'ın gözleri donuklaştı.

"Ee..." dedi.

Dibbler, Gümüşbalık'ın omzuna oyuncu bir yumruk attı. "Sen bana evrak işlerini göster yeter," dedi. "Sonra dışarı çıkıp bu kadar iyi yaptığın her neyse onu yapmaya devan edebilirsin."

"Ee. Evet," dedi Gümüşbalık.

Dibbler onu iki kolundan yakaladı ve bin vatlık bir içtenlik bahşetti.

"Bu benim için çok gururlu bir an," dedi boğuk bir sesle. "Bunun benim için ne demek olduğunu anlatamam! Dürüstçe söyleyebilirim ki, Tom, bu hayatımdaki en mutlu gün. Bunu bilmeni isterim Tommy. Gerçekten."

Huşû dolu sessizlik, hafif bir kıs kıs gülme ile bozuldu.

Dibbler yavaşça çevresine bakındı. Arkalarında, bir kereste yığınının gölgesinde oturan küçük bir melez köpek dışında hiçbir şey yoktu. Köpek, Dibbler'ın yüz ifadesini fark etti ve başını yana eğdi.

"Hav?" dedi.

Zararına Dibbler bir an çevresine bakınarak fırlatacak bir şeyler aradı ama sonra bunun yakışıksız kaçacağını fark ederek tutsak ettiği Gümüşbalık'a döndü.

"Biliyor musun," dedi içtenlikle, "seninle tanışmak benim için gerçekten büyük şans..."

Bir meyhanede yediği yemek Victor'a bir dolar ve birkaç peniye mal oldu. Sadece bir tas çorba içmişti aslında. "Burada her şey pahalı," demişti çorba satıcısı, "çünkü uzun yoldan getirilmesi gerekiyor." Holy Wood'un yakınlarında hiç çiftlik yoktu. Film yapma imkânı varken, kim bir şeyler yetiştirmeye zahmet ederdi ki?

Victor daha sonra, deneme çekimi için Kuş Usta'nın yanına gitti.

Deneme çekimi, resim kutusunun üzerinden baykuş gibi bakan Bay Kuş'a bir dakika boyunca kıpırdamadan bakmayı içeriyordu. Usta, bir dakika geçtikten sonra, "Tamam," dedi. "Evlat, sen doğuştan yeteneklisin."

"Ama hiçbir şey yapmadım ki," dedi Victor. "Bana kıpırdamamamı söyledin."

"Evet. Kesinlikle. İhtiyacımız olan da bu: kıpırdamadan nasıl durulacağını bilen insanlar," dedi Usta. "Tiyatrodaki gibi süslü oyunculuk burada iş görmez."

"Kutunun içindeki cinlerin ne yaptıklarını hâlâ anlatmadın bana," dedi Victor.

"*Bunu* yapıyorlar," dedi Usta ve kapağı tutan iki çengeli açtı. Bir dizi minik kötücül göz, dik dik Victor'a baktı.

"Buradaki altı cin," dedi Usta, pençelerden kaçınmak için ihtiyatla işaret ederek, "kutunun önündeki minik delikten dışarı bakar ve gördüklerinin resmini yapar. Altı tane olmak zorundalar, tamam mı? İkisi resmi yapar, dördü kurusun diye üfler. Bir sonraki resim hemen geleceği için, anladın mı? Çünkü ben *buradaki* kolu her çevirdiğimde, şeffaf zar tabakası bir sonraki resim için bir kare sarılır."

Kolu çevirdi. Kutu *tıkırtıkırtıkır* yaptı ve cinler çıtırdadı.

"Niye öyle sesler çıktı?" dedi Victor.

"Ah," dedi Usta, "çünkü kol aynı zamanda, üzerinde kırbaçlar olan şu küçük çarkı döndürüyor. Onların yeterince hızlı çalışmasını sağlayan tek şey bu. Ortalama bir cin tembel ve küçük bir şeytandan başka bir şey değildir. Yani her şey geri beslemeye dayanıyor. Kolu ne kadar hızlı çevirirsen film o kadar hızlı geçiyor ve o kadar hızlı resim yapmak zorunda kalıyorlar. Hızı, olması gerektiği gibi ayarlamalısın. Kolculuk önemli bir iştir."

"Ama bu biraz, şey... *zalimce* değil mi?"

Kuş Usta şaşırmış göründü. "Ah, hayır. Hiç değil. Her yarım saatte bir mola verip kolumu dinlendiriyorum. Zaten Kolcular Loncası'nın kuralları da böyle."

Arka paneli açık olan bir başka kutunun durduğu masaya yürüdü. Bu sefer de bir kafes dolusu uyuşuk kertenkele, yaslı gözlerle Victor'a baktı.

"Bundan pek memnun değiliz," dedi Kuş Usta, "ama elimizden gelen bu kadar. Ortalama bir semender bütün gün ışık soğurarak çölde yatar ve korkutulduğu zaman o ışığı dışkılar. Savunma mekanizması böyleymiş. Film geçerken ve şuradaki kapak öne arkaya kayarken, onların ışığı filmin *içinden* ve şuradaki lenslerden geçip perdeye yansıyor. Temel olarak çok basit."

"Onları nasıl korkutuyorsun peki?"

"Şu sopayı görüyor musun?"

"Ha."

Victor resim kutusunu düşünceli düşünceli dürtükledi.

"Şey, tamam," dedi. "Yani böylece bir sürü küçük resim elde ediyorsun ve onları hızla gösteriyorsun. Biz de bir bulanıklık görmemiz gerekirken, görmüyoruz."

"Ah," dedi Usta burnunun yanına vurarak, "Kolcular Loncası sırrı bu. Ustadan çırağa aktarılır," diye ekledi kendini beğenmiş bir tavırla.

Victor ona sert bir bakış fırlattı. "Yalnızca birkaç aydır film yaptığınızı sanıyordum," dedi.

Kuş sinsi sinsi baktı. "Şey, tamam, şu anda aslında *birbirimize* aktarıyoruz," diye kabul etti. "Ama bize birkaç sene verirsen yeni gelenlere de akta... *ona dokunma!*"

Victor elini suçlu suçlu masanın üzerindeki kutu yığınından çekti.

"Orada filmler var," dedi Usta, kutuları nazikçe kenara iterek. "Filmin kendisi yani. Pelikül. Yakınındayken dikkatli olmalısın. Fazla ısınmasına izin vermemelisin, çünkü okto-selülozdan yapılmıştır ve keskin darbelerden hoşlanmaz."

"Ne olur ki?" dedi Victor, kutulara bakarak.

"Kim bilir? Kimse bize anlatacak kadar yaşamadı." Kuş, Victor'ın yüzündeki ifadeye baktı ve sırıttı. "Ama sen o konuda endişelenme," dedi. "Sen hareketli resim kutusunun *önünde* olacaksın."

"İyi de rol yapmayı bilmiyorum ki," dedi Victor.

"Sana denileni yapmayı biliyor musun?" dedi Usta.

"Ne? Şey... evet. Sanırım biliyorum."

"İhtiyacın olan tek şey bu evlat. İhtiyacın olan tek şey bu. Ve iri kaslar."

Kavurucu güneşin altına çıktılar ve Gümüşbalık'ın barakasına yöneldiler.

Baraka doluydu.

Zararına Dibbler, tıkırlarla tanışıyordu.

"Ben daha çok şöyle bir şey düşünmüştüm," dedi Dibbler. "Bak... böyle bir şey."

Bir kart kaldırdı. Üzerine titrek bir el yazısıyla şunlar yazılmıştı:

Bu gösterden soora,
En Lüküs Yemekler İçin
Harga'nın Pirzola Evi'ni Ziyaret Edinis

"Lüküs ne demek?" dedi Victor.

"Yabancı dilde," dedi Dibbler, Victor'a kaşlarını çatarak. Victor gibi biriyle aynı çatı altında olmak planlarının arasında yoktu. Gümüşbalık'ı yalnız yakalamayı ummuştu. "'Kaliteli yemek' anlamına geliyor," diye ekledi.

Gümüşbalık karta baktı. "Kaliteli yemeğe ne olmuş?" dedi.

"Neden," dedi Dibbler, büyük dikkatle konuşarak, "neden gösterinin sonunda bu kartı göstermiyorsunuz?"

"Neden yapacakmışız ki bunu?"

"Çünkü Sham Harga gibi biri, size ço... *oldukça* çok para öder," dedi Dibbler.

Karta baktılar.

"Harga'nın Pirzola Evi'nde yemek yemiştim," dedi Victor. "En iyisi olduğunu söyleyemem. En iyisi değil. Hatta en iyi olmaktan çok uzak." Biraz düşündü. "Aslında, en iyi olmaktan ne kadar uzak olunabilirse, o kadar uzak."

"Bunun önemi yok," dedi Dibbler sert bir sesle. "Bunun *hiç* önemi yok."

"İyi de," dedi Gümüşbalık, "Harga'nın Pirzola Evi'nin şehirdeki en iyi yer olduğunu söylersek tüm diğer restoranlar ne düşünür?"

Dibbler masanın üzerinden eğildi.

"Şöyle düşünürler," dedi. "*Neden bunu ilk biz düşünemedik?*"

Yerine oturdu.

Gümüşbalık ona parlak bir kavrayışsızlıkla baktı.

"Şu işi bana bir daha anlatsana," dedi.

"Onlar da tam olarak aynı şeyi yapmak isteyecekler!" dedi Dibbler.

"Anladım," dedi Victor. "Onlar da 'Şehirdeki En İyi Yer Harga'nınki Değil, Bizimki' yazılı kartlar göstermemizi isteyecek."

"Öyle bir şey, öyle bir şey," diye terslendi Dibbler, Victor'a dik dik bakarak. "Belki cümlelerin üzerinde çalışabiliriz ama öyle bir şey."

"Ama, ama," diye sohbete yetişmeye çalıştı Gümüşbalık, "Harga bundan hoşlanmaz, değil mi? En iyi mekânın onunkisi

olduğunu söylememiz için bize para öderse ve sonra biz başka insanlardan para alıp *onların* mekânlarının en iyisi olduğunu söylersek, o zaman Harga..."

"...bize daha fazla para öder," dedi Dibbler, "ki bunu tekrar ve bu sefer daha iri harflerle söyleyelim."

Hepsi ona baktı.

"Bunun işe yarayacağını gerçekten düşünüyor musun?" dedi Gümüşbalık.

"Evet," dedi Dibbler ifadesizce. "Bir sabah dışarı çık da sokak satıcılarını dinle. Sen hiç, 'Hemen hemen taze portakal, sadece birazcık ezik ve azıcık kaliteli,' diye bağıran satıcı duydun mu? Hayır. Duyamazsın. Çünkü şöyle bağırırlar: 'Portakal viyaar! Neffis portiyakaaal!' İyi iş mantığı budur."

Yine masaya doğru eğildi.

"Bana öyle geliyor ki," diye ekledi, "buraya da biraz bundan lazım."

"Evet, öyle görünüyor," dedi Gümüşbalık zayıfça.

"Ve kazandığın parayla," dedi Dibbler, gerçeklikteki çatlağa sıkıştırılmış levye gibi bir sesle, "sanatını mükemmelleştirme işine gerçekten eğilebilirsin."

Gümüşbalık biraz neşelendi. "Bu doğru," dedi. "Örneğin, sesli film yapmanın bir yolunu..."

Ama Dibbler dinlemiyordu. Duvara yaslanmış karton yığınını işaret etti.

"Onlar ne?" dedi.

"Ah," dedi Gümüşbalık. "O *benim* fikrimdi bak. Düşündük ki, ee... iyi iş mantığı olabilir." Nadir, yeni bir tatlıymış gibi sözcüklerin tadını çıkardı. "Yaptığımız diğer filmler hakkında insanlara bilgi vermek için."

Dibbler kartonlardan birini kaldırdı ve bir kol boyu uzakta tutarak eleştirel gözle baktı.

Şöyle yazıyordu:

Gelcek Hafta,
*Pelias ve Melisande**
Adlı Romantik Tracediyi Göstercez.
İki Makara.
Teşekkür Ederiz.

"Ha," dedi Dibbler ifadesizce.

"İyi olmamış mı?" dedi Gümüşbalık. Artık tamamen pes etmiş gibiydi. "Yani... bilmeleri gereken her şeyi anlatıyor, değil mi?"

"İzin verir misin?" dedi Dibbler ve Gümüşbalık'ın masasından bir tebeşir parçası aldı. Bir süre özenle kartın arkasına yazdı, sonra çevirerek odadakilere gösterdi.

Şöyle yazmıştı:

Tanrılar ve İnsanlar "Olmas" Dedi,
Amma Onlar Dinnemedi!
Pelias ve Melisande! Yassak Bir Aşk Hikaayesi!
Zamanı ve Mekaanı Aşan, Kavurucu bir Tutku Seli!
Sizi Derinden Sarsaçak!
1000 Tane de Fil Var!

Victor ve Gümüşbalık, yabancı dilde yazılmış bir menüye bakar gibi dikkatle okudu. Aslında gerçekten de yabancı bir dildi ve daha kötüsü, aynı zamanda kendi dilleriydi.

* Belçikalı oyun yazarı Maurice Maeterlinck'in bir oyunu. [E.N.]

"Vay vay," dedi Gümüşbalık. "Bak sen şu işe... Aslında *yasak* bir şey olduğundan emin değilim. Ee... yalnızca çok tarihsel. Yardımı dokunur diye düşünmüştüm... bilirsin, çocuklara falan. Tarih öğrenmelerine. Pelias ile Melisande aslında hiç karşılaşmadı, yani trajik olan da bu zaten. Her şey çok, ee... hüzünlüydü." Karta baktı. "Ama itiraf etmeliyim ki, burada kesinlikle bir şey yakalamışsın. Ee..." Bir şeyden rahatsız olmuşa benziyordu. "Yalnız, ee... fil hatırlamıyorum," dedi, bu kendi suçuymuş gibi. "Tıkırın yapıldığı akşam boyunca oradaydım ve hiçbir noktada bin tane fil kullandığımızı falan hatırlamıyorum. Eminim fark ederdim."

Dibbler bakakaldı. Fil olayının nereden çıktığını o da bilmiyordu ama düşündükçe, filmlere ne tür şeyler koymak gerektiği hakkında çok berrak fikirler geliyordu aklına. Bin fil, iyi bir başlangıçtı.

"Fil yok mu?" dedi.

"Sanmıyorum."

"Dans eden kızlar var mı?"

"Ee... yok."

"Eh, en azından vahşi kovalamacalar ve parmaklarıyla uçurum kenarına tutunan insanlar vardır..."

Gümüşbalık biraz gülümsedi. "Sanırım bir sahnede balkon vardı," dedi.

"Öyle mi? Peki parmaklarıyla demirlerine asılan var mı?"

"Sanmıyorum," dedi Gümüşbalık. "Sanırım Melisande balkondan eğiliyor."

"Peki... düşmesi olasılığına karşı, seyirci nefesini falan tutacak mı?"

"*Umarım* Pelias'ın konuşmasını okuyor olurlar," dedi Gümüşbalık aksi aksi. "Beş tane karta yazdık. Küçük harflerle."

Dibbler içini çekti. "Bence izleyicilerin ne istediğini ben biliyorum," dedi, "ve bir sürü küçük yazı okumak istemeyeceklerine eminim. Gözlerini fal taşı gibi açtıracak şeyler istiyor onlar!"

"Yazıları daha iyi görebilmek için mi?" dedi Victor alayla.

"Onlar dans eden kızlar istiyor! Heyecan istiyor! Filler istiyor! Çatılardan düşen kişiler istiyor! Düşler istiyor! Dünya, büyük düşleri olan küçük kişilerle dolu!"

"Cüceler ve gnomlar gibi mi?" dedi Victor.

"Hayır!"

"Söylesene Bay Dibbler," dedi Gümüşbalık, "senin mesleğin tam olarak nedir?"

"İthalat ihracat," dedi Dibbler.

"Daha çok sosis," dedi Victor.

"*Ve* ithalat ihracat," dedi Dibbler sert bir sesle. "Yalnızca ithalat işi yavaşladığı zaman sosis satarım."

"Ve sırf sosis satabildiğin için, benden daha iyi hareketli resimler yapabileceğine inanıyorsun, öyle mi?" dedi Gümüşbalık. "Herkes sosis satabilir! Öyle değil mi Victor?"

"Şey..." dedi Victor gönülsüzce. Açıkçası, Dibbler'ın sosislerini Dibbler'dan başka kimse satamazdı.

"Gördün mü?" dedi Gümüşbalık.

"Olay şu," dedi Victor. "Bay Dibbler, daha önce kendisinden alışveriş *etmiş* kişilere bile sosis satabilir."

"Bu doğru!" dedi Dibbler. Victor'a gülümsedi.

"Ve Bay Dibbler'ın sosislerini *iki kez* satan biri, dünyadaki her şeyi satabilir," dedi Victor.

Ertesi sabah, tüm Holy Wood günleri gibi parlak ve berraktı. Ekip, *Barbar Cohen'in İlkinç ve Merak Uyandırıcı Maceraları*'nı

çekmeye başladı. Dibbler bütün gece bu film üzerinde çalışmıştı; öyle diyordu.

Ama isim Gümüşbalık'a aitti. Dibbler onu, Barbar Cohen'in neredeyse tarihi ve kesinlikle eğitimsel olduğu konusunda temin etse de Gümüşbalık, *Kann Vadisi!* ismine karşı çıkmıştı.

Victor'a deri çantaya benzer bir şey verdiler ama o şey, kostümü çıktı. O da kayaların arkasında üstünü değiştirdi.

Ona bir de büyük, kör bir kılıç vermişlerdi.

"Şimdi..." dedi, çadır bezinden bir sandalyede oturmakta olan Dibbler. "Yapacağın şey şu: Trollerle savaşıyorsun, sonra koşup kızı direkten çözüyorsun, sonra başka trollerle savaşıyorsun, sonra da şu diğer kayanın ardına koşuyorsun. Bence iyi. Sen ne dersin Tommy?"

"Şey, ben..." diye başladı Gümüşbalık.

"Aynen, harika," dedi Dibbler. "Tamam. Efendim Victor?"

"Trollerden bahsettin. Hangi troller?" dedi Victor.

İki kaya doğruldu.

"Sen raat ol bayım," dedi en yakındaki. "Benlen bizim Galentaş, hallederiz."

"*Troller!*" dedi Victor gerileyerek.

"Aynen," dedi Galentaş. Üzerine çivi çakılmış sopasını kaldırdı.

"Ama, ama..." diye başladı Victor.

"Evet?" dedi diğer trol.

Victor'ın söylemek istediği şuydu: Ama siz *trol*sünüz! Dağlarda yaşayan ve şu anda elinde tuttuğuna çok benzeyen dev sopalarla yolculara saldıran vahşi ve canlı kayalar! Ve onlar trol dediğinde ben... ah, bilmiyorum... sadece gri çuvallar giymiş sıradan insanlar kastettiklerini sanmıştım!

Fakat bunlar yerine, "Ah, güzel," dedi zayıfça. "Ee..."

"İnsan yediimizi sööleyen hikâyelere aldırma," dedi Galentaş. "Sırf iftira. Yani düşünsene, kayadan yapılmışız, neden insan yimek istiyelim ki..."

"Yutmak," dedi diğer trol. "Yutmak dicektin."

"Evet. Neden insan yutalım ki? Ben hep tükürüyom. Hem biz o işleri bıraktık artık," diye ekledi çabucak. "Şey... yani aslında hiç yapmamışdık ki!" Victor'ı dostça dürtükledi; bu yüzden neredeyse kaburgalarından birini kırıyordu. "Burası iyi," dedi bir sır paylaşırcasına. "Günde üç dolar para alıyoz; üstüne de gün ışıında çalıştığımız için bi dolar ekistıra."

"Yoksa gece çökene kadar taşa dönüşürüz ki cidden fena bişey," dedi arkadaşı.

"Evet, çekimleri geciktiriyo. Bi de tabi insanlar, üzerinde kibrit çakıyo."

"Bi de sözleşmemize göre, kendi sopamızı kullanırsak beş peni daa alabiliyoz," dedi diğer trol.

"Artık başlasak mı?" dedi Gümüşbalık.

"Neden yalnızca iki trol var?" diye şikâyet etti Dibbler. "İki trolle savaşmanın neresi kahramanca? Ben yirmi tane istemiştim!"

"İki tane bana uyar!" diye seslendi Victor.

"Dinle Bay Dibbler," dedi Gümüşbalık. "Yardım etmeye çalıştığını biliyorum ama temel ekonomi..."

Gümüşbalık ve Dibbler tartışmaya başladı. Kolcu Bay Kuş Usta içini çekti ve yakınmakta olan cinleri besleyip sulamak için hareketli resim kutusunun arka kapağını açtı.

Victor kılıcına yaslandı.

"Bu tür işleri çok yapar mısınız?" dedi trollere.

"Evet," dedi Galentaş. "Her zaman. Mesela *Büyük Hazine*'de, koşup insanlara vuran bi trolü oynuyom. *Karanlık Orman*'da da koşup insanlara vuran bi trolü oynuyom. Ve... ve *Gizemli Dağ*'da, koşup insanların üzerinde hoplayıp zıplayan bi trolü oynuyom. Hep aynı tür rollerde oynamak iyi diil ne de olsa."

"Sen de aynı şeyleri mi yapıyorsun?" dedi Victor diğer trole.

"Ah, Buzultaş tam bi karakter oyuncusudur," dedi Galentaş. "İşinin en iyisidir."

"O ne oynuyor?"

"Kayaları."

Victor bakakaldı.

"Çatlak hatları yüzünden," diye devam etti Galentaş. "Yalnızca kaya da değil. Onu kadim bi monoliti oynarken göreceydin. *Hayretler* içinde kalırdın. Hadi Buzi, ona yazıtını göster."

"Yok," dedi Buzultaş, mahcup mahcup sırıtarak.

"Ben hareketli resimler için adımı değiştirmeyi düşünüyom," diye devam etti Galentaş. "Klas bişey olsun. 'Çakmaktaş' olabilir mesela..." Victor'a o kadar endişeyle baktı ki yüzü, çelik burunlu iki çizme tarafından tekmelenen granitten oyulmuş gibi göründü. "Nası sence?" dedi.

"Ee... çok güzel."

"Daha *dinamik* bence," dedi müstakbel Çakmaktaş.

Victor istemsizce konuştu: "'Kaya' olmaz mı?" dedi. "Kaya da iyi isim."

Trol gözlerini ona dikti ve dudaklarını sessizce oynatarak ismi denedi.

"Vay canına," dedi. "*Bu* hiç aklıma gelmediydi. Kaya. *Bunu* sevdim. İddaaya girerim, Kaya gibi bi isimle günde üç dolardan fazla kazanırım."

"Başlayabilir miyiz artık?" dedi Dibbler sertçe. "Bu film başarılı olursa belki daha fazla trol tutabiliriz ama şu anki bütçemizi aşmak söz konusu bile olamaz; ki bu da çekimleri öğlene kadar bitirmemiz gerektiği anlamına geliyor! Şimdi, Buzi ve Galentaş..."

"Kaya," diye düzeltti Kaya.

"Cidden mi? Her neyse. Siz ikiniz koşup Victor'a saldırın, tamam mı? Tamam... *çevir!*"

Kolcu resim kutusunun kolunu çevirdi. Hafif bir tıkırtı ve cinlerden gelen küçük çığlıklar duyuldu. Victor tetikte ve yardımsever görünerek bekledi.

"Başlasana Victor," dedi Gümüşbalık sabırla. "Troller koşarak kayaların arkasından çıkacak ve sen yiğitçe kendini savunacaksın."

"İyi de trollerle nasıl savaşılacağını bilmiyorum ki!" diye feryat etti Victor.

"Bak sana ne diycem," dedi, yeni ismiyle Kaya. "Sen kılıcını salla, biz de sana vurmamaya çalışalım."

Jeton düştü.

"Yani hepsi *numaradan* mı?" dedi Victor.

Troller kısaca bakıştı; bakışmaları şöyle diyor gibiydi: Bu tür yaratıkların dünyaya hükmediyor olması çok şaşırtıcı, değil mi?

"Evet," dedi Kaya. "Ööle. Hiçbiri gerçek diil."

"Hem seni öldürmeyiz zaten," dedi Buzultaş, güven verircesine.

"Doğru," dedi Kaya. "Tutup da burda seni öldürcek deyiliz."

"Evet," dedi Buzultaş buz gibi bir sesle. "Öyle bişey yaparsak paramızdan keserler..."

▪

Gerçeklikteki fay hattının dışında Şeyler toplandı. Göze benzeyen şeyleriyle ışığa ve sıcaklığa baktılar. Artık epey kalabalıklardı.

Bir zamanlar burada bir yol vardı. Yolu *hatırladıklarını* söylemek yanlış olurdu, çünkü hafıza gibi girift şeylere sahip değillerdi. Kafa gibi girift şeylere de sahip değillerdi. Ama içgüdüleri ve duyguları *vardı*.

Bir giriş yoluna da ihtiyaçları vardı.

Buldular.

Gayet iyi gitti. Altıncı tekrarda. Asıl sorun trollerin birbirlerine, yere, havaya ve sık sık da kendilerine vurma konusundaki hevesleriydi. Sonunda Victor, yanından savrulup geçen sopalara vurmaya yoğunlaştı.

Dibbler oldukça memnun kalmış gibiydi.

Ama Kuş Usta memnun değildi.

"Çok fazla dolaştılar," dedi. "Sahnenin yarısında, çerçevenin dışındaydılar."

"Ama bu bir *savaştı*," dedi Gümüşbalık.

"Öyle de, ben de resim kutusunu bir o yana bir bu yana çeviremiyorum," dedi kolcu. "Cinler düşüyor."

"Onları bağlayamaz mısın?" dedi Dibbler.

Kuş Usta çenesini kaşıdı. "Sanırım ayaklarını yere çakabilirim," dedi.

"Her neyse, şimdilik iş görür," dedi Gümüşbalık. "Şimdi Victor'ın kızı kurtardığı sahneyi çekelim. Kız nerede? Burada olmasını söylemiştim. Neden burada değil? Neden söylediğim şeyleri kimse yapmıyor?"

Kolcu sigara izmaritini ağzından çıkardı. "Kız tepenin diğer yanında," dedi. "*Cessur Bir Maceraperest*'i çekiyorlar."

"O tıkırın dün bitmiş olması gerekiyordu!" diye feryat etti Gümüşbalık.

"Film patladı," dedi kolcu.

"Kahretsin! Neyse. Sanırım bir sonraki dövüşü yapabiliriz. Kızın o sahnede olması gerekmiyor," dedi Gümüşbalık aksi aksi. "Tamam millet. Victor'ın, dehşet verici *Balgrog*'la dövüştüğü sahneyi çekeceğiz."

"Balgrog nedir?" dedi Victor.

Dostça ama ağır bir el omzuna dokundu.

"Geleneksel bi kötü canavar," dedi Kaya. "Buzi oynuyo. Onu yeşile boyuyoz ve bi çift kanat yapıştırıyoz. Ben gidip boyanmasına yardım ediyim."

Sallana sallana uzaklaştı.

O anda kimsenin Victor'a ihtiyacı yok gibiydi.

Aptal kılıcı kuma sapladı, uzaklaştı ve güdük zeytin ağaçlarının altında bir parça gölge buldu. Kayalar da vardı. Nazikçe vurdu onlara. Herhangi *biri* gibi görünmüyorlardı.

Yerde, Holy Wood tepesinin kavurucu standartları ile karşılaştırılınca neredeyse hoş, serin, küçük bir çukur vardı.

Hatta bir yerlerden rüzgâr esiyordu. Victor sırtını kayalara yaslayınca aralarından serin bir esinti geldiğini hissetti. Buranın altı mağaralarla dolu olmalı, diye düşündü.

...çok uzaklarda, Görünmez Üniversite'de, çok sütunlu ve cereyanlı bir koridorda, yıllardır kimsenin dikkat etmediği küçük bir alet ses çıkarmaya başladı...

Demek Holy Wood buydu. Beyazperdede böyle görünmüyordu. Hareketli resimler, bol bol beklemeyi –ve anladığı kadarıyla– zamanları karıştırmayı içeriyordu. Bir şeylerden *sonra* olacak şeyler daha önce oluyordu. Canavarlarsa yalnızca, yeşile

boyanmış ve kanat yapıştırılmış birer Buzi'ydi. Hiçbiri gerçekten gerçek değildi.

Yine de ilginç şekilde, heyecan vericiydi.

"Burama kadar geldi!" dedi bir ses, yanından.

Victor başını kaldırdı. Diğer patikadan bir kız gelmişti. Solgun makyajının altındaki yüzü, gösterdiği çabayla kızarmıştı. Saçları aptal bukleler halinde gözlerinin üzerine düşüyordu ve elbisesi, onun bedenine göre dikildiği açık olsa da, dantel kenarlı şeylere bayılan on yaş genç biri için çok daha uygun olurdu aslında.

Ve kız bir hayli çekiciydi; ilk bakışta belli olmasa da.

"Şikâyet ettiğin an ne diyorlar, biliyor musun?" diye sordu kız. Aslında özellikle Victor'a hitaben sormamıştı. Victor yalnızca bir çift uygun kulaktı.

"Hayal bile edemiyorum," dedi Victor nazikçe.

"Diyorlar ki, 'Orada, dışarıda, hareketli resimlere girmek için fırsat kollayan bir sürü başka kişi var.' İşte böyle söylüyorlar."

Kız ağacın boğum boğum gövdesine yaslandı ve hasır şapkasıyla yelpazelendi. "Ayrıca çok sıcak," diye şikâyet etti. "Ve şimdi de hiçbir şeyden anlamayan şu Gümüşbalık için saçma bir kısa film yapacağım. Üstelik de muhtemelen, nefesi kokan, saman saçlı ve üzerinde sofra kurulabilecek kadar geniş alnı olan biriyle."

"Ve trollerle," dedi Victor ılımlı bir tavırla.

"Ah *tanrılar*. Buzi ve Galentaş değil, değil mi?"

"Onlar. Ama Galentaş kendine artık Kaya diyor."

"Çakmaktaş olacağını sanıyordum?"

"Kaya'yı sevdi."

Kayaların ardından, tam da ihtiyacı olduğunda herkesin nereye gittiğini merak eden Gümüşbalık'ın hazin feryadı duyuldu. Kız gözlerini devirdi.

"Ah *tanrılar*. Öğle yemeğimi bunun için mi kaçırıyorum!"

"Alnımda sofra kurup yiyebilirsin," dedi Victor ayağa kalkarak.

Kılıcını aldı ve gerektiğinden daha kuvvetli birkaç deneysel hamleyle savurdu; bu sırada da kızın düşünceli bir şekilde ensesine baktığını hissetme tatminini yaşadı.

"Sen şu, sokakta gördüğüm çocuk değil misin?" dedi kız.

"Öyle. Sen de çekecekleri kızsın," dedi Victor. "Ve görüyorum ki, *çekilecek* kız değilmişsin."

Kız ona merakla baktı. "Nasıl oldu da bu kadar çabuk iş buldun?" dedi. "Çoğu insan küçücük bir fırsat için haftalarca bekler."

"Her zaman söylerim," dedi Victor, "fırsatlar, onları bulduğun yerdedir."

"Ama *nasıl*?"

Victor çoktan neşeli bir kayıtsızlıkla yürüyüp gitmişti. Kız aksi aksi somurtarak onu takip etti.

"Ah," dedi Gümüşbalık, başını alayla kaldırarak. "Bak sen şu işe. Herkes olması gereken yerde. Pekâlâ. Adamın, kızı direğe bağlı bulduğu yerden alıyoruz. *Senin* yapacağın," dedi Victor'a, "kızı çözmek, sürükleyip götürmek ve Balgrog'la savaşmak. Ve *sen de*," kıza işaret etti, "sen de, ee... sen onu takip et ve elinden geldiğince, yani işte... *kurtarılmış* görünmeye çalış. Tamam mı?"

"Bunda iyiyimdir," dedi kız pes etmişçesine.

"Yo, yo, yo!" dedi Dibbler, başını ellerinin arasına alarak. "Yine mi aynı şey?"

"İstediğin bu değil miydi?" dedi Gümüşbalık. "Dövüşler ve kurtarışlar işte!"

"Bundan *fazlası* olmalı!"

"Ne gibi?"

"Ah, bilmiyorum. Albeni! Cazibe! Tılsım! Eski usul zingabazinga! Gümbürtü! Patırtı!"

"İlginç sesler mi istiyorsun? Sesimiz yok ki daha!"

"Ortalıkta koşan, savaşan ve devrilen adamlar hakkında filmleri *herkes* yapıyor," dedi Dibbler. "Bundan fazlası olmalı. Burada yaptığınız şeylere baktım. Bence hepsi birbirinin aynı."

"Eh, sosislerin de *bana* aynı geliyor!"

"Çünkü *öyle* olmaları gerekiyor! Herkesin beklediği bu!"

"Evet! Ben de halka beklediği şeyi veriyorum!" dedi Gümüşbalık. "Seyirci ne bekliyorsa onu görmek ister. Dövüşler, kovalamacalar... o türden şeyler işte."

"Affedersiniz, Bay Gümüşbalık?" dedi kolcu, cinlerin öfkeli çıtırtılarının üzerinden.

"Ne var?" diye terslendi Dibbler.

"Affedersiniz Bay Dibbler... ama on beş dakika sonra onları beslemem lazım."

Dibbler homurdandı.

Victor daha sonra düşündüğünde, sonraki o birkaç dakikadan asla emin olamadı. Hep böyledir. Hayatınızı değiştiren anlar aniden gerçekleşenlerdir. Ölüm gibi.

Bir başka stilize savaş olmuştu, bu kadarını biliyordu; Buzi, durmadan kendi bacaklarına dolamasa korkunç bir kırbaç olacak şeyi kullanıyordu. Ve dehşet verici Balgrog yenildikten ve bir eliyle kanatlarını tutmaya çalışarak abartılı hareketlerle sahneden çıktıktan sonra, Victor döndü ve kızı direğe bağlayan

halatları kesti. Ardından, onu hızla sağa doğru sürüklemesi gerekirken...

...fısıltı başladı.

İçinde sözcük yoktu; sözcüklerin *özü* olan bir şey vardı. Kulaklarını aşıyor, beynine uğrama zahmetine girmiyor, doğrudan belkemiğine işliyordu.

Victor kızın gözlerine baktı ve fısıltıyı onun da duyup duymadığını merak etti.

Çok uzaklarda sözcükler *vardı*. Gümüşbalık, "Hadi devam et! Neden öyle bakıyorsun?" diyordu; kolcu, "Öğün atlarlarsa gerçekten huysuzlanıyorlar," diyordu; Dibbler, fırlatılmış bir hançerin çıkaracağı tıslama ile, "Kolu çevirmeyi bırakma!" diyordu...

Victor'ın görüş alanının kenarları puslandı; pusun içinde, inceleme fırsatı bulunamadan değişip solan şekiller vardı. Sonra, kehribarın içinde tutsak kalmış bir sinek kadar savunmasız ve kasırgaya kapılmış bir sabun köpüğü kadar kadersiz halde eğildi ve kızı öptü.

Kulaklarındaki çınlamanın ötesinde başka sözcükler de vardı:

"Bunu *neden* yaptı şimdi? Ona bunu yapmasını söyledim mi? Kimse ona bunu yapmasını söylemedi!"

"...bakın sonra pisliklerini ben kürüyorum ve inanın ki bu hiç de..."

"*Kolu çevir! Kolu çevir!*"

"Şimdi neden *öyle* bakıyor?"

"Vay canına!"

"*O kolu çevirmeyi bırakırsan bu kasabada asla bir daha iş bulamazsın!*"

"Dinle bayım, ben Kolcular Loncası'na üyeyim ve..."

"Durma! *Durma!*"

Sonra Victor kendine geldi. Fısıltı soldu, onun yerini dalgaların uzak gürlemesi aldı. Gerçek dünya olanca sıcaklığı ve keskinliğiyle geri döndü; güneş, harika bir gün olduğu için gökyüzüne verilmiş bir madalya gibi havada asılıyordu.

Kız derin bir nefes aldı.

"Ben... aman tanrılar... ben... çok özür dilerim," diye geveledi Victor gerileyerek. "Bana ne oldu, gerçekten bilmiyorum..."

Dibbler hoplayıp zıplıyordu.

"İşte bu, işte *bu!*" diye bağırdı. "Bunu ne kadar kısa sürede hazır edersin?"

"Şey, dediğim gibi, cinleri beslemem ve pisliklerini küremem..."

"Tamam tamam... birkaç afiş hazırlamak yeter de artar," dedi Dibbler.

"Ben zaten hazırlatmıştım," dedi Gümüşbalık soğuk soğuk.

"Eminim hazırlatmışsındır, eminim hazırlatmışsındır," dedi Dibbler heyecan içinde. "Eminim. Ve eminim, 'Çok İlginç Bir Film Görmek İsteyebilirsiniz' gibi şeyler söylüyordur!"

"Ne var bunda?" diye sordu Gümüşbalık. "Sıcak sosisten çok daha iyi!"

"Sana *söyledim*," dedi Dibbler. "Sosis satarken, durup insanların sosis *istemesini* beklemezsin; yanlarına gidersin ve onları acıktırırsın. *Ve* üstlerine hardal koyarsın. İşte bu delikanlı da aynen bunu yaptı!"

Bir elini Gümüşbalık'ın omzuna koydu ve diğerini geniş geniş salladı.

"Göremiyor musun?" dedi. Duraksadı. Kafasına, düşünebi-

leceğinden çok daha büyük bir hızla tuhaf fikirler doluşuyordu. Heyecan ve olasılıklarla başı dönüyordu.

"*Tutku Kılıcı*," dedi. "İsmi bu olacak. Artık muhtemelen hayatta bile olmayan kaçık bir ihtiyarın adını vermeyeceğiz. Cohenmiş... *Tutku Kılıcı!* Evet! Acılarla Dolu bir Kıtanın Ham... Ham... *ne desek*... Hah, Ham İlkel Sıcağında, Dolu ve Çalkantılı Bir Destan! Romans! İhtişam! Tam Üç Kavurucu Makara! Leş Yiyen Canavarlarla Ölümüne Savaşın *Heyecanı!* Bin Filin *Çığlığı*..."

"Yalnızca bir makara," diye mırıldandı Gümüşbalık sinirli sinirli.

"Bu akşam biraz daha çekin!" diye gakladı Dibbler, gözleri fırıl fırıl dönerek. "Biraz daha dövüş ve biraz daha canavar!"

"Ve kesinlikle hiç fil yok," diye terslendi Gümüşbalık.

Kaya, çatlaklarla kaplı kolunu kaldırdı.

"Evet?" dedi Gümüşbalık.

"Biraz gri boya ve kulak yapcak bişeyleriniz varsa, eminim ben ve Buzi..."

"Şimdiye dek *kimse* üç makaralı film yapmadı," dedi Kuş Usta, düşünceler içinde. "Gerçekten zor olabilir. Yani... neredeyse *on dakika* sürer." Düşündü. "Ama belki... makaraları biraz daha büyük yaparsam ve..."

Gümüşbalık köşeye kıstırıldığını anladı.

"Şimdi, *bana bakın*," diye başladı.

Victor kıza baktı. Diğer herkes onları görmezden geliyordu.

"Şey..." dedi. "Doğru düzgün tanıştırıldığımızı sanmıyorum."

"Bu seni engellemedi ama," dedi kız.

"Normalde öyle bir şey yapmam. Sanırım... hastalanmış olmalıyım. Ya da öyle bir şey."

"Ah, güzel. Bu, kendimi çok daha iyi mi hissettirmeli?"

"Gölgeye gidelim mi? Burası çok sıcak."

"Gözlerin aniden... köz gibi olmuştu."

"Öyle mi?"

"Gerçekten tuhaf görünüyorlardı."

"Gerçekten tuhaf *hissettim*."

"Biliyorum. Bu yer yüzünden. İnsanı etkiliyor. Biliyor musun," dedi kız kuma oturarak, "cinler falan için her tür kural var; yıpranmamaları gerektiği, ne tür yemek yiyecekleri vesaire... Ama kimsenin bize aldırış ettiği yok. Trollere bile daha iyi davranıyorlar."

"İki metre boyunda ve yarım ton ağırlığında olduklarındandır," dedi Victor.

"Adım Thelda Withel. Ama dostlarım bana Ginger der," dedi kız.

"Benim adım da Victor Tugelbend. Ee... ve dostlarım bana Victor der," dedi Victor.

"Bu senin ilk filmin, değil mi?"

"Nasıl anladın?"

"Zevk alıyormuş gibiydin."

"Eh, *gerçekten* çalışmaktan daha iyi, değil mi?"

"Benim kadar uzun süre yapana kadar bekle," dedi kız acı acı.

"Ne kadar uzun oluyor bu?"

"Neredeyse en başından beri buradayım. Beş hafta."

"Vay canına. Her şey o kadar *hızlı* olmuş."

"Şimdiye dek olan *en iyi* şey hızlı olması."

"Herhalde öyledir... ee... gidip bir şeyler yememize izin var mı?"

"Hayır. Her an bize seslenebilirler."

Victor başını salladı. Bugüne kadar, uysal fakat kararlı bir tavırla kafasına estiğini yaparak oldukça hoş bir hayat sürmüştü. Ve bu alışkanlığını Holy Wood'da da sürdürmemesi için bir neden göremiyordu.

"O zaman gerçekten de bağırmaları gerekecek," dedi. "Çünkü ben yiyecek bir şeyler ve soğuk bir içki istiyorum. Belki de güneşte fazla kalmışımdır."

Ginger kararsız görünüyordu. "Şey, lokanta var ama..."

"Güzel. Bana yolu gösterebilirsin."

"Seni hemen kapının önüne koyarlar..."

"Üçüncü makarayı çekmeden mi? Hiç sanmıyorum."

"Diyorlar ki, hareketli resimlere girmek için ölüp biten bir sürü kişi varmış... anlarsın..."

"Daha iyi. Demek ki *tıpkı* bize benzeyen iki kişi bulmak için koca bir öğleden sonraları olacak." Bir kayanın gölgesine sığışmaya çalışan Buzi'nin yanından geçti. "Bizi soran olursa," dedi trole, "öğle yemeğine gittiler dersin."

"Ne? *Şimdi* mi?" dedi trol.

"Evet," dedi Victor ve kararlılıkla yürümeye devam etti.

Arkasında Dibbler ile Gümüşbalık'ın hararetli bir tartışmaya dalmış olduğunu görebiliyordu. Ve o ikisinin sözleri, ne olursa olsun günde altı dolar alacağından emin birinin kayıtsız sesiyle konuşan Kuş Usta tarafından zaman zaman kesiliyordu.

"...buna destan diyeceğiz! İnsanlar çağlar boyunca bizden bahsedecek!"

"Evet, iflas ettiğimizi söyleyecekler!"

"Bak, bir yer biliyorum, renkli panoları yok pahasına..."

"*...düşünüyordum ki, belki biraz ip alıp hareketli resim kutusuna tekerlek bağlarsak ve böylece ortalıkta hareket etmesini sağlarsak...*"

"İnsanlar diyecek ki, 'Şu Gümüşbalık, insanlara istedikleri şeyi verecek kadar yürekli bir hareketli resim ustası,' diyecekler. 'Ortamın şeysini sarsacak bir adam,' diyecekler..."

"*...ve belki bir tür direk yaparsam ve fırdöndü ayarlarsam, resim kutusunu ta sahnenin...*"

"Ne? Böyle mi diyecekler sence?"

"Bana güven Tommy."

"Şey... tamam. Tamam. Ama fil yok. Bunun açıkça anlaşılmasını istiyorum. Fil yok."

"Tuhaf görünüyor," dedi Rektör. "Bir avuç seramik fil gibi. Makine demiştin?"

"Daha çok... daha çok bir *alet*," dedi Veznedar kararsızca. Dürtükledi. Seramik fillerin çoğu sallandı. "Mucit Riktor yapmıştı bunu sanırım. Benim zamanımdan önceydi."

Boyu, büyük bir vazo kadar olan bir adam kadardı ve zaten kocaman, süslü bir vazoya benziyordu. Kenarı boyunca dizilmiş küçük bronz zincirlerden sekiz seramik fil sarkıtılmıştı; Veznedar'ın dokunuşuyla içlerinden biri öne arkaya sallandı.

Rektör vazonun içine baktı. "Manivelalar ve körüklerle dolu," dedi hoşnutsuzca.

Veznedar, Üniversite kâhyasına döndü. "Ee... şimdi, Bayan Whitlow," dedi, "tam olarak ne oldu?"

İri yarı, pembe suratlı, korseli bir kadın olan Bayan Whitlow, kızıl peruğunu düzeltti ve yanında küçük bir römorkör gibi oyalanan ufak tefek hizmetçiyi dürtükledi.

"Beyefendiye anlat Ksandra," diye emretti.

Ksandra her şeyden pişmanmış gibi görünüyordu.

"Şey, efendim," dedi, "toz alıyordum efendim, bilirsiniz..."

"Thoz alıyordu," dedi Bayan Whitlow yardımseverce. Bayan Whitlow, keskin bir sınıf bilincinin pençesinde olduğu zamanlarda, dilbiliminin hiç planlamadığı yerlere h'ler eklerdi.

"...ve sonra gürültüler çıkarmaya başladı..."

"Ghürültüler çıkharmış," dedi Bayan Whitlow. "Bu yüzden khız, thalimatlarım huyarınca geldi ve bana söyledi hefendim..."

"Ne tür gürültüler, Ksandra?" dedi Veznedar, elinden geldiğince nazik bir tavırla.

"Lütfen efendim, bir tür..." kız gözlerini kaldırdı. "Şöyle efendim: 'Vamm... vamm... vamm... vamm... vammvamm*vamm* VAMM*VAMM*...' efendim. En sonunda da, 'plib' efendim."

"Plib?" dedi Veznedar ciddiyetle.

"Evet efendim."

"Hplib," diye yankıladı Bayan Whitlow.

"Sonra da bana tükürdü efendim," dedi Ksandra.

"*Bhalgam* salgıladı," diye düzeltti Bayan Whitlow.

"Anlaşılan fillerden biri, küçük kurşun bir bilye fırlatmış Üstat," dedi Veznedar. "Şey, ee... 'plib' sesi bundanmış."

"Gerçekten mi... tanrılar aşkına..." dedi Rektör. "Seramiklerin, insanlara tükürerek ortalıkta dolaşmasına izin veremeyiz!"

Bayan Whitlow irkildi.

"Ayrıca... ne diye böyle bir şey yapmış ki?" diye ekledi Rektör Ridcully.

"Gerçekten bilemiyorum Üstat. Belki siz bilirsiniz diye düşünmüştüm. Sanırım siz burada öğrenciyken Riktor öğretmenmiş. Bayan Whitlow çok endişeli," diye ekledi, endişelenmiş bir Bayan Whitlow'u görmezden gelen bir rektörün akılsızlık edeceğini açıkça ifade eden bir sesle. "Bayan Whitlow, hizmetlilere büyü ile müdahale edilmesinden endişeleniyor."

Rektör parmak boğumları ile seramiğe vurdu. "Yoksa bu Riktor, bizim ihtiyar 'Rakam' Riktor mu?"

"Belli ki, Rektörüm."

"O herif tamamen deliydi. Her şeyi ölçebileceğini düşünürdü. Yalnızca uzunluk ya da ağırlık türünden şeyleri değil; her şeyi. 'Eğer bir şey *varsa*,' derdi, 'onu ölçebilmelisiniz.'" Ridcully'nin gözleri anılarla puslandı. "Çeşit çeşit tuhaf zamazingo yapardı. Gerçekliği, güzelliği, düşleri falan ölçebileceğini iddia ederdi. Demek bu şey de ihtiyar Riktor'un oyuncaklarından biri ha? Acaba neyi ölçüyor?"

"Bhence," dedi Bayan Whitlow, "zharar veremeyeceği bhir yere kaldırılmalı, eğer sizin için de huygunsa..."

"Evet, evet, evet, elbette," dedi Veznedar telaşla. Hizmetlileri Görünmez Üniversite'de tutmak güçtü.

"Sepetleyin gitsin," dedi Rektör.

Veznedar dehşete düştü. "Ah, hayır efendim!" dedi. "Biz *asla* hiçbir şeyi atmayız. Dahası, muhtemelen oldukça değerlidir de."

"Hmm," dedi Ridcully. "Değerli mi?"

"Muhtemelen önemli bir tarihi eserdir Üstat."

"O zaman çalışma odama bırakın. Odanın biraz canlanmaya ihtiyacı var. Üstüne laf edebileceğimiz bir şey olur. Neyse. Artık gitmeliyim. Bir grifonun terbiyesi konusunda birini göreceğim. İyi günler hanımlar..."

"Ee, Rektörüm... acaba şu belgeleri imz..." diye başladı Veznedar ama daha cümlesini bitiremeden, kapanan kapıyla konuşuyor olduğunu fark etti.

Kimse Ksandra'ya, topu *hangi* seramik filin tükürdüğünü sormamıştı; hangi yönden geldiği de onlara zaten hiçbir şey anlatmazdı...

O akşam iki hamal, evrende bulunan tek çalışan rezografı* Rektör'ün çalışma odasına taşıdı...

Hareketli resimlere ses eklemenin yolu bulunamamıştı ama Holy Wood'la özellikle ilişkilendirilen bir ses *vardı:* Çivi ve çekiç sesi.

Holy Wood tehlikeli olmuştu. Bir gecede yeni evler, yeni sokaklar, yeni *semtler* beliriyordu. Ve aceleyle eğitilmiş simyacı çıraklarının okto-selüloz imalatının incelikli aşamalarını henüz öğrenemediği yerlerde, belirdiklerinden de hızlı şekilde yok oluyorlardı. Bir şey fark etmiyordu gerçi; duman dağılır dağılmaz, birileri yine çivi çakmaya başlıyordu.

Ve Holy Wood bölünerek çoğalıyordu. İhtiyacınız olan tek şey eli titremeyen, sigara içmeyen ve simyasal simgeleri okuyabilen bir delikanlı, bir kolcu, bir çuval dolusu cin ve bol miktarda gün ışığıydı. Ha tabii, birkaç da insan. Ama onlardan yeterince vardı zaten. Cin üretemiyor, kimyasal madde karıştıramıyor veya bir kolu ritmik bir biçimde çeviremiyorsanız; atları tutabilir, masalara servis yapabilir ve bir yandan umudunuzu kaybetmemeye çalışırken diğer yandan ilginç görünmek için elinizden geleni yapabilirdiniz. Ya da başka her şey boşa çıkarsa çivi çakabilirdiniz. Tepenin etrafında dingildek bina ardına dingildek bina yükselmiş; hatta binaların ince keresteleri merhametsiz güneşin altında kıvrılmaya ve ağarmaya bile başlamıştı. Ve yine de şimdiden daha fazlasına ihtiyaç vardı.

---

* Şeylik-yazar. Gerçeklik dokusundaki bozulmaları saptayan ve ölçen alet.‣

‣ Terry Pratchett bu aleti, Çin'de M.S. 200 civarında hüküm süren eski Han Hanedanı'nda kullanılan sismografdan esinlenerek yarattığını ifade etmiş. Bu alet, bir vazonun içindeki sarkacın, deprem olunca sallanması ve dışındaki sekiz seramik ejderhadan birinin, ağzındaki küçük topu (sarsıntının yönüne göre) bırakması esasına dayanarak çalışıyormuş. Riktor'un ismi de 'Richter ölçeği'nin yaratıcısı *Charles Francis Richter*'dan geliyor zaten. [E.N.]

Çünkü Holy Wood çağırıyordu. Her geçen gün daha fazla insan geliyordu. Üstelik insanlar seyis, meyhaneci ya da eli çabuk birer marangoz olmak için gelmiyordu; film yapmaya geliyorlardı.

Ve neden, bilmiyorlardı.

Zararına Dibbler'ın da çok iyi bildiği gibi iki ya da daha fazla insanın toplandığı her yerde, birileri onlara ekmek arası şüpheli sosisler satmaya çalışırdı.

Ve Dibbler şu anda başka işlerle meşgul olduğundan o boşluğu başkaları doldurmaya başlamıştı.

Klatchlı Nodar Borgle böyle biriydi. Borgle'ın dev ve yankılı barakası, restorandan çok bir besleme fabrikası idi. Barakanın bir ucunda, buharlar saçan büyük çorba kazanları vardı. Geri kalanıysa masalarla doluydu ve masaların çevresinde...

Victor hayretler içinde kalmıştı.

...troller, insanlar ve cüceler vardı. Birkaç da gnom. Ve hatta birkaç elf; yani Diskdünya ırklarının en sakınganı. Ve ayrıca Victor'ın, kostüm giymiş troller olduğunu umduğu daha başka birçok şey; çünkü eğer öyle değillerse herkesin başı belada demekti. Her biri yemek yiyordu ve –hayret vericiydi ama– birbirlerini yemiyorlardı.

"Bir tabak alıp kuyruğa giriyorsun ve sonra ücretini ödüyorsun," dedi Ginger. "Buna self-*serf* diyorlar."

"Yemeden *önce* mi ödüyorsun? Ya yemek korkunçsa?"

Ginger haşin bir ifadeyle başını salladı. "Bu yüzden önce ödüyorsun zaten."

Victor omuzlarını silkti ve tezgâhın arkasındaki cüceye doğru eğildi. "Ben bir..."

"Yahni," dedi cüce.

"Ne yahnisi?"

"Zaten tek tür var. Bu yüzden yahni," diye terslendi cüce. "Yahni yahnisi."

"Yok, yani içinde ne var?" dedi Victor.

"Soruyorsan yeterince acıkmamışsındır," dedi Ginger. "Bize iki yahni, Fruntkin."

Victor tabağına boca edilen gri-kahverengi maddeye baktı. Gizemli akıntıların yüzeye taşıdığı tuhaf yumrular bir an için yahninin yüzeyinde salındı, sonra yeniden dibe çöktü. Victor bir daha yüzeye çıkmamalarını umdu.

Borgle, Dibbler-mutfağı-ekolünden geliyordu.

"Ya yahni, ya boş mide evlat." Aşçı sırıttı. "Yarım dolar. Sudan ucuz."

Victor parayı gönülsüzlükle uzattı ve çevresine bakınarak Ginger'ı aradı.

"Buradayım," dedi Ginger, uzun masaların birinde otururken. "Selam Gümbürayak. Selam Breş, nasıl gidiyor? Bu Vic. Yeni çocuk. Hey, selam Sniddin, seni görmedim."

Victor, Ginger ile bir dağ trolü arasına sıkıştı. Dağ trolünün üstünde zincir zırha benzer bir şey vardı ama aslında yalnızca Holy Wood zincir zırhıydı; yani gümüş renge boyanmış iplik kullanılarak beceriksizce örülmüş bir kostüm.

Ginger on santim boyundaki bir gnom ve üstündeki ayı kostümünün belden yukarısını çıkarmış bir cüce ile heyecanlı heyecanlı konuşmaya başlayınca, Victor kendini biraz yalnız hissetti.

Yanındaki trol ona başını salladı, sonra kendi tabağına bakarak yüzünü buruşturdu. "Buna bi de süngertaşı diyolar," dedi. "Ama lavını ayıklamaya bile zahmet etmiyolar! Kumun tadını bile alamıyosun."

Victor trolün tabağına baktı.

"Trollerin taş yediğini bilmiyordum," dedi kendine hâkim olamadan.

"Neden yimicekmişiz ki?"

"Zaten taştan yapılmış değil misiniz?"

"Evet. Ama siz de etten yapılmışınız. *Siz* ne yiyonuz?"

Victor kendi tabağına baktı. "İyi soru," dedi.

"Vic, Gümüşbalık için bir tıkır yapıyor," dedi Ginger. "Hem de üç makara olacak gibi."

Genel bir ilgi mırıltısı yükseldi.

Victor sarı, titrek bir şeyi dikkatle tabağının kenarına koydu.

"Söylesenize," dedi düşünceli düşünceli, "siz tıkır yaparken hiç... bir tür *şey* işittiniz mi... yani, içinize bir tür duygu..." Duraksadı. Herkes ona bakıyordu. "Yani... bir şeyin, *sizin* aracılığınızla rol yaptığını hissettiniz mi hiç? Sanırım başka şekilde ifade edemem."

Masadakiler rahatladı.

"Bu Holy Wood işte," dedi trol. "İçine girer. Etrafta çalkalanan onca yaratıcılık yüzünden."

"Ama seninki oldukça kötü bir krizdi," dedi Ginger.

"Sürekli olan bir şey," dedi cüce düşünceli düşünceli. "Holy Wood işte. Geçen hafta mesela, çocuklarla *Cüce Hikayeleri*'nde çalışıyorduk ve aniden yedimiz birden şarkı söylemeye başladık. Öylesine. Hem de yedimizin de kafasına aynı anda aynı şarkı girmişti. Buna ne dersin? O *pamuk* gibi kıza da ayıp oldu..."

"Hangi şarkı?" dedi Ginger.

"Ne bileyim. Biz 'Hayho' şarkısı diyoruz. Hepsi buydu. 'Hayhohayho. Hayhohayho.'"

"Benim duyduğum bütün diğer cüce şarkılarına benziyo," diye gürledi trol.

▪

Hareketli resim yapma alanına geri döndükleri zaman saat ikiyi geçmişti. Kolcu, resim kutusunun arka kapağını açmış, küçük bir kürekle zeminini kazıyordu. Dibbler yüzüne bir mendil örtmüş, çadır bezinden sandalyesine uyuyordu.

Ama Gümüşbalık fena halde uyanıktı.

"Siz ikiniz neredeydiniz?" diye bağırdı.

"Acıkmıştım," dedi Victor.

"Ve aç *kalacaksın* evlat, çünkü..."

Dibbler mendilin köşesini kaldırdı ve "Başlayalım," diye mırıldandı.

"Ama rol yapanların bize böyle dav..."

"Tıkırı bitir, *sonra* sepetle onu," dedi Dibbler.

"Tamam!" Gümüşbalık parmağını Victor ile Ginger'a doğru tehdit edercesine salladı. "Bir daha bu kasabada asla iş bulamayacaksınız!" dedi.

Bir şekilde o günü bitirdiler. Dibbler bir at getirtti ve resim kutusu hâlâ hareket ettirilemediği için kolcuya küfretti. Cinler yakındı. Bu yüzden atı, yüzü kutuya dönük olacak şekilde çevirdiler ve Victor eyerde hoplayıp zıpladı. Dibbler'ın dediği gibi, hareketli resimler için bu kadarı yeterliydi.

Sonra da Gümüşbalık büyük gönülsüzlükle, ikisine ikişer dolar ödedi ve onları kovdu.

"Diğer simyacıların tümüne söyleyecek," dedi Ginger morali bozuk bir şekilde. "Birbirlerini desteklerler."

"Biz günde yalnızca iki dolar alırken trollerin üç dolar aldığını fark ettim," dedi Victor. "Neden öyle?"

"Çünkü hareketli resim yapmak isteyen çok trol yok," dedi Ginger. "Ve iyi bir kolcu günde altı yedi dolar kazanabilir. Rol

yapanlar önemli değil ki." Dönüp dik dik ona baktı. "Ben halimden memnundum," diye devam etti. "Olağanüstü değildi ama memnundum işte. Epey iş bulabiliyordum. İnsanlar benim güvenilir olduğumu düşünüyordu. Kariyer yapıyordum..."

"Holy Wood'da kariyer yapamazsın," dedi Victor. "Bataklığa ev yapmaktan farkı yok. Hiçbir şey gerçek değil."

"Ama hoşuma gidiyordu! Ve sen her şeyi berbat ettin! Ve muhtemelen adını bile duymadığın o küçük, korkunç köye dönmek zorunda kalacağım tekrar! Lanet olası inek sağmaya! Çok teşekkür ederim! Ne zaman bir inek kıçı görsem seni düşüneceğim!"

Kız fırtına gibi kasabaya seğirtti ve Victor'ı trollerle baş başa bıraktı. Bir süre sonra Kaya boğazını temizledi.

"Kalcak yerin var mı?" dedi.

"Sanmıyorum," dedi Victor zayıfça.

"Kalcak yer bulmak zor zaten," dedi Buzi.

"Kumsalda uyuyabilirim aslında," dedi Victor. "Hava sıcak. Sanırım iyi bir uyku gerçekten iyi gelecek. İyi geceler."

Sendeleyerek uzaklaştı.

Güneş batıyordu ve denizden yükselen rüzgâr havayı biraz serinletmişti. Yavaşça geceye bürünen tepenin etrafında Holy Wood'ın ışıkları yanmaya başlamıştı. Holy Wood yalnızca karanlıkta gevşerdi. Hammaddeniz gün ışığı ise, onu harcamak istemezdiniz.

Kumsal yeterince hoş ve boştu. Kimse oraya gitmezdi, çünkü denizden gelen tuz kaplı çatlak odunlar inşaat için uygun değildi.

Odunlar dalga sınırının üzerinde uzun, beyaz bir sıra halinde yığılmışlardı.

Victor ateş yakmaya yetecek kadarını topladı, uzandı ve dalgaları seyretmeye başladı.

Yandaki kum tümseğinin üzerindeki ot kümesinin arkasına gizlenmiş Harika Köpek Gaspode, düşünceli düşünceli onu izliyordu.

Gece yarısından iki saat sonraydı.

Gece artık O'nundu; tepeden aşağı neşeyle akıyor, parıltısını dünyaya döküyordu.

Holy Wood düşleri...

...herkes adına düşlerdi.

Sunta barakasının sıcak ve boğucu karanlığında Ginger Withel kırmızı halılar ve alkışlayan kalabalıklar düşledi... bir de havalandırma ızgarası. Düşünde dönüp dolaşıp ızgaranın üstüne geliyordu ve sıcak bir hava akımı eteklerini uçuşturuyordu...

Görece daha pahalı barakasının o kadar da serin olmayan karanlığında, resim ustası Gümüşbalık ise alkışlayan kalabalıklar görüyordu; biri, şimdiye dek yapılmış en iyi hareketli resim için ona bir ödül veriyordu: çok kocaman bir heykel.

Kum tepeciklerinin üzerinde Kaya ve Buzi huzursuzca uyuyordu; çünkü troller doğaları gereği gece yaratıklarıdır ve karanlıkta uyumak, çağların getirdiği içgüdüyü incitiyordu. Onlar dağları düşlüyordu.

Aşağıda, kumsalda, yıldızların altında yatan Victor yeri döven nallar, uçuşan cübbeler, korsan gemileri, kılıç dövüşleri, avizeler düşlüyordu...

Yandaki kum tümseğinde tek gözü açık uyuyan Harika Köpek Gaspode, kurtları düşlüyordu.

Ve Dibbler'sa... düş görmüyordu, çünkü uyumuyordu.

Ta Ankh-Morpork'a kadar uzun bir yolculuk olmuştu, ayrıca Dibbler ata binmektense onu *satmayı* tercih ederdi ama... şimdi oradaydı işte.

Holy Wood'dan büyük özenle kaçınan fırtınalar, Ankh-Morpork için hiç endişelenmiyordu; yağmur, bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Tabii bu durum şehrin gece hayatını engellemiyordu... yalnızca *ıslatıyordu.*

Dibbler'ın alması gereken bir sürü şey vardı. Afişler yaptırmalıydı. Çeşit çeşit malzemeye ihtiyacı vardı. Bunların çoğu, uzun yolculuğu sırasında icat ettiği fikirlerle ilgiliydi ve şimdi bu fikirleri büyük dikkatle başkalarına açıklaması gerekiyordu. Hem de büyük hızla açıklaması gerekiyordu. Ve Ankh-Morpork'ta, gecenin bir yarısı bile olsa satın alamayacağınız hiçbir şey yoktu...

Sendeleyerek şafağın kurşuni ışığına çıktığında yağmur perde perde yağıyordu. Kanallar taşmıştı. Çatılardaki iğrenç gargoyleler, altlarından geçenlerin üzerine ustalıkla kusuyordu ama saat yalnızca sabahın beşi olduğundan, kalabalık *biraz* seyrelmişti.

Zarar, yoğun şehir havasından derin bir nefes aldı. *Gerçek* hava. Ankh-Morpork'unkinden daha gerçek bir hava bulmak için epey yol kat etmeniz gerekirdi. O havayı soluduğunuzda, aynı şeyi başka insanların da bin senedir yapmakta olduğunu anlayabilirdiniz...

Günlerdir ilk kez açık seçik düşünebildiğini hissediyordu. Holy Wood'da tuhaf olan buydu. Oradayken her şey doğal ve yaşamda olması gerektiği *gibi görünüyordu* ama uzaklaşıp arkanıza baktığınız zaman, parlak bir sabun köpüğüne baktığınızı hissediyordunuz. Holy Wood'dayken, tam olarak aynı kişi değildiniz sanki.

Eh, ama Holy Wood Holy Wood'du işte ve Ankh da Ankh'tı. Ve Dibbler'a göre Anhk, Holy Wood'un *tuhaflığının* kanıtıydı; hem de sağlam bir kanıt.

Yağmuru dinleyerek su birikintilerinden geçti.

Bir süre sonra, hayatında ilk defa, yağmurun bir ritmi olduğunu fark etti.

Tuhaf. Hayatınız boyunca bir şehirde yaşıyordunuz ve oluklardan damlayan yağmurun, kendine has bir ritmi olduğunu fark etmeniz için oradan ayrılıp geri dönmeniz gerekiyordu: *Duu-di duud dud, Duu-di duu-di duud dud...*

Birkaç dakika sonra, Bekçi Teşkilatı'ndan Çavuş Colon ve Onbaşı Nobbs, bir kapı eşiğine sığınmış, dostluk içinde bir sigara paylaşıyor ve bekçilerin en yetenekli olduğu şeyi yapıyorlardı: Sıcak ve kuru kalmak ve beladan uzak durmak.

Islak sokağın ilerisinden sular sıçratarak yaklaşan, su birikintilerinin içinde dans eden, bir yağmur oluğuna tutunup savrularak köşeyi dönen ve topuklarını neşeyle birbirine vurduktan sonra gözden kaybolan çılgın şekli yalnızca onlar gördü.

Çavuş Colon, ıslak izmariti arkadaşına uzattı.

"O herif," dedi bir süre sonra, "bizim Zararına Dibbler değil miydi?"

"Evet," dedi Nobby.

"Mutlu görünüyordu, değil mi?"

"Bence keçileri kaçırmış," dedi Nobby. "Öyle *yağmur altında dans* etmeler falan..."*

■

* Sinema tarihinin en ünlü müzikallerinden biri olan 1952 yapımı *Yağmur Altında Dans*'ın yine en ünlü sahnesi; Zararına Dibbler'ın sunumuyla... [E.N.]

Vamm... vamm...

Ateşin önünde gece içkisinin zevkini çıkararak Ejder Şecere Defterini güncellemekte olan Rektör başını kaldırdı.

...vamm... vamm... vamm...

"Tanrılar aşkına," diye mırıldandı ve büyük vazoya yaklaştı. Vazo, sanki bina sarsılıyormuş gibi, bir o yana bir bu yana sallanıyordu.

Rektör büyülenmişçesine izledi.

...vamm... vammvamm*vammVAMM*.

Vazo durdu ve sustu.

"Tuhaf," dedi Rektör. "Kahrolası tuhaf."

Plib.

Odanın karşı tarafındaki brendi sürahisi parçalandı.

Kahverengi Ridcully, derin bir nefes aldı.

"Vezne*daaar*!"

Victor'ı kum sinekleri uyandırdı. Hava ısınmıştı bile. Yine güzel bir gün olacaktı.

Yıkanmak ve kendine gelmek için sığ sulara girdi.

Bakalım... dün aldığı iki dolar hâlâ cebindeydi; artı bir avuç da peni... Kumsalda uyursa bir süre daha burada kalabilirdi. Ve Borgle'ın yahnisi –yalnızca teknik açıdan yiyecek sayılsa da– yeterince ucuzdu. Fakat düşününce... orada yemek yemek, Ginger'la utanç verici karşılaşmalar anlamına gelecekti.

Bir adım daha attı ve battı.

Victor daha önce denizde yüzmemişti. Suyu şiddetle tekmeleyerek yarı boğulmuş bir halde yüzeye çıktı. Kumsal yalnızca birkaç adım ötedeydi.

Gevşedi, nefeslenmek için kendine zaman tanıdı ve dalgala-

rın ötesine doğru ağır ağır yüzdü. Su billur kadar berraktı. Deniz dibinin, keskin bir açıyla alçalarak –başını sudan çıkarıp çabucak nefes aldı– loş bir maviliğe indiğini görebiliyordu. Maviliğin içinde, balık sürülerinin arasında, kumların üzerine saçılmış solgun dikdörtgen kayalar vardı.

Dalmayı denedi, derinlere yüzdü ve kulakları çınlamaya başlayana kadar da devam etti. Şimdiye dek gördüğü en iri ıstakoz, kayalık bir kulenin üzerinden duyargalarını ona doğru salladı ve derinlere dalıp kayboldu.

Victor nefes nefese yüzeye çıktı ve kıyıya yöneldi.

Eh, hareketli resimler için çalışamıyorsan, burada bir balıkçı olarak da gayet iyi bir kariyer yapabilirdin, o kadarı kesindi. Kumda ıvır zıvır arayan biri de iyi iş yapardı. Kum tümseklerinin kıyısında, Ankh-Morpork'u bir sene boyunca ısıtacak kadar çok kuru odun birikmişti. Yemek pişirmek veya sırf seyretmek istemediği sürece, hiç kimse Holy Wood'da ateş yakmayı düşünmezdi.

Ve biri, tam olarak bunu yapıyordu. Victor kıyıya yürürken, kumsalın ötesindeki odunların gelişigüzel değil, düzenli yığınlar halinde yerleştirildiğini fark etti. Daha da ileride, taşlar kaba bir ateş çemberi oluşturacak şekilde dizilmişti.

Ateş çemberi kumla dolmuştu. Belki de kumsalda yaşayan ve hareketli resimlerde fırsat bekleyen başka biri daha vardı... Fakat dikkatli bakılınca, yarı gömülmüş taşların arkasındaki odunların oraya bilinçli olarak sürüklenmiş gibi durdukları görülebiliyordu. Denizden baktığınız zaman, çok sayıda kütüğün, kemerli bir kapı oluşturacak şekilde düzenlendiğini hayal edebilirdiniz.

Belki orada hâlâ birileri vardı. Ve belki içecek bir şeyleri de vardı.

Ve gerçekten de hâlâ oradalardı. Ama aylardır, içecek bir şeye ihtiyaçları olmamıştı.

Sabahın sekiziydi. Ankh-Morpork'ta son zamanlarda mantar gibi biten hareketli resim salonlarından biri olan *Odium*'un sahibi Bezam Planter, gümbür gümbür çalınan kapının sesiyle uyandı.

Kötü bir gece geçirmişti. Ankh-Morpork halkı yenilikten hoşlanırdı ama *aynı* yenilikten çok uzun süre hoşlanmazlardı. *Odium* ilk hafta harika iş yapmış, bir sonraki hafta masrafları ancak karşılamış, şimdiyse ölüyordu. Dün geceki son seansta yalnızca, sağır bir cüce ile fıstıklarını kendisi getirmiş olan bir orangutan vardı. Oysa Bezam en çok fıstık ve pörtlemiş tahıldan para kazanıyordu ve şu anda hiç de hoş bir ruh hali içinde değildi.

Kapıyı açtı ve kızarmış gözlerle dışarı baktı.

"İkiye kadar kapalıyız," dedi. "Matine var. O zaman gel."

Kapıyı hızla kapatmaya yeltendi ama kapı Zararına Dibbler'ın çizmesinden sekti ve Bezam'ın burnuna çarptı.

"*Tutku Kılıcı*'nın özel gösterimi için geldim," dedi Zarar.

"Özel gösterim mi? Ne özel gösterimi?"

"Sana şimdi anlatacağım özel gösterim," dedi Zarar.

"Özel tutku kılıçları hakkında hiçbir şey göstermiyoruz. Biz *Heyecanlı*..."

"Bay Dibbler, *Tutku Kılıcı*'nı gösterdiinizi söylüyo," diye gürledi arkadan gelen bir ses.

Zarar kapıya yaslandı. Arkasında bir kaya parçası vardı ve üstüne otuz yıldır çelik toplar fırlatılıyormuş gibi görünüyordu.

Kayanın ortası kırıştı ve Bezam'a doğru eğildi.

Adam, Kayağantaş'ı tanıdı. Kayağantaş'ı *herkes* tanırdı. Unutabileceğiniz bir trol değildi o.

"Ama daha öyle bir tıkır *duymadım* bile..." diye başladı Bezam.

Zarar, ceketinin altından büyük bir kutu çıkardı ve sırıttı.

"Ve burada da birkaç afiş var," diye ekledi, yanındaki beyaz şişman ruloyu göstererek.

"Bay Dibbler, bazılarını duvarlara yapıştırmama izin verdi," dedi Kayağantaş gururla.

Bezam afişi açtı. Göz sulandıran renklerde yapılmıştı. Vücuduna çok küçük gelen bir bluz içinde surat asan Ginger ve bir dizi canavarla savaşırken onu omzuna atan Victor olması muhtemel iki kişi vardı afişte. Arka planda volkanlar patlıyor, gökyüzünde ejderhalar uçuşuyor, şehirler yanıyordu.

"Bu Hareketli-Resimi Yasaklıyamadılar!" diye okudu Bezam tereddütle. "Yeni bir Kıtânın Kor Beyaz Şafaanda Kağurucu Bir Macera! Çılgına Dönmüş Bir Dünyanın Burgacında Birbirlerini Bulan Bir Adam ve Bir Kadın! Yılız **Delores de Gunah** –ve Barbar Cohen rolünde– **Victor Maraschino**!!! HEYECAN! MACERA!! FİLLER!!! Çok yakında tüm salonlarda!!!"

Bir kez daha okudu.

"Delores de Gunah niye yılmış?" dedi Bezam kuşkuyla.

"*Yıldız* olacak," dedi Zarar. "Yanlış yazmışız. Anlaşılsın diye isimlerinin yanına yıldız da koyduk. Anladın mı?" Yanaştı ve sesini alçaltarak sertçe fısıldadı. "Diyorlar ki," dedi, "Delores, Klatchlı bir korsanla, onun tutsak aldığı çılgın ve dik başlı bir kadının kızıymış;* *Victor da* bir... bir... ee... yoldan çıkmış bir

* Gerçek ismi Thelda Withel olan Ginger, sessiz film döneminin ilk vamp kadın figürü olan (ve hatta oynadığı bir vampir rolü sayesinde 'vamp' kelimesinin literatüre girmesini sağlayan) Theda Bara'dan esinlenilmiş; zira gerçek ismi Theodosia Burr Goodman olan bu aktrisi de yapım stüdyosu, "bir Arap şeyhiyle Fransız bir aktrisin, Sahra'da doğan kızı" diye lanse etmiş... O da yalan tabii. [E.N.]

sihirbaz ile pervasız bir Flamenko dansçısı çingenenin oğluymuş..."

"Vay canına!" dedi Bezam, elinde olmadan etkilenerek.

Dibbler kendi sırtına zihinsel bir şaplak attı. Kendisi bile büyülenmişti. "Bence bir saat sonra göstermeye başlaman gerek," dedi.

"Sabahın bu saatinde mi?" dedi Bezam. O gün göstermek için getirttiği tıkır, *Heyecan Verici Bir Çömlekçilik İncelemesi* adlı bir şeydi ve açıkçası onu biraz endişelendiriyordu. Dibbler'ın önerisi çok daha iyi görünüyordu.

"Evet," dedi Dibbler. "Çünkü bir sürü insan onu görmek isteyecek."

"Onu bilmem," dedi Bezam. "Son zamanlarda salonlar batıyor."

"Bunu izlemek *isteyecekler*," dedi Zarar. "Bana güven. Sana hiç yalan söyledim mi?"

Bezam kafasını kaşıdı. "Eh, bir tane," dedi. "Geçen ay bana ekmek arası sosis sattın ve dedin ki..."

"Retorik olarak sormuştum," diye terslendi Zarar.

"Aynen!" dedi Kayağantaş.

Bezam çöktü. "Ah. Şey... retorik falan bilmem ben," dedi.

"Doğru," dedi Zarar, yırtıcı bir balkabağı gibi sırıtarak. "Bilmen de gerekmiyor. Sen salonu aç yeter, sonra arkana yaslanıp paraları toplayabilirsin."

"Ah. Güzel," dedi Bezam zayıfça.

Zarar, kolunu adamın omuzlarına dostça doladı. "Ve şimdi," dedi, "yüzdelerden konuşalım."

"Ne yüzdesi?" dedi Bezam.

"Bir puro alsana," dedi Zarar.

▪

Victor, Holy Wood'un isimsiz ana caddesinde ağır ağır yürüyordu. Tırnaklarının altı kumla dolmuştu.

Doğru şeyi yapmış olduğundan emin değildi.

Muhtemelen yalnızca, kumsalda ıvır zıvır arayan yaşlı bir adamdı; bir gün uyuyakalmış ve uyanamamıştı. Fakat öte yandan, üzerindeki kırmızı ve altın rengi lekeli ceket, böyle biri için sıra dışı bir giysiydi. Ne kadar zaman önce öldüğünü kestirmek ise güçtü, çünkü kuruluk ve tuzlu hava koruyucu etki yapmış; adamı, tıpkı yaşarken görünmüş olması gerektiği gibi korumuşlardı, yani... ölmüş biri gibi.

Ve kulübesine bakılırsa adam tam bir lodosçuydu. Kumsalda bazı tuhaf şeyler bulmuştu.

Victor, birilerine haber vermesi gerektiğini düşünmüştü ama muhtemelen Holy Wood'da bununla ilgilenecek kimse yoktu. Hatta muhtemelen, yaşlı adamın yaşayıp yaşamadığı ile ilgilenen, dünya üzerinde yalnızca bir kişi vardı ve zaten o da bunu öğrenen ilk kişi olmuştu.

O yüzden Victor cesedi, denizin sürüklediği tahtalardan yapılmış kulübenin arkasına gömmüştü.

İleride Borgle'ın lokantasını gördü. Orada kahvaltı etme riskine girmeye karar verdi. Fakat daha önemlisi, oturup kitabı okuyacak bir yere ihtiyacı vardı.

Kumsalda, denizin sürüklediği tahtalardan yapılmış bir kulübede ve ölü bir adamın ellerinde bulmayı bekleyeceğiniz türden bir şey değildi bu kitap.

Kapağında, *Filim Kitapı* yazıyordu.

İlk sayfasına, kalem kullanmakta güçlük çeken birinin düzgün ve yuvarlak harfleriyle, şu sözler yazılmıştı: "Bu, 'ParaDağı'nın

Koruyucuları'nın Güncesi'dir ve Deccan (ben) tarafından kopya etilmiştir çünki eskisi parçalandı."

Sert sayfaları dikkatle çevirdi. Neredeyse hepsi aynı yazılarla doluydu. Hiçbirine tarih atılmamıştı ama bu önemli değildi, çünkü hiçbir günün diğerinden farkı yoktu.

"Kalkdım. Tualete gitdim. Ateşi cannandırdım, Matine Gösterimini ilan etdim. Kahfaltı etdim. Odun topladım. Ateşi cannandırdım. Tepede ıvır zıvır aradım. Akşam Gösterimi ilahisini söyledim. Akşam yemeyi. Son Gösterim ilahisini söyledim. Tualete gitdim. Yatak.

Kalkdım. Tualete gitdim. Ateşi cannandırdım, Matine Gösterimini söyledim. Kahfaltı etdim. Jowser Koyu'ndan balıkçı Crullet iki güzel levrek bırakmış. Odun topladım. Akşam Gösterimini kutladım, ateşi cannandırdım. Temizlik. Akşam yemeyi. Son Gösterim ilahisini söyledim. Yatak. Geceyarısı kalkdım, tualete gitdim, ateşi kontrol etdim ama Odun İhtiyacı yokdu."

Victor göz ucuyla, garson kadını fark etti.

"Haşlanmış yumurta istiyorum," dedi.

"Yahni var. Balık yahnisi."

Victor, Ginger'ın çakmak çakmak gözlerine baktı.

"Burada garsonluk yaptığını bilmiyordum," dedi.

Kız göstere göstere tuzluğun tozunu aldı. "Düne kadar ben de bilmiyordum," dedi. "Borgle'ın sabahları çalıştırdığı kızın, Başıboş Simyacılar'ın yeni tıkırında bir fırsat yakalaması benim için ne şans ama, değil mi?" Omuzlarını silkti. "Eğer gerçekten şanslıysam... kim bilir, akşam vardiyasında da çalışabilirim!"

"Bak, ben böyle olmasını..."

"Yahni var. Ya ye, ya boş mide. Bu sabah üç müşteri, ikisini de yaptı."

"Alayım. Bak, inanmayacaksın ama bunu yaşlı bir adamın..."

"Müşterilerle çene çalmaya iznim yok. Kasabadaki en iyi iş olmayabilir ama bunu da kaybetmeme sebep olamayacaksın," diye terslendi Ginger. "Balık yahnisi, tamam mı?"

"Ah. Tamam. Affedersin."

Victor sayfaları geriye doğru çevirdi. Deccan denen adamdan önce Tento vardı. O da günde üç kez ilahi söylüyordu ve bazen balıkçılar balık getiriyordu ve o da tuvalete gidiyordu. Ama o, ya Deccan kadar titiz değildi ya da her şeyi yazmaya değer bulmamıştı. Ondan önceki ilahici ise Meggelin adında biriydi... Kumsalda, birbiri ardına bir dizi insan yaşamıştı; daha da geriye giderseniz grup halinde yaşamışlardı; hatta daha da önceki kayıtlar resmî bir his veriyordu. Bilmek güçtü. Şifreyle yazılmış gibi görünüyorlardı; küçük, karmaşık resimlerden oluşan satırlar...

Önüne bir tas ilksel çorba, adeta fırlatıldı.

"Bak," dedi Victor. "İşin ne zaman bitiyor bilm..."

"Asla," dedi Ginger.

"Şey, merak ediyorum, acaba nerede..."

"Hayır."

Victor balık suyunun bulanık yüzeyine baktı; Borgle'ın prensiplerine göre suyun içinde bulunan her şey balıktı. Tabakta mor bir şey vardı ve en az on bacağa sahipti.

Yine de yedi. Ne de olsa otuz peni vermişti.

Ginger bir işaret feneri gibi sırtını ona dönmüştü; kararlılıkla, tezgâhta meşgul olacak bir şeyler buluyordu. Öyle ki Victor ne zaman dikkatini çekmeye çalışsa, kız hiç kıpırdamasa bile yine de sırtı ona dönük kalıyordu. Bu yüzden Victor yeni bir iş aramak için çıktı.

Oysa hayatı boyunca hiçbir şey için çalışmamıştı. Onun deneyimlerine göre iş, başkalarının yaptığı bir şeydi.

Bezam Planter, karısının boynundaki tepsiyi düzeltti.

"Tamam," dedi. "Her şey hazır mı?"

"Pörtlemiş tahıllar yumuşadı," dedi kadın. "Ve sosisleri sıcak tutmanın hiçbir yolu yok."

"Zaten yeterince karanlık olacak, aşkım. Kimse fark etmez." Kayışı büktü ve geriledi. "İşte," dedi. "Şimdi... ne yapacağını biliyorsun. Tam yarısında tıkırı durduracağım, sonra 'Hadi! Serin ve Ferahlatıcı bir İçecek Alsanıza! Biraz da Pörtlemiş Tahıl Alın!' yazılı bir kart tutacağım ve sen de şuradaki kapıdan girip koltukların arasında dolaşacaksın."

"Serin ve ferahlatıcı sosislerden de bahsedebilirdin," dedi Bayan Planter.

"Bir de bence," dedi Bezam, "insanlara koltuklarını göstermek için meşale kullanma artık. Hep yangın çıkıyor."

"O karanlıkta başka türlü göremiyorum."

"Evet ama dün gece o cüceye parasını iade etmek zorunda kaldım. Sakalları konusunda ne kadar hassas olduklarını bilirsin... Ne diyeceğim aşkım; sana, kafes içinde bir semender vereyim. Şafaktan beri çatıdalar, artık çoktan hazırlardır."

Hazırdılar. Yaratıklar, ışık soğurmuş bedenlerini hafifçe titreterek kafeslerinin dibinde uyuyordu. Bezam en olgunlarından altı tanesini seçti, zahmetle resim yansıtma odasına indi ve semenderleri gösterme-kutusuna boşalttı. Sonra da Zararına Dibbler'ın filmini makaraya sardı ve karanlığın içine baktı.

Ah, pekâlâ. Dışarıda bir iki kişi var mı diye baksa daha iyi olacaktı.

Esneyerek ön kapıya yürüdü.

Yukarı uzandı ve sürgüyü çekti.

Aşağı uzandı ve diğer sürgüyü çekti.

Kapıları çekip açtı.

"Tamam, tamam," diye homurdandı. "Hadi girin bakalım..."

Sonra resim yansıtma odasında, karısının önlüğü ile ümitsizce yelpazelenirken uyandı.

"Ne oldu?" diye fısıldadı, yüzlerce ayak tabanına ait anıları aklından çıkarmaya çalışarak.

"Salon doldu!" dedi kadın. "Ve hâlâ da dışarıda kuyrukta bekleyenler var! Ta sokağın sonuna kadar! O iğrenç afişler yüzünden!"

Bezam sallanarak ama kararlılıkla ayağa kalktı.

"Kadın! Kes sesini ve mutfağa inip biraz daha tahıl pörtlet!" diye bağırdı. "Sonra da gel ve tabelaları yeniden yazmama yardım et! Beş penilik sandalyeler için kuyruk oluyorlarsa, on penilik sandalyeler için de kuyruk olurlar!"

Kollarını sıvadı ve makinenin kolunu kavradı.

En ön sırada Kütüphaneci, kucağında bir torba fıstık ile oturuyordu. Birkaç dakika sonra çiğnemeyi bıraktı ve ağzı bir karış açık halde, oynaşan imgelere baktı, baktı, baktı...

"Atınızı tutayım mı bayım? Ham'fendi?"

"Hayır!"

Öğlen olmuştu ve Victor pek az para kazanabilmişti. İnsanlar atlarının tutulmasını istemiyor değillerdi, sadece atlarını *onun* tutmasını istemiyorlardı.

Bir süre sonra, sokağın biraz ilerisinde duran ufak tefek, eciş bücüş adam, dört tane atı çekerek yanaştı. Victor saatlerdir onu

izliyordu ve insanların bu pörsük yerdenbitmeye, değil atlarını emanet etmek, dostça bir gülümseme bahşetmelerine bile hayret ediyordu. Fakat adam iyi iş yapıyordu işte. Victor'ın geniş omuzlarının, yakışıklı profilinin ve dürüst gülümsemesinin, at tutuculukta dezavantaj olduğu açıktı.

"Bu işte yenisin, değil mi?" dedi küçük adam.

"Evet," dedi Victor.

"Ah. Hemen anladım," dedi adam. "Tıkırlarda şansın yüzüne gülsün diye bekliyorsun, değil mi?" Cesaret verircesine gülümsedi.

"Hayır. Aslında şansım çoktan yüzüme güldü," dedi Victor.

"O zaman neden buradasın?"

Victor omuzlarını silkti. "Şansıma küstüm."

"Ah, öyle mi... *Evvetefenim, teşkürederimefenim, tanrılarsizikutsasınefenim, başüstünefenim...*" dedi adam, bir dizgin daha kabul ederek.

"Yardımcıya ihtiyacın yoktur, değil mi?" dedi Victor efkârla.

Bezam Planter, önündeki madeni para yığınına bakıyordu. Gerçi Zararına Dibbler ellerini oynatınca büyük para yığını daha küçük bir para yığınına dönüştü ama yine de hâlâ Bezam'ın uyanık hayatında gördüğü bütün para yığınlarından daha büyüktü.

"Ve hâlâ on beş dakikada bir gösteriyoruz!" diye nefes verdi Bezam. "Kolu çevirmesi için bir oğlan tutmam gerekti! Bunca para ile ne yapacağımı bilmiyorum."

Zarar, adamın omzunu okşadı. "Daha büyük bir salon al," dedi.

"Ben de bunu düşünüyordum," dedi Bezam. "Evet. Önünde süslü sütunları olan bir yer... Kızım Kalliope, çok güzel kilise

orgu çalar, o da iyi bir eşlikçi olur. Bol bol altın rengi boya, kıvrım kıvrım süsler kullanırım..."

Gözleri daldı.

O, yeni bir zihin bulmuştu işte.

Holy Wood düşleri...

...ve Bezam o salonu, Klatch'taki muhteşem Rhoxie gibi bir saray yapacaktı, görülmüş görülecek en zengin tapınak gibi olacaktı, pörtlemiş tahıl ve fıstık satan köle kızlar ve *altın sırmalı kırmızı kadife ceketi* içinde ortalarda kibirli kibirli dolaşan Bezam Planter...

"Hmm?" diye fısıldadı, alnında ter damlaları oluşurken.

"Dedim ki, ben gidiyorum," dedi Zarar. "Hareketli resim işinde hareketli olmak lazım, anlarsın."

"Karım, o genç adamla daha fazla tıkır yapmanız gerektiğini söylüyor," dedi Bezam. "Tüm şehir ondan bahsediyormuş, o köz gibi bakışları yüzünden bir sürü kadın kendinden geçmiş. Karım da beş kez seyretti zaten," diye ekledi, sesi ani bir şüpheyle dolarak. "Hele o kız! Vay canına!"

"Sen hiç endişelenme," dedi Zarar çalımla. "Her şey kontrol altın..."

Aniden yüzünden bir şüphe geçti.

"Görüşürüz," dedi kısaca ve binadan hızla çıktı.

Bezam yalnız başına durdu ve *Odium*'um örümcek ağlarıyla kaplı duvarlarına baktı. Karanlık köşeler, aşırı hararetli hayal gücü tarafından saksıya dikilmiş palmiyelerle, altın varaklarla ve şişman bebek perilerle dolduruldu. Ayaklarının altında fıstık kabukları ve pörtlemiş tahıl torbaları çıtırdayınca, bir sonraki gösteri için temizletmek lazım, diye düşündü; herhalde o maymun kuyruğun başında yine bekliyordur...

Sonra gözü *Tutku Kılıcı*'nın afişine takıldı. Gerçekten de hayret vericiydi. Aslıdan fazla fil ve volkan yoktu ve canavarlar da yalnızca, üstlerine bir şeyler yapıştırılmış trollerden ibaretti... fakat o yakın çekim esnasında... eh, bütün seyirciler içini çekmişti. Büyü gibi bir şeydi...

Victor ve Ginger'ın resimlerine bakarak sırıttı.

Acaba o ikisi şimdi ne yapıyor, diye düşündü; iddiaya girerim, kadife yastıklara gömülmüş, altın tabaklardan havyar yiyerek aylaklık ediyorlardır...

"Boğazına dek batmışsın be evlat," dedi at tutucu.

"Maalesef bu at tutma işini pek kavrayamadım," dedi Victor.

"Ah, at tutuculuk zordur," dedi adam. "Doğru yaltaklanmaları ve saygısız-ama-küstah-olmayan-neşeli at-tutucu-gevezeliklerini öğrenmen gerek. İnsanlar yalnızca atlarını tutmanı istemezler, anlıyor musun, bir 'at tutma deneyimi' yaşamak isterler."

"Öyle mi?"

"Eğlenceli bir karşılaşma ve bir parça hazırcevaplık isterler," dedi küçük adam. "Yalnızca dizgin tutma meselesi değildir yani."

Victor anlamaya başladı.

"Yani bir tür gösteri bu," dedi.

At tutucu, çilek şeklindeki burnunun yanına dokundu.

"Aynen öyle!" dedi.

Holy Wood'da meşaleler yandı. Victor ana caddedeki kalabalığın içinde ite kaka yürüyordu. Her barın, her meyhanenin, her dükkânın kapısı açıktı. Aralarında bir insan denizi kabarıyor,

akıyordu. Victor hoplayıp zıplayarak yüzleri incelemeyi denedi.

Yalnız, kaybolmuş ve açtı. Konuşacak birine ihtiyacı vardı ve Ginger yanında değildi.

"Victor!"

Hızla döndü. Kaya, bir çığ gibi üzerine üzerine geliyordu.

"Victor! Dostum!" Temeltaşı büyüklüğünde ve sertliğinde bir yumruk, oyuncu oyuncu omzuna vurdu.

"Ah, selam," dedi Victor zayıfça. "Ee... nasıl gidiyor Kaya?"

"Harika! Harika! Yarın *Trol Vadisinde Zorlu Tehdit*'i çekiyoz!"

"Senin adına sevindim," dedi Victor.

"Sen benim şans insanımsın!" diye gürledi Kaya. "Kaya! Ne isim ama! Gel de bi içki iç!"

Victor kabul etti. Zaten fazla seçeneği de yoktu, zira Kaya Victor'ın kolunu yakalamıştı ve kalabalığı bir buzkıran gibi yararak onu en yakın kapıya doğru sürüklüyordu.

Tabela mavi bir ışıkla aydınlatılmıştı. Çoğu Morporklu, Trolce bilirdi; pek zor bir dil değildi. Sivri kenarlı rünler, *Mavi Kalker* sözcüğünü oluşturuyordu.

Bu bir trol barıydı.

Mekândaki tek ışık kaynağı, taş tezgâhın arkasındaki fırınlardan gelen dumanlı panltıydı ve o da sadece, sahnede bir şeyler çalmakta olan üç trolü aydınlatıyordu. Vurmalı bir şeyler çalıyorlardı ama Victor ne çaldıklarını pek çıkartamadı, çünkü ortamdaki desibel düzeyi, sesin katı bir güç olduğu âlemlerdeydi ve gözyuvarlarını titretiyordu. Ayrıca fırın dumanı yüzünden tavan görünmüyordu.

"Ne iççen?" diye gürledi Kaya.

"Eriyik metal içmem gerekmiyor, değil mi!?" dedi Victor titrek bir sesle. Dediklerini duyurabilmek için, sesini çok yüksek titretmek zorunda kalmıştı.

"Her tür insan içkimiz var!" diye bağırdı, barın arkasındaki dişi trol. Dişi olmalıydı. Kuşkusuz. Mağara insanlarının binlerce sene önce oyduğu Bereket Tanrıçası heykellerine benziyordu biraz ama ondan da çok, bir tepe yamacına benziyordu. "Çok kozmopolitizdir," dedi.

"O zaman bir bira alayım!"

"Ben de kayalar üzerinde sülfür çiçekleri alayım, Yakut!" diye ekledi Kaya.

Victor fırsattan faydalanarak çevresine bakındı. Gözleri loşluğa alışmıştı ve kulak zarı da merhamet edip uyuşmuştu.

Uzun masalarda oturmuş trol kütleleri ve orada burada takılan bir iki cüce gördü, ki bu hayret vericiydi. Cüceler ve troller normalde... eh, cüceler ve troller gibi takışırdı. İki tarafın da memleketi olan dağlarda, amansız bir kan davası sürüyordu asırlardır. Ama işte... Holy Wood'un her şeyi değiştirdiği kesindi.

"Seninle sessiz sedasız konuşabilir miyiz biraz?" diye bağırdı Victor, Kaya'nın sivri kulağına.

"Elbette!" Kaya, içinde ısı yüzünden kömürleşmekte olan mor bir şemsiye bulunan içkisini bıraktı.

"Ginger'ı gördün mü!?" dedi Victor. "Bilirsin! Ginger!?"

"Borgle'ın yerinde çalışıyo!"

"Yalnızca sabahları! Biraz önce gittim oraya! Çalışmadığı zaman nereye gidiyor!?"

"Kimin nereye gittiğini kim bilir!?"

Dumanın içindeki şamata aniden yatıştı. Trollerden biri kü-

çük bir taş aldı ve nazikçe vurarak, duvarlara duman gibi yayılan ağır, yapışkan bir tempo tutturdu. Ve Yakut, sislerden sıyrılan bir kalyon gibi, dumanın içinden çıktı. Boynuna komik bir otriş sarmıştı.

Aslında tam olarak... kıvrımlı bir kıta kayması hareketi gibiydi.

Şarkı söylemeye başladı.

Troller saygılı bir sessizlik içinde dinlediler. Bir süre sonra Victor bir hıçkırık duydu. Kaya'nın yanaklarından gözyaşları yuvarlanıyordu.

"Şarkı ne hakkında?" diye fısıldadı Victor.

Kaya eğildi.

"Kadim bir trol halk şarkısıdır," dedi. "Amber ve Balgamtaş hakkında. Onlar birer..." duraksadı, sonra ellerini salladı. "Dostmuş. İyi dostlar."

"Sanırım ne demek istediğini anlıyorum," dedi Victor.

"Bir gün Amber, yaptığı trol yemeğini mağaraya götürüyo ve Balgamtaş'ı..." Kaya elini belirsiz ama kesinlikle manidar bir hareketle salladı "...bir başka hanım trolle yakalıyo. Böylece eve gidiyo, sopasını alıyo, geri geliyo ve öldürene kadar adama vuruyo, bam, bam, bam. Çünkü adam onun trolüydü ve ona yanlış yaptı... Çok romantik bir şarkıdır."

Victor bakakaldı. Yakut, minik sahneden salına salına indi ve dört teker üzerindeki küçük bir dağ gibi, müşterilerin arasında süzüldü. İki ton ağırlığında olmalı, diye düşündü Victor, dizime oturmaya kalksa, beni yerden halı gibi dürerek kaldırmaları gerekir.

İçeride gür bir kahkaha dalgası dolaştı. "O trole ne dedi?" diye sordu Victor merakla.

Kaya burnunu kaşıdı. "Bi kelime espirisi yaptı," dedi. "Çevirmesi çok zor. Ama temel olarak şunu dedi: 'Bu önündeki, efsanevi Magma'nın Asası mı, hani Dağın Kralı olan, Binler ve Hatta On Binleri Dümdüz Eden, Altın Irmağa Hükmeden, Köprülerin Efendisi, Karanlık Mekânların Sakini, Sayısız Düşmanı Ezen'..." Derin bir nefes aldı ve devam etti: "'Magma'nın Asası mı bu önündeki sertlik, yoksa yalnızca beni gördüğüne mi sevindin?'"

Victor'ın alnı kırıştı.

"Anlamadım," dedi.

"Belki de düzgün çeviremedim," dedi Kaya. Eriyik sülfüründen bir yudum aldı. "Başıboş Simyacılar'ın bir tıkır için kaç para ver..."

"Kaya?" dedi Victor telaşla. "Bu yerde çok tuhaf bir şey var. Sen de hissediyor musun?"

"Neymiş tuhaf?"

"Her şey... eh, *köpürüyor* gibi. Kimse davranması gerektiği gibi davranmıyor. Biliyor musun, bir zamanlar burada büyük bir şehir varmış. Şimdi denizin olduğu yerde. Büyük bir şehir. Sonra yok oluvermiş!"

Kaya düşünceli düşünceli burnunu ovaladı. Burnu, neandertal insanının yaptığı ilk balta gibi görünüyordu.

"Bir de herkesin şu saçma davranış şekli var!" dedi Victor. "Sanki kim oldukları ve ne istedikleri, dünyadaki en önemli şeymiş gibi!"

"Acaba..." diye başladı Kaya.

"Evet?" dedi Victor.

"Acaba burnumdan bir santim kadar aldırsam mı? Kuzenim Breş iyi bi taş ustası tanıyo. Kulaklarını çok güzel yontmuş. Ne dersin?"

Victor aptal aptal baktı ona.

"Yani bi yandan aşırı büyük ama diğer yandan da tam bi trol burnu, di mi? Yani, yaptırsam belki gerçekten iyi *görünürüm* ama bu işte belki de olabildiğince trol görünmek en iyisidir... Mesela Buzi betonla burnunu düzelttirdi ama şimdi karanlıkta karşılaşmak istemiyceen türden bir yüzü var. Ne dersin? Fikrine değer veriyom, çünkü sen fikirleri olan bi insansın." Victor'a parlak ve silisyumlu bir gülümseme bahşetti.

Victor sonunda, "Harika bir burnun var Kaya. Arkasında sen varken, çok mesafeler aşacak," dedi.

Kaya geniş geniş sırıttı ve sülfüründen bir yudum daha aldı. İçindeki küçük, çelik karıştırma çubuğunu çıkardı ve üzerine yapışmış ametisti emdi.

"Gerçekten de sence..." diye başladı ve sonra yanındaki boşluğu fark etti. Victor gitmişti.

"Ben öyle birini tanımıyorum," dedi at tutucu, Kayağantaş'ın iri cüssesine sinsi sinsi bakarak.

Dibbler purosunu çiğnedi. Yeni arabasına rağmen Ankh'tan buraya kadar sarsıntılı bir yolculuk geçirmişti ve öğle yemeğini kaçırmıştı.

"Uzun boylu bir delikanlı, biraz budala; ince bir de bıyığı var," dedi. "Senin için çalışıyordu, değil mi?"

At tutucu pes etti. "Pek iyi bir at tutucu olamadı," dedi. "İşinin onu ezmesine izin veriyor. Sanırım bir şeyler yemeye gitti."

Victor karanlık ara sokakta oturmuş, sırtını duvara vermiş, düşünmeye çalışıyordu.

Bir keresinde küçükken, güneşte fazla kalmıştı... o zaman hissettikleri şimdi hissettiklerine çok benziyordu.

Ayaklarının dibindeki sıkışmış kumlardan yumuşak bir *şap* sesi geldi.

Biri, önüne şapkasını bırakmıştı. Victor şapkaya baktı.

Sonra biri bir mızıka çalmaya başladı. Ama pek iyi çalamıyordu. Notaların çoğu yanlıştı ve doğru olanlar da çatlaktı. Müziğin içinde bir yerlerde bir ezgi *vardı* ama köfte kıymasının içine konulan minik miktardaki et kadardı.

Victor içini çekti ve cebini karıştırıp iki peni çıkardı. Şapkaya attı.

"Evet, evet," dedi. "Çok güzel. Şimdi git."

Sonra tuhaf bir koku fark etti. Ne olduğunu çıkartmak güçtü; belki çok eski ve hafifçe nemli bir bebek odası halısı kokusu olabilirdi.

Başını kaldırdı.

"Hav ulan, hav," dedi Harika Köpek Gaspode.

Borgle'ın lokantası bu akşam salata denemeye karar vermişti. Salatalık yetiştiren en yakın bölge, elli yavaş kilometre uzaktaydı gerçi.

"Bu ne?" diye sordu bir trol, gevşek ve kahverengi bir şeyi kaldırarak.

Eli çabuk şef Fruntkin bir tahmin yürüttü.

"Kereviz sapı?" dedi. Daha yakından baktı. "Evet, kereviz sapı."

"Ama *kaaverengi*."

"Aynen. Aynen! Olgun kereviz saplarının kahverengi olması

gerekiyor zaten," dedi Fruntkin çabuk çabuk. "Çünkü bu... olgun olduğunu gösteriyor."

"Hayır. *Yeşil* olmalıydı."

"Yok. O dediğin domates," dedi Fruntkin.

"Tamam, peki bu sulu şey ne?" dedi kuyrukta bekleyen bir adam.

Fruntkin sırtını dikleştirdi.

"O," dedi, "meyonnez. Kendim yaptım. Bir *kitaba* bakarak," diye ekledi gururla.

"Evet, herhalde öyledir," dedi adam, meyonnezi dürtükleyerek. "Açık ki malzemeler arasında sıvı yağ, yumurta ve sirke yokmuş, değil mi?"

"Şefin Tasfiyesidir," dedi Fruntkin.

"Tamam, tamam," dedi adam. "Yalnız, maruluma saldırıyor."

Fruntkin öfkeyle kepçesini kavradı.

"Bana bak..." diye başladı.

"Dur dur, sorun yok," dedi müstakbel müşteri. "Sümüklüböcekler savunma çemberi oluşturdu."

Kapıda bir kargaşa oldu. Kayağantaş müşterileri yara yara ilerledi. Zararına Dibbler da kasıla kasıla arkasından geliyordu.

Trol, uzun kuyruğu bir kenara ittirdi ve Fruntkin'e dik dik baktı.

"Bay Dibbler seninle konuşmak istiyo," dedi. Tezgâhın üzerinden uzandı, cüceyi yemek lekeleriyle pislenmiş gömleğinden yakalayarak kaldırdı ve Zarar'ın önünde, havada tuttu.

"Victor Tugelbend'i gören oldu mu?" dedi Zarar. "Ya da şu Ginger denen kızı?"

Fruntkin küfretmek için ağzını açtı ama vazgeçti.

"Oğlan yarım saat önce buradaydı," diye ciyakladı. "Ginger da sabahları burada çalışır. Sonra nereye gidiyor, bilmiyorum."

"*Victor* nereye gitti?" dedi Zarar. Cebinden bir kese çıkardı. Kese şıngırdadı. Fruntkin'in gözleri, sanki birer madeni bilyeymiş ve kese de güçlü bir mıknatısmış gibi, o tarafa döndü.

"Bilmiyorum, Bay Zarar," dedi. "Kızı bulamayınca çıkıp gitti."

"Tamam," dedi Zarar. "Eh... bir daha görürsen, onu aradığımı ve bulunca yıldız yapacağımı söyle, tamam mı?"

"Yıldız. Tamam," dedi cüce.

Zarar para kesesine uzandı ve on dolarlık bir parça çıkardı.

"Ve daha sonrası için yemek ısmarlamak istiyorum," diye ekledi.

"Yemek. Tamam," dedi Fruntkin, titrek bir sesle.

"Biftek ve karides olsun," dedi Zarar. "Yanında da güneşte olgunlaşmış mevsim sebzeleri, sonra da çilek ve krema."

Fruntkin bakakaldı.

"Ee..."

Kayağantaş cüceyi dürtükleyip öne arkaya sallanmasına sebep oldu.

"Ben de," dedi, "ee... açık havada yıpranmış bazalt ve yeni çentilmiş karışık kumtaşı yığınları istiyom. Tamam mı?"

"Ee... evet," dedi Fruntkin.

"Onu yere bırak Kayağantaş, buralarda *havalanmak* istemiyordur," dedi Zarar. "Ve *nazik* ol." Çevresindeki büyülenmiş yüzlere bakındı.

"Unutmayın," dedi. "Victor Tugelbend'i arıyorum ve onu yıldız yapacağım. Gören olursa, mutlaka söylesin... Ah, Fruntkin, biftek az pişmiş olsun."

Uzun adımlarla kapıya yürüdü.

O gittikten sonra gürültü, bir gelgit dalgası gibi içeriyi doldurdu.

"Yıldız mı yapacakmış? Yıldızı ne yapacakmış ki?"

"*Yıldızları birilerinin yapabildiğini bilmiyordum... Ben onların... bilirsin, gökyüzüne yapışık olduklarını sanıyordum...*"

"Bence *onu* yıldız yapacağını kastetti. Bilirsin, delikanlının kendisini. Onu bir yıldıza *dönüştürecek*."

"*Birini nasıl yıldıza dönüştürürsün ki?*"

"Bilmem. Sanırım iyice sıkıştırıp küçültüyorsun ve sonra parlayıp böyle alev alev bir hidrojen kütlesine dönüşüyorlar."

"*Aman tanrılar!*"

"Evet! Bu arada, o trol *ciddi* miydi?"

Victor köpeğe dikkatle baktı.

Köpek onunla konuşmuş olamazdı. Hayır. Bunu hayal etmiş olmalıydı. Ama geçen sefer de aynısını düşünmüştü, değil mi?

"Acaba... adın nedir?" dedi Victor, köpeğin kafasını okşayarak.

"Gaspode," dedi Gaspode.

Victor'ın eli, okşayışının ortasında dondu.

"İki peni," dedi köpek bitkin bitkin. "Dünyanın mızıka çalan tek köpeği. İki peni."

Gerçekten de başıma güneş geçti, diye düşündü Victor. Şapka takmamıştım. Bir dakika sonra uyanacağım ve kendimi serin örtüler arasında yatarken bulacağım.

"İki peni," dedi köpek tekrar.

"Şey, çok da iyi çalamadın," dedi Victor ağzını korkunç bir sırıtış ile gererek. "Ezgiyi tanıyamadım."

"Kahrolası ezgiyi tanıman gerekmiyor," dedi Gaspode, *pat* diye yere çöküp kulağını arka ayağı ile çabuk çabuk kaşıyarak. "Ben bir *köpeğim.* Lanet şeyden bir gıcırtı çıkarabilmiş olmam bile yeterince şaşırtıcı olmalı, kahrolası."

Bunu nasıl ifade etmeliyim, diye düşündü Victor. *Şöyle desem olmaz mı: Affedersin ama öyle görünüyor ki sen konuşu... hayır, muhtemelen olmaz.*

"Ee..." dedi.

Hey, bir köpek için oldukça geveze... hayır.

"Pireler," dedi Gaspode, kulak ve ayak değiştirerek. "Gebertiyorlar beni."

"Ah, yazık."

"Ve onca trol. Tahammül edemiyorum. Hepsi yanlış kokuyor. Lanet yürüyen taşlar. Hele ısırmayı bir dene! Bir bakmışsın, diş tükürmeye başlamışsın. Doğal değil bu."

Doğal demişken, fark etmeden geçemedim ama...

"Kahrolası bir çöl burası," dedi Gaspode.

Sen konuşan bir köpeksin.

"Herhalde merak ediyorsundur," dedi Gaspode, delici bakışlarını bir kez daha Victor'a çevirerek. "Nasıl oluyor da konuşuyorum?"

"Aklımın ucundan geçmedi," dedi Victor.

"Benim de..." dedi Gaspode. "Yani, iki hafta öncesine kadar. Tüm hayatım boyunca tek bir lanet olası kelime söylememiştim. Büyük şehirdeyken herifin biri için çalışırdım. Numaralar falan yapardım. Burnumun üzerinde top dengelemek, arka ayaklarımın üzerinde yürümek, çemberden atlamak vesaire... İşim bitince de ağzıma şapka alıp önlerinde dolaşırdım. Bilirsin. Gösteri dünyası. Sonra bir gün, yine bir gösteriden sonra, kadının biri

kafamı okşadı ve 'Ayyy, ne tatlı bir kuçu, söylediğimiz her kelimeyi anlıyormuş gibi görünüyor,' dedi; ben de kendi kendime düşündüm: 'Ho ho, çaba bile göstermiyorum bayan.' Ama sonra, sözcükleri *duyabildiğimi* fark ettim. Benim ağzımdan çıkıyorlardı. Bildiğin konuşuyordum. Ben de daha onlar alık alık bakarken şapkayı kaptığım gibi patiye kuvvet kaçtım."

"Neden?"

Gaspode gözlerini devirdi.

"Gerçekten," dedi, "konuşan bir köpeği tam olarak nasıl bir hayatın beklediğini düşünüyorsun? Aptal ağzımı *açmamalıydım* bile."

"Ama *benimle* konuşuyorsun," dedi Victor.

Gaspode ona alayla baktı.

"Evet. Ama git de birine söyle istersen," dedi. "Her neyse, haklısın. Sende o bakış var. Bir kilometre öteden anladım."

"Nasıl yani?" dedi Victor.

"Kendini, kendine ait gibi hissetmiyorsun, değil mi?" dedi köpek. "Sanki başka bir şey senin adına düşünüyor gibi?"

"Aman tanrılar..."

"Tekinsiz bakıyorsun," dedi Gaspode. Şapkayı ağzına aldı. "İki peni," dedi dalgın dalgın. "Yani, harcayacak yerim olduğundan değil gerçi ama... iki peni." Köpeksi bir biçimde omuzlarını silkti.

"*Tekinsiz* derken neyi kastettin?" dedi Victor.

"Tam da öyle görünüyorsun. Çağrılmış değil, *seçilmiş* biri gibi."

"*Nasıl tekinsiz?*"

"Tekinsiz işte. Buraya çağrılmışsın ama neden olduğunu bilmiyormuşsun gibi." Gaspode yine kulağını kaşımaya çalıştı. "Seni Barbar Cohen'de gördüm," dedi.

"Ee... nasıl buldun peki?" dedi Victor.

"İhtiyar Cohen'in kulağına gitmediği sürece, senin için sorun olmaz diye düşünüyorum."

"*Dedim ki*, buraya ne kadar önce geldi?" diye bağırdı Dibbler. Kaya'nın yanına kurulmuş, ondan yanıt bekliyordu.

Yakut, minik sahnenin üzerinde, yoğun sise yakalanmış ve başı fena halde belada bir gemi gibi kuğuruyordu.

"GruuOOuuuonoggrrhhuuuOOOuuu..."* dizesini şakıdı.

"Biraz önce çıktı!" diye böğürdü Kaya. "Şu şarkıyı dinlemeye çalışıyom, tamam mı?"

"...Ouuuugrrhhffghuuu OOuu..."**

Zarar, yumruklarına dayanmayı bırakıp oturan ve ağzı bir karış açık gösteriyi izlemekte olan Kayağantaş'ı dürtükledi.

Oysa Kayağantaş kendisinde değildi. İhtiyar trol o zamana kadar oldukça sade bir hayat sürmüştü; insanlar ona para veriyordu ve o da başka insanlara vuruyordu. Ve şimdi, hayatı karman çorman olmuştu çünkü Yakut ona göz kırpmıştı.

Kayağantaş'ın perişan kalbi, tuhaf ve yabancı duygularla kasıp kavruluyordu.

"...gruuuOOOuuuuhuuufuuuOOuuu..."***

"*Yürü* artık," diye terslendi Zarar.

Kayağantaş sallanarak ayağa kalktı ve sahneye son bir özlem dolu bakış fırlattı.

---

* ALTYAZI: "Bikez daa ağşık oluyorum (Birebir Çeviri: Trol aşk tanrısı Kondrodit kafama taşla vurmuş gibi, hoş bir duygu yaşıyorum)." Not: Kondrodit; Gigalit'le (yani kafalara taşla vurarak bilgelik kazandıran trol tanrısı ile) ya da Silikarus'la (yani kafalara taşla vurarak iyi şans getiren trol tanrısı ile) veya Monolit'le (yani taşların sırrını tanrılardan ilk çalan halk kahramanı ile) karıştırılmamalıdır.

** ALTYAZI: "Niyye bööle karalar baaladım?"

***ALTYAZI: "Bundan sonra ne yapçam ben?"

"...uuuuuOOOguuuOOmuu. OOOhhhuuu."*

Yakut, Kayağantaş'a bir öpücük yolladı; Kayağantaş taze kesilmiş lâl taşı gibi kızardı.

Victor, Gaspode'un peşine takıldı. Ara sokaktan çıktılar ve kasabanın arkasındaki, bodur çalılar ve kum otlarıyla kaplı bölgeye yollandılar.

"Bu mekânda kesinlikle yanlış bir şey var," diye mırıldandı Gaspode.

"Evet, çok *farklı*," dedi Victor. "Ne demek yanlış?"

Gaspode tükürecekmiş gibi baktı.

"Yani, beni ele al," dedi, sözünün kesilmesine aldırmadan. "Bir köpeğim işte. Hayatım boyunca, bir şeyler kovalamak dışında hiçbir şey hayal etmedim. Bir de seks tabii. Fakat aniden, birtakım rüyalar görmeye başlıyorum. Hem de *renkli* olarak. İlk fark ettiğimde resmen ödüm patladı! Daha önce hiç renk görmemişim, tamam mı? Köpekler, bildiğini tahmin ettiğim gibi, hani okuryazarsın falan ya, siyah beyaz görür. Kırmızı renk pis bir şok yaratıyor, sana o kadarını söyleyebilirim. Akşam yemeğini, üzerinde gri tonlar olan beyaz bir kemikten ibaret sanıyorsun ve aniden, aslında yıllardır bu dehşet verici kırmızı ve mor şeyi yediğini anlıyorsun."

"Ne tür rüyalar?" dedi Victor.

"Feci utanç verici," dedi Gaspode. "Mesela... birinde bir köprü yıkılmıştı ve benim koşa koşa gidip havlayarak milleti uyarmam gerekiyordu... Başka bir tanesinde bir ev yanıyordu ve ben çocukları sürükleyerek dışarı çıkarıyordum. Birinde de mağaralarda çocuklar kaybolmuştu ve ben onları buluyordum, sonra

* ALTYAZI: "...elimde deyiiil... Meraba, koca çocuk."

arama grubunun yanına gidip onları çocuklara götürüyordum... kaldı ki ben çocuklardan *nefret* ederim! Bugünlerde insanları bulmadan, kurtarmadan ya da soyguncuları falan kovalamadan başımı patilerime koyamıyorum. Yani zaten tam yedi yaşındayım, gençlik hastalığından mustaribim, kepeklerim var, feci pirelenmişim... Bir de her uykuya daldığımda kahraman olmam gerekmez, değil mi?"

"Vay canına. Hayat ne ilginç, değil mi," dedi Victor. "Yani tabii... başka birinin bakış açısından gördüğün zaman..."

Gaspode sararmış çapaklı gözlerini göğe doğru devirdi.

"Ee... nereye gidiyoruz?" dedi Victor.

"Tepeye. Birkaç Holy Wood sakinini ziyaret edeceğiz," dedi Gaspode. "Çünkü *tuhaf* bir şeyler oluyor."

"Orada mı? O tepede insanlar olduğunu bilmiyordum," dedi Victor.

"İnsan demedim ki," dedi Gaspode.

Holy Wood tepesinin yamacında küçük bir ateş yanıyordu. Victor yakmıştı onu, çünkü... eh, çünkü güven vericiydi. Çünkü ateş yakmak *insanların* yaptığı türden bir şeydi.

Hâlâ insan olduğunu ve muhtemelen deli olmadığını hatırlamayı gerekli buluyordu.

Bir köpekle konuştuğundan değil. İnsanlar köpeklerle sık sık konuşurdu. Aynısı bazen kediler için de geçerliydi. Ve hatta belki tavşanlar. Tuhaf sayılabilecek olan, fare ve ördek ile konuşmaktı.

"Konuşabilmeyi *bizim* istediğimizi mi sanıyorsun?" diye terslendi tavşan. "Bir an yalnızca sıradan bir tavşanım ve bundan çok memnunum; bir sonraki an... *vaazamm!* Düşünüyorum! Bir

tavşan olarak mutluluk arıyorsan, düşünmek önemli bir dezavantaj, sana o kadar diyeyim arkidiş. Oysa tek istediğim ot ve seks olmalı; 'İşin özüne indiğin zaman bütün bunların anlamı ne?' gibisinden düşünceler değil."

"Evet ama en azından sen ot yiyorsun," dedi Gaspode. "En azından otlar seninle konuşmuyor. İhtiyacın olan son şey, karnın açken tabağında lanet olası bir ahlaki muamma bulmak."

"Ssenin ki de ssorun mu," dedi kedi, Victor'ın beynini okumuş gibi. "*Ben* balıkla uğraşsmak zorundayım. Yemeğinin üzerine bir pati koyuyorssun ve 'İmdat!' diye bağırıyor. Büyük bela."

Bir sessizlik oldu. Victor'a baktılar. Fare de öyle. Ve ördek. Ördek özellikle öfkeli görünüyordu. Muhtemelen, portakallı sosla ilgili şeyler duymuştu.

"Evet. Bizi al mesela," dedi fare. "*Şunun* tarafından kovalanıyorum." Tepesinde dikilen kediyi işaret etti. "Hem de mutfakta. Koştur koştur, ciyak, panik. Sonra kafamda bir cızırtı oluyor, bir kızartma tavası görüyorum... Anlıyor musun? Bir saniye önce kızartmanın ne olduğunu bile bilmezken tavanın sapını yakalıyorum, köşeden *şu* çıkıyor ve *klang!* Sendeleyerek, 'Bana vuran neydi?' diyor. Ben de, 'Ben,' diyorum. İşte o zaman ikimiz de fark ediyoruz ki, konuşuyoruz!"

"*Kavramssallaşstırmak*," dedi kedi. Hedef tahtası gibi delik deşik kulakları ve beyaz patileri olan siyah bir kediydi; sekiz canını da dolu dolu yaşamış gibi görünen suratı yaralarla kaplıydı.

"Evet, sen anlat evlat," dedi fare.

"Ona sonra ne yaptığını anlat," dedi Gaspode.

"Buraya geldik," dedi kedi.

"Ankh-Morpork'tan mı?" dedi Victor.

"Evet."

"Neredeyse elli kilometre!"

"Evet, bir de bana ssor," dedi kedi. "Bir kedi olarak otosstop yapmak güç oluyor."

"Gördün mü?" dedi Gaspode. "Hep aynı şey oluyor. Her tür yaratık Holy Wood'a geliyor. Neden geldiklerini bilmiyorlar, yalnızca burada olmanın önemli olduğunu biliyorlar. Ve başka hiçbir yerde böyle davranmıyorlar. Dikkatle izledim. Tuhaf şeyler oluyor."

Ördek vakladı. Ağzından çıkanların içinde bir yerde sözcükler *vardı* ama gagayla gırtlağın uyumsuzluğu yüzünden öyle bozulmuşlardı ki Victor tek hecesini bile anlamadı.

Hayvanlar, ördeği duygudaşlıkla dinledi.

"Ne diyorsun arkidiş?" dedi tavşan.

"Ördek diyor ki," diye tercüme etti Gaspode, "bu, göç gibi bir şeymiş. Göç ile aynı hissi veriyormuş."

"Öyle mi? Benim o kadar uzaktan gelmeme gerek kalmadı," dedi tavşan. "Biz zaten buradaki kum tümseklerinde yaşıyorduk." İçini çekti. "Üç mutlu sene ve dört sefil gün," diye ekledi.

Victor'ın aklına bir fikir geldi.

"Yani kumsaldaki yaşlı adamı tanıyordun, öyle mi?" dedi.

"Ah, şu. Evet. O buraya hep çıkardı."

"Nasıl bir adamdı?"

"Dinle arkidiş, dört gün öncesine kadar iki fiil ve bir isimden oluşan bir kelime haznem vardı. Adamın ne olduğunu mu düşündüğümü sanıyorsun? Tek bildiğim, bizi rahatsız etmediğiydi. Onun, muhtemelen bacakları olan bir kaya falan olduğunu sanıyorduk."

Victor cebindeki defteri düşündü. İlahi söylemek ve ateş yakmak... Ne tür biri yapardı ki bunları?

"Neler oluyor, bilmiyorum," dedi. "Ama öğrenmek isterim. Bakın, sizin isminiz yok mu? İsimleri olmayan kişilerle konuşurken tuhaf hissediyorum."

"Yalnızca benim var," dedi Gaspode. "Köpek olduğum için. Ünlü Gaspode'un adı verilmiş bana, bilirsin."

"Çocuğun biri bana 'Pissi' demişti bir kesz," dedi kedi düşünceli düşünceli.

"Kendi dilinizde isimleriniz olduğunu sanırdım," dedi Victor. "Bilirsiniz... 'Muhteşem Pati' ya da... ya da 'Hızlı Avcı' gibi. Öyle bir şey işte."

Cesaret verircesine gülümsedi.

Diğerleri boş boş ona baktı.

"Kitap okuyor," diye açıkladı Gaspode. "Bak, olay şu," diye ekledi şiddetle kaşınarak, "hayvanlar normalde isimlerle uğraşmaz. Yani, biz kim olduğumuzu biliyoruz."

"Ben 'Hızlı Avcı'yı sevdim," dedi fare.

"Aslında ben onu kedi için düşünmüştüm," dedi Victor terlemeye başlayarak. "Farelerin daha dost canlısı, küçük isimleri vardır; mesela... 'Gıcır' gibi."

"Gıcır mı?" dedi fare soğuk soğuk.

Tavşan sırıttı.

"Ve... ve ben tavşanlara hep 'Pamuk' dendiğini düşünürdüm. Ya da 'Bay Ponpon'," diye geveledi Victor.

Tavşan sırıtmayı bıraktı ve kulaklarını kıpırdattı. "Bana bak arkidiş..." diye başladı.

"Biliyor musunuz," dedi Gaspode, sohbeti canlandırmak için neşeyle, "dünyadaki bütün hayvanlara ilk iki insanın isim verdiği hakkında bir efsane duymuştum. Adamı düşündürüyor, değil mi?"

Victor utancını saklamak için defteri çekip çıkardı. İlahi söylemek ve ateş yakmak. Günde üç kere.

"Bu yaşlı adam..." diye başladı.

"Bu adama niye bu kadar taktın?" dedi tavşan. "Her gün birkaç kez tepeye çıkıp garip sesler çıkarırdı. Ona bakarak şeyinizi ayarlayabilirdiniz... şeyinizi..." Tereddüt etti. "Her neyse, hep aynı zamanda gelirdi. Günde birkaç kez."

"Üç kez. Üç gösteri. Tiyatrodaki gibi mi?" dedi Victor, parmağını sayfada gezdirerek.

"Üçe kadar sayamıyorum," dedi tavşan aksi aksi. "Önce şeyde gidiyordu... bir... birçok. Pek çok kez." Pis pis Victor'a baktı. "Bay *Ponponmuş!*" dedi kavurucu bir sesle.

"Ve başka yerlerden insanlar ona balık getiriyormuş," dedi Victor. "Oysa yakında yaşayan kimse yok. Kilometrelerce uzaktan geliyor olmalılarmış. İnsanlar ona balık getirmek için tekneleriyle kilometrelerce uzaktan geliyormuş... Sanki yaşlı adam... buradaki koydan balık yemek istemiyormuş gibi. Hâlbuki koy balık dolu. Yüzmeye gittiğim zaman, inanamayacağınız büyüklükte ıstakozlar gördüm."

"*Onlara* ne isim verdin arkidiş?" dedi, öfkesini unutabilecek türden bir tavşan olmayan Bay Ponpon. "'Bay Kıskaç' mı?"

"Evet, bu işin hemen halledilmesini istiyorum," diye gıcırdadı fare. "Bizim orada, ben en önemli fareydim. Doğru düzgün bir isim istiyorum evlat. Bana 'Gıcırtılı Çizmeler' diyen herhangi biri..." Başını kaldırıp Victor'a baktı. "Kızartma tavası şeklinde bir kafa istiyor demektir! Açıkça ifade edebildim mi?"

Ördek uzun uzun vakladı.

"Bir dakika," dedi Gaspode. "Ördek diyor ki, bunların hepsi aynı şeyin parçasıymış. İnsanlar, troller... her şey buraya geliyor.

Hayvanlar aniden konuşmaya başlıyor. Ördek, buna buradaki bir şeyin sebep olduğunu söylüyor."

"Bir ördek bunu nereden bilebilir ki?" dedi Victor.

"Bak arkidiş," dedi tavşan, "uçarak denizler aşmayı ve hatta hep aynı *kıtayı* bulabilmeyi *sen* de öğrendiğin zaman, ördekler hakkında ileri geri konuşmaya başlayabilirsin."

"Ha," dedi Victor. "Gizemli hayvani içgüdüleri kastediyorsun, değil mi?"

Ona dik dik baktılar.

"Her neyse, bu iş bitmek zorunda," dedi Gaspode. "Bütün bu düşünmeler, konuşmalar insan işi. Siz alışıksınız. Şimdi, olay şu ki, biri bütün bunlara neyin sebep olduğunu bulmalı."

Victor'a dik dik bakmaya devam ettiler.

"Şey," dedi Victor belirsizce, "belki defterin yardımı olur? İlk baştaki yazılar bir tür kadim dilde. Ben..." durdu. Sihirbazlar Holy Wood'da hoş karşılanmıyordu; yani Üniversite'yi ya da Üniversite'de ne işi olduğunu söylemek muhtemelen iyi fikir değildi. "Demek istediğim," diye devam etti, sözcükleri dikkatle seçerek, "sanırım Ankh-Morpork'ta onu okuyabilecek birini tanıyorum. O da bir hayvan. Bir orangutan."

"Gizemli içgüdüler konusunda nasıl?" dedi Gaspode.

"Gizemli içgüdülerden çok iyi anlar," dedi Victor.

"Bu durumda..." dedi tavşan.

"Susun," dedi Gaspode. "Biri geliyor."

Tepeyi tırmanan bir meşale vardı. Ördek hantallıkla havaya fırladı ve süzülerek uzaklaştı. Diğerleri gölgelerde kayboldu. Yalnızca Gaspode yerinden kıpırdamadı.

"Sen kaybolmayacak mısın?" diye tısladı Victor.

Gaspode tek kaşını kaldırdı. "Hav?" dedi.

Meşale, bir ateşböceği gibi, çalıların arasında gelişigüzel zikzaklar çizdi. Bazen bir an için duruyor ve tamamen yeni bir yönde uzaklaşıyordu. Çok parlaktı.

"Ne ki bu?" dedi Victor.

Gaspode kokladı. "İnsan," dedi. "Kadın. Ucuz parfüm kullanıyor." Burnu yine seyirdi. "Parfümün adı *Tutkunun Oyuncağı*." Yine kokladı. "Temiz çamaşır giymiş, kolasız. Eski ayakkabıları var. Bir ton stüdyo makyajı yapmış. Borgle'ın yerine gitmiş ve..." Burnu seyirdi. "Yahni yemiş. Büyük bir tabak değil."

"Boyu kaç kokuyor?" diye sordu Victor alayla.

"Bir elli dokuz-bir altmış kokuyor," diye tahmin yürüttü Gaspode.

"Yok artık!"

"Bu patilerle bir kilometre yürü, sonra bana yalancı de."

Victor küçük ateşin üzerine biraz kum tekmeledi ve yamaçtan aşağı yürüdü.

O yaklaşırken ışık durdu. Victor bir an için, bir eliyle meşaleyi yükseğe kaldırırken diğer eliyle şalının uçlarını tutan bir kadın gördü. Sonra ışık o kadar çabuk kayboldu ki, gözlerinde, dans eden mavi-mor benekler bıraktı. Daha aşağılardaki alacakaranlığın içinde küçük bir şekil, daha da kara bir gölge oluşturuyordu.

İlk gördükleri şekil konuşarak yaklaşmaya başladı. "Sen benim... ben, şey... neden burada... nerede..." dedi. Ardından, sonunda durumu kavramış gibi vites değiştirdi ve daha tanıdık bir sesle sordu: "Senin burada ne işin var?"

"Ginger?" dedi Victor.

"Evet?"

Victor durdu. Bu tür durumlarda ne demek gerekirdi?

"Şey..." dedi. "Burası geceleri güzel oluyor, sence de öyle değil mi?"

Kız dik dik Gaspode'a baktı.

"Stüdyoda takılan korkunç köpek değil mi bu?" dedi. "Küçük köpeklere tahammül edemem."

"Hav! Hav!" dedi Gaspode. Ginger ona bakakaldı. Victor kızın düşüncelerini tahmin edebiliyordu: Hav hav *dedi*. Ama o bir köpek ve bu onun *çıkarması* gereken türden bir ses değil mi?

"Ben daha çok kedileri severim," dedi kız kararsızca.

Alçak bir ses konuştu: "Ya? Öyle mi? Demek kendi tükürüğüyle temizlenen şeyleri seviyorsun ha?"

"*Ne dedin?*"

Victor ellerini çılgınca sallayarak geriledi. "Bana bakma!" dedi. "Ben demedim!"

"Ya? O zaman herhalde köpek söylemiştir, değil mi?" dedi kız.

"Kim, *ben* mi?" dedi Gaspode.

Ginger yerinde donakaldı. Gözleri çevrede dolaştı; sonra aşağı, Gaspode'un aylak aylak kulağını kaşıdığı yere döndü.

"Hav?" dedi Gaspode.

"Köpek konuştu..." diye başladı Ginger, titreyen parmağını ona doğrultarak.

"Biliyorum," dedi Victor. "Senden hoşlandığı anlamına geliyor bu." Ginger'ın arkasına baktı. Başka bir ışık daha tepeyi tırmanıyordu. "Yanında birini mi getirdin?" dedi.

"*Ben* mi?" dedi Ginger ve arkasına döndü.

Işığa şimdi kuru dalların çatırtısı eşlik ediyordu. Sonunda alacakaranlıktan Dibbler çıktı; Kayağantaş da korkunç bir gölge gibi arkasından geldi.

"Ah-*ha!*" dedi. "Muhabbet kuşları basıldı!"

İkisi de bakakaldı.

"Kuş mu?" dedi Victor.

"*Muhabbet* mi!?" dedi Ginger.

"Her yerde sizi arıyordum," dedi Dibbler. "Biri buraya geldiğinizi söyledi. Çok romantikmiş gerçekten... Burasıyla ilgili bir şeyler yapabiliriz. Posterlerde güzel görünür. Tamam." Kollarını ikisine doğru açtı. "Gelin," dedi.

"Neden?" dedi Victor.

"Sabah ilk iş çekime başlıyoruz," dedi Dibbler.

"Ama Bay Gümüşbalık bir daha asla bu kasabada çalışamayacağımızı söyledi..." diye başladı Victor.

Dibbler ağzını açtı ve bir an tereddüt etti. "Ah. Evet. Ama ben size bir şans daha veriyorum," dedi, belki de hayatında ilk kez bu kadar yavaşça konuşarak. "Evet. Bir şans. Yani, siz gençsiniz. İnatçısınız. Ben de bir zamanlar gençtim. Ama sonra, Dibbler, diye düşündüm, bu her şeyden zarar edeceğin anlamına gelse de, onlara bir şans daha ver. Daha düşük maaşla tabii. Günde bir dolar. Nasıl?"

Victor, Ginger'ın yüzünde aniden beliren umut ifadesini gördü.

Ağzını açtı.

"On beş dolar," dedi bir ses. Ona ait değildi.

Ağzını kapattı.

"Ne?" dedi Dibbler.

Victor ağzını açtı.

"On beş dolar. Ve bir hafta sonra tekrar pazarlık yapılacak. Ya on beş dolar ya hiç."

Gözlerini devirerek ağzını kapattı.

Dibbler parmağını ona doğru salladı ve sonra duraksadı.

"Bunu sevdim!" dedi sonunda. "Zorlu pazarlıkçı! Tamam. Üç dolar."

"On beş."

"Son teklifim beş, evlat. Kasabada bu teklife balıklama atlayacak binlerce insan var, biliyorsun."

"İki tanesini söyle, Bay Dibbler."

Dibbler, Yakut hakkında bir hayale dalmış Kayağantaş'a baktı, sonra Ginger'a gözünü dikti.

"Tamam," dedi. "On dolar. O da sizi *sevdiğim* için. Ama inan ki büyük zarar ediyorum şu an."

"Anlaştık."

Zarar elini uzattı. Victor ilk kez görüyormuş gibi kendi eline baktı, sonra Dibbler'ın elini sıktı.

"Artık aşağı inelim," dedi Dibbler. "Ayarlamamız gereken çok şey var."

Ağaçların arasında uzaklaştı. Victor ve Ginger şok içinde, uysal uysal takip etti onu.

"Sen deli misin?" diye tısladı Ginger. "Öyle inat etmek de nereden çıktı? Şansımızı kaybedebilirdik!"

"Ben hiçbir şey demedim ki," dedi Victor. "Sen konuştun sandım!"

"Hayır, sendin!" dedi Ginger.

Göz göze geldiler.

Bakışlarını indirdiler.

"Hav, hav," dedi Harika Köpek Gaspode.

Dibbler döndü. "O gürültü ne?" dedi.

"Ah, yalnızca... yalnızca bulduğumuz şu köpek," dedi Victor telaşla. "Adı Gaspode. Ünlü Gaspode gibi, bilirsin."

"Numaralar yapıyor," dedi Ginger kötü kötü.

"Gösteri yapan bir köpek ha?" Dibbler uzandı ve Gaspode'un mermi gibi kafasını okşadı.

"Hır, hır."

"Neler yapabildiğini duysan şaşarsın," dedi Victor.

"Şaşarsın," diye yankıladı Ginger.

"Pek de çirkin bir şeymiş," dedi Dibbler. Gaspode'a uzun ve ağır bir bakış fırlattı; ki bu, kıç tekmeleme yarışında bir kırkayağa meydan okumak gibi bir şeydi. Gaspode bakışma yarışında, bir aynayı bile alt edebilirdi.

Dibbler bir fikri evirip çeviriyormuş gibiydi. "Unutmayın o zaman," dedi, "sabah onu da getirin. İnsanlar gülmeyi sever."

"Ah, gerçekten de güldürür," dedi Victor. "Yerlere yatırır."

Yürüyerek uzaklaşırlarken, Victor arkasında alçak bir sesin konuştuğunu duydu: "Bunun hesabını vereceksin... Her neyse, zaten bana bir dolar borçlusun..."

"Ne için?"

"Menajerlik ücreti için," dedi Harika Köpek Gaspode.

Holy Wood'un üzerinde yıldızlar söndü. Onlar, milyonlarca derece sıcaklıktaki dev hidrojen toplarıydı; öyle sıcaktılar ki yanamıyorlardı bile. Çoğu iyice şişer, sonra söner ve en sonunda da küçülerek, yalnızca duygusal astronomların hatırladığı minik, kızgın cücelere dönüşürlerdi. Ve bu zaman içinde, simyacıların yeteneklerinin ötesinde metamorfozlar geçirerek parlarlar ve sıkıcı elementleri saf ışığa çevirirlerdi.

Ankh-Morpork'ta ise yalnızca yağmur yağıyordu.

Kıdemli sihirbazlar filli vazonun çevresine toplanmıştı. Vazo, Ridcully'nin sıkı emirleri üzerine yine koridora konmuştu.

"Riktor'ı hatırlıyorum," dedi Dekan. "Sıska bir adamdı. Biraz sabit fikirliydi. Ama akıllıydı."

"Heh, heh. Ben onun fare sayacını hatırlıyorum," dedi Windle Poons, çok eski tekerlekli sandalyesine kurulmuş halde. "Fareleri sayardı."

"Bu vazo oldukça..." diye başladı Veznedar ama sonra durdu. "*Ne demek fare sayardı?*" dedi. "Küçük hareketli bir bantla, fareleri sayacın içine falan mı sokuyordu?"

"Ah, hayır. Yalnızca aleti kuruyordun, anladın mı, ve sayaç tıkır tıkır çalışıyordu ve binadaki bütün fareleri falan sayıyordu, hmm... ve üzerinde sayılar olan şu küçük çarklar ortaya çıkıyordu..."

"Neden?"

"Hmm? Sanırım fareleri *saymak* için."

Veznedar omuzlarını silkti. "Bu vazo," dedi, yakından bakarak, "aslında oldukça eski bir Ming vazosu."

Beklenti içinde sustu.

"Neden Ming demişler?" dedi Rektör.

Veznedar vazoya parmağıyla vurdu. Vazo *ming* diye bir ses çıkardı.

"Ve insanlara kurşun bilyeler tükürüyor, öyle mi?" dedi Ridcully.

"Hayır Üstat. Onu yapan... Şey, Riktor vazoyu aslında sadece içine makineyi koymak için kullanmış. Her ne makinesiyse. Ve her ne yapıyorsa."

...vammm...

"Durun. Sallandı," dedi Dekan.

...vamm... vamm...

Sihirbazlar ani bir panik içinde bakıştı.

"Neler oluyor? Neler oluyor?" dedi Windle Poons. "Neden kimse, hmm, bana neler olduğunu söylemiyor?"

...vamm... vamm...

"Kaçın!" diye öneride bulundu Dekan.

"Hangi tarafa?" dedi Veznedar titrek sesle.

...*vamm*VAMM...

"Ben yaşlı bir adamım ve hmm... biri bana neler olduğunu söylesin heme..."

Sessizlik.

"Çökün!" diye bağırdı Rektör.

Plib.

Bilyenin şiddetiyle, arkalarındaki sütundan bir taş parçası koptu.

Rektör başını kaldırdı.

"Tanrılar aşkına, ucu ucuna kurtu..."

Plib.

İkinci bilye, şapkasının tepesini uçurdu.

Sihirbazlar dakikalarca titreyerek parke taşlarının üzerinde yattı. Bir süre sonra Dekan'ın boğuk sesi, "O neydi sizce?" dedi.

Rektör başını kaldırdı. Genelde kırmızı olan yüzü, şimdi kor gibiydi.

"Vezne*daaar!*"

"Üstat?"

"Resmen *ateş ediyor* bu!"

Victor döndü.

"Sstkç," dedi.

"Sabahın altısı. Bay Dibbler, kalksın artık, sabah oldu diyo," dedi Kayağantaş, bir eliyle örtüleri kavrayıp yere çekerek.

"Altı mı? Ama bu hâlâ *gece* sayılır!" diye homurdandı Victor.

"Bay Dibbler uzun bi gün olacak diyo," dedi trol. "Bay Dibbler altı buçukta sette olman gerektiğini söylüyo. O ne diyosa o olcak."

Victor pantolonunu çekti. "En azından kahvaltı ediyorumdur, değil mi?" dedi alayla.

"Bay Dibbler, Bay Dibbler yemek hazırlatıyo diyo," dedi Kayağantaş.

Yatağın altından bir hırıltı duyuldu. Gaspode eski bir halı gibi çıktı ve bir sabah kaşınması yaptı.

"Ne..." diye başladı ama sonra trolü gördü. "Hav, hav," diye düzeltti.

"Ah. Küçük bi köpek. Küçük köpekleri severim," dedi Kayağantaş.

"Hav."

"Çiğ olarak," diye ekledi trol. Ama sesine, doğru heykelsi kötücüllüğü katamadı. Otriş ve üç dönümlük kırmızı kadife kumaş içindeki Yakut'un imgesi, hâlâ beyninde salınıp duruyordu.

Gaspode şiddetle kulağını kaşıdı.

"Hav," dedi sessizce. "Hav *ama*," diye ekledi Kayağantaş gittikten sonra, "tehditkâr ve kötücül bir *hav*."

Victor geldiği zaman tepenin yamacı canlanmıştı bile. İki çadır kurulmuştu. Bir adam bir deveyi tutuyordu. Bir sürü cin kafesi, diken ağaçlarının gölgesinde çıtırdıyordu.

Bütün bunların ortasında Dibbler ve Gümüşbalık tartışıyordu. Dibbler kolunu Gümüşbalık'ın omzuna dolamıştı.

"Çok açık bir işaret bu," dedi Victor'ın dizi hizasında bir ses. "Zavallı herif soyulup soğana çevrilecek."

"Bir basamak daha tırmanmış oluyorsun Tom!" diyordu Dibbler. "Yani düşünsene, Holy Wood'da kaç kişi kendine Uygulamalı İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı diyebilir ki?"

"Evet ama bu *benim* şirketim!" diye feryat etti Gümüşbalık.

"Doğru! Doğru!" dedi Dibbler. "Uygulamalı İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı da o anlama geliyor işte."

"Öyle mi?"

"Sana hiç yalan söyledim mi?"

Gümüşbalık alnını kırıştırdı. "Şey," dedi, "dün dedin ki..."

"*Mecazi* anlamda konuşuyordum," dedi Dibbler çabucak.

"Ah. Şey. Mecazi mi? O zaman sanırım..."

"İşte, gördün mü? Şimdi... nerede şu ressam?" Gümüşbalık'ı yok sayarak bir anda döndü.

Bir adam, kolunun altında bir dosya ile koşturdu.

"Buyrun Bay Dibbler," dedi nefes nefese.

Zarar, cebinden bir kâğıt parçası çıkardı.

"Posterlerin bu geceye kadar hazır olmasını istiyorum, anladın mı?" diye uyardı adamı. "Al. Tıkırın adı bu."

"*Çöllün Gölgesi*," diye okudu ressam. Alnı kırıştı. Holy Wood'un ihtiyaçlarının ötesinde bir eğitim görmüştü. "*Çöllün* mü?" dedi.

Ama Dibbler dinlemiyordu. Victor'a yaklaşıyordu.

"Victor!" dedi. "Bebeğim!"

"O şey onu ele geçirmiş," dedi Gaspode sessizce. "Ve herkesten daha fazla ele geçirmiş."

"Ne? Nereden anladın?" diye tısladı Victor.

"Kısmen, senin pek de fark ettiğini sanmadığım incelikli işaretler yüzünden," dedi Gaspode, "ve kısmen de tam bir hıyar gibi davrandığı için aslında."

"Seni görmek ne güzel!" dedi Dibbler şevkle, gözleri manyak gibi parlayarak. Kolunu Victor'ın omzuna doladı ve onu çadırlara doğru yarı yürüttü, yarı sürükledi. "Bu harika bir film olacak!"

"Ah, güzel," dedi Victor zayıfça.

"Sen bir eşkıya reisini oynuyorsun," dedi Dibbler, "ama aynı zamanda iyi bir adamsın, kadınlara nazik davranıyorsun, vesaire. Ve bir köye saldırıyorsunuz ve bir köle kızı kaçırıyorsunuz ama sen onun gözlerine baktığında, anlıyor musun, ona âşık oluyorsun ve sonra bir saldırı var ve fillere binmiş yüzlerce adam hızla geliyor ve..."

"Develer," dedi Dibbler'ın arkasındaki sıska genç. "Fil değil, deve."

"Ben fil ısmarladım!"

"Deve var."

"Develer, filler," dedi Dibbler önemsemezce. "Burada *egzotiklikten* bahsediyoruz, tamam mı? Ve..."

"Ve yalnızca bir tane var," dedi genç.

"Ne bir tane?"

"Deve. Bir tane deve bulabildik."

"İyi de, kafalarına yatak çarşafı geçirmiş düzinelerce adam deve bekliyor!" diye bağırdı Dibbler, ellerini havada sallayarak. "Bir sürü deve, tamam mı?"

"Yalnızca tek bir deve var, çünkü Holy Wood'da yalnızca tek bir deve var ve o da, adamın biri ta Klatch'dan buraya ona binip geldiği için var," dedi genç.

"Daha fazlasını getirtmeliydin!" diye terslendi Dibbler.

"Bay Gümüşbalık getirtmememi söyledi."

Dibbler hırladı.

"Belki ortalıkta çok dolaşırsa, birden fazla deve varmış gibi görünür," dedi genç, iyimserlikle.

"Neden şöyle yapmıyorsunuz?" dedi Victor. "Deveyi resim kutusunun önünden geçirirsiniz. Sonra kolcu cinleri durdurur, devenin üzerine başka binici oturtursunuz, sonra kutuyu yeniden başlatıp deveyi yine resim kutusunun önünden geçirirsiniz. Olmaz mı öyle?"

Dibbler, ağzı bir karış açık bakakaldı.

"Sana ne demiştim?" dedi, genel olarak gökyüzüne. "Bu çocuk bir deha! Bu şekilde, bir deve fiyatına yüzlerce devemiz olur!"

"Ama bu, çöl eşkıyalarının tek sıra halinde deve sürdüğü anlamına gelir," dedi genç. "Pek... bilirsin... *toplu* saldırı gibi değil."

"Tamam tamam," dedi Dibbler önemsemezce. "Bence olur. Resim kutusuna bir kart tutarız ve önderleri şey demiş olur..." Bir an düşündü. "Şey desin... 'Beni tek sıra halinde takip edin bwanalarım, böylece iğrenç düşmanlarımızı kandıralım!' Tamam mı?"

Victor'a başını salladı. "Yeğenim Soll ile tanıştın mı?" dedi. "Zeki çocuk. Neredeyse okula bile gidecekti. Onu dün getirttim. Hareketli Resim Yapmaktan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı oldu."

Soll ve Victor birbirlerine başlarını salladı.

"Amca," dedi Soll, "doğru lafın *bwana* olduğunu sanmıyorum."

"Klatchca değil mi?" dedi Dibbler.

"Eh, teknik olarak. Ama Klatch'ın yanlış bölgesinden. Belki 'effendiler' ya da öyle bir şey..."

"Yabancı dilden olsun da," dedi Dibbler, anlaştıklarını ifade eden bir ses tonuyla. Victor'ın sırtını okşadı yine. "Tamam evlat, git kostümünü giy." Kıkırdadı. "Yüz deve ha! *Ne* kafa ama!"

"Affedersiniz Bay Dibbler," dedi, oralarda huzursuzca oyalanmakta olan poster ressamı. "Şu kısmı anlamadım da..."

Dibbler adamın elindeki kâğıt parçasını kaptı.

"Hangi kısmı?" diye terslendi.

"Bayan de Gunah'ı tarif ettiğiniz kısım..."

"Neyini anlamadın!" dedi Dibbler. "Burada istediğimiz şey çekici ama bir o kadar da uzak, egzotik piramitlerle bezeli bir Klatch romansı yaratmak, tamam mı? Bu yüzden doğal olarak, gizemli ve anlaşılamaz kıtanın simgesini kullanmalıyız, değil mi? Her şeyi herkese açıklamam mı gerekiyor?"

"Şey, bence ben..." diye başladı ressam.

"Dediğimi yap yeter!"

Ressam tekrar kâğıda baktı. "Kızın yüzü, bir Spinks yüzü..." diye okudu.

"Doğru," dedi Dibbler. "Doğru!"

"*Sfenks* mi demek istedini..."

"Şu adamı dinler misin?" dedi Dibbler, yine gökyüzü ile konuşarak. Sonra ressama dik dik baktı. "Daha Spinks'i nasıl yazacağını bilmiyor! Sen işine bak. Yarın sabah o posterleri şehrin her yerinde görmek istiyorum."

Ressam Victor'a, Victor'ın artık iyice tanımaya başladığı acılı bir bakış fırlattı. Dibbler'ın çevresindeki herkes bir süre sonra bu ifadeyi edinirdi.

"Baş üstüne, Bay Dibbler," dedi adam.

"Tamam," dedi Dibbler ve Victor'a döndü. "Sen neden hâlâ üstünü değiştirmedin?"

Victor başını eğerek çadıra girdi. Üst üste konmuş iki yuvarlak ekmeğe benzeyen, ihtiyar ve ufak tefek bir hanımefendi,* kostümünü giymesine yardımcı oldu. Kostüm, beceriksizce siyaha boyanmış bir çarşaftan ibaret gibiydi ve Holy Wood'un mevcut imkânları düşünülürse, muhtemelen gerçekten de birinin yatağından alınmıştı. Kadın sonra ona kıvrık bir kılıç uzattı.

"Neden eğri bu?" diye sordu Victor.

"Sanırım öyle olması gerekiyor tatlım," dedi kadın kuşkuyla.

"Kılıçların düz olması gerektiğini sanıyordum," dedi Victor. Dışarıdan, neden herkesin bu kadar aptal olduğunu gökyüzüne soran Dibbler'ın sesi geldi.

"Belki başta düz oluyorlardır ve kullanıldıkça eğiliyorlardır," dedi yaşlı hanım, Victor'ın elini okşayarak. "Bir sürü başka şeye de aynısı olur." Victor'a parlak bir gülümseme bahşetti. "İşin bittiyse tatlım, gidip genç hanıma yardım etsem iyi olacak. Belki onu gözetleyen küçük cüceler vardır."

Paytak paytak yürüyerek çadırdan çıktı. Yandaki çadırdan metalik bir tıngırtı geldi ve Ginger'ın şikâyetleri duyuldu.

Victor kılıçla birkaç deneysel hamle yaptı.

Gaspode başını bir yana eğmiş, onu izliyordu.

"Ne olman gerekiyor?" dedi sonunda.

"Bir çöl eşkıyası, çete reisi sanırım," dedi Victor. "Romantik ve atılgan."

"Nereye atılacaksın?"

"Genel olarak atılgan yani. Dibbler'ın ele geçirildiğini söylerken neyi kastettin?"

* Bayan Marietta Cosmopilite eskiden Ankh-Morpork'ta terziydi... ta ki düşleri onu da Holy Wood'a getirene kadar. Burada dikiş yeteneğine büyük değer veriliyordu. Bir zamanlar sıradan çorapların onarıcısı olan kadın artık troller için sahte zincir zırhlar örüyor, bir çırpıda harem pantolonları ayarlıyordu.

Köpek, esnemesini patisiyle bastırdı.

"Gözlerine baksana," dedi. "Seninkilerden de kötü."

"Benimkiler mi? Gözlerimin nesi var?"

Trol Kayağantaş başını çadırın kapısından içeri uzattı. "Bay Dibbler seni hemen istediğini söylememi söylüyo," dedi.

"Gözler?" dedi Victor tekrar. "Gözlerimde bir şey mi var?"

"Hav."

"Bay Dibbler diyo ki..."

"Tamam tamam! Geliyorum!"

Victor çadırdan çıktığında Ginger da kendininkinden çıkıyordu. Victor onu görünce gözlerini kapattı.

"Ah, aman, affedersin," diye geveledi. "Ben dönüp giyinmeni bekleyeyim..."

"*Giyiniğim* zaten."

"Bay Dibbler diyo ki..." dedi Kayağantaş arkalarından.

"Hadi gel," dedi Ginger, Victor'ın kolunu yakalayarak. "Milleti bekletmeyelim."

"Ama sen... senin..." Victor bakışlarını indirdi ama bunun hiç faydası olmadı. "Elmasında bir göbek var," deme cüretini gösterdi sonunda.

"Bunu kabullenmeyi başardım," dedi Ginger, her şeyin yerli yerine oturması için omuzlarını gererek. "Asıl sorun yaratan şu iki tencere kapağı. Haremdeki zavallı kızlar ne kadar acı çekiyormuş meğer."

"İnsanların seni böyle görmesine aldırmıyor musun?" dedi Victor şaşkınlık içinde.

"Neden aldırayım ki? Hareketli resim işi bu. *Gerçek* değil ki. Hem günde on dolardan çok daha azına kızların neler yaptığını duysan şaşarsın."

"Dokuz," dedi, hâlâ Victor'ın peşinden gelmekte olan Gaspode.

"Tamam! Toplanın millet!" diye bağırdı Dibbler bir megafonla. "Çölün oğulları şuraya lütfen. Köle kızlar... köle kızlar nerede? Tamam. Kolcular..."

"İlk kez bu kadar çok insanın çalıştığı bir tıkır görüyorum," diye fısıldadı Ginger. "Yüz dolardan fazlaya patlamış olmalı!"

Victor Çölün Oğullarını süzdü. Dibbler, Borgle'ın yerine uğramış ve uygun olup olmadıklarına bakmadan kapıya en yakın yirmi kişiyi tutmuş gibi görünüyordu. Her birine, Dibbler'ın 'çöl eşkıyası' tanımında yer alan aletlerden verilmişti. Trol Çölün Oğulları vardı (Kaya onu tanıdı ve hafifçe el sallayarak selam verdi) ve cüce Çölün Oğulları vardı; hatta başlığı patilerine kadar gelen, ufak tefek, kıllı ve şiddetle kaşınan bir Çölün Oğlu bile vardı.

"...kızı yakala, güzelliğiyle büyülen; sonra da onu topuzunun üzerine at." Dibbler'ın sesi Victor'ın bilincine zorla girdi.

Victor yarım kulakla dinlediği talimatları çaresizce hatırlamaya çalıştı. "Neyimin?" dedi.

"Eyerinin bir parçası," diye tısladı Ginger.

"Ha."

"Sonra bütün Çölün Oğulları peşine takılacak, sen de kışkırtıcı çöl eşkıyası şarkıları söyleyerek gecenin içine doğru deve süreceksin..."

"Onları kimse duyamayacak tabii," dedi Soll yardımseverce. "Ama ağızlarını açıp kapatırlarsa, bilirsin, ambi yans yaratır."

"Ama gece değil ki," dedi Ginger. "Güpegündüz."

Dibbler ona bakakaldı.

Ağzını bir iki kez açıp kapattı.

"Soll!" diye bağırdı sonunda.

"Geceleyin film çekemeyiz amca," dedi yeğeni telaşla. "Cinler *göremez* ki. Neden bir karta 'Gece Vakti' yazıp sahnenin başında göstermiyoruz? Böylece..."

"Hareketli resimlerin büyüsü bu değil!" diye terslendi Dibbler. "Bu uyduruk iş yapmak!"

"Affedersiniz," dedi Victor, "affedersiniz... ama zaten fark etmez bence, çünkü cinler gökyüzünü siyaha boyayıp üzerine yıldızlar çizebilir."

Bir anlık sessizlik oldu.

Sonra Dibbler, Kuş Usta'ya baktı.

"Yapabilirler mi?" dedi.

"Yok," dedi kolcu. "Değil görmedikleri bir şeyi, gördükleri şeyin resmini yapmalarını sağlamak bile çok zor."

Dibbler burnunu ovaladı.

"Pazarlık yapmaya razıyım," dedi.

Kolcu omuzlarını silkti. "Anlamıyorsunuz Bay Dibbler," dedi. "Onlar parayı ne yapacak? Onlara para verseniz, yerler. Orada olmayan bir şeyi yapmalarını söylersek, her tür..."

"Belki de çok parlak bir dolunay vardır?" dedi Ginger.

"Güzel fikir," dedi Dibbler. "Victor'ın Ginger'a, 'Bu gece ay ne kadar parlak, bwanam,' gibi bir şey dediği bir kart yaparız."

"Öyle bir şey," dedi Soll diplomatik bir biçimde.

Öğlen olmuştu. Holy Wood güneşin altında, yarı çiğnenmiş şampanya lezzetli şarap sakızı gibi parlıyordu. Kolcular kolları çevirdi, figüranlar hevesle ileri geri koşuşturdu, Dibbler'sa herkese bağırıp çağırdı. Ve hepsi tek bir deveyi süren ve dehşet içinde ona durmasını haykıran üç cüce, dört insan, iki trol ve bir köpek, tek bir çekimde sinematografik bir tarih yazdı.

Victor deveyle tanıştırıldı. Deve uzun kirpiklerini ona kırpıştırdı ve sabun çiğnermiş gibi ağzını oynattı. Yere çökmüştü. Tıpkı uzun bir sabah yaşamış ve kimsenin saçmalıklarına tahammülü kalmamış bir... eh, deve gibi görünüyordu. Şimdiye dek üç kişiyi tekmelemişti.

"Adı ne?" dedi Victor ihtiyatla.

"Biz ona 'Kötü Yürekli Kancığın Evladı' diyoruz," dedi yeni atanmış olan Develerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı.

"Bu hiç de bir isme benzemiyor."

"Bu deve için harika bir isim," dedi deveci hararetle.

"Kancığın evladı olmakta ne varmış ki," dedi bir ses arkasından. "Ben de bir kancığın evladıyım, *babam* da öyle; seni pis gecelikli piç."

Deveci endişeli endişeli Victor'a baktı ve arkasına döndü. Kimse yoktu. Bakışlarını indirdi.

"Hav," dedi Gaspode ve kuyruk sayılabilecek şeyini salladı.

"Birinin bir şey dediğini duydun mu?" dedi deveci dikkatle.

"Hayır," dedi Victor. Devenin kulaklarından birine eğildi ve onun *özel* bir Holy Wood devesi olması ihtimaline karşılık, "Bak, ben dostum, tamam mı?" diye fısıldadı.

Kötü Yürekli Kancığın Evladı, halı gibi kulaklarından birini oynattı.*

"Buna nasıl biniliyor?" dedi Victor.

"İleri gitmek istediğinde küfrederek sopayla vuruyorsun. Durmak istediğinde ise küfrederek sopayla *gerçekten* vuruyorsun."

"Dönmesini istediğimde ne yapacağım?"

"Ah, ileri düzey şeyleri soruyorsun. O durumda en iyisi aşağı inip dizginleri çekmek ve döndürmeye çalışmak."

* Develer, zeki olduklarını belli etmeyecek kadar zekidir.

"Hazır mısınız!" diye böğürdü Dibbler megafonundan. "Şimdi, deveyi çadıra sür, deveden aşağı atla, dev hadımlarla savaş, çadıra dal, kızı dışarı sürükle, deveye bin ve uzaklaş. Anladın mı? Bunu yapabilir misin?"

"Hangi dev hadımlar?" dedi Victor, deve kat kat açılarak ayağa kalkarken.

Dev hadımlardan biri elini kaldırdı. "Benim," dedi. "Buzi."

"Ah. Selam Buzi."

"Selam Vic."

"Bir de ben varım. Kaya," dedi ikinci dev hadım.

"Selam Kaya."

"Selam Vic."

"Herkes yerine," dedi Dibbler. "Şimdi... Ne var Kaya?"

"Ee, merak ediyodum da Bay Dibbler... Bu sahne için beni güdüleyen şey ne?"

"Güdü mü?"

"Evet. Ee. Anlarsınız. Bilmem gerek," dedi Kaya.

"Şuna ne dersin," dedi Dibbler. "İşini doğru düzgün yapmazsan seni kovarım."

Kaya sırıttı. "Baş'stüne Bay Dibbler!" dedi.

"Tamam," dedi Dibbler. "Herkes hazır olsun... *çevir!*"

Kötü Yürekli Kancığın Evladı bacaklarını tuhaf deve açılarıyla savurarak beceriksizce döndü, sonra da karmaşık bir koşu ile sallana sallana ilerlemeye başladı.

Kol döndü...

Hava pırıldadı.

Ve Victor uyandı. Pembe bir bulutun içinden yavaşça yükselmek gibiydi; ya da unutmamak için ne kadar uğraşırsanız

uğraşın, gün ışığı içeri dolduğu an aklınızdan uçup giden ve geride korkunç bir kayıp hissi bırakan harika bir düş gibi; günün geri kalanı boyunca yaşayacağınız hiç ama hiçbir şeyin o düşün yarısı kadar bile güzel olamayacağını içgüdüsel olarak bildiğiniz bir düş gibi...

Gözlerini kırptı. İmgeler soldu. Kasları, son zamanlarda gerçekten büyük emek harcamışçasına ağrıyordu.

"Ne oldu?" diye mırıldandı.

Bakışlarını indirdi.

"Vay," dedi. Biraz önce devenin ensesinin durduğu yeri, şimdi yarı giyinik bir kalça kaplıyordu. Bu da bir gelişmeydi.

"Neden," dedi Ginger buz gibi bir sesle, "bir devenin üzerinde yatıyorum?"

"Ne bileyim. Devenin üzerinde yatmak istememiş miydin?"

Kız kumların üzerine kaydı ve kostümünü düzeltmeye başladı.

Bu noktada seyircilerin farkına vardılar.

Dibbler vardı. Dibbler'ın yeğeni vardı. Kolcu vardı. Figüranlar vardı. Muhtelif genel müdür yardımcıları ve hareketli resim sektörünün var ettiği başkaları vardı.* Harika Köpek Gaspode vardı.

Ve köpek hariç herkesin ağzı açıktı. O kıkırdıyordu.

Kolcunun eli hâlâ kolu çeviriyordu. Eline, varlığından şimdi haberi olmuşçasına baktı ve durdu.

Dibbler, nasıl bir transa girmişse çıktı.

"Vay vay vay," dedi. "Bak hele..."

"*Büyü*," diye nefes verdi Soll. "Gerçek büyü."

Dibbler kolcuyu dürtükledi.

* Bazıları ellerinde not defterleri tutuyordu.

"Hepsini çektin mi?" dedi.

"Neyi çekti mi?" dedi Ginger ve Victor aynı anda.

Sonra Victor, kumun üzerinde oturmakta olan Buzi'yi fark etti. Kolunda geniş bir çentik vardı ve hemen yanındaki Kaya, malayla bir şeyler sıvıyordu oraya. Trol, Victor'ın ifadesini fark etti ve mutsuzlukla sırıttı.

"Kendini Barbar Cohen mi sandın?" dedi.

"Evet ya," dedi Kaya. "Ona öyle şeyler demenin hiç gereği yoktu. Ve süslü kılıç hamleleri yapacağını bilseydik, Parça Parça Doğranma Primi isterdik."

Victor'ın kılıcında bir sürü çentik vardı. Fakat nasıl oluştuklarını hatırlamıyordu. "Bakın," dedi çaresizce. "Anlamıyorum... ben... kimseye bir şey demedim. Filmi çekmeye başladık mı?"

"Bir an bir çadırda oturuyorum, bir sonrakinde ciğerlerime deve çekiyorum," dedi Ginger aksi aksi. "Neler olduğunu söylemenizin bir sakıncası var mı acaba?"

Fakat kimse onları dinliyor gibi değildi.

"*Neden* ses kaydetmenin bir yolunu bulamıyoruz?" dedi Dibbler. "Kahrolası güzel bir diyalogdu o. Tek kelimesini bile anlamadım ama güzel diyalog duyduğumda anlarım."

"Papağanlar," dedi kolcu ifadesizce. "Sıradan Howondaland Yeşil Papağanları. Hayret verici bir kuştur. Fil gibi hafızası vardır. Bir düzine değişik büyüklükte papağan bul, sana komple sesli bir..."

Bu, ayrıntılı bir teknik tartışmaya dönüştü.

Victor devenin sırtından aşağı kaydı ve boynunun altından geçip Ginger'a ulaştı. "Dinle," dedi telaşla. "Yine geçen seferki gibi oldu. Üstelik bu kez daha güçlü oldu. Bir tür düş gibi. Kolcu resim almaya başladı ve sonrası tıpkı bir düş gibiydi."

"Evet ama biz ne yaptık ki?" dedi kız.

"Sen," dedi Kaya, Victor'a bakarak, "deveyi dörtnala çadıra getirdin, aşağı atladın, yel değirmeni gibi üzerimize atıldın..."

"...kahkahalar atarak taşların üzerinden sıçradın..." dedi Buzi.

"Evet, sonra Buzi'ye, 'Yakaladım seni, seni Pis Kara Muhafız!' dedin," dedi Kaya. "Ve sonra sağ koluna vurdun, çadırda bir delik açtın..."

"...ama iyi kılıç oyunuydu," dedi Buzi takdirle. "Biraz gösterişliydi ama oldukça iyiydi."

"İyi de, ben kılıçtan anlamam ki..." diye başladı Victor.

"...ve kız orada şirretle yatıyordu," dedi Kaya. "Ve sen onu yerden kaldırdın ve o dedi ki..."

"Şirretle mi?" dedi Ginger zayıfça.

"*Şehvetle*," dedi Victor. "Sanırım şehvetle demek istiyor."

"...ve kız dedi ki, 'Vay, bu...' Ee... bişey Hırsızı demişti... şey Hırsızı..." Kaya duraksadı. "Tat Bağı dedindi sanırım."

"Bağ-Tat," dedi Buzi, kolunu ovalamaya devam ederek.

"Evet, Bağtat Hırsızı. Ve sonra kız dedi ki, 'Büyük tehlike içindesin, çünkü babam seni öldürmeye yemin etti,' ve sonra Victor dedi ki, 'Ama artık, benim güzel gülüm, aslında Çölün Gölgesi olduğumu açıklayabilirim...'"

"Tam olarak *nasıl* şehvetli?" dedi Ginger endişeyle.

"Sonra Victor da dedi ki, 'Benimle beraber kasabaya kaç,' ya da öyle bir şey ve sonra sana şu... insanların şu dudaklarıyla yaptığı şeyden yaptı..."

"Islık çalmak mı?" dedi Victor, ümitsiz bir umutla.

"Yok, diğer şey. Şişe mantarını açarken çıkan sese benzeyen sesi çıkaran," dedi Kaya.

"Öpücük," dedi Ginger soğuk soğuk.

"Evet. Gerçi ben uzman falan değilim," dedi Kaya, "ama uzun sürdü gibi geldi. Kesinlikle çok... bilirsin, öpüş öpüş."

"Bence banyoya sokacak kadar uzundu," dedi bir köpek sesi usulca Victor'ın arkasından. Victor arkaya doğru bir tekme savurdu ama tutturamadı.

"Ve sonra Victor deveye tırmandı, kızı yukarı çekti ve Bay Dibbler, 'Durun! Ne haltlar dönüyor? Neden kimse bana ne haltlar döndüğünü söylemiyor!' diye bağırdı. Sonra da senin, 'Ne oldu?' diyerek kendine geldiğin noktaya geldik."

"Öyle kılıç oyununu en son ne zaman gördüm bilmiyom," dedi Buzi.

"Ah," dedi Victor. "Şey. Teşekkür ederim."

"Bütün o, 'Ha!' ve 'Yakaladım seni it herif!' bağırışları falan... çok profesyonelce," dedi Buzi.

"Anlıyorum," dedi Victor. Yana uzandı ve Ginger'ın kolunu yakaladı. "Konuşmalıyız," diye fısıldadı. "Sessiz bir yerde. Çadırın arkasında."

"Bundan sonra seninle yalnız kalacağını sanıyorsan..." diye başladı kız.

"Dinle, bu şekilde davranmanın zamanı değil."

Ağır bir el Victor'ın omzuna kondu. Victor döndü ve Kayağantaş'ın güneş tutulmasına yol açan şeklini gördü.

"Bay Dibbler kimsenin kaçmasını istemiyo," dedi trol. "Bay Dibbler söyleyene kadar herkes burada kalcak."

"Biliyor musun, gerçek bir baş belasının," dedi Victor.

Kayağantaş ona geniş, mücevher kakınalı bir sırıtış bahşetti.* "Bay Dibbler beni *genel müdür yardımcısı* yapcağını söylüyo," dedi gururla.

* Trollerin dişleri elmastandır.

"Neyden sorumlu?" dedi Victor.

"Genel müdür yardımcılarından," dedi Kayağantaş.

Harika Köpek Gaspode gırtlağının arkasından küçük bir hırlama çıkardı. Aylak aylak gökyüzüne bakmakta olan deve yan yan döndü ve trolün sırtına ani bir tekme savurdu. Kayağantaş ciyakladı. Gaspode dünyaya tatmin dolu, masum bir bakış fırlattı.

"Hadi gel," dedi Victor sertçe. "Kayağantaş deveye vuracak bir şey ararken..."

Çadırın arkasındaki gölgeye oturdular.

"Bak, bilmeni isterim ki," dedi Ginger soğuk bir tavırla, "hayatım boyunca hiçbir zaman şehvetli görünmeye çalışmadım."

"Bir denemeye değer," dedi Victor dalgın dalgın.

"Ne?"

"Şey... bak, bir şey bizi etkiliyor ve o şekilde davranmamıza sebep oluyor. Ben nasıl kılıç kullanıldığını bile bilmiyorum. Önceden öylesine savuruyordum. Sen nasıl hissettin?"

"Birinin bir şeyler söylediğini işitmek ve hayallere dalmış olduğunu fark etmek nasıl bir his, bilir misin?"

"Kendi hayatın solup gitmiş ve yerini başka bir şey almış gibiydi."

Sessizlik içinde bunu düşündüler.

"Sence bu, Holy Wood'la ilgili bir şey mi?" dedi kız.

Victor başını salladı. Sonra kendini yana doğru fırlattı ve dikkatle onları izlemekte olan Gaspode'un tepesine indi.

"Ciyak," dedi Gaspode.

"*Dinle* beni," diye tısladı Victor köpeğin kulağına. "Şu imalar yetti artık. Bizde fark ettiğin ne? Söyle, yoksa seni Kayağantaş'a teslim ederim. Hem de hardallı olarak."

Köpek kollarında kıvrandı.

"Ya da sana ağızlık takarız," dedi Ginger.

"Ben tehlikeli değilim!" diye feryat etti Gaspode, patileri ile kumu tırmalayarak.

"Konuşan bir köpek bana epey tehlikeli görünüyor," dedi Victor.

"Hem de dehşet verici ölçüde tehlikeli," dedi Ginger. "Neler söyleyebileceğini asla tahmin edemeyiz."

"Gördün mü? Gördün mü?" dedi Gaspode hüzünle. "Konuşabildiğini belli etmenin sorundan başka bir şey getirmeyeceğini biliyordum. Bu bir köpeğin başına gelmemeliydi!"

"*Ama gelecek*," dedi Victor.

"Ah, tamam. Tamam. Ne işe yarayacaksa," diye mırıldandı Gaspode.

Victor gevşedi. Köpek doğrulup oturdu ve üzerindeki kumları silkeledi.

"Yine de anlamayacaksınız," diye homurdandı. "Bir başka köpeğe anlatıyor falan olsam o anlardı ama siz anlamayacaksınız. Türsel deneyimlerine dayanıyor. Bilirsin... öpüşmek gibi. Bunun neye benzediğini *siz* biliyorsunuz ama ben bilmiyorum. Çünkü köpeksi bir deneyim değil." Victor'ın gözlerindeki uyarıyı gördü ve devam etti. "Neyse... sanki buraya aitmişsiniz gibi görünmeniz..." Bir an onları izledi. "Gördünüz mü? *Gördünüz mü?*" dedi. "Anlayamayacağınızı *söylemiştim*. Tamamen *bu yer* ile ilgili, anlıyor musunuz? Tam da olmanız gerektiği yerde olduğunuzun bütün işaretlerini taşıyorsunuz. Neredeyse herkes buranın yabancısı ama siz değilsiniz. Şey... yani, bir yere yeni geldiğinizde, bazı köpeklerin size havladığını fark edersiniz. Yalnızca kokunuz yüzünden değildir bu. Bizde olağanüstü bir

yersizlik duygusu vardır. Yani... hani bazı insanlar bir resmin çarpık asıldığını görünce rahatsız olurlar ya. Öyle bir şey. Ama daha kötüsü. Şu anda olmanız gereken tek yer *burası*ymış gibi." Onlara yine baktı ve sonra şiddetle kulağını kaşıdı.

"Öf yahu," dedi. "Sorun şu ki, ben yalnızca Köpekçe açıklayabilirim ve siz de yalnızca İnsanca dinleyebilirsiniz."

"Bana biraz gizemli geldi," dedi Ginger.

"Gözlerim hakkında bir şey söylemiştin?" dedi Victor.

"Hah, evet. Sen hiç gözlerine baktın mı?" dedi Gaspode. Ginger'a başını salladı. "Ya sen bayan?"

"Aptallaşma," dedi Victor. "Kendi gözümüze nasıl bakalım?"

Gaspode omuzlarını silkti. "O zaman birbirinizinkilere bakın," dedi.

Düşünmeden birbirlerine döndüler.

Uzun bir an geçti. Gaspode bu süreyi, çadır kazığına gürültülü gürültülü işemek için kullandı.

Sonunda Victor, "Vay canına!" dedi.

Ginger, "Benimkiler de mi?" diye sordu.

"Evet. Canını acıtmıyor mu?"

"Sen söyle."

"İşte. Gördünüz mü?" dedi Gaspode. "Dibbler'ı bir daha gördüğünüzde ona da bakın. *Gerçekten* bakın yani."

Victor yaşarmaya başlayan gözlerini ovuşturdu.

"Sanki Holy Wood," dedi, "bizi buraya çağırmış ve bize bir şey yapmış gibi... ve sonra, sonra..."

"...bizi *damgalamış* gibi," dedi Ginger acı acı. "Damgalamış..."

"Bu, ee... bu aslında oldukça çekici görünüyor," dedi Victor yiğitçe. "Gözlere bir tür ışıltı veriyor."

Kumların üzerine bir gölge düştü.

"Ah, işte buradasınız," dedi Dibbler. İkili doğrulurken, kollarını omuzlarına doladı ve onları kucakladı. "Ah siz gençler... Yalnız kalacağınız yerlere gidiyorsunuz sürekli," dedi aksi aksi. "Harika bir şey. Harika bir şey. Çok romantik. Ama yapacak bir tıkırımız var ve bir sürü insan orada durmuş sizi bekliyor. Bu yüzden bitirelim şu işi."

"Ne demek istediğimi görüyor musunuz?" diye mırıldandı Gaspode, çok alçak bir sesle.

Ne aradığınızı bildiğiniz zaman, gözden kaçırmak imkânsızdı.

Dibbler'ın gözlerinin tam ortasında, minik birer altın yıldız vardı.

Büyük ve karanlık Klatch kıtasının ortalarında ağırlaşan hava, yaklaşan muson yağmurlarına gebeydi.

Ağır ağır akan kahverengi ırmağın kenarındaki çalılıklarda su kurbağaları vraklıyordu.* Çamurlu kıyılarda timsahlar uyukluyordu.

Doğa nefesini tutmuştu.

Sürü bakıcısı Azlıural N'choate'nin güvercinliğinden ötüşmeler yükseldi. Adam verandada uyuklamayı bıraktı ve heyecana neyin sebep olduğuna bakmaya gitti.

Barakanın arkasındaki geniş ağıllarda, daha çabuk satılması için indirim yapılmış birkaç kılıksız antilop sıcakta esniyor, geviş getiriyordu. N'choate verandanın basamaklarından tek adımda atlayıp o tarafa koşmaya başlayınca korku içinde başlarını kaldırdılar.

Adam zebra ağıllarını dolandı ve huzur içinde devekuşu pisliği küremekte olan yardımcısı M'Bu'yu buldu.

* Ama bu, nihai versiyondan çıkarıldı.

"Kaç tane..." diye başladı ama nefes nefese hırıldayarak durdu.

Yalnızca on iki yaşında olan M'Bu küreğini bıraktı ve adamın sırtını sertçe sıvazladı.

"Kaç tane..." diye denedi N'choate yine.

"Yine mi abarttın patron?" dedi M'Bu endişeli bir sesle.

"*Kaç tane filimiz var?*"

"Onları biraz önce temizledim," dedi M'Bu. "Üç tane var."

"Emin misin?"

"Evet patron," dedi M'Bu sakin sakin. "Filleri saymak kolay."

N'choate kırmızı tozların içinde çöktü ve bir sopa kullanarak telaşla sayılar karalamaya başladı.

"İhtiyar Muluccai'de yarım düzine vardır," diye mırıldandı. "Tazikel de genelde yirmi tane falan bulundurur. Sonra, deltadakilerde de normalde..."

"Biri fil mi istedi patron?"

"On beş baş vardır, bana öyle demişti; artı, oduncu kampında da ucuza verecekleri bir sürü fil vardır, ona da iki düzine desek..."

"Biri *çok* fil mi istedi patron? "

"...o da T'etse tarafında bir sürü olduğunu söylemişti, sorun olmaması lazım; sonra bir de vadilerde..."

M'Bu çite yaslandı ve bekledi.

"Belki iki yüz; on eksik on fazla," dedi N'choate sopayı yere fırlatarak. "Yaklaşamıyoruz bile!"

"On eksik ya da on fazla fil olmaz patron," dedi M'Bu kararlılıkla. Fil saymanın titizlik gerektiren bir iş olduğunu biliyordu. Bir adam, kaç tane karısı olduğu konusunda bile kararsız kalabilirdi ama filler konusunda asla. Filiniz ya olurdu ya olmazdı.

"Klatch'daki temsilcimiz," dedi Azhural N'choate yutkunarak, "bin fillik bir sipariş almış. Bin fil! Hem de hemen! Teslimde ödemeli!" Kâğıdı yere düşürdü. "Ankh-Morpork diye bir yere istiyorlarmış," dedi ve ümitsizce içini çekti. "Halledebilseydik ne güzel olurdu..."

M'Bu kafasını kaşıdı ve F'twangi Dağı'nın üzerinde toplanan kara bulutlara baktı. Kuru bozkır kısa süre sonra yağmurların gümbürtüsü ile dolacaktı.

Sonra uzandı ve sopayı eline aldı.

"Ne yapıyorsun?" dedi N'choate.

"Harita çiziyorum patron," dedi M'Bu.

Patronu başını iki yana salladı. "Değmez evlat," dedi. "Ankh'a kadar neredeyse beş bin kilometre vardır. Kendimi kaptırdım. Çok fazla kilometre, çok az fil demek."

"Ovalardan aşabiliriz patron," dedi M'Bu. "Hem ovalarda bir sürü fil de vardır. Önden haberciler gönder. Yolda da yeterince fil toplayabiliriz. O ovanın tamamı kahrolası fillerle dolu."

"Hayır, kıyıdan gitmemiz gerekir," dedi satıcı, kumda uzun ve kıvrımlı bir çizgi çizerek. "Sebebi de şu: *Burada...*" Kurak toprağa vurdu. "Ve *burada.*" Yine vurdu. "Buralar hep orman." İlk vuruşun sesini yağmurun başlangıcı sanan iyimser bir ağustosböceği, ikinci vuruşla küçük bir beyin sarsıntısı geçirdi. "Ve ormanda yol yok."

M'Bu sopayı aldı ve ormanın içinde düz bir çizgi çizdi.

"Patron, bin filin gitmek istediği yerde yola ihtiyaç yoktur."

N'choate düşündü. Sonra sopayı aldı ve ormanın yanına zikzak bir çizgi çizdi.

"Ama bak, *burada* da Güneş Dağları var," dedi. "Çok yüksek. Bir sürü derin vadi var. Ve köprü yok."

M'Bu sopayı aldı, ormana işaret etti ve sırıttı.

"Birinci kalite kütüklerin biraz önce söküldüğü bir yer biliyorum patron," dedi.

"Öyle mi? Tamam evlat. Ama hâlâ onları dağlara götürmek gibi bir sorunumuz var."

"Şu işe bak patron, gerçekten çok güçlü bin fil, tam da o tarafa gidiyordu!"

M'Bu yine sırıttı. Kabilesi, dişlerini sivriltmek gibi bir geleneğe sahipti.* Sopayı geri verdi.

N'choate'nin ağzı yavaş yavaş açıldı.

"Nasreem'in yedi ayı adına," diye nefes verdi. "Başarabiliriz, biliyor musun? Orası yalnızca... ah, iki ya da iki bin beş yüz kilometre uzakta. Hatta belki daha az. Evet. Gerçekten başarabiliriz."

"Evet patron."

"Biliyor musun, hayatım boyunca hep büyük bir şey yapmak istedim. *Gerçek* bir şey," dedi N'choate. "Yani bilirsin... oraya bir devekuşu, buraya bir zürafa... bu tür şeylerle hatırlanmazsın..." Mor-kurşuni ufka baktı. "*Başarabiliriz*, değil mi?" dedi.

"Elbette patron."

"Tam dağların arkasında!"

"Elbette patron."

Gerçekten dikkatli bakarsanız, mor-kurşuni kütlenin tepesinde bir beyazlık olduğunu görebilirdiniz.

"*Oldukça yüksek* dağlar," dedi N'choate, şimdi biraz şüpheyle.

"Yamaç yukarı, yamaç aşağı," dedi M'Bu cinvari bir sesle.

* Özel bir dini sebepten değil. Yalnızca, sırıttıkları zaman bıraktıkları etki hoşlarına gittiği için.

"Doğru!" dedi N'choate. "*Ortalamasını* alırsak, tüm yol düz sayılır."

Yine dağlara baktı.

"Bin fil..." diye mırıldandı. "Biliyor musun evlat, Ephebe Kralı Leonid'in mezarını inşa etmek için gereken taşları bile yüz fille taşıdılar. Ve tarihi kayıtlara göre, Klatch'taki Rhoxie Sarayı'nın inşaatında iki yüz fil kullanıldı."

Uzaklarda gök gürültüsü patladı.

"Bin fil..." diye tekrarladı N'choate. "*Bin* fil. Acaba onları ne için istiyorlar?"

Victor günün geri kalanını trans içinde geçirdi.

Yine dörtnala deve sürdü ve savaştı ve yine karmaşık zamanlar içinde çalıştı. Victor bunu hâlâ kavrayamamıştı. Anladığı kadarıyla filmin kesilmesi ve sonra yine yapıştırılması gerekiyordu; böylece her şey doğru sıraya giriyordu. Hatta bazı şeylerin olmasına bile gerek yoktu. Kartın birine "Bir Saat Sonra, Kralın Sarayı'nda" yazılması yetiyordu; böylece bir saatlik kısım yok oluveriyordu. Elbette Victor bu sürenin gerçekten hayatından kesilip çıkarılmadığını biliyordu. Bu, kitaplarda da hep olan türden bir şeydi. Ya da tiyatro sahnesinde. Bir defasında, gezgin bir oyuncu grubunun oyununu izlemişti. Oyun aniden 'Tsort'ta Savaş Meydanı'ndan 'Ephebe Kalesi, Aynı Gece'ye sıçramıştı, hem de çuval kumaşından yapılma perdenin kısa süre için inmesinden ve sahne değiştirilirken çıkan bir sürü boğuk gümleme ve küfürden başka hiçbir şey olmadan.

Ama bu farklıydı. Sahneyi çektikten on dakika sonra, bir gün önce başka bir yerde olmuş başka bir sahne çekiyordunuz, çünkü Dibbler her iki sahne için aynı çadırları kiralamış oluyordu

ve daha fazla kira ödemek istemiyordu. 'Şimdi' dışındaki her şeyi unutmalıydınız; üstelik o 'kendini kaybetme' duygusunu da her an bekliyorsanız, bu çok güç oluyordu...

Duygu bu kez gelmedi. Son bir hevessiz dövüş sahnesinden sonra Dibbler hareketli resmin bittiğini ilan etti.

"Sonunu çekmeyecek miyiz?" dedi Ginger.

"Onu bu sabah çektik," dedi Soll.

"Ha."

Bir çıtırtı geldi ve cinler kutularından dışarı bırakıldı. Kutunun kapağına oturup küçük bacaklarını sarkıttılar ve minik bir sigarayı elden ele geçirdiler. Figüranlar ücretlerini almak için kuyruk oldu. Deve, Develerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nı tekmeledi. Kolcular kutulardaki büyük film rulolarını alıp kolcuların karanlık saatlerde yaptıkları gizemli kesme ve yapıştırma işi için uzaklaştılar. Kostümlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Bayan Cosmopilite kostümleri topladı ve –muhtemelen onları yataklara geri sermek için– sallana sallana uzaklaştı.

Birkaç dönüm çalılık arazi 'Büyük Nef'in alçalıp yükselen kum tepeleri' olmayı bıraktı ve bir kez daha çalılık arazi oldu. Victor, aynı şeyin kendisine de olduğunu hissetti.

Hareketli resmin büyüsünü üreten herkes gülüp şakalaşarak ve daha sonra Borgle'ın yerinde buluşmak üzere sözleşerek birer ikişer uzaklaştı.

Ginger ve Victor, gittikçe genişleyen boş meydanda yalnız kaldı.

"Sirk ilk gittiğinde de böyle hissetmiştim," dedi Ginger.

"Bay Dibbler yarın yeni bir tane yapacağımızı söyledi," dedi Victor. "Bence daha iş üstündeyken uyduruyor onları. Yine de, ikimiz de onar dolar kazandık. Eksi, Gaspode'a olan borcumuz,"

diye ekledi vicdanlılıkla. Kıza aptal aptal sırıttı. "Neşelen," dedi. "Hayatın boyunca yapmak istediğin şeyi yapıyorsun."

"Aptallaşma. İki ay önce hareketli resimlerden *haberim* bile yoktu. Hareketli resim diye *bir şey* yoktu."

Amaçsızca kasabaya doğru yürüdüler.

"Sen *ne* olmak istiyordun?" deme cesaretini gösterdi Victor.

Kız omuzlarını silkti. "Bilmiyorum," dedi. "Yalnızca sütçü kadın olmak istemediğimi biliyordum."

Köyde sütçü kadınlar vardı. Victor onlar hakkında bir şeyler hatırlamaya çalıştı.

"Sütçü kadınlık bana hep ilginç bir iş gibi gelmiştir," dedi belirsizce. "Düğünçiçekleri falan, bilirsin... Ve taze hava."

"Soğuktur ve ıslaktır ve tam işini bitirdiğinde lanet inek kovayı devirir. Bana süt sağmaktan bahsetme. Ya da çoban kız olmaktan. Ya da kaz çobanı. Çiftlik hayatından gerçekten nefret ediyordum."

"Ah."

"Ve daha on beş yaşımdayken, kuzenimle evlenmemi istediler."

"Buna izin var mı?"

"Ah, evet. Benim geldiğim yerde herkes kuzeniyle evlenir."

"Neden?"

"Sanırım, cumartesi akşamları ne yaptığın konusunda endişelenmelerini engelliyor."

"Ha."

"*Sen* bir şey olmak istemedin mi?" dedi Ginger, tüm bir cümlenin taşıdığı küçümsemeyi üç harfe indirgeyerek.

"Pek istemedim," dedi Victor. "Başta her şey ilginç görünüyor ama yapmaya başlayınca fikrini değiştiriyorsun. Onun da

diğerleri gibi bir iş olduğunu anlıyorsun... Bahse girerim, Barbar Cohen gibi insanlar bile sabahleyin kalktıklarında, 'Ah, *hayır*, mücevher kakmalı tahtları sandaletlerimin altında ezmekle geçecek bir gün daha,' diye düşünüyordur."

"Böyle şeyler mi yapıyormuş?" dedi Ginger, elinde olmadan meraklanarak.

"Hikâyelere göre, evet."

"Neden?"

"Ne bileyim. O da bir tür iş kolu herhalde."

Ginger bir avuç kum aldı. İçinde minik, beyaz deniz kabukları vardı. Kumları parmaklarının arasından akıttığı zaman geride yalnızca kabuklar kaldı.

"Köyümüze bir kez sirk gelmişti," dedi. "On yaşındaydım. Payetli dar pantolon giymiş bir kız vardı. İp üstünde yürüyordu. Hatta ip üstünde parende atıyordu. Herkes alkışladı ve tezahürat yaptı. Benim *ağaca* çıkınama bile izin vermiyorlardı ama onu *alkışladılar*. İşte o zaman karar verdim."

"Ah," dedi Victor, hatıranın psikolojisine ayak uydurmaya çalışarak. "*Biri* olmaya mı karar verdin?"

"Aptallaşma. Herhangi birinden çok daha *fazlası* olmaya karar verdim."

Kabukları gün batımına doğru fırlattı ve kahkaha attı. "Dünyadaki en ünlü insan ben olacağım, herkes bana âşık olacak ve sonsuza dek yaşayacağım!" dedi.

"Ne istediğini bilmek her zaman önemlidir," dedi Victor diplomatik bir biçimde.

"Dünyadaki en büyük trajedi nedir, biliyor musun?" dedi Ginger, onu dinlemeden. "Gerçekten ne istediklerini ya da hangi konuda iyi olduklarını hiç öğrenmeden yaşayıp giden onca

insan. Babaları demirci olduğu için demirci olan oğullar; gerçekten harika flütçüler olabilecekken tek bir müzik aleti bile görmeden yaşlanıp ölen ve müzisyen yerine kötü çiftçiler olan insanlar... Var olduğunu hiç öğrenmedikleri yetenekleri olan *onca* insan. Belki de sırf, yeteneklerinin ne olduğunu öğrenebilecekleri bir zamanda *doğmadıkları* için."

Derin bir nefes aldı. "Gerçekten neler başarabileceklerini hiç bilmeyen insanlar. *Onca harcanmış fırsat*. Eh, Holy Wood da *benim* fırsatım, anlıyor musun? Bu benim o fırsatı yakalayacağım zaman!"

Victor başını salladı. "Evet," dedi. *Sıradan insanlar için büyü*, demişti Gümüşbalık. Bir adam bir kol çeviriyordu ve hayatınız değişiyordu.

"Yalnızca benim için de değil," diye devam etti Ginger. "*Hepimiz* için bir fırsat. Sihirbaz, kral ya da kahraman olmayan insanlar için. Holy Wood koca bir yahni kazanı gibi ama yüzeye farklı şeyler çıkıyor. Birdenbire, insanların yapabileceği bunca *yeni* şey oluyor. Tiyatrolarda kadınların oynamasına izin vermediklerini biliyor musun? Ama Holy Wood izin veriyor. Holy Wood'da troller için bile, insanlara vurmayı içermeyen işler var. Ya çevrilecek kollar olmadan önce kolcular ne yapıyordu?"

Elini belirsizce, Ankh-Morpork'un uzak parıltısına doğru salladı.

"Şimdi de hareketli resimlere *ses* eklemeye uğraşıyorlar," dedi. "Ve orada... orada bir yerlerde... *sesli* hareketli resim yapma konusunda harika olduğu anlaşılacak insanlar var. Henüz bilmiyorlar bile ama oradalar. Onları hissedebiliyorum. Oradalar."

Gözleri altın gibi parlıyordu. Günbatımı yüzünden, diye düşündü Victor, ama...

"Yüzlerce insan, gerçekte ne olmak istediğini Holy Wood sayesinde anlıyor," dedi Ginger. "Ve binlercesi, bir saatliğine de olsa kendisini unutma fırsatı buluyor. Bu koca lanet dünya sarsılıyor!"

"İşte bu," dedi Victor. "Beni endişelendiren de bu. Sanki biz araya sıkıştırılmışız gibi. Sen Holy Wood'u kullandığını sanıyorsun ama aslında Holy Wood seni kullanıyor. Bizi. Hepimizi."

"Nasıl? Neden?"

"Bilmiyorum. Ama..."

"Sihirbazlara bak," diye devam etti Ginger, sinirle titreyerek. "Büyüleri şimdiye kadar kimin bir işine yaradı?"

"Sanırım, dünyayı bir arada tutuyor..." diye başladı Victor.

"Büyülü alevlerde falan oldukça iyiler ama bir somun ekmek yapabiliyorlar mı?" dedi Ginger. Kimseyi dinleme havasında değildi.

"Uzun süre için değil," dedi Victor çaresizce.

"Bu ne demek?"

"Bir somun ekmek gibi *gerçek* bir şey, bir sürü... şey... sanırım ona *enerji* diyebilirsin. Bir sürü enerji gerektiriyor," dedi Victor. "O miktarda enerji yaratmak için de muazzam güç gerekiyor. Bu dünyada saniyenin küçük bir parçasından daha uzun süre var olacak bir somun ekmek yapmak için *oldukça* iyi bir sihirbaz olman gerekir. Ama büyü zaten bunun için değildir aslında, anlarsın," diye ekledi çabucak, "çünkü bu dünya..."

"Kimin umurunda?" dedi Ginger. "Holy Wood gerçekten de *sıradan* insanlar için bir şeyler yapıyor. Beyazperdenin büyüsü bu."

"Sana neler oluyor? Ve dün gece..."

"Dün dündü," dedi Ginger sabırsızca. "Anlamıyor musun?

Bir yerlere gidiyor olabiliriz. Holy Wood sayesinde, sonunda *biri* olabiliriz. Buranın gerçekten de taşı toprağı..."

"Tahta," dedi Victor.

"Sen dalganı geç," dedi Ginger. "Ama ben *altın* diyecektim."

"Öyle mi?" dedi Victor. "Ben her yerde tahta görüyorum..."

"Vezne*daaar*!"

Bu yaşta böyle koşuşturup durmamalıyım, diye düşündü Veznedar, Rektör'ün böğürmesine yanıt olarak koridorda koşarken. O lanet şey neden bu kadar ilgisini çekti ki? Sefil vazo!

"Geliyorum Üstat!" dedi titrek bir sesle.

Rektör'ün masası kadim belgelerle kaplıydı.

Bir sihirbaz öldüğü zaman, ona ait tüm belgeler Kütüphane'nin uzak köşelerinde saklanırdı. Gizemli böceklerin ve kuru çürümenin uğrak yerleri olan ve sessiz sedasız küflenen raflar dolusu kâğıt yığını, tahmin bile edilemez mesafelere uzanırdı. İnsanlar orada, araştırmacılar için bir hazine yattığını söylerdi... keşke birileri araştırma yapacak zaman da bulabilseydi!

Veznedar kızgındı. Kütüphaneci'yi hiçbir yerde bulamıyordu. Bugünlerde orangutanı yerinde bulmak imkânsızdı zaten. Veznedar bunca malzemeyi tek başına bulup çıkarmak zorunda kalmıştı.

"Sanırım bu sonuncusu, Rektörüm," dedi, masaya tozlu kâğıtlardan bir çığ dökerek. Ridcully, güve bulutlarına karşı elini salladı.

"Kâğıt, kâğıt, kâğıt..." diye mırıldandı Rektör. "Kaç tane lanet kâğıt parçası varmış adamın kutusunda?"

"Ee... yirmi üç bin sekiz yüz on üç tane, Rektörüm," dedi Veznedar. "Onu da saymış."

"Şuna bak," dedi Rektör. "Bunlar ne? 'Yıldız-Sayar', kilise işlerinde kullanmalık bir 'Rahip-Sayar', 'Batakmetre'... Batakmetre mi? Adam delinin tekiymiş!"

"Çok düzenli bir beyni vardı," dedi Veznedar.

"Aynı şey."

"Bu, ee... gerçekten önemli mi, Rektörüm?" deme cesaretini gösterdi Veznedar.

"Lanet şey bana bilye attı!" dedi Ridcully. "Hem de iki kez!"

"Şey, kasıtlı olmadığına eminim..."

"Nasıl yapıldığını anlamak istiyorum be adam! Bunun spor alanındaki kullanım fırsatlarını bir düşünsene!"

Veznedar olasılıkları düşünmeye çalıştı.

"Riktor'un herhangi bir saldırı aracı yapmayı düşünmediğine de eminim," dedi ümitsizce.

"*Onun* neyi düşündüğü kimin umurunda? Neyse. Nerede şimdi o şey?"

"Birkaç hizmetkâra, çevresine kum torbaları yerleştirmelerini söyledim."

"İyi fikir. Bu..."

...vamm... vamm...

Koridordan boğuk bir ses gelmeye başladı. İki sihirbaz anlamlı anlamlı bakıştı.

...vamm... *vamm*VAMM.

Veznedar nefesini tuttu.

Plib.

Plib.

Plib.

Rektör şömine rafının üzerindeki kum saatine baktı.

"Lanet şey artık beş dakikada bir yapıyor," dedi.

"Ve üç bilyeye kadar çıktı," dedi Veznedar. "Daha fazla kum torbası sipariş etmem gerekecek."

Bir kâğıt yığınını karıştırdı. Gözüne bir sözcük takıldı.

Gerçeklik.

Sayfada akan el yazısına baktı. Yazı çok küçük, sıkışık ve kararlı görünüyordu. Biri bunun sebebinin, Rakam Riktor'un analtutucu kişiliği olduğunu söylemişti. Veznedar bunun ne anlama geldiğini bilmiyordu ve kesinlikle öğrenmek istemiyordu.

Gözüne çarpan bir başka sözcük de *Ölçüm* idi. Bakışları yukarı kaydı ve altı çizilmiş bir satır buldu: *Gerçekliğin Nesnel Ölçümü Üzerine Bazı Notlar.*

Sayfanın üzerinde bir şema vardı. Veznedar bakakaldı.

"Bir şey mi buldun?" dedi Rektör, başını kaldırmadan.

Veznedar kâğıdı cübbesinin kol yenine soktu.

"Önemli bir şey değil," dedi.

Aşağıda dalgalar kumsalı dövüyordu. (...ve ıstakozlar yüzeyin altında, çok derinlerde, su altında kalmış sokaklarda geri geri yürüyordu...)

Victor ateşe bir dal daha attı. Tuz yüzünden mavi mavi yanıyordu.

"Onu hiç anlamıyorum," dedi. "Dün oldukça normaldi ama bugün kafayı yemiş."

"Kancıklar!" dedi Gaspode duygudaşlıkla.

"Abartma," dedi Victor. "Yalnızca biraz... soğuk bir tip."

"Soluk tipliler!" dedi Gaspode duygudaşlıkla.

"İşte arkidiş. Zekâ, cinsel hayatına bunu yapar," dedi Bana-Bay-Ponpon-Deme. "Tavşanların asla bu tür sorunları olmaz. Arabada beş, delikte on beş."

"Ona bir fare ssunabilirssin," dedi kedi. "Ssözüm meclisten dışarı elbette," diye ekledi suçlu suçlu, Kesinlikle-Gıcır-Olmaz'ın öfkeli bakışlarından kaçınmaya çalışarak.

"Ve zekânın *benim* sosyal hayatıma da bir faydası olmadı," dedi Bay Ponpon acı acı. "Bir hafta önce hiç sorun yoktu. Ama şimdi kadınlarla sohbet de etmek istiyorum ve onların tek yaptığı sana burun oynatmak. Kendini aptal gibi hissediyorsun."

Boğuk bir vaklama geldi.

"Ördek diyor ki," dedi Gaspode, "kitap hakkında bir şey yaptın mı?"

"Öğle arasında bir göz attım," dedi Victor.

Bir başka sinirli vaklama oldu.

"Ördek diyor ki," dedi Gaspode, "evet ama ne *yaptın*?"

"Bakın, öylece ta Ankh-Morpork'a kadar gidemem," dedi Victor. "Saatler sürer! Zaten bütün gün çekim yapıyoruz!"

"Bir gün izin isteyiver arkidiş," dedi Bay Ponpon.

"Holy Wood'da kimse bir gün izin istemez!" dedi Victor. "Daha önce bir kez kovuldum zaten. Teşekkür ederim."

"Ve seni daha yüksek bir ücretle geri aldı," dedi Gaspode. "Tuhaf şey." Bir kulağını kaşıdı. "Ona, sözleşmende bir günlük izin hakkın olduğunu yazdığını söyle."

"Benim sözleşmem yok," dedi Victor. "Bunu *biliyorsun*. Çalışırsın, para alırsın. Bu kadar basit."

"Öyle..." dedi Gaspode. "Öyle. *Öyle* mi? Sözlü anlaşma ha? Basit. Bunu *sevdim*."

Gecenin sonuna doğru trol Kayağantaş, Mavi Kalker Barı'nın arka kapısının yanındaki gölgelerde utangaç utangaç bekliyordu. Bedeni bütün gün tuhaf tutkulara maruz kalmıştı. Ne

zaman gözlerini kapasa, küçük bir tepeye benzeyen bir şekil görüyordu.

Gerçekle yüzleşmeliydi.

Kayağantaş âşıktı.

Evet, para için insanlara vurarak Ankh-Morpork'ta yıllarını harcamıştı; evet, dostsuz, merhametsiz ve yalnız bir hayat sürmüştü. Yaşlılığın acı bekârlığına çoktan teslim olmuştu ve aniden, şimdi, Holy Wood ona düşlerinde bile görmediği bir fırsat veriyordu.

Kayağantaş katı bir disiplinle yetiştirilmişti. Babasının ona daha genç bir trolken verdiği dersi hatırlıyordu: Hoşlandığın bir kız görürsen hemen üstüne atlamazdın. Bu tür şeyleri yapmanın düzgün yolları vardı.

Kumsala gidip bir taş bulmuştu. Sıradan bir taş değildi ama. Dikkatle aranmıştı ve denizin pürüzsüzleştirdiği, içinde pembebeyaz kuvars damarları olan iri bir taş bulmuştu. Kızlar bu tür şeyleri severdi.

Ve şimdi kapıda utangaç utangaç, kızın işini bitirmesini bekliyordu.

Ne söyleyeceğini düşünmeye çalıştı. Kimse ona ne *söyleyeceğini* anlatmamıştı. Kaya ya da Buzi gibi zeki bir trol değildi o; sözcükleri nasıl onlar gibi havalı kullanacağını bilmiyordu. Aslında temel olarak, daha önce kelime dağarcığı denen şeye pek ihtiyacı olmamıştı. Ümitsizce kumları tekmeledi. Öyle zeki bir kızın yanında nasıl bir şansı olabilirdi ki?

Ağır adımların gümlemesi duyuldu ve kapı açıldı. Beklediği arzu nesnesi, gecenin içine adım attı ve derin bir nefes aldı. Kayağantaş, ensesinden aşağı bir buz küpü bırakılmış gibi hissetti.

Panikle elindeki taşa baktı. Kızın cüssesini gördükten sonra taş artık hiç büyük gelmiyordu ama belki de önemli olan işleviydi...

Eh, buydu işte. İlk sefer asla unutulmaz derlerdi...

Elini kaldırdı ve taşı kızın alnının çatına indirdi.

Ve o anda her şey yolundan çıktı.

Geleneğe göre, kız gözlerini tekrar odaklayabildiği zaman –tabii taş da kabul edilebilir standartlara uygunsa– trol ne önerirse önersin kız kabul ederdi; örneğin, mum ışığı altında yenecek iki insan... gerçi elbette bu tür şeyler artık yapılmıyordu... en azından, yakalanma riski varsa.

Fakat kızın, gözlerini kısıp karşısındaki trolün kulağına bir tane patlatması ve gözlerinin yuvalarından fırlamasına sebep olması... hiç geleneksel değildi.

"Seni aptal trol!" diye bağırdı, Kayağantaş döne döne sendelerken. "Bunu neden yaptın? Beni dağdan yeni inmiş saf bi kız mı sandın? Neden doğru düzgün yapmıyosun?"

"Ama... ama..." diye başladı Kayağantaş, kızın öfkesi karşısında dehşet içinde kalarak. "Sana vurmak için babanın iznini istiyemezdim ki, nerde yaşadığını bilmi..."

Yakut kibirle sırtını dikleştirdi.

"O tür kültürsüz şeylerin modası geçti," diye burnunu çekti. "*Modern* değil. Ben senin gibi çağa ayak uyduramayan trollerle ilgilenmiyom. Kafaya indirilen bi taş çok duygusal olabilir ama..." Duraksadı ve bir sonraki cümleyi ararken sesindeki kararlılığı yitirdi. "Ama kızların en iyi dostu elmaslardır." Yine durdu. Bu dediği, kendi kulaklarına bile doğru gelmemişti.*

Fakat Kayağantaş'ı şaşırttığı kesindi.

"Ne? *Dişlerimi* dökmemi mi istiyosun?" dedi.

---

* Çünkü bu laf, *Erkekler Sarışınları Sever* filmindeki Marilyn Monroe'ya aitti. [E.N.]

"Şey, tamam, elmaslar değil," diye kabul etti Yakut. "Ama artık doğru düzgün, modern âdetler var. Bi kıza *kur* yapmalısın."

Kayağantaş canlandı. "Ah, ama ben de öyle..."

"Kur dedim, küt değil," dedi Yakut bıkkınlıkla. "Şey yapman lazım... şey..." Sustu.

Ne yapılması gerektiğinden emin değildi. Ama Yakut da haftalardır Holy Wood'da yaşıyordu ve Holy Wood'un yaptığı en iyi şey, bir şeyleri *değiştirmekti*; Holy Wood'da, daha önce varlığından haberi bile olmadığı engin bir türlerarası dişi kardeşliğine giriş yapmıştı ve hızla öğreniyordu. Anlayışlı insan-kızlarla uzun uzun konuşmuştu. Cücelerle de. *Cücelerin* bile trollerden daha iyi kur yöntemleri vardı, tanrılar aşkına!* *İnsanların* neler yaptığı ise *hayret vericiydi.*

Buna karşın dişi bir trolün hevesle bekleyebileceği tek şey kafasına vurulması ve hayatının geri kalanını, mağaraya erkeği tarafından getirilen şeyleri öldürüp pişirerek geçirmesi oluyordu.

Eh, bazı değişiklikler *olacaktı.* Yakut eve döndüğünde, son kıta çarpışmasından beri görülmeyen türden sarsıntılar yaşanacaktı trol dağlarında. Ve işe kendi hayatı ile başlayacaktı.

Kocaman elini belirsizce salladı.

"Bi kızın penceresinin önünde şarkı söylemelisin mesela," dedi, "ve... ve ona *uugraa* vermelisin."

"Uugraa mı?"

"Evet. *Güzel* uugraalar."**

---

* Cücelerin hepsi sakallıdır ve hepsi kat kat giysi giyer. Kur âdetleri daha çok, hassas ve dolaylı yöntemlerle, karşıdaki cücenin hangi cinsten olduğunu anlamaya çalışmakla ilgilidir.

** Trolcede taşları tanımlayan beş bin dört yüz, bitkileri tanımlayan ise *bir* sözcük vardır. Dolayısıyla "uugraa" sözcüğü, yosunlardan dev kızılağaçlara kadar her tür bitki için kullanılır. Trol mantığına göre, bir şeyi yiyemiyorsanız ona isim vermeniz de gerekmez.

Kayağantaş kafasını kaşıdı. "Neden?" dedi.

Yakut bir an paniğe kapılmış göründü. Yenmeyecek bitkiler armağan etmenin neden bu kadar önemli olduğunu o da anlayamıyordu ama bunu itiraf edecek de değildi.

"Böyle bi şeyi bilmiyo olman ne tuhaf," dedi kavurucu bir sesle.

Tabii karşısındaki kişi Kayağantaş olduğundan, alaycılığı boşa gitti. Çoğu şey öyle oluyordu zaten.

"Tamam," dedi Kayağantaş. "Ben sandığın kadar kültürsüz değilim. Ben de moderenim. Bekle de gör."

Hava çekiç sesleri ile doluydu. Binalar isimsiz ana caddeden taşıp kum tepelerine doğru yayılmaya başlamıştı artık. Holy Wood'da kimse arazi *sahibi* değildi; eğer boşsa, üzerine inşaat yapıyordunuz.

Dibbler'ın artık iki ofisi vardı. Birinde insanlara bağırıyordu; hemen dışındaki daha büyük ofiste ise insanlar birbirlerine bağırıyordu. Soll kolculara, kolcular simyacılara bağırıyordu. Her düz yüzeyde dolanan cinler kahve fincanlarında boğuluyor ve birbirlerine bağırıyorlardı. Denemek için getirtilmiş bir çift yeşil papağan kendi kendilerine bağırıyordu. Tuhaf kostümler giymiş insanlar içeri girip bağırıyordu. Gümüşbalık bağırıyordu, çünkü stüdyonun sahibi olmasına rağmen masasının neden artık dış ofiste olduğunu anlamıyordu.

Gaspode vurdumduymazlık içinde, iç ofisin kapısında oturuyordu. Son beş dakika içinde kayıtsız bir tekme ve nemli bir bisküvi yemiş, bir kez de kafası okşanmıştı. Köpek hesabıyla, kârda olduğunu düşünüyordu.

Ve aynı anda bütün konuşmaları dinlemeye çalışıyordu. Son

derece öğreticiydi. Mesela fark etmişti ki, içeri girip bağıran adamların bazıları para torbaları taşıyordu...

"Ne dedin, *ne dedin?*"

Bu bağırış iç ofisten gelmişti. Gaspode tek kulağını dikti.

"Ben, ee... bir gün izin istiyorum Bay Dibbler," dedi Victor.

"Bir gün *izin* mi? Çalışmak istemiyor musun?"

"Yalnızca bir günlüğüne, Bay Dibbler."

"Ama çalışmadıkları günler için insanlara para ödeyeceğimi düşünmüyorsun, değil mi? Ben para ağacı değilim. Zaten sürekli zarar ediyoruz. Kafama bir arbalet doğrultsan daha iyi."

Gaspode, hırsla para kulelerini toplamakta olan Soll'ün önündeki torbalara baktı. Tek kaşını alayla kaldırdı.

Bir duraksama oldu. Ah, olamaz, diye düşündü Gaspode, genç ahmak repliğini unuttu!

"Para istemiyorum Bay Dibbler."

Gaspode rahatladı.

"Para istemiyor musun?"

"Hayır Bay Dibbler."

"Ama geri döndüğünde bir iş istiyorsundur herhalde?" dedi Dibbler alayla.

Gaspode gerildi. Victor'ı epey çalıştırması gerekmişti.

"Şey, umarım öyle olur Bay Dibbler. Ama ben... ee... Başıboş Simyacılar'ın da ne önerebileceğine bakmayı düşünmüştüm."

Duvara çarpan sandalye sırtı gürültüsü gibi bir ses duyuldu. Gaspode kötü kötü sırıttı.

Soll'ün önüne bir başka para torbası bırakıldı.

"*Başıboş Simyacılar mı!?*"

"Ses konusunda ilerleme kaydediyorlarmış Bay Dibbler," dedi Victor uysallıkla.

"Ama onlar amatör! *Ve* dolandırıcı!"

Gaspode kaşlarını çattı. Victor'a bu aşamadan sonrasını bir türlü öğretememişti.

"Şey, aslında bu iç rahatlatıcı bir şey, Bay Dibbler."

"Nedenmiş o?"

"Şey, dolandırıcı ve de *profesyonel* olsalardı, korkunç olurdu."

Gaspode başını salladı. Güzel yanıt. Güzel yanıt.

Masanın çevresinde hızla seğirten ayak sesleri duyuldu. Dibbler konuştuğunda, sesini sıkıp fıçısı on dolardan satabilirdiniz.

"Victor! Vic! Ben sana amcalık yapmadım mı?"

Eh, evet, diye düşündü Gaspode, buradaki *çoğu* insana amcalık yaptın. Çünkü çoğu zaten senin yeğenin.

Dinlemeyi bıraktı. Biraz, Victor'ın bir günlük izni koparacağına ve büyük olasılıkla o günün de ücretini alacağına emin olması yüzünden; ama daha çok, odaya bir başka köpek getirilmesi yüzünden.

Köpek dev gibi ve parlaktı. Kürkü bal gibi ışıldıyordu.

Gaspode, yeni köpeğin safkan bir Koçbaşı av köpeği olduğunu fark etti. Köpek gelip yanına oturunca; iskelede duran bir kömür mavnasının yanına, güzel ve zarif bir sürat teknesi bağlamışlar gibi oldu.

Soll'ün, "Demek amcamın son fikri bu ha? Adı nedir?" dediğini duydu.

"Laddie," dedi kolcu.

"Kaç para?"

"Altmış dolar."

"Bir *köpek* için mi? Biz yanlış sektördeyiz ha."

"Üreticisi, her tür numarayı yapabildiğini söyledi. Çok zekiymiş. Tam Bay Dibbler'ın aradığı şey."

"Eh, şuraya bağla. Diğer itle dalaşırlarsa at dışarıya gitsin."

"İyi de altmış dolarlık bir köpek bu!"

"Onu demedim zaten. Şu kemik torbasını."

Gaspode, Soll'e uzun, düşünceli bir bakış fırlattı. Sonra dikkatler dağılınca yeni gelen köpeğe yanaştı, onu baştan aşağı süzdü ve ağzının köşesinden, alçak sesle konuştu.

"Sen neden buradasın?" dedi.

Köpek ona yakışıklı bir anlamazlıkla baktı.

"Yani, birine falan mı aitsin?" dedi Gaspode.

Köpek yumuşak sesle inledi.

Gaspode, sızlanmalar ve koklamalardan oluşan Temel Köpekçeyi denemeye karar verdi.

"*Selam?*" dedi. "*İçeride biri var mı?*"

Köpek, kuyruğunu kararsızca yere vurdu.

"*Buradaki yiyecekler çok korkunç*," dedi Gaspode.

Köpek asil burnunu kaldırdı. "*Bura ne ki?*" dedi.

"*Burası Holy Wood*," dedi Gaspode sohbet havasında. "*Benim adım Gaspode. Ünlü Gaspode'un adı verilmiş bana, bilirsin. Bilmek istediğin herhangi bir şey varsa...*"

"*Bütün bu iki bacaklılar. Bu... bura nere?*"

Gaspode bakakaldı.

O anda Dibbler'ın kapısı açıldı ve ağzında bitmek üzere olan bir puroyla öksüren Victor belirdi.

"Harika, harika," dedi Dibbler, onun peşinden çıkarken. "Anlaşabileceğimizi biliyordum. Onu harcama evlat, onu harcama. Kutusu bir dolar. Ah, küçük kuçunu da getirmişsin."

"Hav," dedi Gaspode sinirle.

Diğer köpekse kısa, keskin bir havlama kopardı ve her kılından itaatkâr bir tetiktelik akarak dimdik oturdu.

"Ah," dedi Dibbler, "görüyorum ki harika köpeğimiz gelmiş."

Gaspode'un kuyruk müsveddesi bir iki kez seyirdi.

Sonra gerçek, kafasına dank etti.

Büyük köpeğe dik dik baktı, konuşmak için ağzını açtı, tam zamanında kendisine hâkim oldu ve ağzından çıkmak üzere olan sözcüğü "*Hav?*" sözcüğüne dönüştürmeyi başardı.

"Geçen gece senin köpeği gördüğümde aklıma geldi," dedi Dibbler. "Düşündüm ki, insanlar hayvanları sever. Ben de köpeklerden hoşlanırım. Köpeğin insanlarda güzel bir imajı var. Hayat kurtarır, insanın en iyi dostudur falan. O tür şeyler işte."

Victor, Gaspode'un öfkeli ifadesine baktı.

"Gaspode *oldukça* zekidir," dedi.

"Ah, buna inandığına eminim," dedi Dibbler. "Ama şu ikisine bir bak. Bir yanda bu parlak, tetikte, yakışıklı hayvan var; diğer yandaysa akşamdan kalmış gibi görünen bu toz topağı. Yani... karşılaştırma bile kabul etmez, haksız mıyım?"

Harika köpek kısaca havladı.

"*Bura nere? Aferin oğlum Laddie!*"

Gaspode gözlerini devirdi.

"Ne demek istediğimi görüyor musun?" dedi Dibbler. "Ona doğru ismi ver, biraz eğit; al sana bir yıldız!" Victor'ın sırtına bir şaplak attı. "Seni gördüğüme sevindim, seni gördüğüme çok sevindim. Ne zaman istersen uğra ama çok sık olmasın, bir ara öğle yemeği falan yiyelim... şimdi, çık dışarı. *Soll!*"

"Geliyorum amca."

Victor aniden, köpekler ve bir oda dolusu insan dışında yalnız kaldı. Puroyu ağzından çıkardı, parlayan ucuna tükürdü ve saksı bitkisinin arkasına dikkatle sakladı.

"Bir yıldız *encikledi*," dedi küçük, kavurucu bir ses aşağıdan.

"*Ne dedi? Bura nere?*"

"Bana bakma," dedi Victor. "Benimle ilgisi yok."

"Şuna bir bakar mısın? Yani, burada Salako'dan mı bahsediyoruz, nedir?" dedi Gaspode alayla.

"*Aferin oğlum Laddie!*"

"Hadi gel," dedi Victor. "Beş dakika içinde sette olmam gerekiyor."

Gaspode, leş gibi kokan nefesiyle homurdanarak takip etti. Victor ondan zaman zaman "eski halı", "insanın en iyi dostu" ve "lanet harika lanet köpek" sözcüklerini yakalıyordu. Sonunda daha fazla dayanamadı.

"Kıskanıyorsun," dedi.

"Ne? Tek basamaklı IQ'lu, aşırı büyümüş bir eniği mi?" dedi Gaspode alayla.

"*Ve* parlak kürklü *ve* soğuk burunlu *ve* muhtemelen kolun ka... *benim* kolum kadar uzun bir şeceresi olan bir köpeği," dedi Victor.

"Şecere mi? *Şecere mi?* Şecere ne ki? Yalnızca üretme. Benim de bir babam vardı, biliyorum. Ve iki büyükbabam. Ve *dört* büyükbüyükbabam. Üstelik çoğu da aynı köpekti. Bu yüzden bana şecereden bahsetme," dedi Gaspode.

Durdu ve bir bacağını yeni "Meyve Yarasası Yüzyılı Hareketli Resimleri" tabelasının desteklerinden birine doğru kaldırdı.

Thomas Gümüşbalık'ı kızdıran şeylerden biri de buydu. Bu sabah geldiğinde, elle yazılmış eski "İlginç ve Eğitici Kinematografi" tabelasının ortadan kaybolmuş, yerine de bu dev tabelanın gelmiş olduğunu görmüştü. Şimdi ofisinde, başını ellerinin arasına almış halde, bunun kendi fikri olduğuna kendini ikna etmeye çalışıyordu.

"Holy Wood'un çağırdığı kişi *benim*," diye yakınmaya devam etti Gaspode, kendine acıyan bir sesle. "Onca yol tepip buraya geldim ve sonra o koca, kıllı şeyi seçtiler. Muhtemelen günde bir tabak ete çalışır bir de."

"Şey, bak, belki de sen Holy Wood'a harika köpek olmak için çağrılmamışsındır," dedi Victor. "Belki Holy Wood'un, senin için başka planları vardır."

Bu çok saçma, diye düşündü. Neden ondan bu şekilde bahsediyoruz? Bir *yerin* aklı yoktur. Yer, insanları kendine çağıramaz. Yani... sıla hasreti gibi şeyleri saymazsan. Fakat daha önce hiç görmediğin bir yeri özleyemezsin. Mantıklı değil. Burada en son, binlerce sene önce insan yaşamış olmalı.

Gaspode bir duvarı kokladı.

"Sana söylediğim her şeyi söyledin mi Dibbler'a?" dedi.

"Evet. Başıboş Simyacılar'a gideceğimi söylediğimde altüst oldu."

Gaspode kıkırdadı.

"Sözlü bir anlaşmanın, ancak üzerine yazıldığı kâğıt kadar değeri olduğunu da söyledin ona, değil mi?"

"Evet. Ne demek istediğimi anlamadığını söyledi. Ama bana bir puro verdi. Ve yakında Ankh-Morpork'a gitmemiz için bana ve Ginger'a para ödeyeceğini söyledi. Gerçekten büyük bir film planlıyormuş."

"Neymiş?" dedi Gaspode kuşkuyla.

"Söylemedi."

"Dinle evlat," dedi Gaspode. "Dibbler bir servet kazanıyor. Saydım. Soll'ün masasının üzerinde beş bin iki yüz yetmiş üç dolar ve elli iki peni vardı. Ve bunu *sen* kazandın... şey, sen ve Ginger."

"Vay canına!"

"Şimdi. Öğrenmeni istediğim yeni sözcükler var," dedi Gaspode. "Becerebilir misin sence?"

"Umarım."

"*Ha-sı-lat-tan yüzde*," dedi Gaspode. "Bunu hatırlayabilecek misin?"

"*Ha-sı-lat-tan yüzde*," dedi Victor.

"Aferin oğluma."

"Ne anlama geliyor?"

"Sen o konuda endişelenme," dedi Gaspode. "Bunu istediğini söylemen yeterli, tamam mı? Ama doğru zamanı kolla."

"Doğru zaman ne zaman?" dedi Victor.

Gaspode pis pis sırıttı.

"Ah. Sanırım Dibbler'ın, ağzına bir lokma yemek attığı zaman en iyi zaman..."

Holy Wood bir karınca yuvası gibi koşturmaca içindeydi. Deniz tarafındaki yamaçta Köknar Korusu Stüdyoları *Üçüncü Gnom*'u yapıyordu. Tamamen cüceler tarafından yönetilen Mikrolitik Resimler, *1457 Altın Arayıcıları* ile meşguldü. Ardından *Altına Hücum*'u yapacaklardı. Yüzen Mesane Resimleri ise *Hindi Bacakları* üzerinde çalışıyordu.

Ve Borgle'ın yeri tıka basa doluydu.

"Adını bilmiyorum; bir sihirbaza ulaşıp onunla konuşmaya çalışan bir grup kişi hakkında bir tıkır yapıyoruz. Senaryoyu okudum. Sihirbaza ulaşmak için *sarı tuğralı bir kolu* izlememiz gerekiyormuş. Kolun neyini izleyeceksek gerçi," dedi, üstündeki aslan kostümünün belden yukarısını çıkarmış olan bir adam, kuyruktaki arkadaşına.

"Holy Wood'da sihirbazlara yer yok sanıyordum."

"Ah, *bu* sihirbaz sorun değil. Sihirbazlığı pek beceremiyormuş çünkü."

"Ee? Bu çok mu ilginç?"

Ses! Sorun buydu. Tüm Holy Wood'daki simyacılar kulübelerde durmadan çalışıyor, papağanlara bağırıyor, mina kuşlarına yalvarıyor, sesi yakalayıp zararsızca içinde sektirerek zamanı geldiğinde geri boşaltacak şişeler deniyorlardı. Zaman zaman patlayan okto-selüloza, şimdi de bitkinlik hıçkırıkları ve öfkeli bir papağan tarafından fıstık zannedilip ısırılan dikkatsiz parmakların acı çığlıkları eklenmişti.

Papağanlar umulduğu kadar başarılı olmamıştı. İşittikleri şeyleri hatırlayabildikleri ve bir şekilde tekrarlayabildikleri doğruydu ama seslerini kısmanın hiçbir yolu yoktu; ayrıca sesleri geri konuşurlarken, sağdan soldan duydukları lafları ya da –Dibbler'ın şüpheleri doğruysa– şakacı kolcuların öğrettiği başka sesleri de eklemek gibi bir alışkanlıkları vardı. Bu yüzden kısa romantik diyaloglar sık sık, "Vaaark! Bizedonunugöster!" gibi haykırışlarla bölünüyordu ve Dibbler asla o tür filmler yapmaya niyeti olmadığını söylüyordu. En azından şimdilik.

Ses! "İlk sesli filmi yapan, Holy Wood'a hükmedecek," deniyordu. Halk artık tıkırlara akın akın gidiyordu ama halk kaypaktı. Renk kolay işti. Renk yalnızca, daha hızlı resim yapabilen cinler yetiştirmeye bakıyordu. Asıl yenilik seste olacaktı.

Bu arada idareten çözümler bulunuyordu. Mesela cücelerin stüdyosu, sahneler arasında diyalog kartları gösterme uygulamasına son vermiş, onun yerine altyazı denen şeyi icat etmişti. Oyuncular fazla öne gelip harfleri devirmediği sürece işe yarıyordu da.

Ve ses olmadığı için, perdenin tamamının, göze bayram ettirecek görüntülerle doldurulması gerekiyordu. İnşaatlar sürüyordu. Çekiç sesleri *her zaman* Holy Wood'un daimi arka plan gürültüsü olmuştu ama artık iki kat daha gürültülüydü...

Dünyanın tüm şehirleri Holy Wood'da inşa ediliyordu.

İlk kez, Büyük Tsort Piramidi'nin onda biri büyüklüğündeki tahtadan kopyasını yapan Başıboş Simyacılar başlatmıştı bu akımı. Onu kısa süre sonra Ankh-Morpork'un caddeleri, Pseudopolis'in sarayları ve Merkezyöre'nin şatoları izlemişti. Bazı durumlarda sokaklar sarayların arkasına boyanıyordu ve böylece prensler ve köylüler, son derece demokratik bir biçimde, birbirlerinden sadece boyalı bir çuval bezi ile ayrılıyordu.

Victor sabahın geri kalanını tek makaralık bir filmde çalışarak geçirdi. Ginger onunla tek kelime konuşmadı. Victor'ın onu –Buzi o gün her ne olmuşsa ondan– kurtarmasının ardından gelen zorunlu öpücükten sonra bile. Holy Wood'un büyüsü bugün işe yaramıyordu. Victor çekimin bitmesine hayli sevindi.

Sonra dekorların arka tarafında biraz gezindi ve *Harika Köpek Laddie*'yi çektikleri yere gitti.

O zarif köpek engellerin üzerinden ok gibi süzülürken veya bir eğitimciyi yastık kaplı kolundan yakalarken, Doğa'nın onu hareketli resimler için yarattığından kuşku duymak imkânsızdı. Hayvanın havlaması bile fotojenikti.

"Peki ne dediğini biliyor musun?" dedi aksi bir ses, Victor'ın diz hizasından. Gaspode'du bu elbette: Çarpık bacaklı bir hüzün tablosu.

"Hayır. Ne diyor?" dedi Victor.

"*Ben Laddie. Ben iyi çocuk. Aferin oğlum Laddie*," dedi Gaspode. "Kusasın geliyor, değil mi?"

"Evet ama sen iki metre yükseklikteki bir engelden atlayabilir miydin?" dedi Victor.

"Bu pek zekice olmazdı, değil mi?" dedi Gaspode. "Ben *etrafından* dolaşırdım... Şimdi ne yapıyorlar?"

"Ona öğle yemeğini veriyorlar sanırım."

"Öğle yemeği mi?"

Victor, Gaspode'un gidip köpeğin tasına bakışını izledi. Laddie ona yan yan baktı. Gaspode alçak sesle havladı, Laddie sızlandı. Gaspode yine havladı.

Uzun bir havlaşma oldu.

Sonra Gaspode geri döndü ve Victor'ın yanına oturdu.

"İyi izle şimdi," dedi.

Laddie yemek tasını ağzına aldı ve ters çevirdi.

"İğrenç bir şey," dedi Gaspode. "Tamamen bağırsak ve iç organ. Köpeğin önüne koymazsın. Ki ben de bir köpeğim."

"Yemeğini dökmesini mi söyledin?" dedi Victor dehşet içinde.

"Çok itaatkâr bir çocuk bence," dedi Gaspode hoşnutluk içinde.

"Bu çok *kötü* bir şey!"

"Ah, hayır. Biraz tavsiye de verdim."

Laddie çevresinde toplanan insanlara buyurgan bir tavırla havladı. Victor adamların mırıldandığını duydu.

"*Köpek yemeyini yemiyo*," dedi Kayağantaş'ın sesi. "*Köpek aç kalcak.*"

"*Aptallaşma. Bay Dibbler, onun bizden bile değerli olduğunu söyledi!*"

"*Belki buna alışık değildir. Yani, böyle kibar bir köpek... Bu biraz iğrenç değil mi?*"

"*Ama bu* köpek *yemeyi! Köpeklerin* bunu *yemesi gerekiyo!*"

"*Evet ama acaba* harika *köpek yemeği mi?* Harika *köpekler neyle beslenir?*"

"*Sorun çıkarsa Bay Dibbler* seni *yedircek ona.*"

"*Tamam tamam. Kayağantaş, o zaman git Borgle'ın yerine bak bakalım, neleri varmış. Ama her zamanki müşterilerine verdiklerinden olmasın.*"

"*Bu ZATEN her zamanki müşterilerine verdiklerinden.*"

"*Ben de onu diyorum.*"

Kayağantaş beş dakika sonra, dört kilo çiğ biftekle geri döndü. Et köpeğin tasına boşaltıldı. Eğitimciler Laddie'ye baktı.

Laddie başını eğerek Gaspode'a baktı. Gaspode belirsizce başını salladı.

Köpek bir patisini bifteğin ucuna koydu, diğer ucunu ağzına aldı ve bir parça kopardı. Sonra parçayı getirip saygıyla Gaspode'un önüne bıraktı. Gaspode kıymet biçercesine, eti uzun uzun süzdü.

"Eh, bilmiyorum," dedi sonunda. "Bu sana, yüzde on gibi görünüyor mu Victor?"

"Onun *yemeği* üzerinden *pazarlık* mı yaptın?"

Gaspode'un sesi etle boğuldu. "Bence yüzde on iyidir. Mevcut koşullar altında *çok* iyi."

"Biliyor musun, sen gerçekten de kancık evladısın," dedi Victor.

"Ve bununla gurur duyuyorum," dedi Gaspode boğuk bir sesle. Son lokmayı da yuttu. "Şimdi ne yapalım?"

"Benim erken yatmam gerek. Yarın sabahın köründe kalkıp Ankh'a gideceğiz," dedi Victor kuşkuyla.

"Kitap konusunda hâlâ bir gelişme kaydetmedin, değil mi?"

"Hayır."

"O zaman *ben* de bir göz atayım."

"Okuma biliyor musun?"

"Bilmem. Hiç denemedim."

Victor çevresine bakındı. Kimse onlara dikkat etmiyordu. Asla etmezlerdi. Kolcular çevirmeyi bıraktıktan sonra kimse oyunculara dikkat etmezdi; geçici olarak görünmez olmak gibi bir şeydi bu.

Bir kereste yığınının üzerine oturdu, kitabı gelişigüzel açtı ve Gaspode'un dikkatli bakışlarının önünde tuttu.

Köpek uzunca bir süre sonunda, "Üzerinde işaretler var," dedi.

Victor içini çekti. "Yazı o," dedi.

Gaspode gözlerini kıstı. "Ne? Bütün o küçük resimler de mi?"

"Kadim yazı öyleydi. İnsanlar fikirlerini, küçük resimler çizerek anlatıyordu."

"O zaman... Bir resim çok tekrarlanıyorsa, bu onun önemli olduğunu mu gösterir?"

"Ne? Şey, evet. Sanırım."

"Ölü adam gibi."

Victor anlamadı.

"Kumsaldaki ölü adam mı?"

"Hayır. Sayfalardaki ölü adam. Bak. Her yerde ölü adam var."

Victor ona tuhaf tuhaf baktı, sonra kitabı kendine çevirip sayfaya baktı.

"Nerede? Ben ölü adam falan görmüyorum."

Gaspode hıhladı.

"Baksana, sayfanın her yerinde," dedi. "Eski tapınaklarda falan gördüğün şu mezarlara benziyor. Bilirsin... mezarın üzerinde

kaskatı yatan şu heykelleri yaparlar, hani kollarını kavuşturmuş, kılıç tutanlar adamlar. Ölü asiller."

"Aman tanrılar! Haklısın! Gerçekten de biraz... ölü görünüyor."

"Muhtemelen kenarındaki yazılar da, adamın hayattayken ne kadar harika biri olduğunu anlatıyordur," dedi Gaspode bilgiç bilgiç. "Bilirsin, 'Binleri katleden' falan. Muhtemelen rahiplerin dua edip mum yakması ya da keçi falan kurban etmesi için bir sürü para bırakmıştır. Eskiden bu tür şeyler çok olurdu. Bilirsin, hayatları boyunca kimseye aldırmadan orospulara giden ve içki içen adamlar, bizim Tırpanlı Adam tırpanını bilemeye başladığı zaman aniden çok dindarlaşıyorlar ve rahiplere bol bol para ödüyorlar ki ruhlarını çabucak yıkayıp fırçalasınlar ve tanrılara onun ne kadar iyi bir adam olduğunu anlatsınlar."

"Gaspode?" dedi Victor ifadesiz bir sesle.

"Ne?"

"Sen bir gösteri köpeğiydin. Bunca şeyi nereden biliyorsun?"

"Ben yalnızca sevimli bir yüzden ibaret değilim."

"Sevimli bir yüzün de yok ki, Gaspode."

Gaspode omuzlarını silkti.

"Ama kulaklarım ve gözlerim hep vardı," dedi. "Bir köpeğin görüp işittiği şeylere tanık olsan şaşarsın. O zamanlar ne anlama geldiğini bilmiyordum elbette. Ama artık biliyorum."

Victor sayfalara yine baktı. Gözlerinizi kısarsanız, elinde kılıç tutarak uzanan bir şövalye heykeline çok benzeyen bir şekli gerçekten de görebiliyordunuz.

"Bu, 'adam' anlamına geliyor olmayabilir," dedi Victor. "Resimyazısı öyle işlemez. Her şey, hangi bağlamda kullanıldığına bağlı, anlıyor musun?" Gördüğü kitaplardan bazılarını

hatırlamak için beynini taradı. "Örneğin Agata dilinde 'kadın' ve 'köle' simgeleri yan yana yazılırsa, 'eş' anlamına gelir."

Victor sayfaya dikkatle baktı. Ölü adamın (ya da uyuyan adam ya da ellerini kılıcına koyarak ayakta dikilen adam; şekil o kadar stilizeydi ki emin olmak güçtü) sıklıkla birlikte yazıldığı bir başka resim daha vardı. Parmağını yazı satırında gezdirdi.

"Bak," dedi, "adam şekli, bir sözcüğün bir kısmı olabilir. Gördün mü? Bak, hep şu diğer resmin yanında, biraz şeye... kapıya ya da öyle bir şeye benzeyen resmin. Yani aslında..." duraksadı. "Şey... 'eşik/adam' anlamına geliyor olabilir," diye tahmin yürüttü.

Kitabı hafifçe çevirdi.

"Eski bir kral da olabilir," dedi Gaspode. "'Kılıçlı Adam Tutsak Düşmüş' gibi bir anlamı olabilir. Ya da belki, 'Dikkat Edin, Kapının Arkasında Kılıçlı Bir Adam Var' demektir. Ne anlattığını bilmek imkânsız."

Victor gözlerini kısarak tekrar kitaba baktı. "Tuhaf," dedi. "Ölü gibi görünmüyor. Yalnızca... canlı değil. Canlanmayı mı bekliyor acaba? Kılıcı ile bekleyen bir adam mı?"

Küçük adam şekline iyice baktı. Yüzünde neredeyse hiç çizgi yoktu ama yine de tanıdık geliyordu.

"Biliyor musun," dedi sonra, "bu aslında... aynı benim *Osric* amcama benziyor..."

Tıkırtıkırtıkırtıkır. Tıkır.

Film döndü, döndü ve durdu. Gök gürültüsü gibi alkışlar, yere vurulan ayaklar ve boşalan pörtlemiş tahıl keselerinin patlatılmasından oluşan bir kükreme yükseldi.

Odium'un en ön sırasında oturan Kütüphaneci şimdi boş olan perdeye baktı. Bu akşam *Çölün Gölgesi*'ni dördüncü kez izlemişti;

çünkü yüz elli kiloluk bir orangutanda, gösterimler arasında salondan çıkmasını istemelerini önleyen bir şey vardı. Ayaklarının çevresinde fıstık kabukları ve buruşturulmuş kesekâğıtlarından oluşan bir yığın duruyordu.

Kütüphaneci tıkırlara bayılıyordu. Tıkırlar onun ruhundaki bir şeye hitap ediyordu. Hatta bir hikâye bile yazmaya başlamıştı, çok güzel bir hareketli resim olacağını düşünüyordu.* Gösterdiği herkes çok güzel olduğunu söylemişti; hatta çoğu, bunu daha hikâyeyi okumadan söylemişti.

Ama *bu* tıkırda onu endişelendiren bir şey vardı. Dört kez izlemişti ve hâlâ endişeliydi.

Kapladığı üç koltuktan kalktı; parmak boğumlarına yaslanarak koltukların arasından geçti ve Bezam'ın filmi sardığı küçük odaya gitti.

Kapı açılınca Bezam başını kaldırdı.

"Hemen dışarı çı..." diye başladı ve sonra ümitsizce sırıttı. "Merhaba bayım," dedi. "Güzel bir tıkır, değil mi? Birazdan yine göstereceğiz ve... *sen ne halt ediyorsun? Bunu yapamazsın!*"

Kütüphaneci, dev film rulosunu resim yansıtma kutusundan çekti ve derimsi parmakları arasında kaldırarak ışığa tuttu. Bezam filmi kapmaya çalıştı ama göğsüne bir el çarpınca sertçe yere oturdu ve büyük film ruloları, üzerine düştü.

Kütüphaneci homurdana homurdana, iki eliyle bir film parçasını kavradı ve bir iki ısırıkla koparıp kısalttı. Sonra adamı kaldırdı, tozlarını silkeledi, kafasını okşadı, çözülmüş kocaman tıkır yığınını onun savunmasız kollarına bıraktı ve pençesinden birkaç film karesi sarkıtarak sallana sallana uzaklaştı.

* Hikâye, büyük şehirde terk edilen ve insan dilini konuşmayı öğrenerek büyüyen küçük bir orangutan yavrusu hakkındaydı.

Bezam onun gidişini çaresizce izledi.

"Bir daha buraya giremezsin!" diye bağırdı, orangutanın duyamayacağı kadar uzaklaştığına emin olduğu zaman.

Sonra iki kopuk uca baktı.

Filmin kopması sıra dışı değildi. Bezam daha önce de, seyircinin ayaklarını yere vura vura perdeye heyecanla fıstık, hançer ve iki başlı balta atmasını içeren acele ve hararetli kesme-yapıştırma anları yaşamıştı.

Film rulolarının çevresine düşmesine izin verdi ve makasla yapıştırıcıya uzandı. En azından (iki kopuk ucu lambaya tutunca anlamıştı ki) Kütüphaneci çok ilginç bir parçayı almamıştı. Tuhaf. Bezam, kızın çok fazla dekolte gösterdiği ya da savaş sahnelerinden birinin görüntülendiği bir kısmı götürmesini beklerdi doğrusu. Ama orangutan nedense, tıpatıp aynı develer üzerinde, dağlardaki kalelerinden tek sıra halinde ve dörtnala inen Çölün Oğullarının sahnesini almıştı.

"Acaba onu niye istedi," diye mırıldandı, yapıştırıcının kapağını çıkararak. "O sahnede yalnızca bir sürü kaya var..."

Victor ile Gaspode kumsalın yakınındaki kum tümseklerinin arasında dikiliyordu.

"İşte ahşap kulübe şurada," dedi Victor işaret ederek. "Çok dikkatli bakarsan doğrudan o tepeye giden bir tür yol olduğunu görebilirsin. Ama tepenin üzerinde yaşlı ağaçlardan başka bir şey yok."

Gaspode, Holy Wood Koyu'na baktı.

"Yuvarlak olması tuhaf," dedi.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Victor.

"Bir defasında, eskiden burada bir şehir olduğunu duymuş-

tum. Ama o kadar kötüymüş ki tanrılar şehri eriyik camdan bir havuza dönüştürmüş," dedi Gaspode durup dururken. "Ve buna şahit olan tek kişi de gündüz tuzluğa, gece biberliğe dönüşüyormuş."

"Aman tanrılar! Şehrin sakinleri ne yapmışlar ki?"

"Bilmiyorum. Muhtemelen pek bir şey yapmamışlardır. Tanrıları sinirlendirmek için çok şey yapmaya gerek yok."

"*Ben iyi çocuk! Aferin oğlum Laddie!*"

Köpek, kum tümseklerinin üzerinde altın ve portakal rengi tüylerden oluşan bir kuyrukluyıldız gibi akarak geldi. Gaspode'un önünde kayarak durdu ve heyecanla havlayarak, etrafında hoplayıp sıçramaya başladı.

"Kaçmış ve onunla oynamamı istiyor," dedi Gaspode umutsuzca. "Ne saçma, değil mi? *Laddie, ölü taklidi yap.*"

Laddie itaatkârca yuvarlandı ve dört bacağını havaya kaldırdı.

"Gördün mü? Söylediğim her sözcüğü anlıyor," diye mırıldandı Gaspode.

"Seni seviyor," dedi Victor.

"Hah!" dedi Gaspode. "Sırf bir tabak yemek veriyorlar diye, insanlara tapınıp durarak nereye gelebilir ki köpekler... *Bununla* ne yapmamı istiyor?"

Laddie, Gaspode'un önüne bir sopa bırakmış, beklenti içinde ona bakıyordu.

"Atmanı istiyor," dedi Victor.

"Ne için?"

"Geri getirebilmesi için."

"Benim anlamadığım şu," dedi Gaspode, Victor sopayı alıp fırlatırken. Laddie sopanın peşinden koşmaya başladı. "Nasıl

olmuş da kurtlardan gelmişiz?" dedi. "Yani ortalama bir kurt, zeki bir heriftir, anlıyor musun? Olağanüstü kurnazdır falan. Kuş uçmaz kervan geçmez tundralarda koşan gri pençelerden bahsediyoruz, anlatmak istediğim bu."

Gaspode özlemle uzak dağlara baktı. "Ve birkaç nesil sonra aniden, bunun gibi soğuk burunlu, parlak gözlü, ışıltılı kürklü ve sersemlemiş bir tavşanın beynine sahip birer kuçu olup çıkmışız..."

"Ama sen de varsın," dedi Victor. Laddie bir kum fırtınası içinde geri döndü ve ıslak sopayı önüne bıraktı. Victor sopayı alıp yine fırlattı. Laddie heyecandan çılgına dönerek havlaya havlaya uzaklaştı.

"Şey, evet," dedi Gaspode, çarpık bacaklarıyla sallana sallana yürüyerek. "Ama ben kendi başımın çaresine bakabiliyorum. Köpeğin köpeği yediği bir dünya bu. Sence bu Salako, Ankh-Morpork'ta beş dakika yaşayabilir mi? Patisini sokağa attığı an, üç çift kürklü eldivene ve 'Tüm Gece Açık Eve Servis Klatch Restoranı'nda 'Çıtır Kızarmış No: 27'ye dönüşürdü."

Victor sopayı yine fırlattı.

"Söylesene," dedi, "sana ismi verilen şu ünlü Gaspode *kimdi?*"

"Hiç duymadın mı?"

"Hayır."

"Çok ünlüydü."

"Köpek miydi o da?"

"Evet. Seneler, seneler önceymiş. Ankh'ta mortu çeken ihtiyar herifin biri varmış. Öldükten sonra seni gömdükleri şu dinlerden birine mensupmuş adam. Onu da gömmüşler ve adamın yaşlı köpeği..."

"...adı Gaspode olan?.."

"Evet. Ve bu yaşlı köpek adamın tek dostuymuş ve adam gömüldükten sonra mezarının üzerine uzanıp iki hafta boyunca ulumuş durmuş. Yaklaşan herkese de hırlamış. Ve sonra orada ölmüş."

Victor sopayı yine atacakken durdu.

"Çok hüzünlüymüş," dedi. Sopayı attı. Laddie sopanın peşinden fırladı ve yamaçtaki çalıların arasında gözden kayboldu.

"Evet. Herkes bunun, köpeğin sahibine duyduğu masum ve ölümsüz sevgiyi gösterdiğini söylüyor," dedi Gaspode, sözcükleri kül gibi tükürürcesine telaffuz ederek.

"Ama sanırım sen buna inanmıyorsun?"

"Pek değil. Ben, kuyruğu mezar taşına sıkışan *her* köpeğin orada kalıp uluyacağına inanıyorum," dedi Gaspode.

Şiddetli bir havlama duyuldu.

"Endişelenme," dedi Gaspode. "Muhtemelen tehditkâr bir taş falan bulmuştur."

Ginger'ı bulmuştu.

Kütüphaneci, Görünmez Üniversite'nin labirentten farksız Kütüphanesi'nde kararlılıkla ve sallana sallana ilerledi; sonra basamakları indi ve maksimum güvenlikli raflara ulaştı.

Kütüphanedeki kitapların neredeyse tamamı büyülüydü, yani tüm sıradan kitaplardan daha tehlikeliydiler. Çoğu, etrafta uçuşmasın diye raflara zincirlenmişti.

Ama daha da aşağıdaki katlarda...

...işte orada, *yoldan çıkmış* kitaplar saklanırdı. Davranışları ve içerikleri yüzünden tamamen kendilerine ait bir raf, hatta bir *oda* gerektiren kitaplardı bunlar; yamyam kitaplardı. Daha aciz

kardeşleri ile raflarda baş başa bırakılırlarsa, ertesi sabah, dumanı tüten küller arasında çok daha şişman ve halinden memnun bir halde bulunabilirlerdi. Sadece *İçindekiler* sayfaları bile korunaksız bir zihni gri peynire dönüştürebilirdi. Yalnızca büyü kitapları değildi bunlar; *büyülü* kitaplardı.

Büyü hakkında gelişigüzel düşünceler vardır. İnsanlar gizemli ahenklerden, kozmik dengelerden ve tekboynuzlardan bahseder. Oysa *gerçek* büyünün yanında bütün bunlar, Kraliyet Shakespeare Topluluğu'nun yanındaki eldiven kuklası gibi kalır.

Gerçek büyü; elektrikli testereyi tutan eldir, barut fıçısına atılan kıvılcımdır, sizi doğrudan bir yıldızın yüreğine bağlayan boyutsal kıvrımdır, *kabzasına kadar* alev alev yanan kılıçtır. Gerçek büyüyle uğraşmaktansa, bir katran çukurunda meşale jonglörlüğü yapsanız daha iyi olur... ya da bin tane filin önünde yere uzansanız...

Yani en azından *sihirbazlar* böyle laflar söyler ve lanet şeyle uğraşmak için fahiş ücretler istemelerinin sebebi budur.

Ama burada, bu karanlık tünellerde tılsımların, yıldızlı cübbelerin ve sivri şapkaların arkasına saklanmak diye bir şey yoktu. Burada, aşağıda, işinizi bilirdiniz ya da bilmezdiniz. Ve işinizi bilmiyorsanız, işiniz bitikti.

Kütüphaneci'nin ayak sürüye sürüye yaklaştığı ağır sürgülü kapıların arkasından sesler geliyordu. Bir iki kez de ağır bir şey, kendini kapıya fırlatarak menteşeleri sarstı.

Gürültüler vardı.

Orangutan, kemerli bir kapının önünde durdu. Kapı kanadı tahtadan değil taştan yapılmıştı. Kapı öyle dengelenmişti ki, dışarıdan kolaylıkla açılabiliyor ama içeriden büyük basınçlara direnebiliyordu.

Bir an durdu, sonra küçük bir kovuğa uzandı; göz pencereleri isli camdan yapılmış demir bir maske aldı ve taktı. Sonra çelik ağlarla güçlendirilmiş bir çift kalın kösele eldiveni ellerine geçirdi. Bir de yağa batırılmış paçavralardan bir meşale vardı; tünelde titreşen lambaları kullanarak bunu yaktı.

Kovuğun en arkasında pirinç bir anahtar duruyordu.

Anahtarı aldı ve derin bir nefes çekti.

Bütün 'Güç Kitapları'nın, kendilerine has mizaçları vardı. *Oktavo* mesela, haşin ve azametliydi. *Eğlenceli Büyü Kitabı* ölümcül eşek şakaları ile ilgiliydi. *Tantrik Seksin Coşkusu* kitabının ise buzlu suda saklanması gerekiyordu. Kütüphaneci hepsini ve onlarla nasıl başa çıkılması gerektiğini biliyordu.

Fakat *bu* kitap farklıydı. Normalde insanlar, bu kitabın sadece on-on ikinci elden kopyalarını görebilirdi. Ve bu kopyalar orijinaline, bir resim gerçeğe ya da bir patlama... eh, bir *başka* patlamaya ne kadar benziyorsa, o kadar benziyordu. Anlattığı konunun salt karanlığını soğurmuş bir kitaptı bu.

İnsanlar –ve orangutanlar– unutmasın diye, kapı kemerinin üzerine adı kazınmıştı:

NECROTELICOMNICON.

Kütüphaneci anahtarı kilide soktu ve tanrılara dua etti.

"Uuuk," dedi hararetle. "Uuuk."

Kapı açıldı. İçerideki karanlıkta, bir zincir hafifçe tıkırdadı.

"Hâlâ nefes alıyor," dedi Victor. Laddie şiddetle havlayarak çevrelerinde hoplayıp sıçrıyordu.

"Belki giysilerini falan gevşetmelisin..." dedi Gaspode. "Yalnızca bir fikir," diye ekledi, "bana öyle dik dik bakman gerekmez. Ben bir köpeğim, ne anlarım ki?"

"Ginger iyi görünüyor ama... ellerine bak," dedi Victor. "Ne yapmaya çalışıyormuş ki?"

"Şu kapıyı açmaya çalışıyormuş," dedi Gaspode.

"Hangi kapıyı?"

"*Şuradaki* kapıyı."

Tepenin bir yamacı kayıp çökmüştü. Kumların içinden dev taş bloklar çıkmıştı. Kadim sütun parçaları, florür görmüş dişler gibi çıkıntı yapıyordu.

İki sütunun arasında, Victor'un boyunun üç katı yüksekliğinde kemerli bir kapı vardı. Kapı kanatları açık griydi; ya taştan ya da yıllar içinde taşlaşmış tahtadan yapılmışlardı. Kanatlardan biri aralıktı ama önüne yığılan kumlar açılmasını engellemişti. Biri kumları çılgınca tırmalayarak kazmış gibi görünüyordu. Ginger kapıyı çıplak elleri ile açmaya çalışmıştı.

"Bu sıcakta yapılacak iş değil," dedi Victor anlamsızca. Bakışlarını kapıdan denize, sonra Gaspode'a çevirdi.

Laddie kumlara tırmandı ve heyecanla kapı aralığına havladı.

"Bunu neden yapıyor?" dedi Victor, aniden ürkerek. "Tüyleri de diken diken olmuş. Bu da hayvanların gizemli içgüdüleriyle sezdiği uğursuzluklardan biri olmasın?"

"Bence salağın teki," dedi Gaspode. "*Laddie, kes sesini!*"

Bir ciyaklama geldi. Laddie kapıdan geri sıçradı, kayan kumların üzerinde dengesini kaybetti ve yamaçtan aşağı yuvarlandı. Ayağa fırlayıp yine havlamaya başladı fakat bu seferki, sıradan aptal-köpek havlaması değil, orijinal kediyi-ağacın-tepesinde-sıkıştırdım havlamasıydı.

Victor öne eğilip kapıya dokundu.

Holy Wood'un daimi sıcaklığına rağmen kapı soğuktu ve hafif bir titreşim yayıyor gibiydi.

Parmaklarını yüzeyinde dolaştırdı. Yıllar içinde yıpranıp tanınmaz hale gelmiş oymalar gibi bir pürüz geldi eline.

"Böyle bir kapı," dedi Gaspode arkasından, "böyle bir kapı, bana sorarsan, böyle bir kapı, böyle bir kapı bir..." Derin bir nefes aldı. "Bir *alamet*."

"Hmm? Ne? Neyin alameti?"

"Bir şeyin alameti olmak zorunda değil," dedi Gaspode. "Alamet olması bile yeterince kötü bence."

"Önemli bir kapı olmalı. Biraz tapınaksı görünüyor," dedi Victor. "Ginger neden açmak istedi acaba?"

"Yamacın bir kısmı yıkılıyor ve gizemli bir kapı beliriveriyor," dedi Gaspode, başını iki yana sallayarak. "Bu büyük bir alamet. Bence uzak bir yere gidelim ve bu konuda iyice düşünüp taşınalım, olmaz mı?"

Ginger inledi. Victor diz çöktü.

"Ne dedi?" dedi.

"Bilmiyorum," dedi Gaspode.

"*Beni dalsız bırakın*, gibi bir şey dedi sanırım."*

"Saçma. Güneş çarpması yüzünden bence," dedi Gaspode bilgiç bilgiç.

"Belki de haklısın," dedi Victor. "Başı çok sıcak." Kızı kucağına aldı ve ağırlığı altında biraz sendeledi. "Hadi gel," demeyi başardı. "Kasabaya inelim. Birazdan hava kararacak."

Çevresindeki güdük ağaçlara baktı. Kapı bir tür oyuğun içinde duruyordu. Burada, bitkilerin diğerlerine göre daha az kurumasını sağlayacak kadar çiğ toplanıyordu muhtemelen.

"Biliyor musun, burası tanıdık geliyor," dedi sonra. "İlk tıkırımızı burada yapmıştık. Ginger'la da ilk burada tanıştık."

* "Beni yalnız bırakın", 1932 yapımı *Büyük Hotel* filminde Greta Garbo'nun repliği. [E.N.]

"Çok romantik," dedi Gaspode dalgın dalgın, çevresinde mutlulukla hoplayıp zıplayan Laddie eşliğinde uzaklaşarak. "O kapıdan korkunç bir şey çıkacak olursa, 'Ah tatlım, bak bu *bizim canavarımız* olsun,' dersin."

"Hey! Bekle!"

"Acele et o zaman."

"Sence neden *dalsız* kalmak istiyor?"

"Ne bileyim..."

Onlar gittikten sonra oyuğa sessizlik çöktü.

Biraz sonra güneş alçaldı; uzun ışıkları kapıya vurdu ve hafif çizikleri derin rölyeflere çevirdi. Ve hayal gücünün de yardımıyla, sanki bir adam imgesi oluşturmuşlardı.

Kılıcı olan bir adam.

Kum, hafif sesler eşliğinde, kapıdan zerre zerre akıp gitti. Gece yarısı geldiğinde kapı en az on beş milim daha açılmıştı.

Holy Wood düşledi.

Uyanmayı düşledi.

Yakut, fıçıların altındaki ateşleri söndürdü, sandalyeleri ters çevirip masaların üzerine koydu ve Mavi Kalker'i kapatmaya hazırlandı. Ama son lambayı üflemeden önce aynanın önünde duraksadı.

Bu gece de bekliyor olacaktı. Her gece olduğu gibi. Tüm akşam boyunca da kendi kendine sırıtarak beklemişti. Kesin bir şeyler planlıyordu.

Yakut, tıkırlarda çalışan kızlardan öğüt almıştı ve otrişine ek olarak, tepesinde bir tür uugraa olan –adı kirazdı galiba– geniş kenarlı bir şapka takmıştı. Bıraktığı etkinin 'sersemletici' olduğu konusunda da temin edilmişti.

Sorun şu ki, diye itiraf etmek zorundaydı, delikanlı... eh, çok *yapılı* bir troldü. Yani, bir trole göre bile. Trol kadınları milyonlarca yıldır, tepesine elma konmuş kayalara benzeyen trolleri çekici buluyordu. Yakut'un kalleş içgüdüleri de ona belkemiği boyunca mesajlar fırlatıp duruyor; ısrarla o uzun, sivri dişlerin ve çarpık bacakların, bir trol kızının, eşinden bekleyebileceği her şey olduğunu söylüyordu.

Kaya ve Buzi gibi troller elbette çok daha moderndi ve çatal bıçak kullanmak gibi şeyler yapabiliyorlardı ama Kayağantaş'ta... *güven verici* bir şeyler vardı; belki de yumruklarının yere bu kadar dinamik bir biçimde sürtünmesi yüzünden... Her şey bir kenara, Yakut ondan daha zeki olduğuna emindi. Kayağantaş'ta, oldukça büyüleyici bulduğu, ahmakça bir durdurulamazlık vardı. Yine içgüdüleri iş başındaydı... zekâ, bir trolün hayatta kalması için asla seçici bir yetenek olmamıştı.

Ve Yakut itiraf etmeliydi ki, otrişler ve süslü şapkalarla ne kadar uğraşırsa uğraşsın artık yüz kırk yaşına merdiven dayamıştı ve şimdilerde moda olan ağırlıktan iki yüz kilo fazlası vardı.

Keşke Kayağantaş da fikirlerini biraz çağdaşlaştırsaydı...

Ya da en azından *bir* fikrini biraz çağdaşlaştırsaydı.

Belki de kızların bahsettiği şu *makyaj* denilen şeyi bir denemeliydi.

İçini çekti, lambayı üfledi, kapıyı açtı ve... köklerden oluşmuş bir labirente daldı.

Dev bir ağaç, sokakta boylu boyunca yatıyordu. Kayağantaş bunu kilometrelerce sürüklemiş olmalıydı. Ağacın üstünde kalan birkaç dalın bir kısmı pencerelerden içeri girmiş, bir kısmı da havada üzgün üzgün sallanmaktaydı.

Ve Kayağantaş hepsinin ortasında, gövdeye gururla tünemiş, suratını karpuz gibi bir sırıtışla ikiye bölmüş, kollarını geniş geniş açarak oturuyordu.

"Dadada-daaaa!" diye gürledi.

Yakut, dev bir göğüs geçirdi. Eğer bir trolseniz, romantizm kolay şey değildi.

Kütüphaneci sayfayı güçlükle açtı ve yere zincirledi. Kitap onu ısırmaya çalıştı.

İçindeki yazanlar onu bu hale getirmişti. Kötücül ve tehlikeli.

Yasak bilgi içeriyordu.

Eh, tam olarak *yasak* değil. Kimse onu yasaklayacak kadar ileri gitmemişti. Her şey bir yana, onu yasaklayabilmeniz için onun ne olduğunu bilmek zorundaydınız, ki bu yasaktı. Ama bir kez öğrenince, öğrenmemiş olmayı dileyeceğiniz türden bilgiler içeriyordu kesinlikle.*

Efsaneye göre, orijinal kopyadan birkaç satır okuyan biri delirerek ölürdü.

Ve bu kesinlikle doğruydu.

---

* *Necrotelicomnicon*, bütün dünyada Deli Achmed olarak bilinen –ama daha çok 'Yine-Başım-Tuttu Achmed' olarak çağrılmayı tercih eden– Klatchlı bir ölüçağıran tarafından yazılmıştır. Kitabın, Achmed'in çok fazla Klatch kahvesi (hani şu tuhaf ve koyu kahve) içtiği sıralarda, bir günde yazıldığı söylenir. (Klatch kahvesi insanı yalnızca ayıltmakla kalmaz, ayılmanın *ötesine* götürür ve böylece, zeki-yaşamın çıldırmaktan korunmak için sarındığı sıcak 'kendini kandırma bulutlarının' ardındaki gerçek evrene bir göz atabilirsiniz.) Achmed'in bu olaydan önceki hayatı hakkında pek az bilgi vardır, çünkü "Yazar Hakkında" sayfası, ölümünden kısa süre sonra kendiliğinden alev almıştır. Fakat "Aynı Yazardan Başka Kitaplar" sayfasında yer alan eserlerden birinin adının *Yine-Başım-Tuttu Achmed'in Gülünç Kedi Hikâyeleri* olması pek çok şeyi açıklayabilir.

* Diskdünya'da çok defalar karşımıza çıkan bu kitap, H.P. Lovecraft'ın kurmaca yaratımı olan *Necronomicon*'a bir gönderme aslında. O kitabın yazarı da Deli Arap Abdül Alhazred isminde, yine kurmaca biri. [E.N.]

Yine efsaneye göre, kitapta, güçlü bir adamın beyninin kulaklarından sızmasına sebep olacak resimler olduğu belirtiliyordu.

Muhtemelen bu da doğruydu.

Ve yine efsaneye göre, *Necrotelicomnicon*'u *açmanın* bile insanın etlerinin ellerinden kollarına çekilmesine sebep olacağı söyleniyordu.

Bunun doğru olup olmadığını kimse bilmiyordu ama kulağa, doğru olabilecek kadar dehşet verici geliyordu. Ve kimse bu konuda deney yapacak değildi.

Aslında *Necrotelicomnicon* hakkında daha başka pek çok efsane vardı ama orangutanlar hakkında hiç yoktu; orangutan kitabı paramparça edip yese de olurdu, efsaneler buna takılmazdı. Kitaba baktıktan sonra Kütüphaneci'nin başına gelen en kötü şey, hafif bir migren ve bir parça egzamaydı fakat yine de riske girmek için yeterli sebep değildi bu. İsli cam bakacı yüzüne iyice oturttu ve kara derili parmağını 'İçindekiler' bölümünde gezdirdi; parmağı kayıp geçerken sözcükler kabararak onu ısırmaya çalıştı.

Zaman zaman elindeki film parçasını titreşen meşalenin ışığına tutuyordu.

Rüzgâr ve kum biraz aşındırmıştı ama filmdeki kayanın üzerinde oymalar olduğundan kuşku yoktu. Ve Kütüphaneci, bu desenleri daha önce görmüştü.

Aradığı maddeyi buldu ve meşale ile tehdit etmek zorunda kaldığı kısa bir mücadeleden sonra *Necrotelicomnicon,* sayfayı çevirmeye razı oldu.

Daha yakından baktı.

Seni ihtiyar Yine-Başım-Tuttu Achmed...

"...ve denir ki, o tepede 'Dünyaya Açılan Kapı' bulundu ve şehrin insanları, evrenler arasındaki Dehşet'in içeri girmeyi beklediğini bilmeden, o kapının içindeki Görüntüleri seyretti..."

Kütüphaneci'nin parmak ucu, resimler arasında sağdan sola sürüklendi ve bir sonraki paragrafa atladı.

"...ve Ötekiler 'Holy Wood Kapısı'nı buldu ve Dünya'ya girdi ve bir gecede Her Tür Delilik çöktü ve Kaos galip geldi ve Şehir denizin altına gömüldü ve kaçmayı başaran birkaç kişi dışında her şey balıklarla ve ıstakozlarla bir oldu..."

Kütüphaneci dudağını kıvırdı ve sayfanın daha aşağılarına baktı.

"...Şeytanları püskürten ve Dünya'yı kurtaran Altın Savaşçı dedi ki, 'Kapının Olduğu Yerde Ben de Varım; Ben Holy Wood'dan Doğanım, Vahşi Fikrin başında nöbet tutanım.' Ve onlar dedi ki, 'Kapıyı sonsuza dek yok etmek için ne yapmalıyız?' Ve o dedi ki, 'Bunu Yapamazsınız, çünkü bu bir Şey değil. Fakat ben sizin için kapıyı Koruyacağım.' Ve dünkü Çocuk olmayan onlar, Hastalıktan çok Tedaviden korkarak ona dediler ki, 'Kapıyı Korumak için bizden Ne Alacaksın?' Ve o, ağaç boyuna gelene kadar büyüdü ve dedi ki, 'Uyumadığımı Hatırlamanız Yeterli. Günde üç defa, Holy Wood'u hatırlayacaksınız. Aksi Halde Dünyanın Şehirleri Sarsılıp Yıkılacak ve en Büyükleri Alevler içinde kalacak.' Ve bunun ardından, Altın Savaşçı altın kılıcını aldı, Tepeye gitti ve sonsuza dek Kapıda dikildi.

Ve İnsanlar birbirlerine dediler ki, 'Ne tuhaf, tıpkı Osbert amcama benziyor'..."

Kütüphaneci sayfayı çevirdi.

"...ama aralarında, Holy Wood'un büyüsünün dokunduğu insan ve hayvanlar vardı. Bu dokunuş, kadim bir lanet gibi nesilden

nesile aktarılacak; rahipler Hatırlamayı bırakana ve Altın Adam uyuyana kadar devam edecek. İşte o zaman Dünya Dikkatli olsun..."

Kütüphaneci kitabı *şak* diye kapattı.

Bu çok da sıra dışı bir efsane değildi. Bunu daha önce, bundan çok daha az tehlikeli kitaplarda da okumuştu (en azından büyük kısmını). Sto Ovası'ndaki şehirlerde bunun her tür versiyonuyla karşılaşırdınız. Bir zamanlar, tarihöncesinin pusları arasında, Ankh-Morpork'tan bile daha büyük –tabii böyle bir şey mümkünse– bir şehir vardı. Ve sakinleri *bir şey* yapmıştı; yalnızca insanoğluna ve tanrılara değil, evrenin doğasına karşı da telaffuz edilemez bir suç. Öyle dehşet vericiydi ki, şehir tek bir fırtınalı gecede denize batmıştı. Sadece birkaç kişi hayatta kalmıştı; onlar da Disk'in daha az gelişmiş kısımlarındaki barbar insanlara, medeniyetin sanat ve zanaatlarını götürmüştü (tefecilik ve makrame örgü gibi).

Kimse hikâyeyi ciddiye almamıştı aslında. Medeniyetin bir sonraki nesle aktardığı şu 'bırakmazsan kör olursun' cinsinden mitlerden biriydi. Hem Ankh-Morpork zaten bulup bulacağınız en ahlaksız şehir sayılırdı ve şimdiye kadar her tür doğaüstü cezadan kaçınmayı başarmış görünüyordu. Gerçi... ceza verilmiş ve kimse bunu fark etmemiş de olabilirdi.

Efsaneler, isimsiz şehirleri her zaman çok uzağa ve çok eskiye koyardı.

Kimse nerede olduğunu, hatta var olup olmadığını bilmezdi.

Kütüphaneci simgelere yine baktı.

Çok tanıdık geliyorlardı. Holy Wood'daki harabelerin her tarafında bu simgelerden vardı.

■

Azhural N'choate, alçak bir tepenin üzerinde durup aşağıda akan fil denizini izledi. Tozlu gri bedenlerin arasında dümensiz bir tekne gibi gezinen bir erzak arabası da görülebiliyordu. Bir buçuk kilometrelik bozkır, çiğnene çiğnene otsuz, çamurlu bir tarlaya dönüşmüştü... ama *kokuya* bakılırsa, yağmurlar başladığında bu yöre Disk üzerindeki en verimli bölge olacaktı.

Cübbesinin köşesiyle gözlerini sildi.

Üç yüz altmış üç! Kimin aklına gelirdi ki?

Hava, üç yüz altmış üç tane file ait boru gibi seslerle dolmuştu. Üstelik öndeki av ve tuzak grupları sayesinde, daha da fazlası gelecekti. En azından M'Bu öyle diyordu. Ve N'choate'nin itiraz etmeye niyeti yoktu.

Ne tuhaf. M'Bu'yu yıllar boyunca, bir tür seyyar gülümsemeden ibaret sanmıştı. Süpürge ve kürek konusunda marifetli bir oğlandı ama büyük şeyler başarmasını bekleyeceğiniz türden biri değildi.

Fakat sonra aniden, birileri bir yerlerde bin tane fil istiyor, oğlan başını kaldırıyor, gözleri parlıyor ve o sırıtışın altında, bu talebi karşılama yeteneğine sahip bir *binfiluzmanı* olduğunu görüyordunuz. Tuhaf. Birini hayatı boyunca tanıyordunuz ve tanrıların onu bu dünyaya bin fili oradan oraya götürmek için getirdiğini yine de fark edemiyordunuz.

N'choate'nin oğlu yoktu ve her şeyi M'Bu'ya bırakmayı kafasına koymuştu. Şu anda sahip olduğu her şey üç yüz altmış üç fil ve –ahaha!– hesap fazlası bir mamuttan oluşuyordu ama önemli olan düşünmekti.

M'Bu not defterini kolunun altına sıkıştırarak patikadan yukarı tırmandı.

"Her şey hazır patron," dedi. "Söylemen yeter."

N'choate sırtını dikleştirdi. Dalga dalga kabaran ovaya, uzaktaki baobap ağaçlarına ve mor dağlara baktı. Ah evet, dağlar... Dağlar hakkında endişeleri vardı. M'Bu'ya onlardan bahsetmişti ve çocuk, "Köprüleri, onlara ulaştığımız zaman aşarız patron," demişti. N'choate köprü *olmadığına* işaret ettiği zaman da doğrudan gözlerinin içine bakmış ve yine kararlılıkla, "O zaman ilk önce köprüleri yaparız, sonra aşarız," demişti.

Dağların arkasında Halka Deniz, Ankh-Morpork ve bu Holy Wood denen yer vardı. Tuhaf isimleri olan uzak mekânlar.

Bozkırda esen rüzgâr, burada bile hafif fısıltılar taşıyordu.

Azhural N'choate asasını kaldırdı ve başladı:

"Ankh-Morpork'a iki bin beş yüz kilometre yolumuz var," dedi. "Üç yüz altmış üç filimiz hazır, elli araba da yemimiz var. Muson yağmurları bastırmak üzere ve gözümüzde... gözümüze... cam gibi, ee... koyu renk cam gibi şeyler taktık... gözlerimizde koyu renk cam şeyler..." Sesi sönüp gitti. Ağzından çıkanları kulağı duymuş ve tek kelimesini anlamamış gibi alnı kırıştı.*

Hava ışıldar gibi oldu.

M'Bu'nun, kendisine bakmakta olduğunu gördü.

Omuzlarını silkti. "Gidelim," dedi.

M'Bu ellerini ağzına götürdü. Bütün gece, yürüyüş düzeni üzerinde çalışmıştı.

"N'gru amcanın emrindeki Mavi Kısım... *ileri!* Googool halanın emrindeki Sarı Kısım... *ileri!* İkinci kuzen !Kck!'ın emrindeki Yeşil Kısım! *ileri!*"

Sadece bir saat sonra alçak tepenin önünde uzanan bozkır, bir milyar sinek ve acayip şanslı bir bokböceği dışında bomboştu.

---

* 1980 yapımı *Cazcı Kardeşler* filminde Elwood Blues'u canlandıran Dan Aykroyd'ın, ünlü kovalamaca sahnesinden hemen önce söylediği cümlenin *filli* versiyonu. [E.N.]

Kırmızı tozların içinde bir *plop* sesi duyuldu ve küçücük bir krater açıldı.

Sonra bir daha ve bir daha.

Şimşek, yakındaki bir baobap ağacının gövdesini yardı.

Yağmurlar başlıyordu.

Victor'ın sırtı ağrımaya başlamıştı. Genç kadınları güvenli bir yere taşımak kâğıt üzerinde iyi bir fikir gibi görünüyordu ama ilk yüz metreden sonra önemli dezavantajlar doğuruyordu.

"Nerede yaşadığı konusunda herhangi bir fikrin var mı?" dedi. "Yakında bir yer mi?"

"Hiç fikrim yok," dedi Gaspode.

"Bir seferinde, bir giysi dükkânının üzerinde yaşadığı hakkında bir şeyler söylemişti," dedi Victor.

"O zaman Borgle'ın yerinin yanında olmalı," dedi Gaspode.

Gaspode ve Laddie, sokakta ve dingildek merdivende yol gösterdi. Belki Ginger'ın odasının kokusunu almışlardı. Victor'ın, gizemli hayvani içgüdülerle tartışmaya niyeti yoktu.

Victor elinden geldiğince sessizce arka merdivene tırmandı. İnsanların kaldığı yerlerin genellikle Sıradan ya da Son Derece Kuşkucu Ev Sahibesi istilası altında olduğunu biliyordu ve elinde zaten yeterince sorun olduğunu düşünüyordu.

Kapıyı itip açmak için Ginger'ın ayaklarını kullandı.

Küçük ve alçak tavanlı bir odaydı; çokluevrenin her yerindeki kiralık odalarda bulunabilecek aynı hüzünlü ve yıpranmış mobilyalarla dekore edilmişti... en azından ilk hali öyle olmalıydı.

Şimdiyse Ginger'la dekore edilmişti.

Kız her posteri saklamıştı. İlk tıkırlardan kalan, çok küçük

yazılarla '...ve de bir kız' olarak tanıtıldığı posterleri bile. Posterler duvara raptiyelerle tutturulmuştu. Ginger'ın –ve kendisinin– yüzleri her açıdan Victor'a bakıyordu.

Küçük odanın bir ucunda geniş bir ayna, Victor'ın önündeyse yarısı yanmış iki mum vardı.

Victor kızı dar yatağın üzerine dikkatle bıraktı ve sonra yine büyük dikkatle çevresine bakındı. Altıncı, yedinci ve sekizinci duyuları ona çığlıklar atıyordu. Victor *büyülü* bir yerdeydi sanki.

"Bir tür mabet gibi," dedi sonunda. "Kendine adanmış bir mabet."

"Tüylerimi ürpertiyor," dedi Gaspode.

Victor baktı. Sihirbaz şapkası ve sihirbaz asası edinmekten başarıyla kaçınmış olabilirdi ama sihirbaz içgüdüleri edinmekten kaçınamamıştı. Gözlerinin önüne aniden deniz altında bir şehir, su altındaki eşiklerin içinden beceriyle kayan ahtapotlar ve caddeleri seyreden ıstakozlar geldi.

"İnsanların, hak ettiklerinden daha fazla yer kaplaması kaderin hoşuna gitmez," dedi, "bunu herkes bilir."

Dünyadaki en ünlü kişi ben olacağım, diye düşündü sonra, *tam olarak böyle demişti.* Başını iki yana salladı.

"Hayır," dedi sesli olarak. "Sadece posterleri seviyor işte. Bu yalnızca sıradan kibir."

Ama buna kendisi bile inanmamıştı. Oda adeta mırıldanıyordu...

...ama ne diye mırıldanıyordu? Daha önce hiç buna benzer bir şey hissetmemişti. Kesinlikle bir tür güç. Tahrik edici bir biçimde, duyularına sürtünen bir şey. Tam olarak büyü değil; en azından onun alışık olduğu türden değil. Ama aynı olmasa bile çok benzer bir şey; tuz ve şeker gibi... aynı şekil, aynı renk ama...

Hırs, büyülü değildi. Evet, güçlüydü ama büyülü değildi... *değil* miydi?

Büyü zor bir şey değildi. Sihirbazlar o koca barok yapılı Üniversite'yi sırf bu sırrı saklamak için inşa etmişti. Biraz zekâsı ve yeterli azmi olan *herkes* büyü yapabilirdi. Sihirbazların onu ayinlerle ve sivri şapkalarla perdelemesinin sebebi buydu.

İşin püf noktası, büyü yapmak *ve bunun yanına kâr kalmasını sağlamaktaydı.*

Çünkü mesela, insan ırkı bir mısır tarlasıysa; büyü, kullanıcılarının birazcık daha uzayıp onların arasında *göze çarpmasına* yardımcı oluyordu. Dolayısıyla bu, tanrıların ve –Victor duraksadı– bu dünyanın dışından gelen Şeylerin elbette dikkatini çekerdi. Ne yaptığını bilmeden büyü kullanan insanları genellikle yapış yapış bir son beklerdi.

Bazen odanın her köşesinde.

Ginger'ın kumsaldaki halini düşündü. *Bütün dünyadaki en ünlü insan olmak istiyorum.* Aslında düşününce, belki de bu yeni bir şeydi. Altın hırsı, güç hırsı, toprak hırsı ya da insan dünyasının aşina olduğu diğer hırslardan biri değildi. Kendin olma hırsıydı bu; olabildiğince büyük olma hırsı. Bir şey *edinme* hırsı değil, bir şey *olma* hırsı.

Başını iki yana salladı. Şu anda ancak bir... bir... eh, bir tıkırın kalınlığı kadar gerçek bir kasabada, ucuz bir binadaki odadaydı. Bu tür düşüncelere uygun bir yer değildi burası.

Önemli olan, Holy Wood'un gerçek bir yer *olmadığını* hatırlamaktı.

Posterlere yine baktı. *Eline yalnızca tek bir fırsat geçer*, demişti kız. Belki yetmiş yıl yaşardınız ve şansınız varsa elinize tek bir fırsat geçerdi. Onca doğal yetenekli kayakçıları düşünün

ki çöllerde doğmuş olsunlar... Onca dâhi demirciyi düşünün ki atın icadından yüzlerce yıl önce doğmuş olsunlar... Hiç kullanılmayan onca yetenek. Boşa harcanmış onca fırsat.

Tam da bu zamanda yaşadığım için ne kadar şanslıyım, diye düşündü Victor kasvetle.

Ginger uykusunda döndü. Nefesleri artık daha düzenliydi.

"Hadi gel," dedi Gaspode. "Yalnız başına bir hanımefendinin yatak odasında bulunman hiç doğru değil."

"Yalnız değil ki," dedi Victor. "Ben de buradayım."

"Asıl mesele de bu," dedi Gaspode.

"Havf!" diye ekledi Laddie sadakatle.

"Biliyor musun," dedi Victor, köpeklerin peşinden merdiveni inerek, "burada *yanlış* bir şey olduğunu hissetmeye başlıyorum. Bir şeyler dönüyor ve ben ne olduğunu bilmiyorum. Ginger neden tepenin içine girmeye çalışıyordu?"

"Muhtemelen korkunç güçlerle işbirliği yapıyordu," dedi Gaspode.

"Şehir, tepe, eski defter ve diğer her şey," dedi Victor bunu duymazdan gelerek. "Hepsinde bir mantık olmalı... keşke onları neyin birleştirdiğini anlayabilsem..."

Gecenin erken saatleriydi. Holy Wood'un ışıklarına ve gürültüsüne adım attılar.

"Yarın gündüz ışığında oraya gideriz ve neler döndüğünü anlarız," dedi Victor.

"Hayır, gitmeyiz," dedi Gaspode. "Çünkü Ankh-Morpork'a gidiyoruz, unuttun mu?"

"Biz mi?" dedi Victor. "Ginger ve ben gidiyoruz ama seni bilmiyordum."

"Laddie de geliyor," dedi Gaspode. "Ben..."

"*Aferin oğlum Laddie!*"

"Evet, evet. Terbiyecilerin ne dediğini duydum. Bu Salako'nun başı belaya girmesin diye benim de gitmem gerekiyor falan."

Victor esnedi. "Eh, ben yatmaya gidiyorum. Erkenden yola çıkmalıyız."

Gaspode masum masum, sokağın iki yanına baktı. Bir yerde bir kapı açıldı ve sarhoş kahkahalar duyuldu.

"Ben de yatmadan önce biraz yürüyüş yapmayı düşünmüştüm," dedi. "Laddie'ye..."

"*Laddie iyi çocuk!*"

"...kasabayı falan göstermek için."

Victor şüpheyle baktı.

"Fazla geç kalmayın," dedi. "İnsanlar Laddie için endişelenir."

"Evet, tamam," dedi Gaspode. "İyi geceler."

Oturdu ve Victor'ın uzaklaşmasını izledi.

"Hah!" dedi sonra, pis kokan nefesiyle. "Biri de *benim* için endişelense dişimi kıracağım." Laddie'ye dik dik baktı. Hayvan itaatkâr bir tetiktelikle ayağa fırladı.

"Tamam, genç enik dostum," dedi. "Eğitim görmenin zamanı geldi. Ders Bir: Barlarda Beleş İçki Bulmak. Ne şanslısın," diye ekledi sonra, "benimle tanıştın."

İki köpek silüeti, gece yarısı sokaklarında kararsızca sendeledi.

"Biz zavallı güççücük kuzularız!" diye uludu Gaspode. "Yolunu kaybetmiş!.."

"*Havf! Havf! Havf!*"

"Biz güççücük kayıp koyunlarız yolumusu... yolumusu..." Gaspode yere çöktü ve bir kulağını (ya da en azından kulağının

olduğunu sandığı yeri) kaşıdı. Bacağı kararsızca havada sallandı. Laddie ona duygudaş bir bakış fırlattı.

Hayret verici ölçüde başarılı bir gece olmuştu. Gaspode, oturup dikkatle insanların gözünün içine bakmak suretiyle her zaman beleş içki içebiliyordu; insanlar sırf o içip gitsin diye bir tabağa biraz bira döküp veriyorlardı. Yavaş ve zahmetli bir yöntemdi ama işe yarıyordu. Oysa Laddie...

Laddie *numaralar* yapıyordu. Laddie şişeden içebiliyordu. Laddie insanların kaldırdığı parmak adedi kadar havlayabiliyordu; elbette bunları Gaspode da yapabiliyordu ama böylesine eylemlerin ödüllendirilebileceği aklına hiç gelmemişti.

Laddie, umutlu talibinin yemeğe çıkardığı genç bir kadına yaklaşıp başını onun kucağına koyabiliyordu ve öyle duygulu gözlerle bakıyordu ki karşısındaki delikanlı, müstakbel sevgilisini etkilemek için köpeğe bir tabak bira ve bir torba balık kraker ısmarlıyordu. Gaspode bunu yapmayı hiç becerememişti, çünkü başını birinin kucağa koyamayacak kadar kısa boyluydu ve zaten bunu denese bile tiksinti dolu çığlıklardan başka bir şey elde edemezdi.

Başlangıçta şaşkın, sonra da *sarhoş* ve şaşkın bir onaylamazlıkla masanın altında oturdu; çünkü Laddie, bira tabaklarını paylaşmak konusunda tam bir cömertlik abidesiydi.

Şimdi, ikisi de dışarı atıldıktan sonra, Gaspode gerçek köpeklik dersinin zamanının geldiğine karar verdi.

"İnsanların önünde mütecaviz... mütevazic... mütü... *mütevazı* olma," dedi. "Bu herkesi hayal kırıklığına urratır. Köpekler, insanları her gördüklerinde mutluluk saçmaya devam ederse, bu bağımlılık parangalarını asla kıramayız! Hele şu sırt-üstü-yatıp-ölü-taklidi-yapma numarasını görünce ben şahsen tiskindim, ssana okkadarını söyleyebilirim."

"*Havf.*"

"Ssen yannızca insan imperyalistlerrin uşağsın!" dedi Gaspode acımasızca.

Laddie patilerini burnunun üzerine koydu.

Gaspode ayağa kalkmaya çalıştı, kendi bacaklarına takıldı ve bütün ağırlığıyla oturup kaldı. Bir süre sonra iki iri gözyaşı damlası kürkünden aşağı kaydı.

"Elbette," dedi, "benim hiçç şanssım olmadı, biliyossun..." Dört ayak üzerinde doğrulmayı başardı. "Yaani... hayata nasıl başladığıma bi' bak! Çuvala konup nehre atıldım. Gerçek çuval ya! Küçük tatlı köpek yavrusu gözlerini aççıyor, merakla dünyaya bakıyor ve görüyor ki bi' çuvalın içinde!" Gözyaşları burnundan damladı. "İki hafta boyunca, tuğlanın birine anne dedim!"

"*Havf*," dedi Laddie, kavrayışsız bir duygudaşlık içinde.

"Gerçi tabii... beni *Ankh'a* fırlatmaları şansım oldu," diye devam etti Gaspode. "Başka bir nehir olsaydı boğulur, köpek cennetini boylardım. Öldüğün zaman, kocaman siyah bi' köpek hayaleti sana yaklaşıp zamanın gelgitini... gelgi... geldiini söylüyomuş, öyle doydum. Duygum. Duydum."

Gaspode gözlerini boşluğa dikti. "Ama Ankh'ta batamazsın," dedi düşünceli düşünceli. "Çok *katı* bir nehirdir Ankh."

"*Havf.*"

"Bu bi' köpeğe bile reva görülecek şşey değildi!" dedi Gaspode. "Mecazen yani."

"*Havf.*"

Gaspode yaşarmış gözlerle, Laddie'nin parlak, tetikte ve geri dönüşsüzce aptal suratına baktı.

"Söylediğim tek kelimeyi bile anlamadın, değil mi?" diye mırıldandı.

"*Havf!*" dedi Laddie yalvararak.

"Şanslı herif," diye içini çekti Gaspode.

Sokağın diğer ucunda bir kargaşa oldu. Bir sesin, "İşte orada! Gel Laddie! Gel oğlum!" dediğini duydu. Sözcüklerden rahatlama akıyordu.

"İnsanlar..." diye hırladı Gaspode. "Bak, gitmek zorunda değilsin."

"*Aferin oğlum Laddie! Laddie iyi çocuk!*" diye havladı Laddie ve biraz sallanarak ama yine de itaatkârca o tarafa koştu.

"Her yerde seni aradık!" diye homurdandı terbiyecilerden biri, sopasını kaldırarak.

"Ona vurma!" dedi diğer terbiyeci. "Her şeyi mahvedeceksin." Sokağa baktı, Gaspode'un sokağın karşı ucundan gelen bakışlarıyla karşılaştı. "Sürekli ortalarda dolaşan şu pire torbası," dedi, "tüylerimi diken diken ediyor."

"Bir şey fırlat," dedi diğer adam.

Terbiyeci eğildi ve bir taş aldı ama doğrulduğunda sokak boştu. Sarhoş ya da ayık; belli şartlar altında Gaspode'un refleksleri mükemmeldi.

"Gördün mü?" dedi terbiyeci, gölgelere dik dik bakarak. "İnsanın aklını okuyor sanki."

"Yalnızca itin teki," dedi arkadaşı. "Endişelenme. Hadi gel, bunu tasmalayalım da Bay Dibbler anlamadan geri götürelim."

Laddie onları Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyolarına kadar itaatkârca takip etti ve kendisini, kulübesine zincirlemelerine izin verdi. Muhtemelen bu fikirden hoşlanmıyordu ama –daha iyi bir sözcük olmadığından *zihni* denebilecek şeyde duran– görevler, yükümlülükler ve belirsiz duygu gölgeleri içinde, bundan tam olarak emin olamıyordu.

Zincirini bir iki kez sınarcasına çekiştirdi, sonra uzanıp gelişmeleri beklemeye başladı.

Bir süre sonra çitin diğer yanından gelen hafif boğuk bir ses geldi: "Sana, içinde eğe olan bir kemik de gönderebilirdim ama sen eğeyi de yersin."

Laddie kulaklarını dikti.

"*Aferin oğlum Laddie! Aferin Laddie!*"

"Şşş! Şşş! En azından bir avukatla falan konuşmana izin vermeleri gerekirdi," dedi Gaspode. "Birini zincirlemek insan haklarına aykırı."

"*Havf!*"

"Her neyse, ben günlerini gösterdim. Korkunç adamı evine kadar takip ettim ve ön kapısına işedim."

"*Havf!*"

Gaspode içini çekti ve sallana sallana uzaklaştı. Bazen, yüreğinin ta içinde, birine *ait* olmak daha mı hoş olurdu diye merak ediyordu. Yalnızca sahip olunan ya da zincirlenen bir şey değil; gerçekten *ait* olmak, onları gördüğüne sevinmek, ağzında terliklerini taşımak, öldükleri zaman üzüntüden eriyip gitmek vesaire.

Laddie bu tür şeylerden gerçekten hoşlanıyordu, tabii buna 'hoşlanmak' denebilirse; aslında bu durumun daha çok, onun iliklerine işlenmiş olduğu söylenebilirdi. Gaspode kasvetle, gerçek köpekliğin bu mu olduğunu merak etti ve gırtlağının derinliklerinden hırladı. Eğer kendisinin köpeklikle bir ilgisi varsa, gerçek köpeklik bu değildi. Çünkü gerçek köpekliğin terlikler, yürüyüşler ve insanların ardından eriyip bitmekle ilgisi yoktu, Gaspode bundan emindi. Köpeklik zorlu, bağımsız ve haşin olmakla ilgiliydi.

Evet.

Gaspode bütün köpek ırklarının kendi aralarında üreyebileceğini, hatta kurtlarla bile çiftleşebileceklerini duymuştu; yani demek oluyordu ki içinde, ta derinlerde bir yerde, her köpek aslında bir kurttu. Bir kurttan köpek yaratabilirdiniz ama köpeğin içindeki kurdu asla söküp atamazdınız. Gençlik hastalığı vurduğunda ve pireler başınıza bela olup sizi iştahla ısırdığında, iç rahatlatıcı bir düşünce oluyordu bu.

Gaspode bir kurtla nasıl çiftleşebileceğini ve işi bittiği zaman başına neler geleceğini merak etti.

Eh, bunun önemi yoktu. Önemli olan, gerçek köpeklerin, sırf bir insan onlara bir şey söyledi diye sevinçten deliye dönmeyecekleri idi.

Evet.

Bir çöp yığınına hırladı ve itiraz etsin diye meydan okudu.

Yığının bir kısmı hareket etti ve ağzında ölü balık tutan bir kedi ona baktı. Tam Gaspode gelenekler hatırına gönülsüzce havlayacaktı ki kedi, ağzındaki balığı yere bıraktı ve onunla konuştu.

"Sselam, Gasspode."

Gaspode rahatladı. "Ah. Selam kedi. Şey, alınma lütfen. Sen olduğunu bilmiyordum."

"Balıktan neffret ederim," dedi kedi, "ama en azsından ölü balıklar karşşılık vermiyor."

Çöpün bir başka kısmı hareket etti ve fare Gıcır belirdi.

"Siz ikiniz burada ne yapıyorsunuz?" dedi Gaspode. "Tepe daha güvenli diyordunuz hani?"

"Artık değil," dedi kedi. "Aşşırı ürkünçç olmaya başşladı."

Gaspode kaşlarını çattı. "Sen bir kedisin," dedi onaylamazlıkla. "Ürkünçlüğü senin *araman* lazım."

"Evet ama kürkünde altın kıvılscımlar çakmaya ve yer durmakssızın ssarssılmaya basşladığında iş değişşiyor. Bir de kafanın içinde duyduğun tuhaf ssessler var," dedi kedi. "Orası *meşşum* olmaya başladı."

"Bu yüzden hepimiz tepeden indik," dedi Gıcır. "Bay Ponpon ve Ördek de kum tümseklerinin arasında saklanı..."

Yanlarına bir başka kedi atladı. İri bir sarmandı ve Holy Wood zekâsıyla kutsanmamıştı. Bir kedinin yanında rahat rahat duran fareyi görünce şaşkın şaşkın bakakaldı.

Gıcır, kedinin patisini dürttü. "Şundan kurtul," dedi.

Kedi yeni gelene dik dik baktı. "Basstır git," dedi. "Hadi, gazla. Tanrılar aşşkına... bu çok *küçük düşşürücü*."

"Yalnızca senin için değil," dedi Gaspode, sarman kedi başını iki yana sallayarak uzaklaşırken. "Kasabadaki köpekler, benim bir kedi ile gevezelik ettiğimi görürse sokaktaki saygınlığım yerle bir olur."

"Düşsünüyorduk ki," dedi kedi, zaman zaman Gıcır'a doğru endişeli bakışlar atarak, "belki pess edip bir bakmalıyız, acaba, acaba..."

"Hareketli resimlerde bize de bir yer olabileceğini söylemeye çalışıyor," dedi Gıcır. "Sen ne düşünüyorsun?"

"İkili olarak mı?" dedi Gaspode.

Başlarını salladılar.

"Hiç şansınız yok," dedi Gaspode. "Kedilerle farelerin birbirlerini kovalamasını izlemek için kim para öder ki? Siz beni dinleyin. Ben hareketli resimleri bilirim."

"O zaman ssenin şu inssanlar messeleyi çözssün de eve gidelim," diye terslendi kedi. "Oğlan hiçbir şsey yapmıyor."

"Beceriksizin teki," dedi fare.

"O âşık," dedi Gaspode. "Çok zor bir şeydir."

"Evet, nassıl olduğunu bilirim," dedi kedi duygudaşlıkla. "İnssanlar kafana eski çizmeler falan atar."

"Eski çizmeler mi?" dedi fare.

"Âşşık olduğum zaman *bana* olan bu," dedi kedi özlemle. "Neymiş efendim, çok bağırıyormuşsum..."

"İnsanlarda farklı oluyor," dedi Gaspode kararsızca. "Kafana çizme ya da kova kova su falan atılmıyor. Daha çok, ee, çiçekler, münakaşalar falan oluyor."

Hayvanlar surat asarak birbirlerine baktı.

"Onları gördüm," dedi Gıcır. "Kız oğlanın salak olduğunu düşünüyor."

"Hepsi aşkın bir parçası," diye ekledi Gaspode. "Adına romantizm diyorlar."

Kedi omuzlarını silkti. "Ben çizmeyi tercih ederim," dedi. "Çizme söz konusu olduğunda ne yapacağını bilirsin."

Holy Wood'un ışıl ışıl ruhu artık bir sızıntı gibi değil, sel gibi akıyordu dünyaya. İnsanların, hatta hayvanların damarlarında köpürüyordu. Kolcular kollarını çevirdiklerinde oradaydı. Marangozlar çivilerini çaktıklarında Holy Wood için çakıyorlardı. Borgle'ın yahnisinde, kumda, havada... her yerde Holy Wood vardı. Büyüyordu.

Ve çiçek açacaktı...

Zararına Dibbler –ya da kendi tercih ettiği şekliyle Z.R.R.N.– yatağında doğrulup oturdu ve gözlerini karanlığa dikti.

Kafasının içinde, alev alev yanan bir şehir vardı.

Telaşla yatağının yanını yoklayıp kibrit aradı, mumu yakmayı başardı ve zor da olsa bir kalem buldu.

Fakat kâğıt yoktu. Kafalarında bir fikirle uyanmaları olasılığına karşı, yataklarının yanında bir miktar kâğıt bulundurmaları gerektiğini herkese özellikle belirtmişti oysa. En iyi fikirler uyurken gelirdi.

En azından kalem ve mürekkep vardı...

İmgeler gözlerinin önünden akıyordu. Onları ya hemen yakalayacak, ya sonsuza dek yok olmalarına izin verecekti...

Kalemi kaptı ve yatak çarşaflarına yazmaya başladı.

İç Savaşla Kavrulan Bir Şehirde, Tutku Alevleri İçinde Bir Adam ve Bir Kadın!

Kalem kaba ketenlerin üzerinde gıcırdıyor, tükürüyordu.

Evet! Evet! İşte buydu!

Aptal alçı piramitler ve üç kuruşluk saraylarla tıkır yapanlara günlerini gösterecekti. *Buna* hayranlıkla bakacaklardı! Holy Wood'un tarihi yazıldığı zaman *buna* işaret edip, "Diğer Bütün Hareketli Resimleri Bitiren Hareketli Resim Buydu," diyeceklerdi!

Troller! Savaşlar! Romans! İnce bıyıklı adamlar! Paralı askerler! Ve Çılgına Dönmüş Bir Dünyada, sevdiği... ee... *sevdiği şeyleri elinden bırakmamak için savaşan bir kadın!* Sevdiği şeyin ne olduğunu daha sonra düşünürüz.

Kalem kaydı, çarşafı yırttı ve hızla devam etti.

Kardeş kardeşe karşı! İnsanları tokatlayan kabarık etekli kadınlar! Tahtından indirilen kudretli bir hanedan!

Alevler içinde yanan büyük bir şehir! (*Tutku ile değil*, diye not etti kenara, *gerçek ateşle.*)

Hatta muhtemelen...

Dudağını ısırdı.

Evet. Bunu bekliyordu! *Evet!*

Bin tane fil!

(Daha sonra Soll Dibbler şöyle diyecekti: "Bak amca, Ankh-Morpork İç Savaşı... harika bir fikir. Bunda sorun yok. Ünlü, tarihsel bir olay. Hiç sorun değil. Yalnız... tarihçilerin hiçbiri o savaş sırasında herhangi bir filden bahsetmiyor."

"Büyük bir savaştı," diyecekti Dibbler, kendini savunurcasına. "Bazı şeyler gözden kaçmış olabilir."

"Bin fil kaçmaz bence."

"Bu stüdyoyu *kim* yönetiyor?"

"Ben yalnızca..."

"*Dinle*. Belki bin filleri yoktu ama *bizim* bin filimiz olacak, çünkü bin fil, daha *gerçektir*, tamam mı?")

Çarşaf yavaş yavaş, Zarar'ın heyecanlı el yazısı ile doldu. Dibe ulaştığı zaman Dibbler yatağın tahtaları üzerinde devam etti.

Tanrılar aşkına! Gerçek tıkır buydu işte! Küçük, önemsiz savaşlar yoktu burada! Holy Wood'daki *bütün* kolculara ihtiyaçları olacaktı!

Heyecandan nefes nefese, doğrulup oturdu.

Artık görebiliyordu. Yapmış kadar olmuştu.

Şimdi tek ihtiyacı olan, çarpıcı bir isimdi. Çınlayan bir şey. Herkesin hatırlayacağı bir şey. Sıradan insanların –çenesini kalemle kaşıdı– tarihin büyük fırtınalarının içinde, saman çöpü gibi savrulduğunu anlatan bir şey. Fırtınalar. İşte buydu. Güzel bir imge... fırtına... gök gürültüsü de olur... Şimşek. Yağmur. Rüzgâr.

Rüzgâr. İşte bu!

Çarşafın başına emekledi ve büyük bir özenle yazdı:

FIRTINA GİBİ ESTİ.

■

Victor uyumaya çalışarak dar yatağında dönüp duruyordu. Yarı uykulu zihninden imgeler geçiyordu. Savaş arabası yarışları, korsan gemileri ve tanımlayamadığı başka bir sürü şey görüyordu ve her şeyin ortasında, yüksek bir kuleye tırmanan *bir şey* vardı. Dişlerini göstererek dünyaya meydan okuyan, dev gibi, korkunç bir şey. Ve çığlık atan biri...

Ter içinde doğrulup oturdu.

Bir süre sonra, bacaklarını yatağın kenarından sarkıttı ve pencereye gitti.

Kasabanın ışıklarının üzerinde, şafağın ilk aydınlığında, kasvetli Holy Wood Tepesi yükseliyordu. Yine güzel bir gün olacaktı.

Holy Wood düşleri, büyük ve görünmez altın dalgaları halinde sokaklarda akıyordu.

Ve onunla birlikte bir *Şey* geliyordu.

Asla, asla düş görmeyen bir Şey. Asla uykuya dalmayan bir Şey.

Ginger yataktan kalktı ve tepeye baktı ama onu gördüğü kuşkuluydu. Tanıdığı bir odada hareket eden kör biri gibi odayı aştı, merdiveni indi ve geceden kalanlara çıktı.

Dar sokakta sessizce yürüyerek tepeye yönelirken, küçük bir köpek, bir kedi ve bir fare onu izliyordu.

"*Gözlerini* gördünüz mü?" dedi Gaspode.

"Parlıyor," dedi kedi. "İiyyk!"

"Tepeye gidiyor," dedi Gaspode. "Bundan hoşlanmadım."

"Ne olmuş?" dedi Gıcır. "Sürekli tepenin çevresinde dolaşıyor zaten. Her gece oraya çıkıyor ve dramatik tavırlarla dolanıp duruyor."

"Ne?"

"Her gece. Şu romantizm meselesi yüzünden olduğunu düşünmüştük."

"Ama şu hareketlerine baksanıza. Normal değil," dedi Gaspode çaresizce. "Normal bir yürüyüş değil bu, her yanı tutulmuş gibi yürüyor. Bir iç ses ya da öyle bir şey onu çekiştiriyormuş gibi."

"Bana öyle gelmedi," dedi Gıcır. "Benim kitabımda iki bacak üzerinde yürümek, zaten her yanın tutulmuş gibi yürümektir."

"Yanlış bir şeyler var! Yüzüne bakman yeterli!"

"Elbette yanlış bir şeyler var," dedi Gıcır. "O bir *insan*."

Gaspode seçenekleri düşündü. Fazla yoktu. En açık seçenek Victor'ı bulmak ve buraya getirmekti. Bu seçeneği reddetti. Fazla aptalca, fazla hoppidi hoppidi bir şey gibi geliyordu kulağa; daha çok Laddie'nin yapacağı türden bir şey. Sanki bir bilmeceyle karşı karşıya kalan bir köpeğin düşünebildiği en iyi çözüm, bilmeceyi çözecek bir insan getirmekmiş gibi.

Koşarak gitti ve hâlâ uyku halinde yürümekte olan kızın geceliğinin yerde sürünen eteğini ağzına alıp sıkı sıkı tuttu. Fakat kız yürümeye devam edince Gaspode'un ayakları yerden kesildi. Kedi kahkahayı patlattı; Gaspode'a göre biraz fazla alaylı bir şekilde.

"Uyanma zamanı bayan," diye hırladı geceliği bırakarak. Ama Ginger yürümeye devam etti.

"Gördün mü?" dedi kedi. "Ssırf başşparmakları diğerlerinden ayrık diye özel olduklarını düşşünüyorlar."

"Peşinden gideceğim," dedi Gaspode. "Bu saatte yalnız başına dolaşan bir kızın başı belaya girebilir."

"Al işşte, tam bir köpek," dedi kedi, Gıcır'a. "Ssürekli inssanlara yaltaklanırlar. Şşimdi de elmass tassınalar ve üzerinde adı yazılı tasslar isster, aha şşuraya yazıyorum."

"Kürkün artık lazım değilse doğru yere geldin kedicik," diye hırladı Gaspode, çürük dişlerini çıkararak.

"Bu tür şşeylere tahammül etmek zorunda değilim," dedi kedi, burnunu kibirle kaldırarak. "Gel Gıcır. Gidip çöp yığınında takılalım. Orada bu kadar *pissslik* yok."

Gaspode onların uzaklaşan popolarına kaşlarını çattı.

"Nankör!" diye bağırdı arkalarından.

Sonra kendinden nefret ederek, Ginger'ın peşinden koştu. Eğer ben bir kurt olsaydım ki teknik olarak öyleyim, diye düşündü, yırtıcı çene neymiş görürlerdi. Yalnız başına dolanan bir kız korkunç tehlike içinde olabilir. İstesem *saldırabilirdim*, dilediğim an *saldırabilirdim*, yalnızca saldırmak istemedim. *Yapmayacağım* tek şey bu. Ve kıza da göz kulak olacağım ama Victor istediği için falan değil. Beni asla, bir insanın söylediği şeyleri yaparken yakalayamazlar. *Bana* emir vermeye kalkacak insanı görmek isterdim. Gırtlağını paralayıverirdim. Hah!

Ve tabii kıza bir şey olacak olursa Victor günlerce erim erim erir ve muhtemelen beni beslemeyi falan unutur. Beslenmek için insanlara ihtiyaç duyduğumdan değil tabii ha, istesem bir ren geyiğini tepeleyip boğazını ısırıveririm! Ama şey, her şeyin bir tabakta önüne gelmesi çok daha kolay.

Ginger çok hızlı hareket ediyordu. Ona ayak uydurmak için koştururken Gaspode'un dili sarktı. Başı ağrımaya başladı.

Kendisini izleyen köpek olup olmadığını görmek için iki yana birkaç bakış fırlattı. İzliyorlarsa, diye düşündü, kızı *kovalıyormuş* gibi yaparım; ki teknik olarak öyle yapıyorum zaten. Evet.

Fakat sorun şuydu ki, en iyi zamanlarında bile gayet tıknefesti ve şimdi ayak uydurmakta enikonu güçlük çekiyordu. Kız biraz yavaşlama nezaketini göstermeliydi.

Ginger tepenin eteklerine tırmanmaya başladı.

Gaspode yüksek sesle havlamayı düşündü. Sonradan biri *buna* dikkat çekecek olursa, diye düşündü bu kez, kızı korkutmak için yaptım derim. Evet.

Ama tehditkâr bir hırıltıdan biraz daha fazlası için bile nefesi kalmamıştı.

Kız bir yükseltiyi aştı ve ağaçların arasındaki küçük vadiye indi.

Gaspode sendeledi, dengesini buldu, bir uyarı sızıltısı için ağzını açtı. Neredeyse dilini yutacaktı.

Kapı artık epey aralanmıştı. Gaspode yığından aşağı daha fazla kum aktığını fark etti.

Ve *sesler* geliyordu. Sözcük değillerdi; sözcüklerin *kemikleri* telaffuz ediliyordu sanki, her tür örtmeceden sıyrılmış anlamlar gibi. Gaspode'un sivri kafasının içinde sivrisinek gibi vızıldıyor, yalvarıyor, dil döküyorlar ve...

...dünyadaki en ünlü köpek oydu. Keçeleşmiş kürkü açıldı, çözüldü, aşınmış kısımlarından parlak tüyler çıktı, aniden zarifleşen bedenindeki kürk uzadı ve ağzındaki tüyler çekildi. Önünde, normalde yemeyi bekleyeceği rengârenk gizemli organlarla değil, koyu kırmızı biftekle dolu tabaklar belirdi. Tatlı su, hayır... üzerinde isminin yazdığı bir tasın içinde bira vardı. Havadaki baştan çıkarıcı kokular, yemeğini ve içkisini bitirdikten sonra birtakım hanım köpeklerin onunla tanışmaktan memnun olacağını anlatıyordu. Binlerce insan, onun harika *olduğunu düşünüyordu. Üzerinde isminin yazdığı bir tasması vardı ve...*

Hayır, bu doğru olmazdı. Tasma olmaz. Çizgiyi tasmada çekmezseniz, sırada ciyaklayan oyuncaklar olurdu.

İmge kargaşa içinde yıkıldı ve şimdi...

...sürünün peşine takılarak karanlık, karla kaplı ağaçlara doğru koştu. Kırmızı ağızları açıktı, uzun bacakları mesafeleri tüketiyordu. Kızakla kaçan insanların hiç şansı yoktu. Kızak bir daldan sekince içlerinden biri fırladı, yola düştü ve Gaspode ile kurtlar üzerine çökerken çığlıklar atarak...

Hayır, bu da doğru değil, diye düşündü üzüntü içinde. İnsanları *yiyemezdiniz*. Tanrılar biliyordu ya; gerçekten sinir bozucuydular. Ama yine de onları yiyemezdiniz.

Bir içgüdü karmaşası, şizofrenik köpek aklında kısa devre yapmakla tehdit etti onu.

Sesler saldırıyı tiksinti içinde bıraktı ve tüm dikkatlerini, yöntemli bir biçimde kum kazan Ginger'a çevirdi.

Gaspode'un pirelerinden biri şiddetle ısırdı onu. Muhtemelen o bile o anda, dünyadaki en büyük pire olduğunu hayal ediyordu. Gaspode'un bacağı, ısırığı kaşımak için kendiliğinden kalktı ve böylece büyü soldu.

Gözlerini kırpıştırdı.

"Lanet olsun," diye sızlandı.

İnsanlara olan da buydu işte! Acaba *kıza* ne hayal gördürüyorlardı?

Gaspode'un sırtındaki kıllar diken diken oldu.

Burada gizemli hayvani içgüdülere ihtiyacınız yoktu. Kusursuz ölçüde sıradan ve gündelik içgüdüler onu dehşete düşürmeye yetiyordu. Kapının diğer tarafında korkunç bir şey vardı.

Ve Ginger, onu salıvermeye çalışıyordu.

Kızı uyandırmak zorundaydı.

Isırmak gerçekten iyi bir fikir değildi. Dişleri bugünlerde pek iyi sayılmazdı. Gaspode havlamanın da işe yarayacağından emin değildi. Dolayısıyla, geriye tek bir seçenek kalıyordu...

Patilerinin altındaki kum tekinsiz bir biçimde oynadı; belki onlar da kaya olmayı hayal ediyordu. Oyuğun çevresindeki sıska ağaçlar muhtemelen sekoya bitkisi fantezilerine sarılmıştı. Hava bile Gaspode'un sivri kafasının çevresinde *ağır ağır* kıvrılıyordu; havanın ne tür bir hayal gördüğünü tahmin etmek imkânsızdı gerçi...

Gaspode, Ginger'ın yanına koşturdu ve burnunu bacağına dayadı.

Çokluevrende, uyandırılmanın bin bir korkunç yolu vardır; örneğin ön kapıyı kıran bir güruhun gürültüsü, itfaiye araçlarının çığlıkları ya da günlerden pazartesi olduğunu ve cumanın çok uzakta durduğunu fark etmek. Bir köpeğin ıslak burnu bu seçeneklerin en kötüsü sayılmaz ama onun da, dünyanın her yerindeki korkunçluk erbaplarının ve köpek sahiplerinin tanıyıp ondan korkmayı öğrendikleri, kendine has bir dehşeti vardır: Buzları çözülmekte olan bir karaciğerin bedeninize sevgiyle yaslanması gibi bir histir bu.

Ginger gözlerini kırpıştırdı. Gözlerindeki parıltı soldu. Bakışlarını indirdi. Yüzündeki dehşet ifadesi önce şaşkınlığa, Gaspode'un sırıttığını gördükten sonra da daha sıradan bir korkuya dönüştü.

"Selam," dedi Gaspode yaltaklanırcasına.

Kız geriledi, kendini savunmak istercesine ellerini kaldırdı. Parmaklarının arasından kum aktı. Gözleri şaşkınlık içinde onlara, sonra yine Gaspode'a döndü.

"Tanrılar, bu *korkunç!*" dedi. "Neler oluyor? Ben neden *buradayım?*" Elleri ağzına gitti. "Ah hayır," diye fısıldadı, "yine mi!"

Bir an Gaspode'a baktı, sonra öfkeli bakışlarını kapıya çevirdi. Döndü, geceliğinin eteklerini topladı ve sabah sisleri arasında kasabaya seğirtti.

Havadaki öfkenin farkında olan Gaspode kızın arkasından koşmaya ve kapıdan olabildiğince uzaklaşmaya çalıştı.

Burada korkunç bir şey *var*, diye düşündü, muhtemelen yüzümü bile yırtabilecek, dokunaçlı şeyler. Yani, çok mantıklı. Eski tepelerde bulduğun gizemli kapılardan çıkacak bir şey, seni gördüğüne pek de memnun olmaz. Asla şeyttirilmemesi gereken kötücül yaratıklardır onlar ve ben de onları şeyttirmek niyetinde değilim. Acaba kız neden...

Kasabaya koştururken kendi kendine homurdandı durdu.

Arkasında kapı, santimetrenin binde biri kadar daha oynadı.

Holy Wood Victor'dan bile önce uyanmıştı. Hava, Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyoları'ndan gelen çekiç sesleriyle çınlıyordu. Kereste yüklü arabalar kemerli kapıdan girmek için kuyruk oluşturmuştu. Bir sıvacı ve marangoz ordusu Victor'ı itip kakarak stüdyoya akıyordu. Ve içeride, koşuşturan işçilerin arasında, Gümüşbalık ile Z.R.R.N. Dibbler, yine tartışıyordu.

Victor yanlarına vardığında, Gümüşbalık hayret dolu bir sesle, "*Bütün* şehri mi?" diyordu.

"Kenardaki parçaları eklemesek de olur," dedi Dibbler. "Ama şehir merkezinin tamamını istiyorum. Saray, Üniversite, loncalar... Onu gerçek bir şehir yapan her şeyi, anlıyor musun? Doğru olmak zorunda!"

Yüzü kıpkırmızıydı. Arkasında trol Kayağantaş sabırla dikilmiş, yatağa benzeyen bir şeyi, tepsi tutan bir garson gibi başının

üzerinde taşıyordu. Dibbler bir eliyle çarşafın ucunu tutuyordu. Victor yalnızca çarşafların değil, bütün yatağın yazılarla kaplı olduğunu fark etti.

"Ama maliyet..." diye itiraz etti Gümüşbalık.

"Bir şekilde para buluruz," dedi Dibbler sakin sakin.

Dibbler, o anda bir elbise giyiyor bile olsa, Gümüşbalık bundan daha fazla dehşete düşmüş görünemezdi. Kendini toparlamaya çalıştı.

"Şey," dedi, "eğer *kararlıysan,* Zarar..."

"Evet!"

"...sanırım, bir düşününce, belki maliyeti birkaç tıkır üzerinden çıkarabiliriz, hatta belki daha sonra bu seti kiralarız ve..."

"Sen *neden* bahsediyorsun?" diye sordu Dibbler. "Burayı *Fırtına Gibi Esti* için inşa ediyoruz!"

"Evet evet, elbette," dedi Gümüşbalık yatıştırırcasına. "Ve sonra, daha sonra..."

"*Daha* sonra mı? Daha sonrası olmayacak ki! Senaryoyu okumadın mı? Kayağantaş, ona senaryoyu göster!"

Kayağantaş itaatkârca, yatağı aralarına indirdi.

"Zarar, bu senin *yatağın.*"

"Senaryo, yatak... ne fark eder? Bak... işte... şu oymanın hemen üstünde..."

Gümüşbalık okurken bir suskunluk oldu. Oldukça uzun bir suskunluk. Gümüşbalık, sütunlar halinde yazılmamış ve en altta toplanmamış şeyleri okumaya alışık değildi.

Sonunda dile geldi: "Sen... onu... *ateşe* mi vereceksin?"

"Tarihsel bir şey bu. Tarihe itiraz edemezsin," dedi Dibbler kendinden memnun bir tavırla. "Şehir iç savaşta yakıldı. Bunu herkes bilir."

Gümüşbalık sırtını dikleştirdi. "Şehir yakılmış olabilir," dedi sertçe, "ama *onun* bütçesini ben ayarlamadım! Bu pervasızlık! Savurganlık!"

"Ben bir şekilde öderim," dedi Dibbler sakin sakin.

"Tek kelimeyle, im-kânsız!"

"İki kelime etti," dedi Dibbler.

"Böyle bir şey üzerinde çalışınama imkân yok!" dedi Gümüşbalık, sözünün kesilmesine aldırmadan. "Senin bakış açını anlamaya çalıştım, öyle değil mi? Ama sen hareketli resimleri aldın ve onları, onları... onları *düşlere* çevirmeye çalıştın. Ben tıkırların böyle olmasını hiç istememiştim! Artık beni hariç say!"*

"Tamam." Dibbler başını kaldırıp trole baktı. "Bay Gümüşbalık gidiyor," dedi.

Kayağantaş başını salladı, sonra yavaşça ve kararlılıkla Gümüşbalık'ı yakasından tutup kaldırdı.

Gümüşbalık bembeyaz oldu. "Benden böyle kurtulamazsın!" dedi.

"Bahse var mısın?"

"Holy Wood'da senin için çalışacak tek bir simyacı bile bulamayacaksın! Kolcuları da alacağız! İşin bitecek!"

"Dinle! Bu tıkırdan sonra Holy Wood'un *tamamı* benim için çalışacak! Kayağantaş, bu serseriyi dışarı at!"

"Baş'stüne Bay Dibbler!" diye gürledi trol, Gümüşbalık'ın yakasını iyice kavrayarak.

---

* Kitap boyunca geçen bu ve benzeri bazı cümleler, Samuel Goldwyn'le özdeşleşen ve 'Goldwynism' adı altında sözlüğe bile giren alıntılar. Goldwyn, kendisine has bir konuşma stiline sahipmiş ve "bir daha asla bu kasabada iş bulamayacaksın", "sözlü bir anlaşma, ancak üzerine yazıldığı kâğıt kadar değerlidir", "tek kelimeyle im-kânsız" ve "beni hariç say" gibi sözleri icat etmeye bayılırmış. [E.N.]

"Daha son sözümü söylemedim, seni... seni entrikacı megalomanyak şeytan!"

Dibbler purosunu ağzından çıkardı.

"*Sayın* Entrikacı Megalomanyak Şeytan," dedi.

Puroyu tekrar ağzına soktu ve trole başını salladı. Kayağantaş, Gümüşbalık'ın bacağını da kavradı.

"Bana elini bile sürersen, bir daha bu kasabada iş bulamazsın!" diye bağırdı Gümüşbalık, trole.

"Benim zaten bi işim var, Bay Gümüşbalık," dedi Kayağantaş, Gümüşbalık'ı kapıya sakin sakin taşıyarak. "Ben, Bay Dibbler'ın Tipinden Hoşlanmadığı Kişileri Dışarı Atmaktan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'yım."

"O zaman sana da yardımcı olacak birilerini tutman gerek!" diye hırladı Gümüşbalık.

"Evet, kariyer yapmak isteyen bi yiğenim var," dedi trol. "İyi günler."

"Tamam," dedi Dibbler, ellerini hızlı hızlı ovuşturarak. "Soll!"

Soll, rulo yapılmış paftalarla kaplı bir masanın arkasından çıktı ve ağzındaki kurşunkalemi çıkardı.

"Evet amca?"

"Ne kadar sürer?"

"Yaklaşık dört gün."

"Fazla uzun. Daha fazla işçi tut. Yarına tamamlanmasını istiyorum, tamam mı?"

"Ama amca..."

"Yoksa sepetlenirsin!" dedi Dibbler. Soll korkmuş göründü.

"Ben senin yeğeninim, amca," diye itiraz etti. "Yeğenini sepetleyemezsin."

Dibbler çevresine bakındı ve Victor'ı fark etti.

"Ah, Victor. Sen sözcükler konusunda iyisindir," dedi. "Yeğenimi sepetleyebilir miyim?"

"Şey. Sanmıyorum. Sanırım onu yeğenlikten reddedebilirsin, ya da öyle bir şey," dedi Victor kararsızca. "Ama..."

"Tamam! Tamam!" dedi Dibbler. "Bravo. Öyle bir laf olduğunu biliyordum. Yeğenlikten reddetmek. Duydun mu Soll?"

"Evet amca," dedi Soll moralsizce. "O zaman ben gidip daha fazla marangoz bulabilir miyim diye bir bakayım. Tamam mı?"

"Tamam."

Soll uzaklaşırken Victor'a dehşet dolu bir şaşkınlık bakışı fırlattı. Dibbler bir grup kolcuyu taciz etmeye başladı. Talimatlar adamın ağzından, bir çeşmeden akan sular gibi çağlıyordu.

"Bence bu sabah kimse Ankh-Morpork'a gitmiyor," dedi bir ses, Victor'ın dizinin yakınından.

"Bugün kesinlikle çok, ee, hırslı," dedi Victor. "Onu hiç böyle görmemiştim."

Gaspode bir kulağını kaşıdı. "Sana söylemem gereken bir şey vardı," dedi. "Neydi acaba? Hah, evet. Hatırladım. Senin şu kız arkadaşın, şeytani güçlerin aracısı. Onu tepede gördüğümüz gece muhtemelen Şer Güçlerle iletişim kurmaya gitmişti. Buna ne dersin ha?"

Sırıttı. Konuyu aktarma tarzından çok gurur duymuştu.

"Ne güzel," dedi Victor dalgın dalgın. Dibbler kesinlikle her zamankinden de tuhaf davranıyordu. Holy Wood için bile fazla tuhaf, hatta...

"Yaa," dedi Gaspode, istediği yanıtı alamamanın siniriyle. "Geceleri de Öte Taraftan gelen kötücül ve gizemli Zeki Varlıklarla takılıyordur herhalde."

"Harika," dedi Victor. Holy Wood'da normalde hiçbir şeyi yakmazdın. Onu saklar, diğer yüzünü boyardın. Elinde olmadan meraklanmaya başladı.

"...binlerce kişilik bir ekip!" diyordu Dibbler. "Onları nereden bulduğunuz umurumda bile değil! Gerekirse Holy Wood'daki herkesi tutarım, tamam mı? Ve sizden..."

"Eğer bu işlerden biraz anlıyorsam," dedi Gaspode, "Şer Güçlerin bütün dünyayı ele geçirme planlarına yardım da ediyordur."

"Gerçekten mi?" dedi Victor. Dibbler şimdi de iki çırak simyacıyla konuşuyordu. Ne demişti ne demişti? *Yirmi* makara mı? Bugüne kadar kimse beş makaradan fazlasını *hayal* bile etmemişti!

"Yaa, evet," dedi Gaspode hevesle, "onları kadim uykularından uyandırmak için kumları kazıyordu ki dünyayı kasıp kavursunlar falan. Muhtemelen kedilerden de yardım alıyordur, bak buraya yazı..."

"Baksana, iki dakika susar mısın?" dedi Victor sinirle. "Ne söylediklerini dinlemeye çalışıyorum."

"Eh, çok *affedersin*. Ben yalnızca dünyayı kurtarmaya çalışıyordum!" diye homurdandı Gaspode. "Zamanın Şafağının Öncesinden kalma dehşet verici yaratıklar yatağının altından el sallamaya başlarsa gelip bana sızlanma ama."

"Sen ne söylenip duruyorsun?" dedi Victor.

"Ah, yok bir şey. Yok bir şey."

Dibbler başını kaldırdı, boynunu uzatarak kendisini dinlemeye çalışan Victor'ı fark etti ve eliyle onu çağırdı.

"Sen, delikanlı! Buraya gel!" dedi. "Senin için nasıl bir rolüm var ama!"

"*Nasıl?*" dedi Victor, kalabalığı itip geçerek.

"Hem de nasıl!"

"Hayır yani, *nasıl* dedin..." diye başladı Victor ama sonra vazgeçti.

"Peki sorabilir miyim, Ginger Hanım nerede?" dedi Dibbler. "Yine mi geç kaldı?"

"*...muhtemelen kalkamamıştır...*" diye homurdandı, asık suratlı ve tamamen duymazdan gelinen bir ses, bacak denizinin içinden bir yerden. "*...esrarlı işlerle uğraşmak muhtemelen insanı epeyce yoruyordur...*"

"Soll! Birini yolla da kızı buraya getirsin..."

"Peki amca."

"*...ne olacaktı ki. Hah. Kedi seven insan* her şeyi *yapar, kedi seven insana güvenemezsin...*"

"Bir de şu yatağı temize çekecek birini bul!"

"Peki amca."

"*...ama dinlerler mi? Kesinlikle hayır. Bahse girerim, parlak bir kürküm olsaydı ve havlayarak ortalıkta koşuşturSaydım pekâlâ dinlerlerdi...*"

Dibbler konuşmak için ağzını açtı, sonra kaşlarını çatarak elini kaldırdı.

"Bu mırıltı nereden geliyor?" dedi.

"*...muhtemelen bütün dünyalarını kurtaracaktım! Heykelim bile dikilirdi!.. Ama hayır, ah hayır, sen değil Bay Gaspode, çünkü sen* doğru *türden biri değilsin, bu yüzden...*"

Sızlanma kesildi. Kalabalık iki yana açıldı; çarpık bacaklı, küçük, gri bir köpek ortaya çıktı. Köpek duygusuzca Dibbler'a baktı.

"Hav?" dedi masum masum.

■

Holy Wood'da olaylar hep hızlı akardı ama *Fırtına Gibi Esti*'deki işler bir kuyrukluyıldız gibi akıyordu. Meyve Yarasası'nın diğer tüm tıkırları durdurulmuştu. Kasabadaki filmlerin çoğu da öyle, çünkü Dibbler herkesin ödediğinin iki katı fiyatına oyuncu ve kolcu tutuyordu.

Ve kum tepelerinin arasında yeni bir Ankh-Morpork yükseliyordu. Soll, sihirbazların gazabını göze alıp filmi gerçek Ankh-Morpork'ta çekseler ve sonra bir kibrit çakması için birinin eline *bir avuç dolar* sıkıştırsalar bile daha ucuza geleceğini söyleyerek sızlanıyordu.

Dibbler aynı fikirde değildi.

"Her şey bir yana," diye bildirdi, "*doğru* görünmez."

"Ama orası *gerçek* Ankh-Morpork, amca," dedi Soll. "*Kesinlikle* doğru görünmesi gerek. Nasıl doğru görünmez?"

"Ankh-Morpork o kadar da orijinal görünmüyor, bilirsin," dedi Dibbler düşünceli düşünceli.

"Elbette kahrolası orijinal!" diye terslendi Soll, akrabalık bağlarını koparırcasına gerilerek. "Orası gerçekten orası! Gerçekten kendisi! Bundan daha orijinal olamaz! Olabildiğince orijinal zaten!"

Dibbler ağzındaki puroyu çıkardı.

"Hayır, değil," dedi. "Göreceksin."

Ginger öğleyin geldi. O kadar solgun görünüyordu ki Dibbler bile bağırmadı ona. Kız, yoluna çıkmamaya çalışan Gaspode'a öfkeyle bakıp duruyordu.

Dibbler zaten meşguldü. Ofisinde, Konu'yu açıklıyordu.

Temel olarak oldukça basitti, her zamanki 'Oğlan Kızla Tanışır, Kız Başka Oğlanla Tanışır, Oğlan Kızı Kaybeder' örgüsünde

ilerliyordu; tek fark, bu sefer bir iç savaşın tam ortasında olmalarıydı...

Ankh-Morpork İç Savaşının (Başlangıç: 3 Grune 432, akşam saat 08.32; Bitiş: 4 Grune 432, sabah saat 10.45) sebebi, tarihçiler arasında hep bir tartışma konusu olmuştur. Konuyla ilgili başlıca iki teori vardır: 1) Çok aptal ve nahoş bir kralın ağır vergilerle ezdiği halk, bunun artık canlarına tak ettiğine karar verdi ve monarşi gibi modası geçmiş bir yönetim biçiminden kurtulup; yerine –daha sonra anlaşılacağı gibi– yine halkı ağır vergilerle ezen (ama en azından bunu yapma hakkını tanrılardan almış gibi davranmama nezaketini gösteren) bir dizi despot derebeyini seçmeyi uygun gördü... ve bu, herkesin kendisini birazcık daha iyi hissetmesini sağladı. YA DA 2) Meyhanenin birinde *Topal Bay Soğan* oynayan iki kişi vardı ve bunlardan biri diğerini, avucunda normalde bir destede var olandan daha fazla as saklamakla suçladı; hançerler çekildi ve sonra biri birine sandalyeyle vurdu, sonra bir başkası bir başkasını hançerledi, oklar uçuşmaya başladı, biri avizede sallandı, dikkatsizce fırlatılmış bir balta sokaktaki birine çarptı, bunun üzerine Bekçiler çağrıldı, biri meyhaneyi ateşe verdi, biri bir sürü insana masayla vurdu ve sonra herkes kendini kaybetti ve dövüşmeye başladı.

Ne olursa olsun sonuç bir iç savaş olmuştu ve açıkçası bu, her olgun uygarlığın yaşaması gereken bir şeydi...*

"Benim gördüğüm şekliyle," dedi Dibbler, "büyük bir evde tek başına yaşayan asil doğumlu bu genç kız var, tamam mı, ve

* Her şey bir yana, eğer kardeşin kardeşle savaşması söz konusu olacaksa; söz konusu bu iki bahane, örneğin Vera Hala'nın cenazesinde, kardeşinin karısının kendi anneleri için sarf ettiği laflara kızan bir adamın çıkaracağı kavgayı doğuran sıradan bahanelerden çok daha iyiydi.

sevgilisi asilerle savaşmaya gidiyor, anladınız mı, ve kız bu diğer adamla tanışıyor ve aralarında bir kıvılcım oluyor..."

"Patlıyorlar mı?" dedi Victor.

"Birbirlerine âşık oluyorlar demek istiyor," dedi Ginger soğuk soğuk.

"Öyle bir şey," diye başını salladı Dibbler. "Kalabalık bir odada gözleri buluşuyor. Ve kız, hizmetkârları dışında dünyada yapayalnız ve... bakalım, evet... belki bir de ev köpeği vardır..."

"Laddie mi olacak?" dedi Ginger.

"Evet. Ve elbette, aile yadigârı madeni korumak için elinden geleni yapacak, böylece ikisiyle birden flört etmeye başlayacak, adamlarla yani, köpekle değil, ve sonra adamlardan biri savaşta öldürülecek ve diğeri de kızı terk edecek ama bu sorun değil çünkü kızın güçlü bir yüreği var." Arkasına yaslandı. "Ne düşünüyorsunuz?" dedi.

Odada oturan insanlar huzursuzca bakıştı.

Kıpır kıpır bir sessizlik oldu.

"Kulağa harika geliyor amca," dedi, o gün daha fazla sorun aramayan Soll.

"Teknik olarak çok zorlayıcı," dedi Kuş Usta.

Ekibin geri kalanından da rahatlamış bir onay korosu yükseldi.

"Bilemiyorum," dedi Victor yavaşça.

Bütün gözler, aslan çukuruna atılacak ilk mahkûmun demir kapıdan itilişini izleyen seyircilerin gözleri gibi, ona döndü. Victor devam etti: "Yani... bu kadarcık mı? Bu kadar *uzun* bir tıkır için, kulağa o kadar da... karmaşık gelmiyor. Arka planda bir iç savaş sürerken birbirlerine âşık olan insanlar... Bundan nasıl o kadar uzun bir film çıkaracağını anlamadım."

Bir başka huzursuz sessizlik oldu. Victor'ın yanındaki iki kişi uzağa kaydı. Dibbler gözlerini ona dikmişti.

Victor, sandalyesinin altında güç işitilir, küçük bir sesin konuştuğunu duyabiliyordu.

"...*ah elbette, Laddie için her zaman bir rol vardır, onda benim sahip olmadığım ne özellik var? Bilmek istediğim bu...*"

Dibbler hâlâ dik dik Victor'a bakıyordu.

Sonra, "Haklısın. Haklısın," dedi. "Victor haklı. Neden kimse bunu düşünemedi?"

"Ben de tam olarak bunu düşünüyordum amca," dedi Soll telaşla. "Biraz daha genişletmeliyiz."

Dibbler purosunu salladı. "Çekerken bir şeyler daha düşünürüz, sorun olmaz. Mesela... mesela... bir savaş arabası yarışına ne dersiniz? İnsanlar araba yarışlarını hep sevmiştir. Dikkat çekici. Sürücü düşecek mi? Tekerlekler çıkacak mı? Evet... bir araba yarışı olabilir..."

"Ben, ee... iç savaş hakkında bir şeyler okumuştum," dedi Soll ihtiyatla. "Ve savaş arabalarından bahsedildiğini hiç duyma..."

"Savaş arabası yarışlarının *olmadığından* bahsetmiyorlardı, değil mi?" dedi Dibbler, içinde ustura kenarı tehdidi taşıyan sabun kadar kaygan bir ses tonu ile. Soll'ün omuzları çöktü.

"Bu şekilde ifade edilince, amca," dedi, "haklısın."

"Ve..." Dibbler düşüncelere daldı. "Ve bir de... dev bir köpekbalığı mı denesek acaba?" dedi. Kendi önerisi karşısında kendisi bile hafifçe şaşırmıştı.

Soll umutla Victor'a baktı.

"İç savaşta köpekbalıklarının savaşmadığından hemen hemen eminim," dedi Victor.

"Emin misin?"

"İnsanlar fark ederdi. Eminim," dedi Victor.

"Filler tarafından ezilirlerdi," diye mırıldandı Soll.

"Evet," dedi Dibbler üzüntüyle. "Yalnızca bir fikirdi. Nereden çıktığını bile bilmiyorum aslında."

Bir süre boşluğa baktı, sonra başını sertçe iki yana salladı.

Köpekbalığı ha, diye düşündü Victor. Kendi düşünceleriniz küçük süs balıkları gibi mutlu mutlu yüzerken su aniden *hareketleniyor* ve dışarıdan 'büyük bir köpekbalığı' gibi düşünceler geliyor. Sanki biri, bizim yerimize düşünüyor...

"Nasıl davranman gerektiğini bilmiyorsun, o kadar," dedi Victor Gaspode'a, yalnız kaldıkları zaman. "Sandalyemin altında homurdandığını duyabiliyordum."

"Nasıl davranmam gerektiğini bilmiyor olabilirim ama en azından korkunç Gecenin Yaratıklarını dünyaya salan bir kıza ayılıp bayılmıyorum," dedi Gaspode.

"Umarım öyled... *Ne demek istiyorsun?*"

"Aha! *Şimdi* dinlemeye başladı! Senin şu kız arkadaşın..."

"O benim kız arkadaşım değil!"

"*Müstakbel* kız arkadaşın," dedi Gaspode, "her gece gidip tepedeki o kapıyı açmaya çalışıyor. Dün gece sen gittikten sonra yine denedi. Onu gördüm. Ve onu *durdurdum*," diye ekledi meydan okurcasına. "Takdir beklediğimden değil elbette... Bak, orada korkunç bir şey var ve kız onu dışarı salacak. Hep geç kalmasına ve sabahları yorgun görünmesine şaşmamak gerek. Bütün geceyi kazı yaparak geçiriyor!"

"Korkunç olduklarını nereden biliyorsun?" dedi Victor zayıfça.

"Şöyle ifade edeyim," dedi Gaspode. "Bir tepenin altına, bir mağaraya ve kocaman kapıların arkasına kilitlenen bir şey; sence, her gece çıkıp insanların bulaşıklarını yıkamak istediği için mi tutsak edilmiştir? Elbette," diye ekledi hoşgörülü bir tavırla, "kızın bunu *bilinçli* olarak yaptığını söylemiyorum. Muhtemelen onun zayıf, kedisever zihnini ele geçirdiler ve kendi kötücül amaçları için kullanıyorlar."

"Bazen çok saçmalıyorsun," dedi Victor. Ama kendini bile ikna edemedi buna.

"O zaman git kıza sor!" dedi köpek, kendinden emin bir tavırla.

"Soracağım!"

"Tamam!"

Ama tam olarak nasıl? diye düşündü Victor, gün ışığında yürürlerken. *Şey, affedersin küçükhanım ama köpeğim senin... hayır. Ginger, geceleri dışarı çıktığını ve... hayır. Hey Ginj, nasıl oluyor da köpeğim seni... hayır.*

Belki de bir sohbet başlatmalı ve konunun kendiliğinden Boşluğun Ötesindeki Canavarlara gelmesini beklemeliydi.

Ne olursa olsun, şu anda devam eden kavga yüzünden beklemek zorundaydı.

Fırtına Gibi Esti'nin üçüncü büyük bölümü çekiliyordu. 'Atılgan ama tehlikeli' başkahraman elbette Victor'dı; başaktris için de zaten tek olası seçenek Ginger'dı. Fakat ikinci erkek rolü (yani 'sıkıcı ama görevbilir' olan) sorun yaratıyordu.

Victor daha önce, birinin öfkeyle ayağını yere vurduğunu hiç görmemişti. Bunun yalnızca kitaplarda yapılan türden bir şey olduğunu düşünmüştü. Ama Ginger yapıyordu.

"Çünkü salak gibi görünürüm, işte bu yüzden!" diyordu.

Kendisini, fırtınalı bir gündeki yıldırımsavar gibi hissetmekte olan Soll ellerini çılgınca salladı.

"Ama rol için ideal!" dedi. "Bu rol sağlam bir karakter gerektiriyor..."

"Sağlam mı? Elbette sağlam! Adam *taştan* yapılmış!" diye bağırdı Ginger. "Zincir zırhtan yapılmış bir takım elbise giyip sahte bıyık takıyor olması bu gerçeği değiştirmiyor!"

Tepelerinde bir monolit gibi dikilmekte olan Kaya, gürültüyle boğazını temizledi.

"Şey," dedi, "affedersiniz ama... umarım burda element ayrımcılığı yapılmıyodur?"

Ellerini sallama sırası Ginger'a gelmişti. "Ben trolleri *severim*," dedi. "Trol olarak yani. Bir sürü trol arkadaşım var. Ama benim bir... bir... bir *falez* ile romantik bir sahne çekmemi ciddi ciddi istiyor olamazsınız!"

"Bak hele buraya," dedi Kaya, sesini bir sürahi kulpu gibi kıvrım kıvrım yükselterek. "Yani diyorsun ki; sopaları ile insanları paralayan troller okey, ama vıcık vıcık insanların ince duygularına sahip olan troller okey deyil, öyle mi?"

"Yok yok, hiç de onu kastetmedi," dedi Soll ümitsizce. "O..."

"*Elim kesilse, benim de kanım akmaz mı?*" dedi Kaya hüzünle.*

"Hayır akmaz," dedi Soll, "ama..."

"Ah, evet, ama *akardı*. Kanım olsaydı, her yer kan olurdu."

"Bir şey daha var," dedi oradaki bir cüce, Soll'ün dizini dürtükleyerek. "Senaryoya göre kız, kahkahalar atan, şarkılar söyleyen, mutlu cücelerle dolu bir madenin sahibi, değil mi?"

"Ah, evet," dedi Soll, trol sorununu bir kenara iterek. "Ne olmuş?"

* Shakespeare'in *Venedik Taciri* isimli oyunundan ünlü bir cümle. [E.N.]

"Bu biraz klişe değil mi?" dedi cüce. "Yani şu cüceler=madenciler meselesi... Neden her seferinde böyle bir klişeye mahkûm oluyoruz, anlamıyorum."

"İyi de, cücelerin çoğu gerçekten madencidir," dedi Soll çaresizlik içinde.

"Şey, tamam. Ama bundan mutluluk duymazlar," dedi bir başka cüce. "Ve sürekli şarkı söyleyip de durmazlar."

"Bu doğru," dedi üçüncü bir cüce. "Güvenlik yüzünden, anlıyor musun? Öyle şarkı söyleyip durursan tavan tepene çöker."

"*Ve ayrıca,* Ankh-Morpork'un yakınında hiç maden yok," dedi muhtemelen ilk cüce, gerçi Soll'e hepsi aynı geliyordu. "Bunu herkes bilir. Şehir alüvyon üzerine kurulmuş. Halkımızı, Ankh-Morpork etrafında mücevher madenciliği yapacak kadar aptalmış gibi gösterirsen, alay konusu oluruz."

"Bence yüzüm hiç de faleze benzemiyor," diye gürledi, olayları sindirmesi bazen uzun zaman gerektiren Kaya. "Biraz yamacımsı olabilir. Fakat kesinlikle falez gibi değil."

"Gerçek şu ki," dedi cücelerden biri, "iyi rollerin neden hep insanlara gittiğini ve bize neden hep *küçük* rollerin verildiğini anlamıyoruz."

Soll, partide duvar köşesinde duran ve yapacağı bir espri ile ortamı biraz neşelendireceğini uman biri gibi, küçük ve neşeli bir kahkaha attı. "Ah," dedi, "çünkü siz..."

"*Evet?*" dedi cüceler hep bir ağızdan.

"Ee..." dedi Soll ve konuyu hemen değiştirmeye çalıştı. "Şey, bakın, anladığım kadarıyla asıl konu, Ginger'ın malikâneye ve madene iyi bakmak için ne olursa olsun yapabilecek olması ve..."

"Artık işe devam etsek mi?" dedi Kuş Usta. "Bir saat içinde cinlerin pisliğini küremem gerekiyor."

"Ah, anlıyorum," dedi Kaya. "Ben burada hiçbi şeyim, öyle mi?"

"Hem zaten madenlere *bakılmaz*," dedi cücelerden biri, "madenler insana bakar. Hazineyi oradan *çıkarırsın*. İçeri *koymazsın* ki ona bakasın. Madenciliğin temel ilkelerindendir."

"Şey, belki bu maden fazla tükenmiştir," dedi Soll çabucak. "Her neyse, kız..."

"Ve durum buysa, ona bakmazsın," dedi bir başka cüce, uzun ve ayrıntılı bir açıklamaya girişmek üzere olan birinin geniş tavrıyla. "Gereken yerlerine destek kirişleri yerleştirirsin ve onu terk edersin; sonra ana damarla aynı hizada bir başka şaft açarsın ve..."

"Fay yüzeylerini ve tek eğimli yapıları da hesaba katarak tabii," dedi bir başka cüce.

"Elbette, fay yüzeylerini ve tek eğimli yapıları da hesaba katarak ve sonra..."

"Ve genel kabuk kaymalarını."

"Tamam, evet. Ve sonra..."

"Elbette yalnızca oyup doldurma yapmıyorsan."

"Kuşkusuz ama..."

"Anlamıyom," diye başladı Kaya, "neden benim yüzüm falez gi..."

"KESİN SESİNİZİ!" diye çığlık attı Soll. "Herkes sesini kessin! SESİNİZİ KESİN! Sesini kesmeyen bir sonraki kişi, bir daha asla bu kasabada iş bulamayacak! Anladınız mı? AÇIK konuştum mu? Tamam!" Öksürdü ve daha normal bir sesle devam etti: "Pekâlâ. Şimdi, anlaşılmasını isterim ki bu Nefes Kesen ve Gişe Rekorları Kıran Romantik filmin konusu, bir kadının sevdiği her şeyi kurtarma mücade..." Not defterine göz attı ve yiğit-

çe devam etti. "...Çılgına Dönmüş Bir Dünyada, sevdiği her şeyi kurtarma mücadelesi hakkında ve artık kimsenin sorun çıkarmasını istemiyorum!"

Cücenin biri çekinerek elini kaldırdı.

"Affedersiniz?" dedi.

"Evet?"

"Merak ediyordum da... neden Bay Dibbler'ın bütün filmleri 'çılgına dönmüş bir dünyada' geçiyor?"

Soll'ün gözleri kısıldı. "Çünkü Bay Dibbler," diye hırladı, "büyük gözlem yeteneği olan bir adamdır."

Dibbler haklı çıkmıştı. Yeni şehir eski şehrin damıtılmış haliydi. Dar sokaklar daha dar, yüksek binalar daha yüksekti. Gargoyleler daha korkunç, çatılar daha sivriydi. Görünmez Üniversite'nin yüksek Sanat Kulesi burada daha kulemsiydi ve orijinalinin yalnızca dörtte biri kadar olmasına rağmen daha tekinsiz bir biçimde yükseliyordu. Görünmez Üniversite daha barok ve payandalıydı; Ataerk'in sarayıysa daha sütunluydu. Bittiği zaman Ankh-Morpork'un kendisinin bile buradakinin yanında çok daha vasat bir kopya gibi görünmesine sebep olacak inşaatın her yerinde marangozlar çalışıyordu. Biraz fark vardı tabii; mesela orijinal şehirdeki binalar, direklerin arasına gerilmiş çadır bezine resmedilen şeyler değildi genellikle, ayrıca yapay kir tabakaları üzerlerine serpilmiyordu. Ankh-Morpork'un kiri tamamen kendine aitti.

Ankh-Morpork hiç bu kadar Ankh-Morpork olmamıştı.

Victor onunla konuşmaya fırsat bulamadan Ginger kostüm değiştirme çadırlarına götürülmüştü; sonra da çekim başlayınca hiç konuşamamışlardı.

Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyoları (tabelanın üzerinde artık biraz daha küçük harflerle 'Gökyüzünde Gördüğünüzden Daha Fazla Yıldız'* da yazıyordu), bir tıkırın *yapılması* için gereken sürenin, *izlenmesi* için gereken zamanın on katını aşmaması gerektiğine inanıyordu. *Fırtına Gibi Esti*, bu konuda bir istisna olacaktı. Savaşlar vardı. Gece sahneleri vardı ve cinler meşale ışığı altında hararetle resim yapıyordu. Cüceler daha önce hiç görülmemiş ve daha sonra hiç görülmeyecek bir madende neşeyle çalışıyor; itinayla duvara yapıştırılmış olan tavuk büyüklüğünde sahte altın parçalarını çıkarıyorlardı. Ve Soll onlara sürekli, bir yandan dudaklarını da oynatmaları gerektiğini söylediğinden, Holy Wood'un cüce nüfusu arasında epey popüler olmuş müstehcen bir "Hayhohayho" şarkısı söylüyorlardı.

Her şeyin birbirine nasıl uyduğunu Soll biliyor olabilirdi ama Victor bilmiyordu. Oynadığın tıkırın konusunu takip etmeye *çalışmamanın* her zaman en iyisi olduğunu öğrenmişti; ayrıca Soll filmi yalnızca arkadan öne değil, yanlardan ortaya doğru da çekiyordu. Tıpkı gerçek hayat gibi, her şey tamamen karman çormandı.

Ginger'la konuşmak için fırsat bulduğunda, iki kolcu ve o anda yapacak işi olmayan başka herkes onları izliyordu.

"Tamam millet," dedi Soll. "Bu sahne sonlara doğru. Birlikte yaşadıkları onca şeyden sonra Victor, Ginger'la karşılaşıyor ve kartın üzerinde şöyle diyor..." Ona uzatılan iri, siyah dikdörtgene baktı. "Evet, Victor diyor ki, 'Dürüst olmak gerekirse hayatım, Harga'nın birinci... sınıf... özel... köri... sosuna... yatırılmış... domuz... pirzolası... için... her... şeyimi... veririm...'"

* Rakam Riktor'ın icadı olan Semavi Sayaç Makinesi'ne göre, kırk dokuz bin sekiz yüz yetmiş üç.

Soll'ün sesi yavaşladı ve durdu. Tekrar nefes alabildiği zaman, yüzeye çıkan balina gibi bir ses çıkardı.

"*Kim* yazdı BUNU?"

Ressamlardan biri ihtiyatla elini kaldırdı.

"Ama yazmamı Bay Dibbler istedi," dedi çabucak.

Soll, diyalogların çoğunu içeren büyük kart yığınını karıştırdı. Dudakları gerildi. Not defterli adamlardan birine başını salladı ve "Ofise koşup, amcama biraz buraya gelmesini istediğimi söyleyebilir misin?" dedi.

Soll yığından bir kart çekti ve okudu: "'Eski madeni özlüyorum, evet. Ama gerçek köy yemeklerinin tadı için hep... Harga'nın... Pirzola... Evi...' Hmm. *Anlıyorum.*"

Gelişigüzel bir başka kart çekti. "'Ah. Görüyorum ki burada da yaralı bir Kraliyetçi asker var ve son sözleri şunlarmış: Şu anda Harga'nın Pirzola Evi'ne gidip Bir-Dolara-Canın-Çıkana-Kadar-Ye menüsünden tatmak için neler vermezdim Anne!'"

"Bence oldukça etkileyici," dedi Dibbler arkasından. "Salonda kuru göz kalmayacak, görürsün."

"Amca..." diye başladı Soll.

Dibbler ellerini kaldırdı. "Bir şekilde para bulurum demiştim," dedi. "Ayrıca Sham Harga, barbekü sahnesindeki yiyecekleri de karşılayacak."

"Senaryoya karışmayacağını söylemiştin!"

"Karışmadım. Bu karışmak sayılmaz," dedi Dibbler aldırışsızca. "Bunu *nasıl* karışmak olarak görebilirsin, anlamıyorum. Yalnızca orasını burasını biraz parlattım. Bence çok daha iyi oldu. Dahası, Harga'nın Bir-Dolara-Ye-Yiyebildiğin-Kadar menüsü bugünlerde çok iyi bir fırsat."

"Ama tıkır yüzlerce yıl öncesinde geçiyor!" diye bağırdı Soll.

"Şeeey," dedi Dibbler. "Bu yüzden birileri, 'Acaba Harga'nın Pirzola Evi yüzlerce yıl sonra da bu kadar iyi olur mu?' diyebilir..."

"Hareketli resimler bu değil. Bu basbayağı ticaret!"

"Umarım öyledir," dedi Dibbler. "Çünkü değilse, başımız büyük belada."

"Amca, bak..." diye başladı Soll tehditkâr bir tavırla.

Ginger, Victor'a döndü.

"Bir yere gidip konuşabilir miyiz?" dedi usulca. "Köpeğin olmadan," diye ekledi normal sesiyle. "Kesinlikle köpeğin olmadan."

"*Benimle* mi konuşmak istiyorsun?" dedi Victor.

"Son zamanlarda pek konuşamadık, değil mi?"

"Doğru. Kesinlikle. Gaspode, *otur*. Aferin iyi köpek." Victor, Gaspode'un yüzünden geçen saf tiksinti dolu kısa ifadeden, sessiz bir tatmin duydu.

Arkalarında ebedi Holy Wood tartışması hız kazanmıştı. Soll ile Zarar, meraklı ve eğlentili ekibin oluşturduğu halkanın ortasında burun buruna dikilmiş, bağrışıyorlardı.

"*Bütün bunlara tahammül etmek zorunda değilim! İstifa edebilirim!*"

"*Hayır edemezsin! Sen benim yeğenimsin! Yeğenlikten istifa edemezsin!..*"

Ginger ve Victor, çadır bezi ve tahtadan yapılmış bir malikânenin merdivenine oturdu. Tamamen yalnızlardı. Birkaç adım ötede hararetli bir tartışma sürerken kimse onları izlemeye zahmet etmezdi.

"Şey," dedi Ginger. Parmaklarını birbirine doladı. Victor, tırnaklarının yıpranmış olduğunu fark etmeden geçemedi.

"Şey," dedi kız yine. Yüzü bir acı tablosuydu ve makyajının altında solgundu. Güzel kız değil aslında, diye düşündüğünü hissetti Victor, ama buna inanmakta büyük güçlük çekerdiniz.

"Ben, şey... bunu nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum," dedi kız, "ama, ee... uykumda yürüdüğümü fark eden oldu mu?"

"Tepeye doğru mu?" dedi Victor.

Kızın başı bir yılanınki gibi hızla döndü.

"Biliyor musun? Nereden biliyorsun? Gizlice beni mi gözetliyorsun?" diye terslendi. Yine eski Ginger olmuştu; tamamen ateş, zehir ve paranoyak bir saldırganlıkla.

"Laddie seni buldu..." dedi Victor gerileyerek. "Dün öğleden sonra. Uyuyordun."

"*Gündüz* mü?"

"Evet."

Kız elini ağzına kapattı. "Düşündüğümden de kötü," diye fısıldadı. "Gittikçe daha da kötüye gidiyor! Seninle tepede karşılaştığımız zamanı hatırlıyor musun? Dibbler bizi bulmadan hemen önce. Hani bizim... kırıştırdığımızı düşünmüştü." Kızardı. "Şey... ben oraya nasıl gittiğimi bile bilmiyordum."

"Dün gece de gittin," dedi Victor.

"Köpek söyledi, değil mi?" dedi kız donuk donuk.

"Evet. Üzgünüm."

"Artık her gece oluyor," diye inledi Ginger. "Bunu biliyorum, çünkü yatağa dönebilsem bile sabaha her yerimi kum kaplı buluyorum ve tırnaklarım da kırılmış oluyor! Oraya her gece gidiyorum ve nedenini gerçekten bilmiyorum."

"Kapıyı açmaya çalışıyorsun," dedi Victor. "Yamacın çöktüğü yerde büyük, kadim bir kapı var ve..."

"Evet, gördüm. Ama *neden?*"

"Şey, bir iki fikrim var," dedi Victor ihtiyatla.

"Söylesene!"

"Ee... şey... *Genius loci* diye bir şey duydun mu?"

"Hayır." Alnı kırıştı. "Zekice bir şey söyledin, değil mi?"

"*Mekânın ruhu* demektir. Oldukça güçlü olabilir. Yeterince uzun sürerse, tapınmak, sevmek ve nefret etmek yoluyla güçlü *kılınabilir*. Ve ben, bir mekânın ruhunun, insanları çağırıp çağıramayacağını merak ediyorum. Ya da hayvanları. Yani, Holy Wood farklı bir yer, değil mi? İnsanlar burada farklı davranıyor. Başka her yerde en önemli şeyler tanrılar, paralar ya da sığırlar falandır. Burada en önemli şey ise *önemli* olmak."

Kızın bütün dikkati ondaydı. "Evet?" dedi cesaret verircesine. "Şimdiye dek çok kötü gelmedi kulağıma."

"Kötü kısmına geliyorum."

"Ha."

Victor yutkundu. Beyni et suyu gibi kaynıyordu. Yarı hatırladığı gerçekler baştan çıkarıcı bir şekilde yüzeye çıkıyor, sonra yine batıyordu. Yüksek tavanlı eski odalarda karakuru yaşlı öğretmenlerin anlattığı sıkıcı, eski şeyler aniden bir hançer kadar acil olmuştu ve Victor çaresizlik içinde onları arıyordu.

"Ee... Bunun doğru..." diye gakladı. Boğazını temizledi. "Bunun doğru olduğundan emin değilim ama," demeyi başardı, "*başka bir yerden* gelmiş. Bu olabilir. Zamanı gelmiş fikirler kavramını hiç işittin mi?"

"Evet."

"Eh, onlar ehli olanlar. Ama başkaları da var. Öylesine canlı fikirler ki zamanlarının gelmesini beklemiyorlar bile. Vahşi fikirler. Kaçmış fikirler. Ve sorun şu ki öyle bir şey ortaya çıktığı zaman gerçeklikte bir delik..."

Kızın nazik, boş ifadesine baktı. Benzetmeler ıslak ekmek parçaları gibi yüzeye çıktı: Şimdiye dek var olmuş bütün dünyaların tost gibi birbirine yaslandığını hayal et... bir deste kart gibi... bir kitap... katlanmış bir sayfa... koşullar doğruysa, nesneler *yüzey boyunca* ilerlemek yerine, birbirlerinin *içlerinden* geçiyor... ama dünyalar arasında bir kapı açarsan, korkunç tehlikeler bulursun, örneğin...

Örneğin...

Örneğin...

Örneğin ne?

Önünüzdeki etli pilavın güvenli olduğuna karar verip yemeğe niyetlendiğiniz an fark ettiğiniz kuşkulu görünüşlü bir dokunaç gibi, zihninde yükseldi.

"Aynı yoldan gelmeye çalışan başka bir şey de olabilir," dedi. "Bir yerlerin *arasındaki* hiçliklerde, aslında sana anlatmamamın çok daha iyi olacağı bazı yaratıklar vardır..."

"Çoktan anlattın," dedi Ginger, gergin bir sesle.

"Ve ee, onlar genellikle gerçek dünyalara girmeye can atarlar ve bir şekilde sen uyurken seninle iletişime geçiyor olabilirler ve..."

Pes etti. Kızın yüzündeki ifadeye daha fazla dayanamayacaktı.

"Şey... tamamen yanılmış da olabilirim," dedi çabucak.

"Kapıyı açmamı engellemelisin," diye fısıldadı Ginger. "Ya ben de Onlardan biriysem?"

"Ah, sanmıyorum," dedi Victor çalımla. "Onların genelde çok fazla kolu oluyor sanırım."

"Uyanabilmek için yere raptiye bırakmayı bile denedim," dedi Ginger.

"Fenaymış. İşe yaradı mı bari?"

"Hayır. Sabahleyin hepsi kutusundaydı. Onları yine toplamış olmalıyım."

Victor dudaklarını büzdü. "Bu iyiye işaret olabilir," dedi.

"Neden?"

"*Nahoş* şeylerce çağrılıyor olsan, bence onlar neye bastığına aldırmazdı."

"Ah."

"Tüm bunların neden olduğu konusunda en ufak fikrin yok, değil mi?" dedi Victor.

"Hayır! Ama hep aynı rüyayı görüyorum." Gözlerini kıstı. "Hey, nasıl oluyor da bu kadar çok şey biliyorsun?"

"Ben... bir zamanlar bir sihirbaz anlatmıştı," dedi Victor.

"Sen bir sihirbaz falan değilsin, değil mi?"

"Kesinlikle hayır. Holy Wood'da sihirbaz yok ki. Nasıl bir rüyaymış bu?"

"Ah, bir anlamı olamayacak kadar tuhaf. Küçükken de görüyordum. Bir dağla başlıyor ama normal bir dağ değil, çünkü..."

Trol Kayağantaş tepelerine dikildi.

"Genç Bay Dibbler, çekime başlama zamanı diyo," dedi.

"Bu gece odama gelir misin?" diye tısladı Ginger. "Lütfen. Yine uykumda yürüyecek olursam beni uyandırırsın."

"Şey, ee... evet ama ev sahiben bundan hoşlanmaya..." diye başladı Victor.

"Ah, Bayan Cosmopilite çok geniş fikirlidir," dedi Ginger.

"Öyle mi?"

"Yalnızca seks yaptığımızı zanneder," dedi Ginger.

"Ha," dedi Victor boş boş. "O zaman sorun yok."

"Genç Bay Dibbler bekletilmekten hoşlanmıyo," dedi Kayağantaş.

"Ah, kes sesini," dedi Ginger. Ayağa kalktı ve elbisesindeki tozları silkeledi. Kayağantaş gözlerini kırpıştırdı. Normalde insanlar ona sesini kesmesini falan söylemezdi. Alnında birkaç endişeli fay hattı belirdi. Döndü ve bu sefer Victor'ın tepesine dikilmeyi denedi.

"Genç Bay Dibbler..."

"Ah, git işine," diye terslendi Victor ve kızın peşinden yollandı.

Kayağantaş yalnız başına durdu ve gözlerini yukarı kaldırarak düşünmeye çalıştı.

Elbette insanlar zaman zaman ona "git işine" veya "kes sesini" gibi şeyler söylerdi ama seslerinde her zaman bir meydan okuma titremesi olurdu. Ve doğal olarak o da hep "har har" diye karşılık verir ve onlara vururdu. Ama kimse onunla, onun varlığı dünyada endişelenmeye ikna edilebilecekleri son şeymiş gibi konuşmamıştı. Dev omuzları çöktü. Belki de Yakut'la bu kadar çok takılmak ona iyi gelmiyordu.

Soll, kartları yazan ressamların tepesine dikilmişti. Victor ve Ginger yaklaşırken başını kaldırdı.

"Tamam," dedi, "herkes yerlerine. Doğrudan balo sahnesine geçiyoruz." Kendinden pek memnun görünüyordu.

"Sözcüklerin hepsi düzeltildi mi?" dedi Victor.

"Sorun *yok*," dedi Soll gururla. Güneşe baktı. "Çok zaman kaybettik," diye ekledi, "daha fazla harcamayalım."

"Zarar'ın bu kadar kolay pes etmesine çok şaşırdım," dedi Victor.

"Hiç itiraz etmedi. Şimdi eminim ofisinde surat asıyordur," dedi Soll çalımla. "Tamam millet, hepimiz..."

Yazıcı ressam kolunu çekiştirdi.

"Merak ediyordum da, Bay Soll," dedi, "Victor artık pirzolalardan bahsetmeyecekse, büyük sahne için ne yazmamı istersi..."

"Beni şimdi oyalama be adam!"

"Ama en azından bir fikir vere..."

Soll, adamın elini kararlılıkla kolundan kopardı.

"Dürüst olmak gerekirse," dedi, "umurumda bile değil." Ve sete doğru yürüyüp gitti.

Ressam yalnız kalmıştı. Fırçasını kaldırdı. Dudakları sessizce oynadı ve sözcükleri şekillendirdi.

Sonra, "Hmm. Güzel oldu," dedi.

Klatch'ın engin, sarı kırlarının en kurnaz avcısı olan Muz N'Vectif, nefesini tutarak son parçayı da cımbızla yerine yerleştirirdi. Yağmur, kulübesinin damını dövüyordu.

İşte. Olmuştu.

Daha önce buna benzer bir şeyi hiç yapmamıştı ama *doğru* yaptığını biliyordu.

Zamanında zebralardan targalara kadar, tuzağa düşürmediği hayvan kalmamıştı. Peki eline ne geçmişti? Hiç. Oysa daha dün, N'kouf kentine bir yük arabası dolusu post götürdükten sonra oralardaki bir tüccarın, daha iyi fare kapanı yapan biri olsa bütün dünyanın onun kapısına dayanacağını söylediğini duymuştu.

Ve bütün gece bunu düşünmekten uyuyamamıştı. Sonra şafak söktüğünde, bir sopa yardımıyla kulübesinin duvarına birkaç tasarım karalamış ve işe koyulmuştu. Kasabada dolanırken birkaç fare kapanı tasarımına bakma fırsatı da bulmuştu ve itiraf etmeliydi ki kesinlikle mükemmel sayılmazlardı. Avcılar tarafından yapılmamışlardı.

Bir dal aldı ve mekanizmaya doğru nazikçe uzattı.

Şak!

Mükemmel.

Şimdi tek yapması gereken, onu N'kouf'a götürmek ve tüccara...

Yağmur gerçekten oldukça gürültülüydü. Aslında daha çok...

Muz uyandığı zaman, kulübesinin yıkıntıları içinde yatıyordu. Yıkıntılar bir kilometre genişliğinde bir çamur deryasının ortasındaydı.

Şaşkın şaşkın, evinden kalanlara baktı. Ufuktan ufka uzanan kahverengi çamura baktı. Çamurlu izlerin sonunda zar zor görebildiği kara-kahverengi karaltıya baktı.

Sonra bakışlarını indirdi. Daha iyi fare kapanı artık iki boyutlu bir tasarım olmuş; dev bir ayak izinin ortasında yamyassı duruyordu.

"*Bu* kadar iyi olduğunu bilmiyordum," dedi.

Tarih kitaplarına göre, Ankh-Morpork İç Savaşı'nı sona erdiren nihai çatışma puslu bir sabahın erken saatlerinde, bir bataklıkta ve yorgunluktan bitkin düşmüş iki avuç adam tarafından yaşanmıştı. Taraflardan biri zafer kazandığını iddia etse de savaşın pratik sonucu "İnsanlar: 0 - Akbabalar: 1000" olmuştu; ki aslında hemen tüm savaşların sonucu aynıdır.

İki Dibbler'ın da hemfikir olduğu tek şey, eğer işin başında onlar olsaydı kimsenin bu kadar küçük ölçekli bir savaşla paçayı kurtaramayacağıydı. Bir şehrin tarihindeki dönüm noktasının binlerce insan, deve, hendek, siper, kuşatma makinesi, mancınık, at ve sancak olmadan sahnelenmesine izin verilmesi başlı başına bir suç sayılmalıydı.

"Hem de lanet olası bir sisin içinde," dedi Kuş Usta. "Işık düzeylerini düşünen olmamış."

Bir elini gözlerine siper ederek savaş meydanını inceledi. Bu filmde on bir kolcu çalışacak ve olası her açıdan çekim yapılacaktı. Kolcular teker teker başparmaklarını kaldırdı.

Kuş Usta önündeki resim kutusuna vurdu.

"Hazır mısınız, çocuklar?" dedi.

Bir ciyaklama korosu duyuldu.

"Aferin size," dedi. "Bunu doğru düzgün çekerseniz çay vaktinde size fazladan bir kertenkele veririm."

Bir eliyle kolu tuttu, diğeriyle megafonunu kaldırdı.

"Siz hazırsanız biz de hazırız Bay Dibbler!" diye bağırdı.

Zarar başını salladı. Tam onay vermek için elini kaldıracaktı ki Soll onu tuttu. Yeğeni dikkatle atlı saflarına bakıyordu.

"Bir dakika," dedi sakin bir sesle. Sonra ellerini ağzına götürdü ve sesini yükseltti: "Hey sen, oradaki! Sağdan on beşinci şövalye! Evet, sen! Sancağını bir gösterebilir misin lütfen? Teşekkür ederim. Hemen git ve Bayan Cosmopilite'ten yeni bir sancak al! Teşekkür ederim." Kaşlarını kaldırarak amcasına döndü.

"Bu... ee... bu eski bir arma," dedi Dibbler çabucak.

"Maruldan bir yatak üzerinde çapraz çatılmış pirzolalar mı?" dedi Soll.

"Eski şövalyeler çok iştahlı oluyormuş..."

"Düsturları da hoşuma gitti," dedi Soll. "'*Harga'nın Pirzola Evi'nde Her Gece Gurme Gecesidir.*' Ses olsaydı, savaş narası nasıl olurdu acaba?"

"Sen benim etimden ve kanımdansın," dedi Dibbler başını iki yana sallayarak. "Bunu bana nasıl yaparsın?"

"*Çünkü* senin etinden ve kanındanım," dedi Soll.

Dibbler neşelendi. Elbette, o açıdan bakılınca o kadar kötü görünmüyordu.

Burası Holy Wood. Zamanın daha hızlı akması istiyorsanız, saatin kollarını daha hızlı çevirmeniz yeterlidir...

Görünmez Üniversite'de, rezograf artık dakikada yedi *plib* kaydediyordu.

Ve akşamın sonuna doğru Ankh-Morpork'u yaktılar.

Uzun tarihi boyunca gerçek Ankh-Morpork da defalarca yanmıştı... intikam, dikkatsizlik, kıskançlık ya da yalnızca *sigorta parası* için. Onu bir *şehir* kılan büyük taş binaların çoğu, tıklım tıkış barakaların aksine, yangınlardan sağlam kurtulmuştu. Zaten pek çok kişi de* yüzyılda bir çıkacak sağlam bir yangının şehrin sağlığı açısından şart olduğunu, çünkü sıçan, karafatma, pire ve elbette taş evlerde yaşayacak kadar zengin olmayan insan nüfusunu kontrol altında tuttuğunu düşünürdü.

İç Savaş sırasında çıkan ünlü yangın, şehrin düşman eline düşmesini engellemek amacıyla her iki taraf aracılığıyla *aynı anda* çıkarılması açısından dikkate değerdi.

Yangın, tarih kitaplarına göre, bunun dışında pek de etkileyici değildi. O yaz Ankh iyice sıcaktı ve şehrin büyük kısmı, yanamayacak kadar rutubetliydi.

O yüzden *bu* yangın çok daha iyiydi.

Alevler gökyüzüne yükseliyordu. Burası Holy Wood'du ve buradaki *her şey* yanardı; taş ya da tahta. Taş binalar ile ahşap binalar arasındaki tek fark çadır bezinin üzerindeki resimdi. İki boyutlu Görünmez Üniversite yanıyordu. Ataerk'in arkasız sa-

* En azından taş binalarda yaşayanlar.

rayı yanıyordu. Sanat Kulesi'nin garip ölçekli modeli bile havai fişek gibi alevler fışkırtıyordu.

Ve Dibbler endişe içinde izliyordu.

Bir süre sonra Soll, "Bir şey mi bekliyorsun amca?" dedi.

"Hmm? Ah, hayır. Umarım Kuş Usta kuleye konsantre oluyordur..." dedi Dibbler. "Şey, simgesel açıdan çok önemli bir dönüm noktası falan ya."

"Kesinlikle öyle," dedi Soll. "Çok önemli. O kadar önemli ki, öğle yemeği molasında birkaç adam gönderip her şeyin yolunda olup olmadığına baktırdım."

"Ee... gerçekten mi?" dedi Dibbler suçlu suçlu.

"Evet. Ve ne buldular biliyor musun?" dedi Soll paylarcasına. "Biri, kulenin dışına bazı havai fişekler çivilemiş. Bir sürü havai fişek. Fitilleri de var. Onları bulmaları iyi oldu, çünkü patlasalardı çekimi *mahvederlerdi* ve bir daha asla çekemezdik. Ve en ilginci de ne, biliyor musun? Havai fişeklerin, bazı sözcükler yazacakmış gibi göründüğünü söylediler."

"Ne sözcüğüymüş?"

"Sormak aklıma gelmedi," dedi Soll. "Hiç aklıma gelmedi." Ellerini ceplerine soktu ve alçak sesle ıslık çalmaya başladı. Bir süre sonra yan yan amcasına baktı.

"*Kasabadaki en sıcak pirzolalar*mış," diye mırıldandı. "Ciddi olamazsın ya!"

Dibbler'ın suratı asıldı. "İyi gülerdik ama," dedi.

"Bak amca, bu böyle devam edemez," dedi Soll. "Artık bu ticari işler yok, tamam mı?"

"Ah, tamam."

"Emin misin?"

Dibbler başını salladı. "Tamam dedim, değil mi?"

"Bundan biraz daha fazlasını istiyorum amca."

"Yürekten söz veriyorum ki artık tıkıra karışmayacağım," dedi Dibbler ciddiyetle. "Ben senin amcamım. Senin *ailenim*. Bu senin için yeterli değil mi?"

"Şey. Tamam."

Ateş söndüğü zaman küllerin bir kısmını küreyip topladılar ve onları, yıldızların altında verdikleri çekim sonu mangal partisinde kullandılar.

Gecenin kadife perdesi, Holy Wood adı verilen papağan kafesine serildi. Bunun gibi sıcak gecelerde pek çok insanın takip edecek özel işleri olurdu.

Kollarını sallayarak "Aaaarg!" diye bağıran bir trol önlerine aniden atlayınca kumların üzerinde el ele dolanan genç bir çift, korkudan kendilerini kaybedeceklerdi neredeyse.

"Sizi korkuttum, di mi?" dedi Kayağantaş umutla.

İkili, bembeyaz yüzlerle başlarını salladı.

"Eh, bu teselli verici," dedi trol. Genç çiftin kafalarını okşadı ve ayaklarının kuma biraz daha gömülmesine sebep oldu. "Çok teşekkür ediyom. Çok naziksiniz. İyi geceler," diye ekledi yasla.

El ele uzaklaşırlarken onları izledi ve gözyaşlarına boğuldu.

Zararına Dibbler, kolcuların barakasında düşünceli düşünceli durmuş, o gün çekilenleri birbirine yapıştıran Bay Kuş'u izliyordu. Kolcu oldukça memnundu, zira Bay Dibbler bugüne kadar filmin hazırlanması ile ilgili teknik detaylara en ufak ilgi göstermemişti. Bu durum, bir nesilden bir sonr... şey, aynı nesil içinde yatay olarak iletilen Lonca sırları konusunda, her zamankinden daha serbestçe konuşmasını açıklıyordu.

"Neden o küçük resimlerin hepsi aynı?" dedi Dibbler, kolcu filmi makaraya sararken. "Boşa para harcıyormuşuz gibi geliyor bana."

"Yok, aynı değiller," dedi Kuş Usta. "Her biri birazcık farklı, bakın! İnsan gözü, birbirinden birazcık farklı resimleri peş peşe ve çok hızlı görünce, hareket eden bir şey izlediğini sanıyor."

Dibbler purosunu ağzından çıkardı. "Yani her şey bir hile mi?" dedi şaşkınlık içinde.

"Aynen öyle." Kolcu güldü ve yapıştırıcı kavanozuna uzandı.

Dibbler hayranlık içinde izledi.

"Her şeyin özel bir tür *büyü* olduğunu sanıyordum," dedi, bir parça hayal kırıklığı içinde. "Oysa sen bana, tüm bunların yalnızca büyük ölçekli bir Bul-Karayı-Al-Parayı olduğunu söylüyorsun, öyle mi?"

"Öyle de denebilir. Görüyorsunuz ki, insanlar aslında tek bir resim *görmüyor*. Bir sürüsünü aynı anda görüyorlar. Bir tür görüp görmeme meselesi."

"Göremedim."

"Her resim genel *etkiye* katkıda bulunuyor. İnsanlar tek tek resim görmüyor, yalnızca bir sürü resmin büyük hızla peş peşe geçmesinin yarattığı *etkiyi* görüyorlar."

"Öyle mi? Bu çok ilginç," dedi Dibbler. "Gerçekten çok ilginç." Purosunun külünü cinlere doğru silkeledi. İçlerinden biri külleri yakaladı ve yedi. "Yani," dedi Zarar yavaşça, "diyelim ki... tüm tıkır içindeki tek bir resim karesi farklı olsa ne olur?"

"Sormanız tuhaf," dedi Bay Kuş. "Geçen gün *Trol Vadisinin Ötesi*'ni yapıştırırken böyle bir şey oldu... Bütün sabah altın hakkında düşündük durduk ve sebebini anlamadık. Sanki gözlerimiz görmeden, doğrudan kafamıza girmiş gibiydi. Sonra

fark ettik ki, çıraklardan biri yanlışlıkla *Altına Hücum*'dan tek bir kare yapıştırmış. Olayı anladığımız zaman bizim çırak kemer kayışını *yakinen* tanıdı elbette. Tıkırı yavaş yavaş oynatmasam asla fark edemezdik gerçi..."

Tutkalı yine aldı, iki film parçasını yaklaştırdı ve birbirine yapıştırdı. Bir süre sonra, barakanın iyice sessizleştiğini fark etti.

"Siz iyi misiniz, Bay Dibbler?" dedi.

"Hmm? Ha." Dibbler derin düşünceler içindeydi. "Tek bir resmin öyle bir etkisi mi oldu?"

"Ah, evet. İyi misiniz Bay Dibbler?"

"Daha iyi olmamıştım evlat," dedi Dibbler. "Hiç daha iyi olmamıştım."

Ellerini ovuşturdu. "Seninle," dedi, "şöyle erkek erkeğe küçük bir sohbet edelim, ne dersin? Çünkü, biliyor musun..." Elini dostça Usta'nın omzuna koydu. "Çünkü bence bugün senin *şanslı* günün."

Bir başka sokakta Gaspode oturmuş, kendi kendine homurdanıyordu.

"Hah! 'Bekle,' diyor. Bana *emirler* veriyor. Sırf kız arkadaşının odası leş gibi köpek kokmasın diye. Bu yüzden ben, insanın en iyi dostu, yağmurun altında oturuyorum. Yani, yağıyor olsa otururdum. Belki yağmıyor ama yağıyor olsaydı şimdiye dek iliklerime kadar ıslanmış olurdum. Kalkıp gidebilirim aslında. O bunu hak ediyor. İstesem yapardım. Dilediğim an yapabilirim. Burada oturmak zorunda değilim. Umarım kimse, bana oturmamı söyledi diye oturduğumu düşünmüyordur. Bana emir verebileceğini düşünen insanı görmek isterdim. Oturuyorum, çünkü oturmak *istiyorum*. Evet."

Sonra biraz daha sızlandı ve görülme şansının daha az olduğu gölgelere sığındı.

Yukarıdaki odada Victor duvara bakarak ayakta duruyordu. Bu küçük düşürücüydü. Merdivende Bayan Cosmopilite'e rastlamak yeterince kötü olmuştu zaten. Kadın ona geniş geniş gülümsemiş ve yaşlı hanımların bilmemesi gereken türden, el bileği yoğunluklu bir hareket yapmıştı.

Victor'ın arkasından, Ginger'ın yatmaya hazırlanma sürecine ait çınlamalar ve hışırtılar geldi.

"Aslında çok iyi kadındır. Dün bana, dört koca eskittiğini söyledi," dedi Ginger.

"Kemikleri ne yapmış?" dedi Victor.

"Ne demek istediğini anlamadım," dedi Ginger burnunu çekerek. "Tamam, artık dönebilirsin. Yataktayım."

Victor gevşedi ve döndü. Ginger örtüleri boynuna kadar çekmiş, kuşatma altındaki bir garnizonun barikatları gibi tutuyordu.

"Bana söz vermelisin," dedi, "bir şey olursa, durumdan faydalanmaya çalışmayacaksın."

Victor içini çekti. "Söz veriyorum."

"Düşünmem gereken bir kariyerim var, anlarsın."

"Evet, anlıyorum."

Victor lambanın yanına oturdu ve cebindeki kitabı çıkardı.

"Nankörlük etmek istemem," diye devam etti Ginger.

Victor sararmış sayfaları karıştırarak kaldığı yeri aradı. Anladığı kadarıyla bir sürü insan, sırf bir ateşi canlı tutmak ve günde üç kez ilahi okumak için Holy Wood Tepesi'nde yaşamıştı. Ama neden?

"Ne okuyorsun?" dedi Ginger bir süre sonra.

"Bulduğum eski bir kitap," dedi Victor kısaca. "Holy Wood hakkında."

"Ha."

"Bence biraz uyu," dedi Victor, eciş bücüş yazıları görebilmek için lamba ışığına dönerek.

Kız esnedi. "Sana rüyamı anlatmayı bitirdim mi?" dedi.

"Sanmıyorum," dedi Victor, nazik ve cesaret kırıcı olduğunu umduğu bir sesle.

"Hep şu dağla başlıyor..."

"Bak, gerçekten de konuşmasan daha iyi..."

"...ve çevresinde yıldızlar var. Bilirsin, gökyüzünde. Ama sonra yıldızlardan biri aşağı iniyor ve onun aslında yıldız değil, bir meşaleyi havaya kaldıran bir kadın olduğunu görüyorsun..."

Victor yavaşça kitabın ön kapağını çevirdi.

"Evet?" dedi dikkatle.

"Ve kadın bana bir şey anlatmaya çalışıyor, tam anlamadığım bir şey, bir şeyi uyandırmak hakkında... Sonra bir sürü ışık ve kükreme geliyor; tıpkı bir aslan, kaplan ya da öyle bir şeyin kükremesi gibi, bilirsin... ve sonra uyanıyorum."

Victor'ın parmakları aylak aylak, kitaptaki resmin hatları üzerinde gezindi; yıldızların altındaki bir dağın resmi üzerinde.

"Muhtemelen yalnızca bir rüya," dedi. "Ee... muhtemelen hiçbir anlamı yok."

Elbette, Holy Wood Tepesi sivri değildi. Ama bir zamanlar, şimdi koyun olduğu yerde henüz bir şehir varken, belki de sivriydi. Aman tanrılar. Bir şey, buradan gerçekten *nefret etmiş* olmalıydı.

"Rüya hakkında başka herhangi bir şey hatırlıyor olabilir misin acaba?" diye sordu sahte bir kayıtsızlıkla.

Yanıt gelmedi. Victor yatağa yaklaştı.

Kız uykuya dalmıştı.

Yarım saat sonra, sinir bozucu ölçüde rahatsızlık vereceği çok belli olan sandalyeye döndü ve lambayı söndürdü.

Tepedeki bir şey. Tehlike oydu.

Fakat şu anda asıl yakın tehlike, Victor'ın da uyuyakalmasıydı.

Karanlıkta oturdu ve endişelendi. Bir uyurgezeri nasıl uyandırırdınız ki? Çok tehlikeli olabileceğinin söylendiğini hatırlar gibiydi. Rüyasında idam edildiğini gören ve tam o anda uyandırıldığı için kafası kopan biri hakkında hikâyeler vardı. Gördüğü rüyayı, kafası koptuktan sonra nasıl anlattığı açıklanmıyordu gerçi; belki sonradan hayaleti gelmiş, yatağın başına dikilmiş ve şikâyet etmişti...

Victor pozisyon değiştirince sandalye korkutucu biçimde gıcırdadı. Belki bir bacağını *şöyle* uzatıp yatağın ucuna dayayabilirdi ve böylece, uyuyakalacak bile olsa kız onu uyandırmadan geçemezdi.

Gerçekten tuhaf. Haftalar boyunca günlerini kızı kollarına alıp kaldırmakla, onu yiğitçe –Buzi o gün her ne olmuşsa ona karşı– korumakla, onu öpmekle ve hayatlarını bundan sonra mutluluk ve muhtemelen esriklik içinde geçirmek üzere gün batımına doğru at sürmekle geçirmişti. Muhtemelen tıkırları izleyen hiç kimse, geceyi kızın odasında, sırf kıymıklardan yapılmış bir sandalyede oturarak geçirdiğine inanmazdı. Odada olmasına rağmen *kendisi* bile buna inanmakta güçlük çekiyordu. Tıkırlarda bu tür şeyler olmazdı. Tıkırlar tamamen, Çılgına Dönmüş Bir Dünyadaki Tutkular hakkındaydı. Eğer bu bir tıkır olsaydı, Victor karanlıkta, sert bir sandalyenin üzerinde

oturuyor olmazdı kesinlikle. Bunun yerine... şey... eh, karanlıkta sert bir sandalyenin üzerinde oturuyor olmazdı işte. Bu kadarı kesindi.

Veznedar çalışma odasının kapısını kilitledi. Bunu yapmak zorundaydı. Rektör, kapı çalmanın başkalarının başına gelen bir şey olduğunu düşünüyordu.

Korkunç adam en azından rezografa –ya da Rakam Riktor ona her ne isim vermişse ona– olan ilgisini kaybetmişti. Veznedar, belgenin kendi odasında saklı olduğunu bilerek Üniversite işlerini yürütmeye çalışmış ve korkunç bir gün geçirmişti.

Belgeyi halının altından çıkardı, lambayı açtı ve okumaya başladı.

Mekanik konusunda iyi olmadığını itiraf edecek ilk kişi o olurdu. Miller, oktiron sarkaçlar ve körükler içinde sıkıştırılan hava hakkındaki kısımları çabucak atladı.

Yine aynı paragrafa odaklandı: "Gerçekliğin dokusundaki bozulma, sarsıntının merkezinden dışa doğru dalgalar yayılmasına yol açar; bunun üzerine sarkaç eğilir, bağlantılı körüklerdeki havayı sıkıştırır ve merkeze en yakın süs filinin, önündeki bir kaba küçük kurşun bir bilye bırakmasını sağlar. Böylece bozukluğun yönü..."

...vamm... vamm...

Buradan, yukarıdan bile duyabiliyordu. Çevresine daha fazla kum torbası yığmışlardı. Artık kimse onu yerinden oynatmaya cesaret edemiyordu. Okuduğu şeye yoğunlaşmaya çalıştı.

"...atılan bilyelerin..."

... vamm... *vamm*VAMM*VAMM*.

Veznedar nefesini tuttu.

"...sayısına ve gücüne bakarak tahmin edilebilir, ki benim hesaplarıma göre en ciddi bozulmalarda bile..."

Plib.

"...iki bilyeden..."

Plib.

"...daha fazlasının..."

Plib.

"...santimetrelerce uzağa..."

Plib.

"...atılması..."

Plib.

"...bir..."

Plib.

"...ay..."

Plib.

"...alır."

Plib.

Gaspode uyanır uyanmaz, tetikte bir duruş olduğunu umduğu şekilde doğruldu.

Biri bağırıyordu; ama nazikçe. Sanki yardım istiyormuş da çok fazla zahmet vermek istemiyormuş gibi.

Basamakları tırmandı. Kapı aralıktı. Kafası ile ittirdi.

Victor sandalyeye bağlanmış, sırtüstü yatıyordu. Gaspode oturdu ve ilginç bir şey yapması olasılığına karşılık onu ilgiyle izledi.

"Sorun mu var?" dedi bir süre sonra.

"Orada oturup durma, salak! Şu düğümleri çöz," dedi Victor.

"Salak olabilirim ama bağlı değilim," dedi Gaspode sakin sakin. "Üzerine mi atladı?"

"Bir an içim geçti herhalde," dedi Victor.

"Kalkmasına, bir çarşaf yırtmasına ve seni sandalyeye bağlamasına yetecek kadar bir an," dedi Gaspode.

"Evet evet, tamam. Kemirip koparamaz mısın?"

"Bu dişlerle mi?" dedi Gaspode ve sırıttı. "Neyse, birini getirebilirim ama."

"Ee... bunun çok iyi bir fikir olduğunu san..."

"Endişelenme. Hemen dönerim," dedi Gaspode ve odadan çıktı.

"Açıklamak biraz güç olabilir!" diye seslendi Victor onun arkasından.

Fakat Gaspode merdiveni çoktan inmiş; Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyoları'nın arkasındaki sokak ve geçit labirentinde sallana sallana yürüyordu.

Yüksek çite yaklaştı. Hafif bir zincir şıngırtısı duyuldu.

"Laddie?" diye fısıldadı boğuk sesle.

Sevinçli bir havlama duyuldu.

"*Aferin oğlum Laddie!*"

"Evet," dedi Gaspode. "Evet." İçini çekti. Eskiden *kendisi* de böyle miydi? Eğer böyleydiyse, tanrılara şükür ki hatırlamıyordu.

"*Laddie iyi çocuk!*"

"Tabii tabii. Laddie, sessiz ol," diye mırıldandı Gaspode. Mafsal iltihabından mustarip bedenini çitin altından güçlükle geçirdi. Çıkarken Laddie onun yüzünü yaladı.

"Bu tür şeyler için fazla yaşlıyım," diye mırıldandı ve kafese baktı. "Boğma tasma," dedi. "Lanet bir boğma tasma. Çekiştirmeyi kes, seni kaçık ahmak. Gerile. *Gerile*. Tamam."

Halkaya patisini soktu ve Laddie'nin kafasından geçirip çıkardı.

"İşte," dedi. "Bunun nasıl yapılacağını hepimiz bilseydik dünyayı biz yönetiyor olurduk. Laddie, artık saçma sapan oyalanmayı bırak. Sana ihtiyacımız var."

Laddie, dili bir karış dışarıda, dikkat kesildi. Köpekler asker selamı verebilseydi, Laddie şu an onu yapardı.

Gaspode yine çitin altından süründü ve bekledi. Laddie'nin diğer taraftaki ayak seslerini duyabiliyordu ama iri köpek çitten *uzaklaşıyordu.*

"Hayır!" diye tısladı Gaspode. "*Beni* takip edece..."

Pati pıtırtıları ve bir hışırtı duyuldu; sonra Laddie zıplayarak yüksek çiti aştı ve dört ayak üzerinde yere kondu.

Gaspode, yuttuğu küçük dilini tekrar çıkardı.

"Aferin," diye mırıldandı. "İyi çocuk."

Victor kafasını ovalayarak doğrulup oturdu.

"Sandalye arkaya devrildiğinde kafamı fena çarptım," dedi.

Laddie ağzında çarşaf kalıntılarıyla beklenti içinde oturuyordu.

"Ne bekliyor?" dedi Victor.

"Ona aferin demeli ve iyi bir çocuk olduğunu söylemelisin," diye içini çekti Gaspode.

"Et, tatlı ya da öyle bir şey beklemiyor mu?"

Gaspode başını iki yana salladı. "Ona ne kadar iyi bir çocuk olduğunu söyle, yeter," dedi. "Köpekler için nakit paradan daha iyi."

"Öyle mi? Şey, o zaman... Aferin, iyi çocuk Laddie."

Laddie heyecanla hoplayıp zıpladı. Gaspode alçak sesle küfretti.

"Bunun için üzgünüm," dedi sonra. "Acınası bir hali var, değil mi?"

"İyi çocuk, git Ginger'ı bul," dedi Victor.

"Bak, bunu *ben* de yapabilirim," dedi Gaspode çaresizlik içinde, Laddie yeri koklamaya başlarken. "Nereye gittiğini hepimiz biliyoruz. Senin gidip..."

Laddie zarifçe kapıdan fırladı. Merdivenlerin dibinde durdu ve hevesli bir beni-takip-edin havlaması çıkardı.

"Çok acınası," dedi Gaspode hüzünle.

Yıldızlar Holy Wood'un üzerinde hep daha parlaktır. Elbette hava Ankh'ta olduğundan çok daha berraktır ve fazla duman da yoktur ama... yine de burada bir şekilde, gökyüzü engin bir lensmiş gibi, daha iri ve daha yakın görünürler.

Laddie kumların üzerinde akarcasına koşuyor, zaman zaman Victor'ın yetişebilmesi için duruyordu. Gaspode biraz daha arkadan, sallanarak ve hırıldayarak takip ediyordu.

İzler tepedeki oyuğa ulaşıyordu ama oyuk boştu.

Kapı otuz santim kadar aralanmıştı. Çevresindeki dağınık kumlar, dışarı bir şey çıkmış olsa da olmasa da Ginger'ın içeri girdiğini gösteriyordu.

Victor kapıya baktı.

Laddie kapının yanında oturmuş, umutla Victor'a bakıyordu.

"Bekliyor," dedi Gaspode.

"Neyi?" dedi Victor ürküntüyle.

Gaspode homurdandı. "Ne beklediğini sanıyorsun?" dedi.

"Ha. Evet. *Aferin* oğlum Laddie."

Laddie havladı ve perende atmaya çalıştı.

"Şimdi ne yapacağız?" dedi Victor. "Herhalde içeri giriyoruzdur, değil mi?"

"Olabilir," dedi Gaspode.

"Şey... ya da o dışarı çıkana kadar bekleriz. Açıkçası, karanlık konusunda asla çok mutlu olmadım," dedi Victor. "Yani gecede sorun yok ama *zifiri* karanlık..."

"Bahse girerim Barbar Cohen karanlıktan korkmuyordur," dedi Gaspode.

"Şey, evet..."

"Çölün Kara Gölgesi de."

"Tamam ama..."

"Hele de 'Balgrog Avcısı' *Howondaland Smith*, karanlığı kıtır kıtır yer," dedi Gaspode.

"Evet ama ben o insanlar değilim!" diye feryat etti Victor.

"Bunu, seni o insanlar olarak izlemek için bir ton para harcayanlara söyle," dedi Gaspode. Uykusu kaçmış bir pireyi kaşıdı. "Vay canına, şu anda burada bir kolcu olsa ne komik olurdu, değil mi?" dedi neşeyle. "Ne komedi ama. *Karanlığa Girmekten Korkan Kahraman*, derdik adına. Ya da daha iyisi: *Titrek Tavuk. Arenada Bir Gece* de gülünç olurdu. Bence insanlar izlemek için kuyruk..."

"Tamam, tamam!" dedi Victor. "Belki biraz girebilirim." Çaresizlik içinde, oyuğun çevresindeki ağaçlara baktı. "Ama önce bir meşale yapacağım," diye ekledi.

Victor en azından örümcekler, nem ve muhtemelen yılanlar falan beklemişti...

Fakat yalnızca kabaca kare biçiminde, hafifçe eğimli, kuru bir geçit buldu. Hava tuz kokuyordu ve bu, tünelin bir yerlerde denizle birleştiğini düşündürüyordu.

Birkaç adım yürüdü ve durdu.

"Dur," dedi. "Meşale sönerse fena halde kayboluruz."

"Hayır kaybolmayız," dedi Gaspode. "Koku duyusu, unuttun mu?"

"Vay, bu çok akıllıca."

Victor biraz daha ilerledi. Duvarlar, kitapta gördüğü resimyazıların büyük versiyonları ile kaplanmıştı.

"Biliyor musun," dedi, durup parmaklarını bir tanesinin üzerinde gezdirerek, "aslında *yazılı* bir dile benzemiyor. Sanki daha çok..."

"Yürümeye devam et ve bahane uydurmayı bırak," dedi Gaspode arkasından.

Victor ayağıyla bir şeye çarptı ve tıkırtılar çıkararak uzaklaşmasına sebep oldu.

"O da neydi?" dedi titrek bir sesle.

Gaspode karanlığı kokladı ve döndü.

"Önemli bir şey değildi," dedi.

"Ya?"

"Yalnızca bir kafatası."

"*Kimin?*"

"Söylemedi," dedi Gaspode.

"Kes sesini!"

Victor'ın sandaletlerinin altında bir şey daha ezildi.

"Ve *bu da*..." diye başladı Gaspode.

"Bilmek istemiyorum!"

"Sadece bir deniz kabuğuydu," dedi Gaspode.

Victor tünelin sonundaki karanlık, hareketli kareye baktı. Elindeki meşale esintiyle alevlendi. Kulak kabarttığı zaman ritmik bir ses duyabiliyordu; ya uzakta kükreyen bir hayvan vardı ya da deniz bu yeraltı tünelinde dalgalanıyordu. İkinci seçeneği tercih etti.

"Bir şey Ginger'ı çağırıyordu," dedi. "Düşlerinde. Salıverilmek isteyen biri. Umarım başına bir şey gelmez."

"O kız buna değmez," dedi Gaspode. "Boşluk'tan gelen Yaratıkların büyüsü altındaki bir kızla asla yürümez, bana inan. Uyandığın zaman yanında ne bulacağını asla bilemezsin."

"Gaspode!"

"Haklı olduğumu göreceksin."

Meşale söndü.

Victor meşaleyi ümitsizce salladı ve tekrar yakmak için üfledi. Birkaç kıvılcım parladı ama soldu. Meşalede yanacak bir şey kalmamıştı.

Karanlık yeniden aktı. Victor hiç böyle karanlık görmemişti. Ne kadar uzun süre bakarsanız bakın gözleriniz alışmıyordu. Alışacak *bir şey* yoktu. Bu hem karanlık hem de karanlığın anasıydı, mutlak karanlıktı, yeraltındaki karanlıktı; öyle yoğun bir karanlıktı ki, tıpkı soğuk kadife gibi elle tutulur bir karanlıktı.

"Amma karanlık," dedi Gaspode.

Soğuk ter dedikleri şeyle kaplandım, diye düşündü Victor. Demek böyle bir şeymiş. Hep merak etmişimdir.

Yana kayarak duvarı buldu.

"Geri dönsek iyi olacak," dedi, kayıtsız olduğunu umduğu bir sesle. "Önümüzde her şey olabilir. Uçurumlar falan. Daha fazla meşale ve insan alıp geri döneriz."

Koridorun ucundan düz bir ses geldi.

Vuuumf.

Ardından öyle haşin bir ışık yandı ki, Victor'ın gözyuvarlarının gölgesi kafatasının arkasına kazındı. Işık birkaç saniye sonra soldu ama yine de acı verici ölçüde aydınlıktı. Laddie inledi.

"İşte," dedi Gaspode boğuk bir sesle. "Artık ışığın var, yani her şey yolunda."

"Evet ama kaynağı ne?"

"Bunu da mı ben bileyim?"

Victor ilerlerken gölgesi arkasında dans etti.

Yüz adım kadar sonra koridor, belki bir zamanlar doğal bir mağara olan şeye açıldı. Işık, uzak bir uçtaki yüksek kemerden geliyordu ve her ayrıntıyı ortaya serecek kadar parlaktı.

Burası, Üniversite'deki Büyük Salon'dan bile genişti ve bir zamanlar çok daha etkileyici olduğu belliydi. Altın barok süslerden ve tavandaki sarkıtlardan ışık yansıyordu. Bir alayın geçebileceği kadar geniş basamaklar, yerdeki geniş ve gölgeli bir delikten yükseliyordu; düzenli bir gümbürtü ve tuz kokusu da denizin aşağıda bir yere kadar girmeyi başardığını anlatıyordu. Hava yapış yapıştı.

"Bir tür tapınak mı ki?" diye mırıldandı Victor.

Gaspode girişin bir yanında asılı duran koyu kırmızı perdeyi kokladı ve ona dokunduğu an perde dökülerek bir toz yığınına dönüştü.

"Iyyk," dedi. "Her yer küf içinde!" Çok bacaklı bir şey telaşla koşarak kaçtı ve merdiven kuyusunda kayboldu.

Victor ihtiyatla uzandı ve altın kaplı direklerin arasına asılmış kalın, kırmızı halatı dürtükledi. Halat dağıldı.

Çatlak merdiven yükselmeye devam ederek ışıklı kemere kadar uzanıyordu. Ayaklarının altında ufalanan yosun yığınlarına ve geçmişte buraya kadar yükselmiş denizin kalıntıları olan tahta parçalarına basarak merdiveni tırmandılar.

Kemer, amfiteatra benzeyen bir başka engin mağaraya açılıyordu. Koltuk sıraları bir... bir *duvara* doğru uzanıyordu.

Duvar cıva gibi ışıldıyordu. Ev büyüklüğünde dikdörtgen bir havuzu cıva ile doldurabilseniz ve onu dökmeden yan yatırabilseniz, bunun gibi bir şeye benzerdi.

Ama bu kadar kötücül görünmezdi.

Düz ve boştu. Fakat Victor aniden, büyüteç altına konmuş biri gibi *izlendiğini* hissetti.

Laddie sızlandı.

Sonra Victor, kendisini huzursuz eden şeyin ne olduğunu fark etti.

Bu bir duvar *değildi.* Bir duvar, bir şeye tutturulmuş olurdu. Bu şey hiçbir şeye tutturulmamıştı. Havada asılı duruyor, var olmayan bir aynadaki bir imge gibi kabarıyor, dalgalanıyordu.

Işık bu duvarın diğer tarafındaki bir şeyden geliyordu. Victor artık onu görebiliyordu. Odanın uzak ucundaki gölgelerin içinde hareket eden parlak bir iğne ucuydu bu.

Taş koltuk sıralarının arasındaki eğimli koridorda yürümeye başladı, öpekler kulaklarını yatırarak ve kuyruklarını bacaklarının arasına sıkıştırarak ona eşlik etti. Bir zamanlar halı olduğu düşünülebilecek bir şeyin üstünde ilerliyorlardı; malzeme ıslak ıslak yırtılıyor, ayaklarının altında çözülüyordu.

Birkaç adım gittikten sonra Gaspode, "Fark ettin mi bilmiyorum ama... bazı..."

"Biliyorum," dedi Victor sertçe.

"...koltuklar... hâlâ..."

"Biliyorum."

"...dolu."

"*Biliyorum.*"

Onca insan –yani *bir zamanlar* insan olan bu şeyler– sıralar halinde oturuyordu. Sanki bir tıkır izliyorlarmış gibi...

Neredeyse gelmişti. Tepesinde pırıldıyordu işte: uzunluğu ve yüksekliği olan ama kalınlığı olmayan bir dikdörtgen.

Tam önünde, beyaz ekranın hemen altındaki daha ufak bir merdiven onu döküntü dolu, yuvarlak bir çukura götürdü. Bu çukura inip döküntü yığınına tırmandığında ekranın arkasını, ışığın geldiği yeri gördü.

Ginger'dı bu. Bir eli başının üzerindeydi ve ayakta duruyordu. Elindeki meşale fosfor gibi yanıyordu.

Kız bir masanın üzerindeki bedene bakıyordu. Bir devdi bu. Ya da en azından, deve benzer bir şey. Toz ve kumların içine yarı gömülmüş ve üzerine bir kılıç konmuş bir zırh da olabilirdi.

"Kitaptaki şey!" diye tısladı Victor. "Tanrılar aşkına, ne yaptığını düşünüyor bu?"

"Şu an herhangi bir şey düşündüğünü sanmıyorum," dedi Gaspode.

Ginger yarı döndü ve Victor kızın yüzünü gördü. Gülümsüyordu.

Masanın arkasında aşınmış diske benzeyen, oldukça iri bir şey vardı. En azından bu disk doğru düzgün zincirlerle asılmıştı ve huzursuz edici bir biçimde yerçekimine meydan okumuyordu.

"Tamam," dedi Victor. "Bütün bunlara hemen son vereceğim. *Ginger!*"

Sesi uzak duvarlardan gürleyerek geri döndü. Mağaralarda ve koridorlarda yankılandığını işitebiliyordu: *ginger... nger... er...* Arkasında, uzakta, yere düşen bir taşın gümlemesi duyuldu.

"Sessiz ol!" dedi Gaspode. "Bütün mekânı tepemize indireceksin!"

"Ginger!" diye fısıldadı Victor. "Benim!"

Kız döndü ve bakışları onu delip geçti; *içine* baktı sanki.

"Victor," dedi tatlı tatlı. "Git. Çok uzaklara. Hemen git, yoksa uğursuz şeyler olacak."

"Uğursuz şeyler olacak," diye mırıldandı Gaspode. "Bu tekinsiz konuşma. Tekinsiz bu..."

"Ne yaptığını bilmiyorsun," dedi Victor. "Seni durdurmamı sen istedin! Geri dön. Hemen benimle gel."

Yukarı, kızın yanına tırmanmaya çalıştı...

...ve ayağının altında bir şey *battı*. Uzaktan bir gurultu, metalik bir çınlama duyuldu ve sonra ıslak ve ezgili bir ses, çevresinde kabarıp mağarada yankılandı. Ayağını telaşla çekti ama bastığı yeni yer de önceki gibi battı ve farklı bir ses çıkardı.

Sonra bir sürtünme sesi duyuldu. Victor şimdiye kadar küçük bir çukurda duruyordu. Dehşet içinde, çukurun ağır ağır yükseldiğini fark etti; yükselişine, bağıran notalar ve kadim makinelerin uğultu ve vızıltısı eşlik ediyordu. Ellerini uzattı, aşınmış bir manivelaya çarptı; bu da farklı bir ses çıkardı ve sonra manivela koptu. Laddie uluyordu. Victor, Ginger'ın meşalesini düşürüp ellerini kulaklarına kapadığını gördü.

Bir taş blok, duvardan ağır ağır devrildi ve koltukların üzerine yıkıldı. Taş parçaları döküldü. Gürültüdeki değişiklik, mağaranın şeklinin tamamen değişmekte olduğunu düşündürüyordu.

Ve sonra, boğulurmuş gibi uzun bir gurultu ve son bir inlemenin ardından ses tamamen kesildi. Sarsıntı ve gıcırtılar, Victor hangi tarih öncesi makineyi harekete geçirmişse, yıkılmadan önce tüm yapabildiğini yaptığını gösteriyordu.

Sessizlik geri döndü.

Victor, artık biraz yüksekte duran müzik çukurundan dikkatle çıktı ve Ginger'a koştu. Kız dizlerinin üzerine çökmüş, ağlıyordu.

"Hadi gel," dedi Victor. "Buradan çıkalım."

"Neredeyim ben? Neler oluyor?"

"Açıklamaya nereden başlayacağını bile bilmiyorum."

Ginger'ın düşürdüğü meşale yerde cızırdıyordu. Artık parlak bir ateş değildi; yalnızca denizin getirdiği, sönmeye yüz tutmuş, bir parça kömürleşmiş bir tahta parçasıydı. Victor onu eline aldı ve donuk, sarı bir alev belirene kadar salladı.

"Gaspode?" diye terslendi.

"Evet?"

"Siz iki köpek bize yol gösterin."

"Ah, çok teşekkür ederim."

Koltukların arasındaki koridorda sallana sallana yürürlerken Ginger ona tutunuyordu. Yükselen dehşete rağmen Victor, bunun çok hoş bir duygu olduğunu itiraf etmek zorundaydı. Koltuklarda oturanlara baktı ve ürperdi.

"Bir tıkır izlerken ölmüş gibiler," dedi.

"Evet. Bir komedi olsa gerek," dedi önlerinde yürüyen Gaspode.

"Nereden biliyorsun?"

"Hepsi sırıtıyor."

"Gaspode!"

"Eh, işe iyi yanından bakmalısın," dedi köpek alayla. "Sırf, deli bir kedisever ile birlikte yitik bir yeraltı mezarındasın ve meşalen de sönmek üzere diye, surat asarak dolaşamazsın..."

"Yürümeye devam et! Yürümeye devam et!"

Yarı koşarak yarı düşerek basamakları indiler, zemindeki yosunların üzerinde nahoş bir biçimde kaydılar, canlı hava ve parlak gün ışığı vadeden küçük kemere yöneldiler. Meşale Victor'ın elini yakmaya başlamıştı. Onu yere bıraktı. Tünelde sorun yoktu

ne de olsa; duvarı takip ederlerse ve aptalca bir şey yapmazlarsa kapıya ulaşacakları kesindi. Ve şimdiye dek şafak sökmüş olmalıydı ki bu da fazla zaman geçmeden ışığı görecekleri anlamına geliyordu.

Victor sırtını dikleştirdi. Bu oldukça kahramancaydı aslında. Savaşacak canavarlar yoktu ama olsaydı bile muhtemelen yüzyıllar önce ölmüş olurlardı. Elbette ürkütücü bir düşünceydi bu; fakat aslında yalnızca... eh, arkeolojiydi. Her neyse, artık her şeyi arkada bırakmışlardı ve durum hiç de o kadar kötü görünmüyordu...

Önlerinde koşmakta olan Laddie sert bir sesle havladı.

"Ne diyor?" dedi Victor.

"Diyor ki," dedi Gaspode, "tünel tıkanmış."

"Ah, olamaz!"

"Muhtemelen senin resitalin yüzünden."

"Gerçekten tıkanmış mı?"

Gerçekten tıkanmıştı. Victor yığının üzerine tırmandı. Tavandan pek çok büyük taş levha düşmüş, yanlarında da tonlarca kırık kaya getirmişlerdi. Victor bir iki parçayı itip kaktı ama bu, daha fazla taş düşürmekten başka bir işe yaramadı.

"Belki başka bir çıkış yolu vardır?" dedi. "Belki siz köpekler gidip..."

"Unut bunu dostum," dedi Gaspode. "Diğer tek çıkış, o merdivenin dibinde olmalı. Denize bağlanıyor, değil mi? Tek yapman gereken yüzmek ve ciğerlerinin dayanacağını ummak."

Laddie havladı.

"*Sen* değil," dedi Gaspode. "Seninle konuşmuyordum. *Asla* hiçbir şey için gönüllü olma."

Victor taşları kurcalamaya devam etti.

"Bilmiyorum," dedi bir süre sonra, "ama burada biraz ışık görüyorum sanki. Bir baksana."

Gaspode taşların üzerine tırmandı.

"Olabilir, olabilir," dedi gönülsüzce. "İki blok birbirine yaslanmış ve bir boşluk bırakmış gibi görünüyor."

"Küçük birinin sürünerek geçebileceği kadar geniş mi?" dedi Victor cesaret verircesine.

"Bunu söyleyeceğini biliyordum," dedi Gaspode.

Victor, önce gevşek taşları tırmalayan pati sesleri, bir süre sonra da boğuk bir konuşma duydu: "Biraz açılıyor... burası oldukça dar... vay anasını..."

Sessizlik oldu.

"Gaspode?" dedi Victor endişeyle.

"Sorun yok. Geçtim. Ve kapıyı görebiliyorum."

"Harika!"

Victor havanın hareket ettiğini hissetti ve bir tırmalama sesi duydu. Dikkatle uzandı ve eli, fena halde tüylü bir beden buldu.

"Laddie arkandan gelmeye çalışıyor!"

"Fazla iri. Kısılıp kalır!"

Bir köpek homurdanması, Victor'ı taş yağmuruna tutan çılgın bir eşeleme ve küçük bir zafer havlaması geldi.

"Elbette, o benden birazcık daha zayıf," dedi Gaspode bir süre sonra.

"Şimdi siz ikiniz koşup yardım getirin," dedi Victor. "Ee. Biz burada bekleriz."

Victor iki köpeğin uzaklaşan seslerini duydu. Laddie'nin uzak havlaması, dışarıya ulaştıklarını anlatıyordu. Oturup arkasına yaslandı.

"Şimdi tek yapmamız gereken beklemek," dedi.

"Tepenin içindeyiz, değil mi?" dedi Ginger'ın sesi, karanlığın içinden.

"Evet."

"Buraya nasıl geldik?"

"Seni takip ettim."

"Sana beni *durdurmanı* söylemiştim."

"Evet ama beni bağladın."

"Hiç de öyle bir şey yapmadım!"

"Beni bağladın," diye tekrarladı Victor. "Ve sonra buraya geldin, kapıyı açtın, bir tür meşale yaptın ve o... o yere kadar girdin. Seni uyandırmasaydım ne yapardın, düşünmeye bile korkuyorum."

Bir sessizlik oldu.

"Gerçekten bütün bunları yaptım mı?" dedi Ginger kararsızca.

"Gerçekten yaptın."

"Fakat hiçbirini hatırlamıyorum!"

"Sana *inanıyorum*. Ama yine de yaptın."

"O... o yer neresiydi ki?"

Victor karanlıkta kıpırdanarak rahat etmeye çalıştı.

"Bilmiyorum," diye itiraf etti. "Başta tapınak olduğunu düşündüm. Ama sonra, insanların hareketli resim izlemek için kullandığı bir yer gibi geldi."

"Fakat yüzlerce senelik gibi görünüyordu!"

"Bence binlerce."

"Ama bak, bu doğru olamaz," dedi Ginger, kapıyı bir baltayla kıran çılgın bir adamın dibinde mantıklı olmaya çalışan birinin küçücük sesiyle. "Simyacılar bu fikri daha birkaç ay önce buldu."

"Evet. Üzerinde düşünülmesi gereken bir şey bu."

Uzanıp kızı buldu. Bedeni kaskatıydı ve o dokununca sıçradı.

"Burada yeterince güvendeyiz," diye ekledi. "Gaspode kısa süre sonra yardım getirir. Endişelenme."

Merdivenleri döven denizi ve gece vakti zeminde sürünen çok bacaklı şeyleri düşünmemeye çalıştı. Yaşayan, kıpırdanan o perdenin önündeki koltuklarda sessizce kayan ahtapotları aklından çıkarmaya çalıştı. Başlarının üzerinde yüzyıllar gelip geçerken, karanlığın içinde oturmaya devam eden müdavimleri unutmaya çalıştı. Kim bilir, belki hâlâ, pörtlemiş tahıl ve sıcak sosis satan kadını bekliyorlardı...

Hayat tıpkı bir tıkır izlemek gibi, diye düşündü Victor. Tek fark, tıkır başladıktan on dakika sonra gelmişsiniz ve kimse size konuyu anlatmak istemiyor; bu yüzden ipuçlarına bakarak her şeyi kendi kendinize çözmeniz gerekiyor.

Ve bir kez daha izlemek için koltuğunuzda kalmanıza asla ama asla izin vermiyorlar.

Üniversite'nin koridorunda mum ışığı titreşti.

Veznedar kendini cesur bir adam saymazdı. Mutlulukla uğraşacağı tek şey bir sütun dolusu sayıydı ve sayılar konusunda iyi olmak onu Görünmez Üniversite hiyerarşisinde büyünün götürebileceğinden çok daha ileriye götürmüştü. Ama durumu bu kez görmezden gelemezdi.

...vamm... vamm... vammm*vammVAMM*.

Bir sütunun arkasına çöktü ve on bir tane bilye saydı. Torbalardaki deliklerden küçük kum fıskiyeleri fışkırdı. Bilyeler artık iki dakikada bir geliyordu.

Kum torbalarına koştu ve çekiştirdi.

Gerçeklik her yerde aynı değildi. Eh, elbette *bunu* her sihirbaz bilirdi. Diskdünya'nın herhangi bir yerindeki gerçeklik hiçbir zaman çok yoğun değildi zaten. Bazı yerlerde gerçekten inceydi. Büyünün *işe yaramasının* sebebi buydu. Riktor'ın ölçebileceğini düşündüğü şey, gerçeklikteki *değişimler* ve gerçeğin hızla gerçekdışına döndüğü yerlerin konumları idi. Ve her sihirbaz, belli bir yerdeki gerçekliğin, bir delik yaratacak kadar azalması durumunda ne olacağını bilirdi.

Fakat, diye düşündü torbaları itip kakmakla meşgul olan Veznedar, bunun için muazzam miktarda büyü gerekir. O kadar büyüyü *mutlaka* saptarız. Şey gibi dikkat çeker... şey... muazzam miktarda büyü gibi dikkat çeker.

Ve şimdiye dek en az elli saniye harcamış olmalıyım.

Siperi içinde duran vazoya baktı.

Ah. Keşke yanılmış olsaydı.

Bütün bilyeler aynı yöne atılmıştı. Yarım düzine kum torbası delik deşik olmuştu. Ve Riktor, ayda sadece iki bilyenin bile büyük gerçekdışılık birikimine işaret ettiğini düşünüyordu...

Veznedar, vazodan başlayan bir çizgi hayal etti; çizgiyi gözünde delik deşik kum torbalarının ötesine taşıdı, koridorun uzak ucuna götürdü.

...vamm... vamm...

Sonra geriye sıçradı ve endişelenmeye gerek olmadığını fark etti. Bütün bilyeler, aksi yöndeki süs filinin kafasından fırlıyordu. Gevşedi.

...vamm... vamm...

İçindeki gizemli makine dönerken vazo şiddetle sallandı. Veznedar kafasını yaklaştırdı. Evet, kesinlikle bir tıslama vardı; sıkıştırılan hava gibi...

On bir bilye daha büyük bir hızla kum torbalarına çarptı.

Vazo, ünlü etki-tepki prensibi uyarınca geri tepti. Ve bir kum torbasına çarpacağı yerde Veznedar'a çarptı.

Ming-ng-ng.

Veznedar gözlerini kırpıştırdı. Bir adım geriledi. Devrildi.

Holy Wood'un yarattığı gerçeklik bozulmaları zayıf ama fırsatçı duyargalarını ta Ankh-Morpork'a kadar uzattığı için, iki tane mavi kuş bir an için "cik cik cik" diye öterek adamın kafasının etrafında uçtu ve sonra yok oldu.

Gaspode kumların üzerinde hırıldayarak yatıyordu. Laddie telaşlı telaşlı havlayarak çevresinde dans ediyordu.

"Çıkmayı başardık," demeyi başardı Gaspode ve ayağa kalkıp silkelendi.

Laddie inanılmaz ölçüde fotojenik görünerek havladı.

"Tamam, tamam," diye içini çekti Gaspode. "Bak ne diyeceğim, önce gidip kahvaltılık bir şeyler bulalım, sonra biraz kestirelim ve sonra..."

Laddie yine havladı.

Gaspode içini çekti.

"Ah, *tamam*," dedi. "Nasıl istiyorsan öyle olsun. Ama bir teşekkür bile etmeyecekler, biliyorsun."

Köpek kumların üzerinde fırladı gitti. Gaspode onu daha yavaş bir hızda, sallana sallana takip etti ve Laddie geri dönüp, onu ensesinden yakalayıp, nazikçe kaldırıp yine koşmaya başlayınca oldukça şaşırdı.

"Bunu yalnızca küçük olduğum için yapabiliyorsun," diye şikâyet etti Gaspode, bir o yana bir bu yana sallanırken. "Hayır, o taraftan değil! Sabahın bu saatinde insanlar bir işe yaramaz.

Trol bulmamız lazım. Onlar hâlâ ayaktadır ve yeraltı işlerinde beceriklidirler. İlk sağa dön. Mavi Kalker'i ve... ah, *lanet olsun*."

Konuşması gerektiğini kavradı birden.

Hem de halk içinde.

Sözel yeteneklerinizi insanlardan saklamak için o kadar uğraşıyordunuz, bunu ustalıkla gizliyordunuz ve sonra bir gün hiç yoktan, konuşmak zorunda kalıyordunuz. Aksi halde Victor ve Kedici Kadın orada sonsuza dek küflenecekti. Genç Laddie onu birinin önüne bırakacak, beklenti içinde bakacak ve Gaspode'un *açıklaması* gerekecekti. Ve daha sonra hayatının geri kalanını bir tür ucube olarak geçirecekti.

Laddie sokak boyunca koştu, Mavi Kalker Barı'nın dumanlı kapılarına yaklaştı. İçerisi kalabalıktı. Laddie bir sütun-bacak labirentinden geçip bara yaklaştı, Gaspode'u yere bıraktı ve sert bir sesle havladı.

Beklenti içinde baktı.

Sohbet mırıltıları kesildi.

"Bu Laddie mi?" dedi bir trol. "Ne istiyo?"

Gaspode trolün birine sersem sersem yaklaştı ve paslı zincir zırhının ucunu hafifçe çekiştirdi.

"Affedersiniz," dedi.

"Feci zeki bi köpek bu," dedi bir başka trol, Gaspode'u bir kenara tekmeleyerek. "Onu dün bir tıkırda gördüm. Ölü rolü yapabiliyo ve beşe kadar sayabiliyo."

"Senden iki fazla sayabiliyomuş yani," dedi yanındaki trol. Bu, ortamda bir kahkaha tufanı yarattı.*

"Hayır, kes sesini," dedi ilk trol. "Bence *Laddie bize bi şey anlatmaya çalışıyo*."

* Trol standartlarına göre bu Oscar Wilde düzeyinde bir espriydi.

"...affedersiniz..."

"Nasıl da sıçrayarak havlıyo, baksanıza."

"Doğru. Onu bir tıkırda gördüydüm... insanları, mağaralarda kaybolmuş çocuklara götürüyodu."

"...affedersiniz..."

Bir trolün alnı kırıştı.

"Onları *yesinler* diye mi?"

"Hayır, dışarı çıkarsınlar diye."

"Dışarı çıkarıp yesinler diye mi? Mangal falan yapmak için mi?"

"...*affedersiniz*..."

Bir başka ayak, Gaspode'un sivri kafasının yanına çarptı.

"Belki başka çocuklar bulmuştur şimdi de. Nasıl kapıya koşup koşup döndüğüne bakın. Akıllı köpek o."

"Gidip bi bakabiliriz."

"Güzel fikir. Sanki çağlardır yemek yemedim gibi geliyo."

"Dinle, Holy Wood'da insan yemeye *izin yok*. Bizi kötü tanıtıyo! Hem 'Irkçılık Karşıtı Silikon Birlik', binaların yapımında kullanılan dikdörtgen şey gibi tepene iner."

"Evet ama bi ödül falan olabilir."

"...AFFEDERSİNİZ..."

"Doğru! Ayrıca kayıp çocuklar falan bulursak trol imajı halkın gözünde çok düzelir."

"Çocukları bulamasak bile en azından köpeği yiyebiliriz, di mi?"

Bar boşaldı. Geriye her zamanki bilindik duman bulutları, eriyik trol içkileri ile dolu kazanlar, kupalardaki sertleşmiş lavı güçlükle kazıyan Yakut ve küçük, bitkin, güve yeniği bir köpek kaldı.

Küçük, bitkin, güve yeniği köpek, bir harika köpek gibi görünüp davranmak ile bir harika köpek *olmak* arasındaki fark hakkında derin derin düşündü.

"Kahretsin," dedi sonra.

Victor küçükken kaplanlardan korktuğunu hatırlıyordu. İnsanlar en yakın kaplanın beş bin kilometre uzakta olduğunu söylemişlerdi ama boşunaydı. "Onların yaşadıkları yerle burası arasında deniz var mı?" diye sormuştu Victor ve insanlar, "Şey, hayır ama..." diye yanıtlayınca o, "O zaman mesafenin bir önemi yok, değil mi?" demişti.

Karanlık da aynı şeydi. Karanlığın doğası yüzünden bütün dehşet verici karanlık yerler birbirleriyle bağlantılıydı. Karanlık her zaman her yerdeydi, yalnızca ışıkların sönmesini bekliyordu. Tıpkı Zindan Boyutları gibi. Gerçekliğin kopmasını bekliyordu.

Victor, Ginger'a sıkıca sarıldı.

"Gerek yok," dedi kız. "Kendimi topladım artık."

"Ah, güzel," dedi Victor zayıfça.

"Sarılmana da gerek yok."

Victor gevşedi.

"Üşüyor musun?" dedi kız.

"Biraz. Burası çok nemli."

"Senin dişlerin mi takırdıyor?"

"Başka kiminkiler takırdayabilir ki... Yoo, hayır hayır," diye ekledi Victor telaşla, "düşünme bile."

"Biliyor musun," dedi kız bir süre sonra, "seni bağladığını hatırlamıyorum. Ki normalde doğru düzgün düğüm bile atamam."

"Oldukça sağlam düğümlerdi," dedi Victor.

"Yalnızca rüyayı hatırlıyorum. Bana şeyi... uyuyan adamı uyandırmam gerektiğini söyleyen bir ses vardı."

Victor, masanın üzerinde yatan zırhlı şekli düşündü. "İyice baktın mı?" dedi. "Neye benziyordu?"

"Bu gecekini hatırlamıyorum," dedi Ginger. "Ama düşlerimdeki hep biraz Oswald amcama benziyor."

Victor boyundan uzun kılıcı düşündü. Öyle bir şeyin hamlesini savuşturamazdınız, o her şeyi doğrardı. Öyle bir kılıcı olan bir şeyi *Oswald* olarak düşünemiyordu.

"Neden sana Oswald amcanı hatırlattı?" dedi.

"Çünkü Oswald amcam da öyle kaskatı yatardı. Onu yalnızca bir kere gördüm. Cenazesinde."

Victor ağzını açtı... ve uzaktan boğuk sesler geldi. Birkaç taş yerinden oynadı. Bir ses biraz daha yakından, "Selam küçük çocuklar. Böyle gelin, küçük çocuklar," dedi sevimli sevimli.

"Bu Kaya!" dedi Ginger.

"O sesi her yerde tanırım," dedi Victor. "Hey! Kaya! Benim, Victor!"

Endişeli bir sessizlik oldu. Sonra Kaya'nın sesi böğürdü: "Bu benim arkadaşım Victor!"

"Yani onu yiyebilir miyiz?"

"Kimse arkadaşım Victor'ı yemiyo! Hemen kazıp onu çıkarıyoz!"

Bir çıtırtı geldi. Sonra bir başka trolün sesi yakındı: "Buna da kireçtaşı mı diyolar? Bence çok tatsız."

Biraz daha tırmalama duyuldu. Bir üçüncü ses, "Neden onu yiyemiyoz anlamadım. Kim bilcek ki?" dedi.

"Seni görgüsüz trol," diye payladı Kaya. "Ne sanıyon? İnsanları yersen herkes sana güler ve 'Bu çok defolu bir trol, sosyetede

nasıl davranılcağını bilmiyo,' der. Ne sana günde üç dolar verirler ne burda barındırırlar."

Victor, hafif bir kahkaha olduğunu umduğu bir ses çıkardı.

"Çok şakacılar, değil mi?" dedi.

"Ya. Çok."

"İnsanları yemekten bahsederken yalnızca kurusıkı atıyorlar tabii. Hemen hemen hiç yapmazlar. Endişelenmene gerek yok."

"Endişelenmiyorum. Sadece, sürekli uykuda yürüdüğüm ve bunu neden yaptığımı bilmediğim için endişeleniyorum. O uyuyan yaratığı uyandırmaya hazırlanıyormuşum gibi konuştun. Bu korkunç bir düşünce. Belli ki kafamın içinde bir şey var."

Bir çatırtı oldu ve biraz daha kaya kenara itildi.

"Tuhaf olan şu," dedi Victor. "İnsanlar birinin, ee, kontrolü altına girdiği zaman, kontrolü ele geçiren şey normalde onların ya da başkalarının başına ne geldiğine aldırmaz. Yani normalde beni bağlamakla yetinmezdi, kafama bir şeyle vururdu da."

Karanlıkta kızın elini aradı.

"Masanın üzerindeki o şey vardı ya?" dedi.

"Ne olmuş?"

"Onu daha önce de gördüm. Bulduğum şu kitapta. Düzinelerce resmi var ve onu bir kapının arkasında tuttuklarına göre, çok önemli olduğunu düşünüyor olmalılar. Bence sembollerin söylediği bu. Kapı... adam. Kapının arkasındaki adam. Tutsak. Bence onca rahibin –ya da her ne idiyseler onların– her gün gidip ilahi söylemelerinin sebebi buydu..."

Başı hizasında bir taş kenara çekildi ve zayıf gün ışığı huzmeleri içeri doldu. Hemen ardından Laddie geldi; aynı anda hem Victor'ın yüzünü yalamaya, hem havlamaya çalıştı.

"Evet, evet! Aferin oğlum Laddie!" dedi Victor onu uzaklaştırmaya çalışarak. "İyi köpek. İyi çocuk Laddie."

"*Aferin oğlum Laddie! İyi çocuk Laddie!*"

Havlama yüzünden, tavandan sayısız taş parçası yağdı.

"Aha!" dedi Kaya. Victor ve Ginger delikten dışarı bakarken Kaya'nın arkasında bir sürü başka trol kafası belirdi.

"Bunlar küçük çocuklar değil ki," diye mırıldandı, insan yeme yasağından şikâyetçi olan. "Kart olur bunlar."

"Sana daha önce de söyledim," dedi Kaya tehditkâr bir tavırla, "insan yemek yok. Çok sorun yaratır."

"Bir tanecik bacak bile mi? O zaman herkes..."

Kaya bir eliyle yarım tonluk bir kaya parçası kaldırdı, düşünceli düşünceli tarttı; sonra da onu diğer trole öyle hızlı çarptı ki kaya kırıldı. "Sana daha önce de söyledim," dedi yerde yatan şekle, "bize kötü şöhret kazandıran, senin gibi troller. Senin gibi defolu troller ilerlememizi engellerken, türler kardeşliğindeki yerimizi nasıl alabiliriz?"

Delikten içeri uzandı ve Victor'ı yakalayıp dışarı çekti.

"Teşekkürler Kaya," dedi Victor. "Şey, Ginger da içeride."

Kaya şakacı şakacı dirsekleyerek Victor'un birkaç kaburgasını morarttı.

"Bak hele," dedi. "Ve çok güzel ipek bi kombinasyon içinde... Biraz *doktorculuk* oynadınız ve yer yerinden oynadı ha?"

Diğer troller sırıttı.

"Ah, evet, sanırım..." diye başladı Victor.

"Hiç de öyle olmadı!" diye terslendi Ginger, delikten çıkmasına yardım edilirken. "Biz kesinlikle!.."

"Evet, öyle oldu!" dedi Victor, elleri ve kaşlarıyla tuhaf hareketler yaparak. "Kesinlikle doğru! Kesinlikle haklısın Kaya!"

"Evet," dedi Kaya'nın arkasındaki trollerden biri. "Onları tıkırlarda gördüm. Çocuk kızı öpüyo ve kucağında taşıyıp duruyo."

"Beni *dinle*," diye başladı Ginger.

"Ve burdan hemen çıkalım," dedi Kaya. "Bu tavan bana çok defolu görünüyo. Her an çökebilir."

Victor başını kaldırdı. Birçok taş bloğu uğursuz biçimde çöküyordu.

"Haklısın," dedi. Ginger'ı kolundan yakaladı ve itirazlarına aldırmadan koridorda sürükledi. Troller, sosyetede nasıl davranacağını bilmeyen ve hâlâ yerde yatan soydaşlarını kaldırdı ve diğerlerinin arkasından seğirtti.

"Bu *iğrençti*," diye tısladı Ginger. "Bizim *şey* yaptığımızı ima edere..."

"Kes sesini!" diye terslendi Victor. "Ne dememi isterdin ha? Yani, ne tür bir açıklama uygun olurdu sence? İnsanların neleri bilmesini istersin?"

Ginger tereddüt etti.

"Şey, tamam," diye kabullendi. "Ama başka bir şey düşünebilirdin. Keşfe çıktığımızı falan mesela; şey aradığımızı... şey... fosil aradığımızı..." Sesi söndü gitti.

"Evet. Gecenin bir yarısı, sen değişik kombinasyonlar içindeyken," dedi Victor. "Kombinasyon ne alaka ki?"

"Kombinezon demek istedi," dedi Ginger.

"Ha. Neyse, hadi kasabaya dönelim. Belki daha sonra, birkaç saat uyumak için zaman bulabilirim."

"Ne demek daha sonra?"

"Bu delikanlılara koca koca içkiler ısmarlamamız gerekecek..."

Tepeden alçak sesli bir gürleme geldi. Kapıdan bir toz bulutu fışkırdı ve trolleri kapladı. Tavanın geri kalanı da çökmüştü.

"İşte bu," dedi Victor. "Bitti. Uyurgezer kısmına da bunu iyice anlatabilir misin? Artık içeri girmeye çalışmanın faydası olmaz. Giriş yolu yok. Gömüldü. Bitti. Tanrılara şükür."

Her kasabada böyle bir bar vardır. Loş ışıklarla aydınlatılmıştır ve müşterileri durmadan konuşur ama birbirleriyle değil. Üstelik dinlemezler de. Yalnızca içlerindeki yarayı konuşurlar. Yıkılmışların, bahtsızların, yaşam parkurundan geçici olarak atılıp garaja çekilmiş kişilerin barlarıdır bu yerler.

Bu tür mekânlar her zaman iyi iş yapar.

Şafak vakti bir dizi hüzünlü kişi, her biri kendi kasvet bulutunun içinde tezgâha sıralanmıştı ve her biri, dünyadaki en talihsiz bireyin kendisi olduğuna emindi.

"Onu *ben* yarattım," dedi Gümüşbalık surat asarak. "Eğitimsel olacağını düşünmüştüm. İnsanların ufkunu genişletecekti. Onun bir... bir... bir *gösteri* olmasını istememiştim. Bin filmiş!" diye ekledi pis pis.

"Evet," dedi Kayağantaş. "Ne istediğini bilmiyo ki! Ne isterse yapıyom, sonra gelip, 'bu doğru değil' diyo, 'sen ince duyguları olmayan bir trolsün, bir kızın ne istediğini bilmiyosun' diyo. Sonra diyo ki, 'Kızlar kurdâleli kutulardan yapış yapış şeyler yemek ister' diyo, ben de gidip kurdâleli kutu yapıyom, sonra açıp bakıyo ve çığlık atıyo ve kamçılanmış at kastetmediğini söylüyo. Ne istediğini o da bilmiyo."

"Evet," dedi Gümüşbalık'ın taburesinin altından bir ses. "Keşke gidip kurtlara katılsaydım da günlerini görselerdi."

"Yani... bu *Fırtına Gibi Esti* şeysini ele alalım," dedi Gümüş-

balık. "Gerçek bile değil. Gerçek olaylar gibi gerçek değil. Yalnızca yalan. Herkes yalan söyleyebilir."

"Evet," dedi Kayağantaş. "Mesela diyo ki, 'Kızlar penceresinin altında müzik ister' diyo, penceresinin altında müzik yapıyom, sokaktaki herkes uyanıyo ve 'Seni kötü trol, neden gecenin bu saatinde kayalara vuruyon?' diye evlerinden bağırıyolar. Ve kız uyanmıyo bile."

"Evet," dedi Gümüşbalık.

"Evet," dedi Kayağantaş.

"Evet," dedi taburenin altındaki ses.

Barı işleten adam doğası gereği neşeliydi. Etrafta dolanan her tür üzüntü için yıldırımsavar görevi gören müşterileriniz varsa neşeli olmak zor değildi. Adam ayrıca, "Boş ver, işe bir de iyi tarafından bak," gibi şeyler söylemenin iyi bir fikir olmadığını da öğrenmişti, çünkü aslında iyi taraf falan yoktu. "Neşelen, endişelendiğin şey asla olmayabilir," de uygun olmazdı, çünkü zaten çoktan olmuştu. Ondan tek beklenen, içkileri durmadan tazelemesiydi.

Ama adam bu sabah biraz şaşkındı. Barda fazladan bir kişi var gibiydi; ki şu diz hizasından gelen ses her kiminse, onu kastetmiyordu. Sürekli fazladan bir tane içki servisi yapıyordu; hatta ücretini alıyor ve gizemli müşteri ile konuşuyordu bile. Ama onu görmüyordu. Aslında, ne gördüğünden ya da kiminle konuştuğundan da emin değildi.

Barın uzak ucuna yürüdü.

Bir bardak ona doğru kaydı.

YİNE AYNISINDAN, dedi bir ses, gölgelerin içinden.

"Ee," dedi barmen. "Evet. Elbette. Neydi?"

HERHANGİ BİR ŞEY.

Barmen bardağı romla doldurdu. Bardak uzaklaştı.

Barmen söyleyecek bir şey aradı. Bir sebepten, dehşet içindeydi.

"Seni buralarda pek görmüyorum," demeyi başardı.

ORTAM GÜZEL DİYE GELDİM. YİNE AYNISINDAN.

"Demek Holy Wood'da çalışıyorsun?" dedi barmen, bardağı hemen doldurarak. Bardak yine kayboldu.

BİR SÜREDİR ÇALIŞMIYORUM. YİNE AYNISINDAN.

Barmen tereddüt etti. İyi yürekli birisiydi aslında.

"Yeterince içmedin mi sence?" dedi.

YETERİNCE İÇTİĞİM ZAMANI KESİNLİKLE BİLİRİM.

"Herkes aynı şeyi söyler."

BEN HERKESİN YETERİNCE İÇTİĞİ ZAMANI DA BİLİRİM.

Seste çok tuhaf bir şey vardı. Barmen bunu *kulaklarıyla* duyduğundan pek emin değildi.

"Ah. Şey, ee..." dedi. "Yine aynısından mı?"

HAYIR. YARIN ÇOK İŞİM VAR. ÜSTÜ KALSIN.

Bir avuç madeni para tezgâhın üzerinde kaydı. Buz gibi soğuklardı ve çoğu iyice paslanmıştı.

"Ah, ee..." diye başladı barmen.

Fakat daha bir şey söyleyemeden kapı açılıp kapandı; gecenin sıcağına rağmen içeri soğuk bir rüzgâr girdi.

Barmen, paralardan dikkatle kaçınarak tezgâhı dalgın dalgın sildi.

"Bar işletirken amma da tuhaf tiplerle karşılaşıyorsun," diye mırıldandı kendi kendine.

Sonra kulağının yanından bir ses, UNUTMUŞUM, dedi. BİR PAKET DE FISTIK LÜTFEN.

■

Koçbaşı Dağları'nın –yani kıtayı boylu boyunca kesen, Halka Deniz'in etrafında kıvrılan ve Klatch ile büyük ve yassı Sto Ovaları arasında doğal bir duvar oluşturan o muazzam sıradağların– kenaryönü tepeleri, karla parıldıyordu.

Burası yoldan çıkmış buzulların, kol gezen çığların ve yüksek, sessiz kar tarlalarının yuvasıydı.

Bir de yetilerin. Yetiler yükseklerde yaşayan bir trol cinsidir ve insan yemenin modasının geçtiğinin farkında bile değillerdir. Onların görüşü şudur: Hareket ediyorsa ye. Hareket etmiyorsa, o zaman hareket etmesini bekle, sonra ye.

Bütün gün sesleri dinlemişlerdi. Zirveden zirveye seken yankılar, şimdi istikrarlı bir gürlemeye dönüşmüştü.

"Kuzenim," dedi içlerinden biri, oyuk dişini tırnağı ile tembel tembel dürtükleyerek, "kocaman dev hayvanlar olduğunu söylüyo. Filler."

"Bizden de büyük mü?" dedi diğer yeti.

"Hemen hemen bizden büyük," dedi ilk yeti. "Sürülerceymiş. Sayabilceğinden daha fazla."

İkinci yeti rüzgârı kokladı ve bu konuda düşündü.

"Evet he," dedi kasvetle. "Kuzenin en fazla bire kadar sayabiliyo."

"Büyüklerinden sürü sürü varmış. İri, şişman, gri filler; hepsi tırmanıyomuş. Birbirine bağlanmışlar. İri ve yavaş. Ve hepsi bir sürü uugraa taşıyomuş."

"Ha."

İlk yeti, kar kaplı geniş yamacı gösterdi.

"Bugün güzel ve derin," dedi. "Bunun içinde hiçbi şey hızlı hareket edemez, di mi? Karın içine uzanırız, tam tepemize gelene kadar bizi görmezler, onları korkuturuz ve sonra Büyük

Yemek vakti." Dev pençelerini havada salladı. "Çok ağırlarmış. Kuzenim dedi. Hızlı hareket edemezler bence. Aha buraya yazıyom."

Diğer yeti omuzlarını silkti.

"Yapalım o zaman," dedi, uzaktan gelen dehşet dolu, boruvari sesler arasında.

Karın içine uzandılar; beyaz kürkleri sayesinde, şüphe uyandırmaz iki çıkıntıya dönüştüler. Bu her zaman işe yarayan bir teknikti ve binlerce yıl boyunca, yetiden yetmiş yetiye aktarılmıştı.

Ama bir daha aktarılamayacaktı.

Beklediler.

Sürü yaklaşırken uzak böğürtüler duyuldu.

Sonunda ilk yeti çok yavaşça sordu, çünkü uzun zamandır bu soru üzerinde çalışıyordu:

"Bi fil... bi fil, evet, bi dağın... üzerinden geçerse n'olur?"

Yanıt alamadı.

Yetiler haklıydı.

Gerçekten de görmediler.

Panikle boru çalan binicileri üstlerine kayışla bağlanmış ve saatte yüz kilometre hızla yaklaşan ikişer filin çektiği beş yüz kaba kızak, üç metre ötedeki tümseği aşıp yetilerin tam tepesine geldikleri âna kadar gerçekten de yerde hiçbir şey görmedi.

Victor yalnızca iki saat uyuyabildi ama son derece dinlenmiş ve iyimser bir ruh hali içinde kalktı.

Her şey bitmişti. Artık her şey çok daha iyi olacaktı. Ginger dün gece –şey, birkaç saat önce– ona oldukça iyi davranmıştı ve tepedeki şey her neyse, gerçekten gömülüp gitmişti.

Zaman zaman bu tür şeyler olur, diye düşündü Victor, çatlak lavaboya biraz su döküp yüzünü çabucak yıkarken. Yaşlı kötü bir kral ya da sihirbaz gömülür, ruhu dışarı kaçar ve hatalarını düzeltmeye çalışır falan. Her zamanki olaylar. Neyse ki tünel bir milyon ton kayayla tıkanmış durumda ve kimsenin oradan çıkabileceğini düşünmüyorum.

Nahoş şekilde canlı perde bir an için yeniden hatırına geldi ama bu bile artık o kadar kötü gelmiyordu. Hem ne de olsa mekân karanlıktı, bir sürü hareketli gölge vardı ve zaten Victor da bir yay kadar gergindi; gözlerinin ona oyun oynamasına şaşmamak gerekirdi. İskeletler de vardı fakat onlar bile dehşet verme gücünden yoksundular. Victor, soğuk ovalardaki kabile şeflerinin süvarileriyle birlikte gömüldüklerini; çünkü ruhlarının bu şekilde, bir sonraki dünyada yaşayacağına inandıklarını duymuştu. Belki bir zamanlar burada da öyle bir şey vardı. Evet, gündüzün soğuk ışığında her şey çok daha az dehşet verici geliyordu.

Ve aslında şu an olan şey de buydu: soğuk ışık.

Oda, bir kış sabahı uyanıp aydınlığa bakarak kar yağdığını anladığınız türden bir ışıkla doluydu. Gölgeleri olmayan bir ışık.

Victor pencereye gitti ve solgun, gümüş parıltıya baktı.

Holy Wood görünmez olmuştu.

Dün geceye ait imgeler, ışığın gittiğini fark eden karanlık gibi, yeniden aklına doluştu.

Dur bakalım, dur bakalım, diye düşündü panikle savaşarak. Yalnızca sis bu. Denize bu kadar yakın yerlerde zaman zaman sis olur. Ve bu şekilde parlıyor çünkü güneş çıktı. Bu sisin hiçbir gizemli yanı yok. Yalnızca havada süzülen küçük su damlaları. *Hepsi* bu.

Giysilerini giydi ve koridora açılan kapıyı açtı. Kapının önünde, dünyanın en pis paspası gibi boylu boyunca serilmiş Gaspode'a takılıp düşecekti neredeyse.

Küçük köpek sendeleyerek ön patilerinin üzerinde doğruldu, sarı gözünü Victor'a dikti ve "Bilmeni isterim ki," dedi, "kapının önünde bekleyerek sahibini koruyan sadık köpek saçmalığı yüzünden yatmıyordum burada, tamam mı, yalnızca buraya geldiğimde..."

"Kes sesini Gaspode."

Victor dış kapıyı açtı. Sis içeri, bir keşif yaparcasına ve bu fırsatı bekliyormuşçasına daldı.

"Sis sistir yalnızca," dedi Victor yüksek sesle. "Hadi gel. Bugün Ankh-Morpork'a gidiyoruz, unuttun mu?"

"Başım," dedi Gaspode, "başım bir kedi sepetinin dibi gibi."

"Arabada uyuyabilirsin. Aslında, arabada ben de uyuyabilirim."

Gümüşi parıltıya doğru birkaç adım attı ve hemen o an yolunu kaybetti. Yoğun, yapış yapış havada bulanık binalar yükseliyordu.

"Gaspode?" dedi tereddütle. Sis sistir, diye tekrarladı içinden. Ama bu sis çok... *kalabalık* bir his veriyor. Sanki aniden ortadan kalksa, beni izleyen bir sürü kişi görecekmişim gibi. Dışarıdan varlıklar. Saçma gerçi, çünkü *ben* dışarıdayım; bu yüzden dışarının dışarısında hiçbir şey yok. Ve bu sis ışıldıyor...

"Herhalde yol göstermemi beklersin," dedi kendini beğenmiş bir ses, dizinin yanından.

"Çok sessiz, değil mi?" dedi Victor kayıtsız bir tavırla konuşmaya çalışarak. "Herhalde sis bütün sesleri boğuyordur."

"Elbette. Ya da belki, denizden dehşetengiz yaratıklar çıkmıştır ve bizden başka herkesi öldürmüştür," dedi Gaspode sohbet havasında.

"Kes sesini!"

Parlaklığın içinde kocaman bir şey belirdi, sonra yaklaştıkça küçüldü ve Victor'ın hayal gücünün eklediği duyarga ve dokunaçlar çok daha sıradan kol ve bacaklara dönüştü. Soll Dibbler'dı bu.

"Victor?" dedi kararsızca.

"Soll?"

Soll'ün rahatladığı açıktı. "Bu sisin içinde hiçbir şey göremiyorum," dedi. "Senin de kaybolduğunu düşündük. Hadi gel, neredeyse öğlen oldu. Gitmeye hazır gibiyiz."

"Ben de hazırım."

"Güzel." Sis damlacıkları Soll'ün saçlarında ve giysilerinde yoğunlaşmıştı. "Şey," dedi, "tam olarak neredeyiz?"

Victor sağa sola bakındı. Kaldığı yer arkasında *olmalıydı*.

"Sis her şeyi değiştiriyor, değil mi?" dedi Soll mutsuzca. "Şey... sence senin şu küçük köpek stüdyoyu bulabilir mi? Oldukça zeki görünüyor."

"Hır, hır," dedi Gaspode ve oturup –Victor'ın alaylı bir tavır olduğunu fark etmeden geçemediği bir şekilde– patilerini kaldırarak yalvardı.

"Bak hele," dedi Soll. "Sanki beni anladı ha?"

Gaspode sert bir sesle havladı. Bir iki saniye sonra heyecanlı havlamalar ona karşılık verdi.

"Elbette bu havlayan da Laddie'dir," dedi Soll. "Ne akıllı köpek ama!"

Gaspode'un yüzünde kendini beğenmiş bir ifade belirdi.

"Laddie *böyle* bir köpek işte," dedi Soll, havlamaya doğru yola koyulurlarken. "Senin köpeğine de birkaç numara öğretse mi acaba?"

Victor bakışlarını indirmeye cesaret edemedi.

Birkaç yanlış dönüşün ardından Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyoları'nın hayaletsi kapı kemerinin altından geçtiler. Orada daha fazla insan vardı. Mekân nereye gideceğini bilemeyen kişilerle dolmuş gibiydi.

Dibbler, ofisinin hemen dışındaki bir arabanın yanında, ayaklarını yere vura vura bekliyordu.

"Hadi hadi!" dedi. "Kuş'u filmle önden yolladım. İkiniz de binin."

"Bu sisin içinde yolculuk edebilir miyiz?" dedi Victor.

"Ne sorun çıkabilir ki?" dedi Dibbler. "Ankh-Morpork'a giden tek bir yol var. Zaten kıyıdan uzaklaştığımız zaman sisten çıkacağız. Neden herkes bu kadar sinirli, anlamıyorum. Sis sistir."

"Ben de öyle diyorum," dedi Victor, arabaya tırmanarak.

"*Fırtına Gibi Esti*'yi dün bitirmemiz çok iyi oldu," dedi Dibbler. "Bütün bunlar muhtemelen mevsimsel. Endişelenecek hiçbir şey yok."

"Bunu daha önce de söylemiştin," dedi Soll. "Şimdiye dek en az beş kez söyledin."

Ginger arabanın içinde, bir sıraya büzülmüştü; Laddie de sıranın altında yatıyordu.

Victor sıra üzerinde kayarak kıza yaklaştı.

"Uyuyabildin mi?" diye fısıldadı.

"Yalnızca bir iki saat sanırım," dedi kız. "Hiçbir şey olmadı. Ne rüya, ne bir şey."

Victor gevşedi.

"O zaman gerçekten bitti," dedi. "Tam olarak emin değildim."

"Ya sis?" diye sordu kız.

"Pardon?" dedi Victor suçlu suçlu.

"*Sise* sebep olan ne?"

"Şey," dedi Victor, "bildiğim kadarıyla... soğuk hava sıcak toprağın üzerinden geçtiği zaman su yoğunlaşarak..."

"Ne demek istediğimi biliyorsun! Bu hiç de normal bir sis değil! Bu... tuhaf tuhaf sürükleniyor," dedi kararsızca. "Ve içinden sesler geliyor sanki."

"Sesler *sanki* gelmez," dedi Victor, kendi rasyonel zihninin de buna inanacağını umarak. "Ya gelir ya gelmez. Bak, ikimiz de yalnızca yorgunuz. Hepsi bu. Çok çalıştık ve ee, fazla uyuyamadık; bu yüzden *sanki* bir şeyler görüp duymamız, gayet anlaşılabilir."

"Ah, demek sen de *sanki* bir şeyler gördün?" dedi Ginger zaferle. "Ve bana karşı o sakin, sağduyulu sesi kullanmaya kalkma sakın," diye ekledi. "İnsanların benimle sakin ve sağduyulu bir şekilde konuşmasından nefret ederim."

"Umarım siz iki muhabbet kuşu kavga etmiyorsunuzdur?"

Victor ve Ginger gerildi. Dibbler karşı sıraya geçti ve cesaret verircesine sırıttı. Arkasından Soll bindi. Binici, araba kapısını sertçe kapattı.

"Yarı yolda, yemek için duracağız," dedi Dibbler, sarsılarak yola çıkarlarken. Duraksadı, sonra şüpheyle burnunu çekti.

"Bu koku ne?" dedi.

"Maalesef köpeğim de burada," dedi Victor.

"Hasta mı?" dedi Dibbler.

"Maalesef o *hep* öyle kokuyor."

"Onu yıkamak sence de iyi olmaz mıydı?" dedi Dibbler.

"Bacağını ısırıp koparsam sence de iyi olmaz mıydı?" dedi, işitme sınırında bir mırıltı.

Bu arada, Holy Wood'un üzerinde sis yoğunlaşıyordu...

Fırtına Gibi Esti'nin posterleri günlerdir Ankh-Morpork'ta dolaşıyordu ve tıkırın gördüğü hararetli ilgi zirveye ulaşmıştı.

Üstelik posterler bu kez Üniversite'ye kadar gitmişti. Kütüphaneci, 'ev' dediği* pis kokulu ve kitap dolu ine de bir tane asmıştı; hatta sihirbazların arasında gizli gizli dolaşan başka posterler de vardı.

Ressam bu kez bir şaheser yaratmıştı. Alevler içindeki bir şehrin önünde, Victor'ın kollarında Ginger vardı ve sahip olduğu her şeyi teşhir ediyordu (dürüst olmak gerekirse, sahip *olmadığı* yerlerini de).

Sihirbazlar üzerindeki etkisi tam da Dibbler'ın umduğu gibiydi. Poster, Öğretmeyenler Odası'nda, patlaması beklenen bir şey gibi, bir titrek elden diğerine geçiyordu.

"İşte bu kızda var o," dedi Muğlak Çalışmalar Bölümü Başkanı. En şişman sihirbazlardan biriydi ve *öyle* şişkindi ki, unvanını doldurabilecek kadar geniş görünüyordu. Cübbesinin yamalı yerlerinden at kılları fışkıracakmış gibi duruyordu; onu gören insanlar, bozuk para bulabilmek için ister istemez ceplerini yoklarlardı.

"'O' dediğiniz nedir Başkanım?" dedi bir başka sihirbaz.

"Ah, bilirsin. O. Ohooo. Hey hey hey."

---

* Aslında *dediği* şey elbette 'uuuk'tu. Ama muhtemelen tercüme edilince 'ev' anlamına geliyordu.

Odadakiler onu, espriyi bekleyen insanlar gibi nazikçe ve beklenti içinde izledi.

"Yok artık, illâ söyletecek misiniz?"

"Cinsel çekim demek istiyor," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı, mutlu mutlu. "İffetsiz, yumuşak memelerin ve dev, kabarık kalçaların çekiciliği; yasak ihtiras meyvesi ve..."

Yanındaki iki sihirbaz, sandalyelerini dikkatle ondan uzaklaştırdı.

"Ha, *seks*," dedi Muskalar Fakültesi Dekanı, Çağdaş Rünler Okutmanı'nın iç çekişini bölerek. "Bana sorarsanız bugünlerde fazla meydanda."

"Ah, bilmiyorum," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı. Özlem dolu görünüyordu. Gürültü ateşin yanında, tekerlekli sandalyesinde uyuklamakta olan Windle Poons'u uyandırdı. Öğretmeyenler Odası'nda şömine yaz kış demeden kükreyerek yanardı.

"Hmm, neymiş?" dedi Poons.

Dekan kulağına eğildi.

"Diyordum ki," dedi yüksek sesle, "biz gençken 'seks' sözcüğünün anlamını bile bilmezdik."

"Bu doğru. Çok doğru," dedi Poons. Düşünceli düşünceli alevlere baktı. "Peki hiç, hmm... öğrendik mi? Hatırlıyor musunuz?"

Bir an sessizlik oldu.

"Ne dersen de, genç kadında hoş vücut var," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı meydan okurcasına.

"Kadında, *pek çok* genç kadının vücudu var," dedi Dekan.

Windle Poons sallanarak postere odaklandı.

"Şu genç adam kim?" dedi.

"Hangi genç adam?" dedi pek çok sihirbaz.

"Resmin ortasındaki," dedi Poons. "Kızı kucaklayan."

Yine baktılar. "Ha, şu," dedi Başkan önemsemezce.

"Sanki onu... hmm..." dedi Poons. "Sanki onu daha önce gördüm gibi."

"Sevgili Poons, umarım gizli gizli hareketli resimlere gitmiyorsundur," dedi Dekan, diğerlerine sırıtarak. "Bir sihirbazın böylesine bayağı eğlence yerlerine gitmesi küçük düşürücü olurdu, biliyorsun. Hem Rektör de bize çok kızar."

"Neymiş?" dedi Poons, elini kulağına götürerek.

"Şimdi sen söyleyince fark ettim, gerçekten biraz tanıdık geliyor," dedi Dekan, posteri inceleyerek.

Çağdaş Rünler Okutmanı başını bir yana eğdi.

"Bu bizim... genç Victor değil mi?" dedi.

"Ney?" dedi Poons.

"Biliyor musun, haklı olabilirsin," dedi Muğlak Çalışmalar Bölümü Başkanı. "Baksana, aynı ince bıyıklar."

"Kimmiş ki bu?" dedi Poons.

"İyi de, o öğrenciydi," dedi Dekan. "Sihirbaz olmak varken neden gidip genç kadınları kucaklamak istesin ki?"

"Yok yok, bu kesinlikle Victor," dedi Başkan. "Ama bizim Victor değil. Burada 'Victor Maraschino' yazıyor."

"Ah, bu yalnızca tıkır ismi," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı havalı havalı. "Hepsinin o tür komik isimleri var. Delores de Gunah, Blanche Yavaş, Kaya Yamaç, vesaire..." Herkesin, suçlarcasına kendisine baktığını fark etti. "Şey, yani öyle diyorlar," diye ekledi zayıfça. "Kapıcı diyor. Hemen her gece tıkırlara gidiyor da."

"Siz neden bahsediyorsunuz yahu?" dedi Poons, bastonunu havada sallayarak.

"Aşçı da her gece gidiyor," dedi Başkan. "Mutfak personelinin çoğu da. Saat dokuzdan sonra bir jambonlu sandviç bile yaptıramıyorsun."

"Neredeyse herkes gidiyor," dedi Okutman. "Biz hariç."

Diğer sihirbazlardan biri dikkatle posterin dibine baktı.

"Burada diyor ki," dedi, "*Ankh-Morpork'un Şalkantılı Tarrihinde, bir Tudku ve Geniş Merdiven Fırtınası!*"

"Ah. Demek tarihi, öyle mi?" dedi Okutman.

"Bir de diyor ki, *Tanrıları ve İnsanları Hayretler İçinde Bırakan Testansı bir Aşk Hikâyesi!!*"

"Ah? Aynı zamanda dini?"

"Ve diyor ki, *1000 Fillen Birlikte!!!*"

"Ah. Yaban hayatı da var. Yaban hayatı hep çok eğiticidir," dedi Başkan, sorarcasına Dekan'a bakarak. Diğer sihirbazlar da bakıyordu.

"Bana öyle geliyor ki," dedi Okutman yavaşça, "kıdemli sihirbazların tarihi, dini ve ee, yaban-hayati konuları işleyen bir eseri görmesine kimse itiraz etmez."

"Üniversite kuralları çok açık," dedi Dekan, ama çok da ısrarlı değildi.

"Fakat kuşkusuz, o kurallar yalnızca öğrenciler için konulmuştur," dedi Okutman. "*Öğrencilerin* böyle şeyler izlemesine izin verilmemesini çok iyi anlayabiliyorum. Muhtemelen ıslık çalarlar, perdeye bir şeyler fırlatırlar falan. Ama bizim gibi kıdemli sihirbazların bu popüler olguyu araştıramayacaklarını kimse ciddi ciddi söyleyemez, değil mi?"

Poons'un salladığı baston Dekan'ın bacaklarının arkasına hızla çarptı.

"Herkesin neyden bahsettiğini bilmek istiyorum!" dedi.

"Kıdemli sihirbazların hareketli resimleri izlemesine neden izin verilmediğini anlamıyoruz!" diye bağırdı Başkan.

"Çok da iyi bir şey!" diye terslendi Poons. "Güzel kadınlara bakmaktan herkes hoşlanır!"

"Kimse güzel kadınlardan bahsetmedi. Biz daha çok, popüler olguları incelemekle ilgileniyoruz," dedi Başkan.

"Nasıl istiyorsan öyle de!" dedi Windle Poons ve çatlak bir sesle güldü.

"Evet ama, insanlar sihirbazların sallana sallana kapıdan çıktığını ve bayağı bir hareketli resim salonuna gittiklerini görürlerse, mesleğimize duydukları tüm saygıyı yitirirler," dedi Dekan. "Doğru düzgün bir büyü bile değil o. Yalnızca hile."

"Biliyor musun," dedi daha alçak kademe sihirbazlardan biri düşünceli düşünceli, "o sefil tıkırların tam olarak *ne* olduklarını hep merak etmişimdir. Bir tür kukla gösterisi mi? Bu insanlar sahne üzerinde rol mü yapıyor? Yoksa bir gölge oyunu mu?"

"Gördünüz mü?" dedi Başkan. "Güya bizim bilge olmamız gerekiyor ama biz daha hiçbir şey *bilmiyoruz* bile."

Hepsi Dekan'a baktı.

"Evet ama... kim ortalıklarda dans eden bir sürü dar pantolonlu genç kadın görmek ister ki?" dedi Dekan umutsuzca.

Üniversite tarihindeki en şanslı yüksek lisans öğrencisi olan Ponder Stibbons mutluluk içinde dış duvardaki gizli girişe yürüdü. Pek de kalabalık olmayan zihninde bira, belki tıkırlara bir ziyaret ve belki biraz da geceyi güzelce bitirmek için, ekstra acı Klatch yemeği düşünceleri kaynıyordu. Ama sonra...

Hayatının en kötü ikinci ânıydı.

Hepsi oradaydı. Kıdemli personelin tamamı. Dekan bile. Tekerlekli sandalyesindeki ihtiyar Poons bile. Hepsi oradan, gölgelerin içinden dik dik ona bakıyordu. Zihninin çöp kutusunda, karanlık havai fişekler gibi bir paranoya patladı. *Hepsi sadece onu bekliyordu.*

Olduğu yerde donakaldı.

Dekan konuştu.

"Ah. Ah. Ah. Ee. Ha. Hım. Hım," diye başladı ve sonra aklı, diline yetişti. "*Ah.* Bu da ne? Hemen buraya gel delikanlı!"

Ponder tereddüt etti. Sonra kaçtı.

Bir süre sonra Çağdaş Rünler Okutmanı, "Bu, bizim genç Stibbons değil miydi?" dedi. "Gitti mi?"

"Sanırım."

"Birilerine söyleyecektir."

"Hayır söylemeyecek," dedi Dekan.

"Tuğlaları çıkardığımız yeri gördü mü sence?"

"Hayır, ben deliğin önünde duruyordum," dedi Başkan.

"Hadi o zaman. Nerede kalmıştık?"

"Bakın, bence bu gerçekten de hiç akıllıca değil," dedi Dekan.

"Sesini kes eski dostum ve şu tuğlayı tut."

"Pekâlâ. Ama bana şunu söyleyin: Tekerlekli sandalyeyi nasıl aşırmayı düşünüyorsunuz?"

Poons'un tekerlekli sandalyesine baktılar.

Sahiplerinin çağdaş toplum içinde özgürce yaşamasını sağlayan hafif tekerlekli sandalyeler vardır; Poons'un sandalyesinin yanında, hipopotamla karşılaştırılan ceylanlara benzer onlar. Poons, çağdaş toplum içindeki işlevinin pekâlâ farkındaydı ve onu ilgilendirdiği kadarıyla bu, her yere ittirilerek götürülmek ve genellikle dediğinin yapılmasını içeriyordu.

Sandalyesi geniş ve uzundu. Küçük bir ön tekerlek ile dökme demirden yapılma uzun bir kol ile yönlendiriliyordu. Aslında dökme demir, sandalyenin büyük kısmını oluşturuyordu. Kaynakla tutturulmuş demir borulardan yapılmış gibi görünen iskelet, barok işlemelerle süslenmişti. Arka tekerleklerin çubukları işlevsel değildi; tercihe bağlı birer figüran gibi görünüyorlardı. Sağında solunda, ne işe yaradığını yalnızca Poons'un bildiği muhtelif dehşetengiz manivelalar vardı. Sandalyede oturan kişiyi yağmurlardan, fırtınalardan ve muhtemelen meteor ve yıkılan binalardan korumak için, birkaç saatte açılabilecek, yağlanmış deriden yapılmış dev bir tente de vardı. Direksiyon, sürüş deneyimine biraz eğlence de sağlasın diye borazanlar, düdükler ve klaksonlarla süslenmişti ve Poons, Üniversite'nin koridor ve avlularından geçişini bunlarla ilan etmeyi alışkanlık haline getirmişti. Tekerlekli sandalyeyi harekete geçirmek için güçlü bir adamın olanca kuvvetiyle onu itmesi gerekiyordu. Fakat sandalye bir kez harekete geçince de tatsız bir durdurulamazlık kazanıyordu. Frenleri vardı, evet. Ama Windle Poons, frenleri olup olmadığını öğrenme zahmetine hiç girmemişti. Öğretmenler ve öğrenciler, yakınlarından bir dütleme ya da honklama geldiğinde, hayatta kalmak için tek şanslarının en yakın duvara yapışmaları ve aracın takırdayarak önlerinden geçip gitmesine izin vermeleri olduğunu biliyorlardı.

"Onu asla duvardan aşıramayız," dedi Dekan kararlılıkla. "En az bir ton çekiyor olmalı. Hem zaten Poons'u götürmeyelim bence. Bu tür şeyler için fazla yaşlı."

"Ben delikanlıyken bu duvarı, hmm, her gece aşardım," dedi Poons kızgınlıkla. Sonra güldü. "O günlerde iyi haylazlık ederdik ha, o kadar diyeyim! Bekçilerin beni buraya kadar kovaladığı

her sefer için, hmm, bir penim olsaydı..." Yaşlı dudaklarını kıpırdatarak hesaplamaya çalıştı... "Tam beş buçuk penim olurdu!"

"Belki biz..." diye başladı Başkan ama sonra durdu. "Ne demek beş *buçuk* peni?" dedi.

"Bir seferinde yarı yolda vazgeçmişlerdi," dedi Poons mutlulukla. "Ah, ne güzel günlerdi. Hatırlarım... Ben, bizim Rakam Riktor ve Bodur Spold, bir ayinin ortasında Küçük Tanrılar Tapınağı'na tırmanmıştık. Bodur'un yanında, çuvala koyduğu yavru bir domuz vardı ve..."

"Bak ne yaptın," diye yakındı Çağdaş Rünler Okutmanı. "Artık hayatta susmaz."

"Büyüyle kaldırmayı deneyebiliriz," dedi Başkan. "Gindle'ın Zahmetsiz Kaldıracı iş görür."

"...sonra yüksek rahip arkasını döndü ve... Heh! Yüzündeki ifadeyi görmeliydiniz! Sonra bizim Rakam..."

"Büyünün pek saygın bir kullanımı sayılmaz o," diye burnunu çekti Dekan.

"Şu lanet şeyi duvann üzerinden *ellerimizle* aşırmaktan çok daha saygın olduğu kesin," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı, kol yenlerini kıvırarak. "Hadi çocuklar."

"...bir de baktık ki bizim Sivilce, Suikastçılar Loncası'nın kapısını dövüyor! Sonra ihtiyar Piscüce... oranın kapıcısıydı o, hiiii, tam bir dehşetti... her neyse, dışarı çıktı, hmm, ve sonra bekçiler köşeyi dönünce..."

"Herkes hazır mı? Tamam!"

"...deyince aklıma geldi bak, ben ve Hıyar Framer, biraz yapıştırıcı bulduk ve gidip..."

"Kendi tarafını kaldır Dekan!"

"...hmm, dün gibi hatırlıyorum, yüzündeki ifade..."

"Şimdi indirin!"

Sihirbazlar, gösterdikleri çabayla homurdandı.

Demir kaplı tekerlekler nazikçe yan sokağın taşlarında tıkırdadı.

Poons sevimli sevimli başını salladı. "Güzel günlerdi. Güzel günlerdi," diye mırıldandı ve uyuyakaldı.

Sihirbazlar yavaşça, sendeleyerek ve geniş neticeleri ay ışığı altında parlayarak duvardan aştı ve hafif hafif hırıldayarak duvarın diğer tarafına dizildiler.

"Söylesene Dekan," dedi Okutman, bacaklarının titremesini durdurmak için duvara yaslanarak, "son elli... yılda... duvarı... yükselttik mi biz?"

"Ben... hiç... sanmıyorum..."

"Tuhaf. Eskiden ceylan gibi... tırmanırdık. O kadar da çok zaman... geçmedi aslında. Dün gibi..."

Sihirbazlar alınlarını sildi ve mahcup mahcup bakıştı.

"Çoğu gece gidip birkaç bira... içmek için duvardan aşardım," dedi Başkan.

"Ben her gece *ders*... çalışırdım," dedi Dekan, ağırbaşlılıkla.

Başkan gözlerini kıstı. "Evet, hep çalışırdın," dedi. "Hatırlıyorum."

On yıllardır ilk defa izin almadan gecenin ortasında Üniversite'den çıkmış oldukları, sihirbazların kafasına şimdi dank ediyordu. Bastırılmış heyecan kıvılcımları adamdan adama sıçrıyordu. Bir beden dili uzmanı onları izliyor olsa, tıkırdan sonra içlerinden birinin, bir yere gidip birkaç tek atmayı önereceğine dair bahse girebilirdi; sonra bir başkasının canı yemek çekerdi, sonra midelerinde birkaç kadeh daha fazlasına her zaman yer olduğuna karar verirlerdi; sonra da saat sabahın beşi

olurdu ve şehir bekçileri saygıyla Üniversite'nin kapısını çalar, Rektör'ün bir zahmet nezarete kadar gelip ahenk içinde çoksesli müstehcen bir şarkı söylerken gözaltına alınmış ve sihirbaz olduğunu iddia eden birkaç kişiyi teşhis edip edemeyeceğini ve bu arada, çevreye verdikleri zararı ödemek için yanında biraz para da getirip getiremeyeceğini sorardı.

Çünkü her yaşlı insanın içinde, nasıl olup da bu hale geldiğini merak eden genç bir insan vardır.

Başkan elini kaldırdı ve yüksek, geniş ve sarkık kenarlı sihirbaz şapkasının siperliğini tuttu.

"Tamam, beyler," dedi. "Şapkaları çıkarın."

Şapkalarını çıkardılar, ama büyük gönülsüzlükle. Sihirbazlar sivri şapkalarına çok bağlıdır. Şapka onlara bir kimlik duygusu verir. Fakat Başkan'ın daha önce de işaret ettiği gibi, insanlar *sadece sivri şapkanıza bakarak* sihirbaz olduğunuzu anlıyorsa, sivri şapkayı çıkardığınız zaman sizin yalnızca zengin bir tüccar falan olduğunuzu düşünürdü.

Dekan ürperdi. "Kendimi çırılçıplak hissediyorum," dedi.

"Şapkaları Poons'un battaniyesinin altına saklayalım," dedi Başkan. "Kimse bizi tanımaz."

"Evet," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı, "ama *biz* tanır mıyız?"

"Bizim yalnızca, ee, eşraftan saygın kişiler olduğumuzu zannederler."

"Ben de tam olarak öyle hissediyorum," dedi Dekan. "Saygın eşraf."

"Ya da tüccar," dedi Başkan. Ak saçlarını geriye doğru sıvazladı. "Unutmayın," dedi, "biri bir şey söylerse, biz *sihirbaz değiliz*. Yalnızca akşam eğlencesine çıkmış dürüst tüccarlarız, tamam mı?"

"Dürüst tüccar neye benzer ki?" dedi bir sihirbaz.

"Ben nereden bileyim?" dedi Başkan. "Neyse. Yani kimse büyü yapmayacak. Rektör, personelinin bayağı eğlencelerde görüldüğünü işitirse ne olur, size söylememe gerek yok."

"Ben daha çok, öğrencilerin öğrenmesinden endişeleniyorum," diye ürperdi Dekan.

"Takma sakal," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı zaferle. "Takma sakal takmamız lazım."

Başkan gözlerini devirdi.

"Hepimizin sakalı VAR zaten," dedi. "*Takma* sakal bizi nasıl saklayabilir?"

"Ah! İşin dâhiyane kısmı da bu," dedi Okutman. "Takma sakal takmış birinin, takma sakalının altında *gerçek* bir sakalı olduğundan kimse kuşkulanmaz, değil mi?"

Başkan itiraz etmek için ağzını açtı ama sonra duraksadı.

"Ee," dedi.

"İyi de, gecenin bu saatinde takma sakalı nereden bulacağız?" dedi bir sihirbaz kuşkuyla.

Okutman neşeyle cebine uzandı.

"Bulmak zorunda değiliz," dedi. "İşin *gerçekten* dâhiyane kısmı da bu. Yanımda biraz tel getirdim. Tek yapmamız gereken iki parçasını koparmak, onları favorilerimize bağlamak ve *bu şekilde*, beceriksizce kulaklarımıza geçirmek," diye gösterdi. "İşte, oldu bitti."

Başkan bakakaldı.

"Tekinsiz," dedi sonunda. "Bu doğru! Çok kötü yapılmış bir takma sakal takan biri gibi görünüyorsun."

"Şaşırtıcı, değil mi?" dedi Okutman mutlulukla, herkese tel dağıtarak. "Kafoloji, bilirsin."

Sihirbazlar birkaç dakika boyunca tel koparmakla ve zaman zaman teli kendilerine saplayıp inlemekle meşgul oldu. Fakat sonunda hepsi hazırdı. Mahcup mahcup bakıştılar.

"İçinde yastık olmayan bir yastık kılıfımız olsaydı ve onu, tepesi görünecek şekilde Başkan'ın cübbesine sokuştursaydık, tıpkı dev bir yastık kullanarak muazzam ölçüde şişman görünmeye çalışan sıska bir adama benzerdi," dedi içlerinden biri hevesle. Ama Başkan'la göz göze gelince sustu.

İki sihirbaz, Poons'un korkunç tekerlekli sandalyesinin tutamaçlarını yakaladı ve ıslak taşların üzerinde ittirmeye başladı.

"Neymiş? Herkes ne yapıyor?" dedi aniden uyanan Windle Poons.

"Saygın eşrafı oynuyoruz," dedi Dekan.

"Hmm. İyi oyun," dedi Poons.

"Beni duyabiliyor musun eski dostum?"

Veznedar gözlerini açtı.

Üniversite reviri çok büyük değildi ve nadiren kullanılırdı; zira sihirbazlar genellikle ya çok sağlıklı ya ölü olurlardı. Genelde onlara gereken tek çare, asit giderici bir formül ve öğle yemeğine kadar karanlık bir odada kalmaktı.

"Sana okuyacak bir şey getirdim," dedi ses, çekinerek.

Veznedar, *Arbalet ve Okla Maceralar* kitabının sırtına odaklanmayı başardı.

"Fena darbe yemişsin Veznedar. Bütün gün uyudun."

Veznedar yaşaran gözlerle, karşısındaki pembe-turuncu bulanıklığa baktı. Bulanıklık yavaş yavaş açılarak Rektör'ün pembe-turuncu yüzüne dönüştü.

Bakalım, diye düşündü, ben tam olarak nasıl...

Aniden doğrulup dimdik oturdu ve Rektör'ün cübbesini kavrayarak pembe-turuncu suratına bağırdı:

"Korkunç bir şey olacak!"

Sihirbazlar alacakaranlık sokaklarda geziniyordu. Kılık değiştirmiş olmaları şimdiye dek çok işe yaramıştı. İnsanlar onlara *çarpıyordu* bile. Normalde kimse, bile bile sihirbazlara çarpmazdı. Bu tamamen yeni bir deneyimdi.

Odium'um girişinde dev bir kalabalık vardı ve önündeki kuyruk sokak boyunca uzanıyordu. Dekan kuyruğu görmezden gelerek yanındakileri doğrudan kapıya yönlendirince biri, "Hoop!" dedi.

Üzerine tam oturmayan askeri görünümlü bir kıyafet giymiş ama pantolon giymeyi ihmal etmiş, davul büyüklüğünde apoletleri olan bir trolün kırmızı yüzüne baktı.

"Evet?" dedi.

"*Kuyruk* var, biliyosun," dedi trol.

Dekan nazikçe başını salladı. Ankh-Morpork'ta kuyruk, neredeyse tanımı gereği, *en başında* bir sihirbazın olduğu bir şeydi.

"Görüyorum," dedi Dekan. "Ve çok da iyi bir şey bu. Şimdi kenara çekilme nezaketini gösterirsen, yerlerimize oturmak istiyoruz."

Trol onu karnından dürtükledi.

"Ne olduğunu sanıyosun sen?" dedi. "Sihirbaz felan mı?" Yakındaki kuyruk sakinlerinden bir kahkaha yükseldi.

Dekan yaklaştı.

"Aslına bakarsan, evet. *Gerçekten* sihirbazız," diye fısıldadı.

Trol ona sırıttı.

"Bana trilobit satmaya kalkma," dedi. "Takma sakalını görebiliyom!"

"Bana bak..." diye başladı Dekan. Fakat trol onu cübbesinin yakasından yakalayıp yola doğru fırlatırken, sesi anlamsız bir ciyaklamaya dönüştü.

"Sen de herkes gibi kuyruğa gircen," dedi trol. Kuyruktan yine kahkahalar yükseldi.

Dekan hırladı ve parmaklarını açarak sağ elini uzattı...

Başkan onun kolunu yakaladı.

"Ah, evet," diye tısladı. "Bu çok işe yarar, değil mi? Hadi gel."

"Nereye?"

"Kuyruğun sonuna!"

"Ama biz *sihirbazız!* Sihirbazlar asla kuyrukta beklemez!"

"Biz dürüst tüccarlarız, unuttun mu?" dedi Başkan. Tuhaf tuhaf onlara bakan tıkır izleyicilerine döndü. "Biz dürüst tüccarlarız!" diye tekrarladı yüksek sesle. Dekanı dürtükledi. "Hadi," diye fısıldadı.

"Hadi ne?"

"Hadi, tüccarca bir şey söyle."

"O nasıl bir şey?" dedi Dekan şaşkın şaşkın.

"*Bir şey* söyle! Herkes bize bakıyor!"

"Ha." Dekan'ın yüzü panikle kırıştı ve sonra kurtuluşu buldu. "Harika elmalar!" dedi. "Soğumadan alın. Nefis elma... lar..." Başkan'a baktı. "Oldu mu?"

"Oldu oldu. Kuyruğun sonuna gidelim hadi..."

Sokağın diğer ucunda bir kargaşa oldu. İnsanlar o tarafa aktı. Kuyruktakiler bile sırayı bozdu ve o tarafa koştu. Dürüst tüccarlar kendilerini aniden, çılgınca ittirip kaktıran bir kalabalığın ortasında buldu.

"Hey, bir *kuyruk* var!" dedi Çağdaş Rünler Dürüst Tüccarı çekinerek, kenara itildiğinde.

Dekan, kendisini şiddetle dirsekleyen oğlanın omzunu tuttu.

"Neler oluyor delikanlı?" diye sordu.

"Geliyorlar!" diye bağırdı oğlan.

"Kim?"

"Yıldızlar!"

Sihirbazlar hep birden başlarını kaldırıp havaya baktı.

"Yoo, gelmiyorlar?" dedi Dekan. Fakat oğlan onun elinden kurtulup kalabalıkta kaybolmuştu bile.

"Tuhaf bir ilkel batıl inanç," dedi Dekan. Yakınarak bastonunu sallamakta olan Poons hariç bütün sihirbazlar, gelenleri görebilmek için başlarını uzattı.

Veznedar, Rektör'le koridorda buluştu.

"Öğretmeyenler Odası'nda kimse yok!" diye haykırdı.

"Kütüphane de boş!" diye bağırdı Rektör.

"Bu tür şeyleri duymuştum," diye inledi Veznedar. "Kendiliğinden olan bir şey... adı neydi... Hepsini yok etti!"

"Sakin ol be adam. Sırf..."

"Hizmetkârları bile bulamıyorum! Gerçeklik çökünce ne olur biliyorsun! Şu anda dev gibi dokunaçlar..."

Uzak bir *vamm... vamm...* sesi ve duvardan seken bilyelerin tıkırtıları duyuldu.

"Hep aynı yön," diye mırıldandı Veznedar.

"Hangi yön o?"

"*Onların* geleceği yön! Sanırım deliriyorum!"

"Geçti, geçti," dedi Rektör, Veznedar'ın omzunu okşayarak. "Öyle konuşup durma. Çılgınca konuşmalar bunlar."

■

Ginger panik içinde, arabanın penceresinden dışarı baktı.

"Bütün bu insanlar da kim?" dedi.

"Onlar senin *fanların*," dedi Dibbler.

"İyi de hiç sıcak değil ki!"

"Amcamın kastettiği şey *fan*. Kulüpleri falan da oluyor hani. Oynadığın tıkırları görmekten hoşlanan insanlar," dedi Soll. "Şey, senden *çok* hoşlanıyorlar."

"Aralarında kadınlar da var," dedi Victor. Elini öylesine salladı, kadının biri bayıldı.

"Sonunda ünlü oldun," dedi Ginger'a dönerek. "Hep ünlü olmak istiyordun. İşte."

Ginger yine kalabalığa baktı.

"Ama böyle olacağını hiç düşünmemiştim," dedi. "Hepsi isimlerimizi bağırıyor!"

"İnsanlara *Fırtına Gibi Esti*'yi anlatmak için büyük çaba gösterdik," dedi Soll.

"Evet," dedi Dibbler. "Holy Wood tarihindeki en büyük tıkır olduğunu söyledik."

"Holy Wood tarihi sadece iki aylık," dedi Ginger.

"Ne olmuş? Yine de tarih."

Victor, Ginger'ın yüzündeki ifadeyi gördü. Holy Wood'un *gerçek* tarihi tam olarak ne kadardı ki? Belki de orada, deniz yatağında, ıstakozların arasında kadim bir taş takvim vardı. Belki de ölçülebilmesinin yolu bile yoktu. Bir *fikrin* yaşını nasıl ölçerdiniz ki?

"Şehrin ileri gelenleri de orada olacak," dedi Dibbler. "Ataerk, lonca başkanları, asiller ve bazı yüksek rahipler. Sihirbazlar gelmez elbette. Burnu havada, ihtiyar ahmaklar... Unutulmaz bir gece olacak bu!"

"Hepsiyle tanıştırılacak mıyız?" dedi Victor.

"Hayır. *Onlar* sizinle tanıştırılacak," dedi Dibbler. "Hayatlarındaki en heyecan verici an bu olacak."

Victor yine kalabalığa baktı.

"Hayal mi görüyorum," dedi, "yoksa sis mi bastırıyor?"

Poons bastonuyla Başkan'ın bacaklarının arkasına vurdu.

"Neler oluyor?" dedi. "Neden herkes tezahürat yapıyor?"

"Ataerk arabasından indi," dedi Başkan.

"Ne var bunda bu kadar?" dedi Poons. "*Ben* de yüzlerce kez arabadan inmişimdir. Hiç zor bir olay değil."

"Evet, biraz tuhaf," diye itiraf etti Başkan. "Suikastçılar Loncası Başkanı'na ve Kör Io'nun Yüksek Rahibi'ne de tezahürat yaptılar. Üstelik biri, kırmızı bir halı serdi."

"Ne? Sokağa mı? *Ankh-Morpork*'ta mı?"

"Evet."

"Temizlik faturalarını görmek istemezdim," dedi Poons.

Çağdaş Rünler Okutmanı, Başkan'ın kaburgalarını –ya da en azından, elli yıldır yediği güzel yemeklerin sonucunda kaburgalarını kaplayan kalın yağ tabakasını– şiddetle dürtükledi. "Sessiz olun!" diye fısıldadı. "Geliyorlar!"

"Kim?"

"Görünüşe bakılırsa, önemli birileri."

Başkan'ın yüzü, sahte takma sakalının arkasında panik içinde kırıştı. "Şey, Rektör'ü davet etmemişlerdir, değil mi?" dedi.

Sihirbazlar, iki ayak üzerinde duran kaplumbağalar gibi, cübbelerinin içine saklanmaya çalıştı.

Aslında gelen araba, Üniversite'nin ahırlarında eskiyip giden şeylerden çok daha etkileyiciydi. Trol ve şehir bekçisi hattına

doğru kabaran kalabalık beklenti içinde arabanın kapısına baktı. Hava bile beklenti içinde uğulduyordu.

Hissettiği gururla iyice göğsü kabaran –hatta yerin hemen üstünde süzülüyormuş gibi görünen– Bay Bezam, araba kapısına doğru atıldı ve açtı.

Bastonuyla çevresindekilere vuran ve "Ne oldu? Neler *oluyor?* Neden kimse bana neler *olduğunu* anlatmıyor? Birinin bana, hmm... neler *olduğunu* anlatmasını talep ediyorum!" diye mırıldanan Poons dışında, kalabalıktaki herkes nefesini tuttu.

Fakat kapı kapalı kaldı. Ginger kapı kolunu can simidi gibi kavramıştı ve bırakmıyordu.

"Orada *binlerce* insan var!" dedi. "Dışarı çıkamam!"

"Ama hepsi senin tıkırlarını izliyor," diye yalvardı Soll. "Onlar senin halkın."

"Hayır!"

Soll ellerini havaya fırlattı. "Onu ikna edemez misin?" dedi Victor'a.

"Kendimi bile ikna edebileceğimden emin değilim," dedi Victor.

"Ama günlerdir bu insanların gözleri önündeydin," dedi Dibbler.

"Hayır, değildim," dedi Ginger. "Senin, kolcuların ya da trollerin falan karşısındaydım. O farklıydı. Zaten o, gerçek ben değildim," diye ekledi. "O Delores de Gunah'tı."

Victor düşünceli düşünceli dudağını ısırdı.

"Belki de o zaman oraya Delores de Gunah'ı göndermelisin," dedi.

"Bunu nasıl yapabilirim?" diye sordu kız.

"Şey... neden bu da bir tıkırmış gibi davranmıyorsun?"

Amca yeğen Dibblerlar bakıştı. Sonra Soll, ellerini bir resim kutusunun gözüymüş gibi yüzünün önünde tuttu; Dibbler da dürtüklendikten sonra, elini yeğeninin başına koydu ve kulağındaki görünmez kolu çevirdi.

"Oyun!" dedi.

Arabanın kapısı açıldı.

Kalabalık, nefes alan bir dağ gibi inledi. Victor arabadan indi, dönüp arabaya uzandı, Ginger'ın elini tuttu...

Kalabalıktan çılgın bir tezahürat koptu.

Çağdaş Rünler Okutmanı heyecan içinde parmaklarını ısırdı.

Başkan, gırtlağının arkasından tuhaf, boğulur gibi bir ses çıkardı.

"Hani," dedi Dekan'a bakarak, "oğlanın sihirbazlıktan daha iyi ne bulabileceğini sormuştun ya..."

"Gerçek bir sihirbaz, yalnızca tek bir şeyle ilgilenmelidir," diye mırıldandı Dekan. "Bunu biliyorsun."

"Ah, ben *biliyorum*."

"Ben büyüden bahsediyorum."

Başkan yaklaşan şekillere baktı.

"Biliyor musunuz, o gerçekten de bizim genç Victor. Yemin ederim," dedi.

"Bu iğrenç," dedi Dekan. "Sihirbaz olmak varken, genç kadınların çevresinde dolanması ne tuhaf..."

"Evet. Ne aptalca," dedi nefes almakta güçlük çeken Çağdaş Rünler Okutmanı.

Genel bir iç çekiş oldu.

"Lâkin kızın *olağanüstü* olduğunu kabul etmen lazım," dedi Başkan.

"Ben yaşlı bir adamım ve biri *hemen* görmeme izin vermezse," dedi çatlak bir ses arkalarından, "biri, hmm... bastonumun sivri ucunu bir tarafında hissedecek, tamam mı?"

İki sihirbaz kenara çekildi ve tekerlekli sandalyeyi aralarından geçirdi. Ve tabii sandalye harekete geçince, yoluna çıkan ayak bileklerine ve dizlere çarpa çarpa doğrudan halının kenarına kadar ilerledi.

Poons'un ağzı açık kaldı.

Ginger, Victor'ın elini kavradı.

"Şurada sana el sallayan takma sakallı bir grup yaşlı şişman adam var," dedi dişlerini sıka sıka sırıtarak.

"Evet, sanırım onlar sihirbaz," diye yanıt verdi Victor sırıtarak.

"Ve içlerinden biri, tekerlekli sandalyesinde hoplayıp zıplayarak 'Ya Hey!' ve 'Hoop hoop!' ve 'Hoba hoba!' gibi şeyler bağırıyor," dedi Ginger sırıtarak.

"Dünyanın en yaşlı sihirbazı o," dedi Victor sırıtarak. Kalabalıktaki şişman bir kadına el salladı. Kadın bayıldı.

"Aman tanrılar! Elli sene önce nasıldı acaba?"

"Eh, öncelikle *seksen* yaşındaydı.* *Ona öpücük yollama!*"

Kalabalıktan bir onay kükremesi yükseldi.

"Ama tatlı görünüyor."

"Yalnızca gülümse ve el sallamaya devam et."

"Ah, *tanrılar*, bizimle tanıştırılmak için bekleyen onca insana bak!"

* Başka sihirbazların hırslı ilgisinden kaçınmayı başaran sihirbazlar uzun yaşar. Ama bu süre onlara daha da uzun gelir.

"Görebiliyorum."

"Ama onlar *önemli* kişiler!"

"Eh, biz de öyleyiz. Sanırım."

"Neden?"

"Çünkü biz *biziz*. Kumsalda dediğin gibi. Biz biziz, olabildiğimizce büyüğüz. Tam da senin istediğin gibi. Biz..."

Durdu.

Odium'un önündeki trol ona tereddütle selam verdi. Eli kulağına çarparken çıkan gümleme kalabalığın kükremesinin üzerinden bile işitilebiliyordu.

Gaspode, itaatkârca peşinden gelen Laddie'yle birlikte bir ara sokakta seğirtiyordu. Arabadan sıçradıklarında –ya da Gaspode'un durumunda *plop* diye düştüklerinde– kimse onları fark etmemişti.

"İyi bir eğlenceden benim anladığım, tıka basa dolu bir salonda bütün gece oturmak değil," diye homurdandı Gaspode. "Burası büyük şehir. Burası Holy Wood değil. Hayatını yaşamak istiyorsan peşimden ayrılma evlat. İlk durak, Harga'nın Pirzola Evi'nin *arka kapısı*. Orada beni tanırlar. Tamam mı?"

"*Aferin oğlum Laddie!*"

"Aynen," dedi Gaspode.

"Ne giydiğine bak!" dedi Victor endişeyle.

"Altın sırmalı kırmızı kadife ceket," dedi Ginger ağzının köşesinden. "Ne olmuş? Ama pantolon giyse daha iyi olurdu."

"Ah tanrılar," diye nefes verdi Victor.

Odium'un aydınlık fuayesine girdiler.

Bezam elinden geleni yapmıştı. İşleri yetiştirebilmek için, troller ve cüceler de bütün gece çalışmıştı.

Kırmızı kadife perdeler, sütunlar ve aynalar vardı.

Altın rengine boyanmış tombul melekler ve muhtelif meyveler her yüzeyi kaplamıştı.

Çok pahalı çikolatalarla dolu bir kutuya adım atmak gibiydi.

Ya da bir kâbusa... Victor neredeyse, denizin kükremesini duymayı ya da perdelerin siyah tozlar halinde dökülmesini görmeyi bekliyordu.

"Ah tanrılar!" diye tekrarladı.

"Ne oluyor sana?" dedi Ginger, onlarla tanıştırılmak için bekleyen önemli şahsiyetlere donuk donuk sırıtarak.

"Bekle de gör," dedi Victor boğuk sesle. "Holy Wood bu! Holy Wood Ankh-Morpork'a gelmiş!"

"Evet ama..."

"Hiçbir şey hatırlamıyor musun? Tepedeki o geceyi? Sen uyanmadan önce?"

"Hayır. Sana *söylemiştim*."

"Bekle de gör," diye tekrarladı Victor. Bir duvara yaslanmış süslü tabelaya baktı. 'Günde Üç Gösteri!' yazıyordu üstünde.

Kum tepelerini, kadim mitleri ve ıstakozları düşündü...

Haritacılık, Diskdünya'da asla titiz bir sanat olmamıştı. İnsanlar çizimlere hep iyi niyetle başlardı; fakat sonra su fışkırtan balinalar, canavarlar, dalgalar ve kartografinin diğer süslerine kendilerini öyle kaptırırlardı ki, sıkıcı dağları ve nehirleri tamamen unuturlardı.

Rektör, dolup taşmış bir küllüğü haritanın köşesine koyarak kıvrılmasını engelledi. Parmağını pis yüzeyde gezdirdi.

"Burada, 'Burada Ejderhalar Yaşar,' yazıyor," dedi. "Hem de şehrin tam ortasında. Ne alaka?"

"Ha, o mu?" dedi Veznedar dalgın dalgın. "Leydi Ramkin'in, Hasta Ejderler için Günışığı Barınağı o."

"Şurada da 'Terra Incognita' yazıyor," dedi Rektör. "O ne?"

Veznedar görebilmek için boynunu uzattı.

"Ha. O da 'Bilinmeyen Topraklar' demek," dedi. "Muhtemelen bir sürü lahana tarlası çizmekten daha ilginç gelmiştir."

"E bak, *burada da* 'Burada Ejderhalar Yaşar' yazıyor?"

"Sanırım onu tamamen uydurmuşlar."

Rektör'ün kemikli başparmağı, vazonun gösterdiği yönde ilerlemeye devam etti. İki sinek pisliğini kenara süpürdü.

"Burada hiçbir şey yok," dedi yakından bakarak. "Yalnızca deniz. Ve..." Gözlerini kıstı. "Ve Holy Wood? Bunun bir anlamı var mı?"

"Simyacıların gittiği yer değil mi orası?" dedi Veznedar.

"Ah, *onlar*."

"Herhalde," dedi Veznedar yavaşça, "orada bir tür büyü yapmıyorlardır, değil mi?"

"Simyacılar *büyü* mü yapacak?"

"Pardon. Saçma bir fikirdi, biliyorum. Kapıcı bana bir tür, ah... gölge oyunu falan yaptıklarını söylemişti. Ya da kukla gösterisi. Ya da öyle bir şey. Resimler. Ya da bir şey. Dinlemiyordum aslında. Demek istediğim... *simyacılar* yahu! Yani suikastçılar olsa, *evet*. Hırsızlar... *evet*. Hatta tüccarlar... tüccarlar bazen gerçekten de sinsi olabiliyor. Ama simyacılar... onlar her zaman dalgın, beceriksiz, iyi niyetli, yetenekli ama..."

Ağzından çıkanları kulağı duyunca sesi sönüp gitti.

"Buna cesaret *edemezler*, değil mi?" dedi.

"Ederler mi?"

Veznedar boş bir kahkaha attı. "Yooo yoo yo. Cesaret ede-

mezler! *Buralarda* büyü yapmayı deneyecek olurlarsa, bir ton tuğla gibi tepelerine çökeceğimizi bilirler, çünkü *buralarda...*" Sesi yine sönüp gitti.

"Eminim denemezler," dedi.

"Yani, o kadar uzakta bile," dedi.

"Yok, cesaret edemezler," dedi.

"Büyü değildir o," dedi.

"Yapmazlar kuşkusuz," dedi.

"O kirli elli piçlere *hiçbir* zaman güvenmemiştim zaten!" dedi. "Bize hiç benzemiyorlar!" dedi. "Vakarın ne olduğunu bile bilmez onlar!" dedi.

Gişenin çevresini saran kalabalık gittikçe öfkeleniyordu.

"Şey, *bütün* ceplerini yokladın mı?" diye sordu Başkan.

"Evet!" diye mırıldandı Dekan.

"Bir daha bak o zaman."

Sihirbazları ilgilendirdiği kadarıyla, ücret ödemek de başkalarının başına gelen bir şeydi. Normalde sivri bir şapka onların işini pekâlâ görüyordu.

Dekan çırpınırken Başkan, biletçi genç kadına deli gibi sırıttı.

"Ama seni temin ederim, sevgili hanımefendi," dedi çaresizce, "biz *gerçekten* sihirbazız."

"Takma sakallarınızı görebiliyorum," dedi kız ve burnunu çekti. "Buraya her çeşit insan geliyor. Babalarının ceketlerini giyip üst üste çıkmış üç küçük oğlan çocuğu olmadığınızı nereden bileceğim?"

"Ama hanımefendi!"

"İki dolar ve on beş penim var," dedi Dekan, bir avuç hav ve gizemli nesnelerin arasından paraları seçerek.

"Bu iki koltuk eder," dedi kız, istemeye istemeye iki bilet keserek.

Başkan biletleri kaptı.

"O zaman Windle'ı götürürüm," dedi çabucak, diğerlerine dönerek. "Maalesef *geri* kalanınız dürüst tüccarlık işine *geri* dönecek." Kaşlarını anlamlı anlamlı kaldırıp indirdi.

"Anlamıyorum, neden biz..." diye başladı Dekan.

"Aksi halde *geri* iadeler olur," diye devam etti Başkan kaş göz ederek. "Eğer *geri* dönüp *arka tarafa* gitmezseniz."

"Bana bak, o para *benim* paramdı ve..." diye devam etti Dekan.

Çağdaş Rünler Okutmanı onun kolunu yakaladı.

"Gel sen," dedi yavaşça. Başkan'a anlamlı anlamı göz kırptı. "Bizim *arkaya* gitme zamanımız geldi."

"Anlamıyorum, neden benim..." diye homurdandı Dekan, *geri* kalanlar onu sürükleyip götürürken.

Rektör'ün büyülü aynasında gri bulutlar dönüyordu. Çoğu büyücüde bu tür aynalardan bulunurdu ama çoğu büyücü bunları kullanmaya zahmet etmezdi. Büyülü aynalar acayip ve güvenilmezdi. Tıraş olmaya da yaramıyorlardı.

İlginçti ama Ridcully büyülü ayna kullanmakta son derece becerikliydi.

"Av takip etmek için," dedi, kısa bir açıklama olarak. "Islak çalıların içinde saatlerce sürünecek halim yok, tanrılar aşkına. Bir içki al be adam. Bir tane de bana koy."

Bulutlar ışıldadı.

"Başka bir şey görünmüyor," dedi. "Tuhaf. Yalnızca çakan sisler var." Öksürdü.

Veznedar, aksi yöndeki beklentilere rağmen, Rektör'ün oldukça zeki bir adam olabileceğini kavramaya başlamıştı.

"Şu gölge kukla oyunu resim şeylerinden birini gördün mü hiç?" diye sordu Ridcully.

"Hizmetkârlar gidiyor," dedi Veznedar.

Ridcully bunun 'hayır' anlamına geldiğine karar verdi.

"Sanırım bir baksak iyi olacak," dedi.

"Pekâlâ Rektörüm," dedi Veznedar uysallıkla.

Hareketli resim gösteren binalar hakkında, çokluevrenin her yerinde geçerli olan, ihlâl edilemez bir kural vardır: Binanın arka cephesinin korkunçluğu, ön cephesinin ihtişamı ile ters orantılıdır. Önde sütunlar, kemerler, altın varaklar ve ışıklar varken arka taraf tuhaf kanallar, çıkıntı yapan gizemli borular, boş duvarlar ve pis geçitlerle kaplıdır.

Ve tuvalet pencereleriyle.

"Bunu yapmamız için hiçbir sebep yok," diye inledi Dekan, karanlıkta çabalarlarken.

"Kes sesini ve ittirmeye devam et," diye mırıldandı Çağdaş Rünler Okutmanı, pencerenin diğer yanından.

"Bir şeyleri paraya dönüştürseydik ya," dedi Dekan. "Yalnızca küçük bir illüzyon. Ne zararı olurdu ki?"

"Buna parayı sulandırmak derler," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı. "Öyle bir şey için akrep çukuruna atılabilirsin. Ayaklarımı nereye dayadım? *Ayaklarımı* nereye *dayadım*?"

"Sorun yok," dedi bir sihirbaz. "Tamam Dekan. Şimdi sen geliyorsun."

"Eyvah," diye inledi Dekan, dar pencerenin öte yanındaki anlatılamaz kasvete doğru sürüklenirken. "Bundan hayır çıkmayacak."

"Ayağını nereye bastığına dikkat et yeter. Bak ne yaptın? Sana ayağını nereye bastığına dikkat et *demedim* mi? Neyse, hadi gel."

Sihirbazlar sahne arkasındaki alanda pıtır pıtır –ya da Dekan'ın durumunda fışır fışır– ilerledi ve karanlık, kalabalık salona girdiler. Windle Poons, her yaklaşana bastonuyla vurmak suretiyle hepsine birer koltuk tutmuştu. Birbirlerinin ayaklarına dolanarak gelip oturdular.

Karşılarında yükselen gölgeli, gri dikdörtgene baktılar.

"İnsanlar bunda ne *görüyor*, anlamıyorum," dedi Başkan bir süre sonra.

"Biçimsiz Tavşan'ı yapan oldu mu?" dedi Çağdaş Rünler Okutmanı.

"Daha başlamadı," diye fısıldadı Dekan.

"Ben açım," diye yakındı Poons. "Ben yaşlı bir adamım ve, hmm, açım."

"Ne yaptı, biliyor musun?" dedi Başkan. "İhtiyar aptalın ne yaptığını biliyor musun? Meşaleli genç bir kadın bize koltuklarımızı gösterirken, onun... neticesini çimdikledi!"

Poons kıkırdadı. "Hoba hoba! Annen dışarıda olduğunu biliyor mu?" diye güldü çatlak bir sesle.

"Bütün bunlar onun için çok fazla," diye yakındı Başkan. "Onu getirmemeliydik."

"Akşam yemeğini kaçırdığımızın farkında mısınız?" dedi Dekan.

Bunun üzerine sihirbazlar sustu. Poons'un tekerlekli sandalyesinin yanından geçen şişman bir kadın aniden irkildi ve şüpheyle çevresine bakındı ama derin uykuda gibi görünen sevimli bir ihtiyar dışında kimseyi görmedi.

"Üstelik bugün salı ve menüde kaz vardı," dedi Dekan.

Poons tek gözünü açtı ve tekerlekli sandalyesindeki klaksonu çaldı.

"Hobarabob! Büyükanneni sabunlamama ne dersin!" dedi zaferle.

"Görüyor musun?" dedi Başkan. "Hangi yüzyılda olduğumuzu bile bilmiyor."

Poons boncuk boncuk kara gözlerini ona çevirdi.

"Yaşlı olabilirim, hmm, hatta belki kaçık," dedi, "ama aç kalmayacağım." Tekerlekli sandalyesinin anlatılamaz derinliklerini karıştırdı ve yağlı, siyah bir torba çıkardı. Torba metal metal *şıngırdıyordu*. "Demin gördüm; genç bir kadın, şu özel hareketli resim yiyeceklerinden satıyordu," dedi.

"Yani sen bize, baştan beri *paran* olduğunu mu söylüyorsun?" dedi Dekan. "Ve bize söylemedin ha?"

"Sormadınız ki!"

Sihirbazlar aç gözlerle torbaya baktı.

"Tereyağlı pörtlemiş tahıllar, ekmek içi sosisler, üzerinde şeyler olan çikolatalı şeyler ve başka şeyler satıyorlar," dedi Poons. Dişsiz, kurnaz bir bakış fırlattı. "İsterseniz size de alırım," diye ekledi iyilikseverce.

Dekan satın aldıklarını saydı. "Şimdi," dedi, "altı ekstra tereyağlı Ataerk-boy pörtlemiş tahıl teknesi, sekiz ekmek içi sosis, bir jumbo-boy hışırtılı içecek ve bir torba çikolata kaplı kuru üzüm." Parayı uzattı.

"Tamam," dedi Başkan, kutuları toparlayarak. "Ee... sence diğerleri için de bir şeyler almalı mıydık?"

▪

Resim yansıtma odasında Bezam, dev *Fırtına Gibi Esti* makarasını resim yansıtma kutusuna küfrede küfrede yerleştiriyordu.

Birkaç metre uzakta, balkonun halatla ayrılmış bölümünde, Ankh-Morpork Ataerk'i Lord Vetinari de huzursuzdu.

İtiraf etmeliydi, yeterince hoş bir çiftti. Fakat neden onlarla *birlikte* oturduğundan ve neden o kadar önemli olduklarından pek emin değildi.

Vetinari önemli insanlara, ya da en azından önemli olduğunu *düşünen* insanlara alışıktı. Sihirbazlar mesela, büyük büyü başarıları ile önem kazanırlardı. Hırsızlar cüretkâr soygunlarla önemli olurdu. Biraz daha farklı yöntemlerle olsa da tüccarlar da öyle. Savaşçılar savaş kazanarak ve hayatta kalarak önemli olurlardı; suikasçılar mahir cinayetlerle. Şöhrete giden çok yol vardı ama onları *görebilir*, anlayabilirdiniz. Bir açıdan mantıklı gelirdi.

Bununla beraber, bu iki kişi yalnızca yeni icat edilmiş hareketli resim makinelerinin önünde ilginç şekillerde hareket ederek önem kazanmıştı. Şehir tiyatrolarındaki en kötü oyuncular bile onlarla karşılaştırıldığında çok yetenekli birer sanatçı sayılırdı; yine de sokaklara dizilip onların adını bağırmak kimsenin aklına gelmezdi.

Ataerk daha önce tıkırları hiç ziyaret etmemişti. Anladığı kadarıyla Victor Maraschino, adap duygusunu kaybetmiş orta yaşlı kadınların salonlarda bayılmasına sebep olan kavurucu bakışlarıyla ünlenmişti; Bayan Delores de Gunah'ın uzmanlık alanı ise dermansız davranmak, tokat atmak ve ipek yastıklar arasına büyüleyici görünecek şekilde uzanmaktı.

Oysa Vetinari, yani Ankh-Morpork'un yegâne Ataerki şehri yönetmiş, korumuş, sevmiş, nefret etmiş ve tüm hayatını şehrin hizmetinde geçirmişti...

Ve bir ara, sıradan insanlar koltuklarına dizilirken, ustura keskinliğindeki kulakları iki tanesinin arasında geçen şu sohbeti yakalamıştı:

"Şuradaki kim?"

"Victor Maraschino ve Delores de Gunah! Sen *hiçbir şey* bilmez misin?"

"Yok, şu siyah giyinmiş uzun adamı kastetmiştim."

"Ah, *onun* kim olduğunu bilmiyorum. Herhalde kodamanlardan biridir."

Evet, büyüleyiciydi. Sırf... eh, sırf ünlü olduğunuz için ünlü olabiliyordunuz. Ataerk bunun oldukça tehlikeli bir şey olduğunu düşündü; bir gün, gönülsüzce birilerini öldürtmesi gerekebilirdi.* Öte yandan, gerçekten şöhretli olan insanların yanında bulunmaktan kaynaklanan ikincil bir övünç de vardı. Vetinari şaşkınlık içinde, bundan zevk aldığını fark etti.

Dahası, Bayan de Gunah'ın yanında oturuyordu ve seyircilerin geri kalanının bu duruma dair kıskançlığı o kadar elle tutulurdu ki neredeyse bunun *tadını* alabiliyordu. Yemesi için verilen bir torba dolusu beyaz, köpüksü, nişastalı şeyden çok daha lezzetli bir tattı bu.

Bu sırada, diğer yanında oturan Dibbler ismindeki korkunç adam, kendisini kelimesi kelimesine dinlediğini zannederek, Ataerk'e hareketli resimlerin mekanizmasını açıklıyordu.

Aniden bir alkış kükremesi yükseldi.

Ataerk yana, Dibbler'a doğru eğildi.

"Neden bütün lambalar kısılıyor?" dedi.

"Ah," dedi Dibbler, "resimleri daha iyi görebilmeniz için."

---

* Yani, *Vetinari* birilerini gönülsüzce öldürtebilirdi. Öldürtülen kişilerin gönülsüzlüğünden bahsetmeye zaten gerek yok.

"Öyle mi?" dedi Ataerk. "Oysa ben, resimleri ışıkta daha iyi görürüz diye düşünüyordum."

"*Hareketli* resimlerde öyle değil efendim," dedi Dibbler.

"Ne kadar büyüleyici."

Ataerk diğer yana, Ginger ile Victor'a doğru eğildi. Hafif bir şaşkınlık içinde, ikisinin de oldukça gergin göründüğünü fark etti. Bunu aslında daha *Odium*'a girdikleri an fark etmişti; delikanlı aptal süslere korkunç şeylermiş gibi bakıyordu, kız ise salona girdiğinde hafifçe inlemişti.

İkisi de şok geçiriyormuş gibi görünüyordu.

"Herhalde bütün bunlar sizin için oldukça sıradandır," dedi ikisine bakarak.

"Hayır," dedi Victor. "Aslında değil. Daha önce doğru düzgün bir resim salonunda hiç bulunmadık."

"Bir kez dışında," dedi Ginger sertçe.

"Evet. Bir kez dışında."

"Fakat, ee... siz hareketli resim *yapıyorsunuz*?" dedi Ataerk.

"Evet ama onları hiç *görmüyoruz*," dedi Victor. "Biz yalnızca kolcuların yapıştırdığı parçaları görüyoruz. Ben tıkırları sadece dışarıya asılmış eski bir çarşafın üzerinde izledim."

"O zaman bütün bunlar sizin için de çok yeni, öyle mi?" dedi Ataerk.

"Tam olarak değil," dedi Victor gri bir suratla.

"*Büyüleyici*," dedi Ataerk ve Dibbler'ı dinlememe işine geri döndü. Bulunduğu yere, her şeyin nasıl çalıştığını öğrenme zahmetine girerek gelmemişti; onun ilgisini çeken, *insanların* nasıl çalıştığıydı.

Sıranın biraz aşağısında oturan Soll amcasına döndü ve kucağına küçük bir film rulosu bıraktı.

"Bu sana ait," dedi tatlı tatlı.

"Bu nedir?" dedi Dibbler.

"Eh, gösterilmeden önce tıkıra hızlıca bir bakayım dedim..."

"Öyle mi?" dedi Dibbler.

"Ve şehrin yandığı sahnenin tam ortasında ne buldum dersin? Tam *beş dakika* süren ve Harga'nın Özel Fıstık Soslu Pirzolasıyla dolu bir tabak dışında hiçbir şey içermeyen bir çekim. *Neden*, biliyorum elbette. Bilmek istediğim, neden bu kadar *uzun* olduğu."

Dibbler suçlu suçlu sırıttı.

"Düşündüm ki," dedi, "eğer küçük bir hızlı resim parçası bile insanların gidip bir şeyler satın almasını sağlayabiliyorsa, *beş dakikalık* bir film neler yapabilir? Düşünsene!"

Soll ona bakakaldı.

"Ama bu beni gerçekten incitti," diye devam etti Dibbler, "bana güvenmedin. Kendi amcana. Bir daha denemeyeceğime *söz* verdiğim halde bana güvenmedin, öyle mi? Bu beni yaraladı Soll. Gerçekten yaralandım. Aramızdaki dürüstlüğe ne oldu?"

"Bence birilerine satmışsındır amca."

"Gerçekten *incindim*. Cidden."

"İyi de sözünü tutmayan *sensin* amca."

"Bunun konumuzla hiç ilgisi yok. Bu yalnızca iş. Ben *aileden* bahsediyorum. Ailene güvenmeyi öğrenmelisin Soll. Özellikle de bana."

Soll omuzlarını silkti. "Tamam. Tamam."

"Tamam mı?"

"Evet amca," dedi Soll ve sırıttı. "Sana *söz* veriyorum."

"Aferin oğluma."

Sıranın diğer ucunda Victor ve Ginger, boş perdeye sessiz bir dehşetle bakıyordu.

"Şimdi ne olacağını biliyorsun, değil mi?" dedi Ginger.

"Evet. Biri, yerdeki çukurdan müzik çalmaya başlayacak."

"O mağara gerçekten de bir resim salonu muydu sence?"

"Sanırım öyle," dedi Victor dikkatle.

"Ama buradaki perde, yalnızca bir perde. Şey değil... yalnızca perde. Yalnızca daha kaliteli çarşaftan yapılmış. O ise..."

Salonun ön tarafından yüksek bir ses geldi. Bir takırtı ve ümitsizce kaçan havanın tıslaması eşliğinde, Bezam'ın kızı Kalliope yerden ağır ağır yükseldi; sonra da iki trol sahne arkasındaki körükleri çekerken, saatlerce çalışmanın verdiği canlılıkla küçük bir orgun tuşlarına saldırdı. Tombul bir genç hanımdı ve çaldığı her neyse, kesinlikle kaybetmeye mahkûmdu.

Aşağıda, salonda Dekan, Başkan'a bir torba uzattı.

"Çikolata kaplı kuru üzüm alsana," dedi.

"Fare pisliğine benziyor," dedi Başkan.

Dekan loşluğun içinde elindekilere baktı.

"Ha, olabilir," dedi. "Torba demin yere düşmüştü ve ben de amma çok üzüm almışız diye *düşünmüştüm*."

"Şşşt!" dedi bir sıra arkalarındaki kadın.

Poons'un kuru kafası bir mıknatıs gibi döndü.

"Taşşş taşşş!" dedi keh keh gülerek. "Ne ka ekmek o ka köfte!"

Işıklar daha da kısıldı. Perde ışıldadı. Perdede sayılar belirdi ve geriye doğru saydı.

Kalliope dikkatle önündeki partisyona baktı, kol yenlerini kıvırdı, saçlarını gözünden çekti ve eski Ankh-Morpork milli marşı olduğu zar zor anlaşılan şeye şevkle saldırdı.*

Ve ışıklar söndü.

* Adı, *Size Toptan Hükmedebiliriz.*

■

Gökyüzü titreşiyordu. Bu hiç de normal bir sis değildi. Arduvaz gibi, gümüşsü bir ışık saçıyordu ve *Aurora Coriolis* ile yaz şimşeği arası bir şeymiş gibi dalgalanıyordu. Holy Wood yönündeki gökyüzü alev alev parlaktı ve Sham Harga'nın Pirzola Evi'nin arkasındaki geçitten bile görülebiliyordu. Orada iki köpek, Beleşe-Çöplükten-Eşeleyebildiğince-Ye spesiyalinin keyfini sürmekteydi.

Laddie başını kaldırdı ve hırladı.

"Haksız değilsin," dedi Gaspode. "Ama tekinsiz olduğunu *söylemiştim*. Tekinsiz olduğunu söylememiş miydim?" Kürkünde kıvılcımlar çaktı. "Hadi," dedi. "İnsanları uyarsak iyi olacak. Sen bu konuda *iyisin*."

Tıkırtıkırtıkırtıkır...

Odium'un içindeki tek ses buydu. Kalliope çalmayı bırakmış, perdeye bakıyordu.

Ağızlar açık duruyordu ve yalnızca avuç avuç pörtlemiş tahıl yemek için kapanıyordu.

Victor bununla mücadele ettiğinin belli belirsiz farkındaydı. Bakışlarını kaçırmaya çalışmıştı. Şimdi bile, kafasının içinde küçük bir ses, her şeyin yanlış olduğunu söylüyordu ama Victor onu duymazdan geliyordu. Her şeyin doğru olduğu açıktı. Kadın kahraman Çılgına Dönmüş Bir Dünyada eski aile madenini korumaya çalışırken *Odium*'daki iç çekişlere Victor da katılmıştı. Savaştaki dövüşlerde ürpermişti. Balo sahnesini romantik bir pus içinde izlemişti. O...

...bacağına dokunan soğuk bir şey fark etti. Sanki yarı erimiş bir buz küpü pantolonunu ıslatıyordu. Bu hissi göz ardı etmeye çalıştı ama kesinlikle göz ardı edilemez bir niteliği vardı.

Bakışlarını indirdi.

"Affedersin?" dedi Gaspode.

Victor'ın gözleri aşağıda bir süre odaklandı. Sonra tekrar, dev bir Victor'ın dev bir Ginger'ı öpmekte olduğu perdeye sürüklendiler.

Yeni bir yapışkan soğukluk hissi geldi. Victor yine yüzeye çıktı.

"İstersen bacağını ısırabilirim de," dedi Gaspode.

"Ben, ee, ben..." diye başladı Victor.

"Oldukça sağlam ısırabilirim," diye ekledi Gaspode. "Söylemen yeter."

"Hayır, ee..."

"Tekinsiz bir durum bu, tıpkı daha önce de söylediğim gibi," dedi Gaspode. "Tekinsiz, tekinsiz, tekinsiz. Laddie bile sesi kısılana kadar havladı ama kimse duymadı. Bu yüzden eski soğukburun tekniğini denedim. Her zaman işe yarar."

Victor çevresine bakındı. Bütün seyirciler perdeye bakıyordu; sanki koltuklarından hiç kalkmamaya hazırlarmış gibi, sanki son... son...

...sonsuza kadar.

Kolunu koltuktan kaldırdığı zaman parmaklarından kıvılcımlar sıçradı. Havada, engin büyü potansiyeliyle ilişkilendirmeyi öğrenci sihirbazların bile öğrendiği yağlı bir his vardı. Ve salona sis çökmüştü. Bu saçmaydı ama çökmüştü işte; zemin de solgun, gümüş bir dalga ile kaplanmıştı.

Ginger'ın omzunu sarstı. Elini gözlerinin önünde salladı. Kulağına bağırdı.

Sonra Ataerk'i ve Dibbler'ı denedi. İkisi de elinin baskısıyla sallandı ama sonra bir hacıyatmaz gibi eski pozisyonlarına döndüler.

"Tıkır onlara bir şey yapıyor," dedi Victor. "Kullandığımız *film* yüzünden olmalı. Ama *nasıl*, anlamıyorum. Son derece sıradan bir film. Holy Wood'da büyü kullanmayız ki. En azından... normal büyü kullanmayız..."

Yol vermeyen dizlerin üzerinden aşarak koridora ulaştı ve sislerin arasından geriye doğru koştu. Resim yansıtma odasının kapısını dövdü. Yanıt gelmeyince kapıyı tekmeleyerek açtı.

Bezam duvara açılmış küçük kare delikten dikkatle perdeye bakıyordu. Resim yansıtıcı mutlu mutlu, kendi kendine tıkırdıyordu. Kolu çeviren kimse yoktu. Yani, diye düzeltti Victor, *görebildiği* kadarıyla kimse yoktu.

Uzak bir gümbürtü geldi ve zemin sarsıldı.

Perdeye baktı. Bu sahneyi biliyordu. Ankh-Morpork yangını sahnesinden hemen öncesiydi.

Beyni hızla çalışmaya başladı. Tanrılar hakkında ne denirdi? *Onlara inanan insanlar olmasa, var olamayacakları.* Bu her şey için geçerliydi. Gerçeklik, insanların akıllarının içinde olan bitenlerden ibaretti. Ve önünde, gördüklerine *gerçekten inanan* yüzlerce insan vardı...

Victor, Bezam'ın masasının üzerindeki ıvır zıvırın arasında makas ya da bıçak aradı ama bulamadı. Makine, gerçekliği gelecekten geçmişe sararak vızıldayıp duruyordu.

Arkasında Gaspode'un, "Herhalde bu kez kahraman oldum, değil mi?" dediğini duydu.

Beyin, dikkatinizi çekmek için bağrışıp duran muhtelif önemsiz düşüncelerin yankıları ile doludur normalde. Ve onları susturmak için gerçekten acil bir durum gerekir. Şu anda olan da buydu. Uzun zamandır kendini duyurmaya çalışan tek bir berrak düşünce, sessizliğin içinde çınladı.

Diyelim ki gerçekliğin her yerdekinden daha ince olduğu bir yer var. Ve diyelim ki orada, gerçekliği daha da zayıflatan bir şey yaptınız. Bunu kitaplar yapamazdı. Sıradan tiyatro da yapamazdı; çünkü içten içe, *onun da* yalnızca sahne üzerinde tuhaf giysiler giymiş insanlar tarafından oynandığını bilirdiniz. Ama Holy Wood, gözlerinizden girip doğrudan beyninize işliyordu. İçten içe onun *gerçek* olduğunu düşünüyordunuz. İşte tıkırlar bunu yapıyordu.

Holy Wood Tepesi'nin altındaki de buydu. Eski şehrin insanları gerçeklikteki deliği *eğlence* için kullanmıştı. Ve sonra Şeyler, onları bulmuştu.

Ve şimdi insanlar bunu yine yapıyordu. Bir havai fişek fabrikasında meşale jonglörlüğü antrenmanı yapmaktan farksızdı bunlar. Ve Şeyler, bekliyordu...

Ama neden *hâlâ* oluyordu?

Victor perdedeki Ginger'ı *durdurdu*.

Ama film tıkırdamaya devam etti.

Resim yansıtma kutusunun etrafında sis var gibiydi, dış hatlarını bulanıklaştırıyordu.

Victor dönen kolu yakaladı. Kol bir an direndi ve sonra kırıldı. Victor, Bezam'ı nazikçe sandalyesinden ittirdi, sandalyeyi kaldırdı ve bütün gücüyle yansıtma kutusuna indirdi. Sadece *sandalye* paramparça oldu. Victor arkadaki kafesi açtı ve semenderleri çıkardı. Ve film uzaktaki perdede dans etmeye devam etti.

Bina yine sarsıldı.

Tek bir şansın olur, diye düşündü Victor, sonra ölürsün.

Gömleğini çıkardı ve eline sardı. Sonra kutunun içindeki filme uzandı ve kavradı.

Film koptu. Kutu arkaya savruldu. Film parıltılı rulolar halinde çözülmeye devam etti; şeritler bir anlığına Victor'a doğru atıldıktan sonra yere döküldü.

Tıkırtıkır... tı... kır.

Makaralar döndü, döndü, durdu.

Victor film yığınını ayağı ile ihtiyatla dürtükledi. Bir yılan gibi saldırmasını bekliyordu.

"Kahraman olduk mu?" diye sordu Gaspode yine. "Bilmeyi çok isterdim."

Victor perdeye baktı.

"Hayır," dedi.

Orada hâlâ imgeler vardı. Çok berrak değillerdi ama Victor ve Ginger'ın varoluşa tutunan bulanık şekilleri hâlâ seçilebiliyordu. Perdenin kendisi de hareket ediyordu. Orası burası, cıva havuzundaki dalgalar gibi kabarıyordu. Nahoş ve son derece tanıdıktı.

"Bizi buldular," dedi Victor.

"Kim buldu?" dedi Gaspode.

"Bahsettiğin şu korkunç yaratıkları hatırlıyor musun?"

Gaspode'un alnı kırıştı.

"Zamanın Şafağının Öncesinden gelenler mi?" dedi.

"*Onların* geldiği yerde zaman yok," dedi Victor. Seyirciler kıpırdanıyordu. "Herkesi buradan çıkarmalıyız," dedi. "Ama panik yaratmadan..."

Bir çığlık korosu yükseldi. Seyirci uyanıyordu.

Perdedeki Ginger *dışarı* çıkıyordu. Gerçek boyunun üç katıydı ve gözle görülür bir biçimde parıldıyordu. Ayrıca şeffaftı ama ağırlığı da vardı, çünkü zemin ayaklarının altında çöküp kırılıyordu.

Seyirciler kaçmak için birbirlerini eziyordu. Victor kalabalığı yara yara koltukların arasında ilerledi ve Poons'un, kalabalığın akışına kapılarak geri geri sürüklenen sandalyesinin yanından geçip gitti. Yaşlı adam kollarını çılgınca sallayarak, "Hey! Hey! Daha eğlenmeye yeni başlamıştık!" diye bağırıyordu.

Başkan telaşla Victor'ın kolunu yakaladı.

"Bunlar normal mi?" diye sordu.

"Hayır!"

"Bir tür özel kinematografik efekt falan değil mi yani?"

"Son yirmi dört saatte *gerçekten* ilerlememişlerse, hayır," dedi Victor. "Sanırım Zindan Boyutları yüzünden."

Başkan dikkatle ona baktı.

"Sen gerçekten de *bizim* genç Victor'sın, değil mi?" dedi.

"Evet. Affedersin," dedi Victor. Hayretler içindeki sihirbazı ittirip geçti ve koltukların üzerinden aşarak, Ginger'ın hâlâ kendi imgesine bakıp oturduğu yere ulaştı. *Canavar* Ginger, gözlerini bir kertenkele gibi ağır ağır kırparak çevresine bakınıyordu.

"Bu *ben* miyim?" dedi kız.

"Hayır!" dedi Victor. "Yani, evet. Belki. Aslında değil. Gibi. Hadi gel!"

"Ama tıpkı bana benziyor!" dedi Ginger, isteriyle sesi titreyerek.

"Çünkü Holy Wood'u kullanmak zorundalar! Nasıl... *göründüklerini* belirliyor sanırım," dedi Victor telaşla. Kızı koltuktan çekip kaldırdı, sisleri ve yere saçılmış pörtlemiş tahılları tekmeleyerek yürümeye başladı. Kız omzunun üzerinden arkaya bakarak onun peşinden sürüklendi.

"Perdeden çıkmaya çalışan biri daha var," dedi Ginger.

"Hadi *gel!*"

"Sensin!"

"*Ben* benim! O... başka bir şey! Yalnızca benim *şeklimi* kullanıyor!"

"Normalde hangi şekli kullanıyor?"

"Bilmek bile istemezsin!"

"İstiyorum! Yoksa neden sorayım?"

"Hayal edebileceğinden daha korkunçtur!"

"Oldukça kötü şeyler hayal edebilirim!"

"İşte bu yüzden 'daha' dedim!"

"Ha."

Dev hayalet Ginger, işaret feneri gibi parıldayarak yanlarından geçti ve salonun duvarını yıkıp çıktı. Dışarıdan çığlıklar duyuldu.

"Sanki gittikçe irileşiyor," diye fısıldadı Ginger.

"Dışarı çık," dedi Victor, "ve sihirbazların onu durdurmasını sağla."

"Sen ne yapacaksın?"

Victor sırtını dikleştirdi.

"Bir erkeğin yalnız başına yapması gereken," dedi, " bazı Şeyler vardır."

Kız ona sinirli bir anlamazlıkla baktı.

"Ne?" dedi. "*Ne?* Tuvalete falan mı gideceksin?"

"Dışarı çık dedim!"

Kızı kapıya doğru ittirdi, sonra döndü ve beklenti içinde kendisini izlemekte olan iki köpeği gördü.

"Siz de!" dedi.

Laddie havladı.

"Köpek, sahibinin yanında kalmalıdır falan," dedi Gaspode utanarak.

Victor çaresizlik içinde çevresine bakındı, bir koltuk parçası aldı, kapıyı açtı ve tahtayı elinden geldiğince uzağa fırlatarak, "Getir!" diye bağırdı.

Köpeklerin ikisi birden, içgüdülerinin itişiyle tahtanın arkasından fırladı. Ama Victor'ın yanından geçerken Gaspode, "Seni piç kurusu!" diyebilecek kadar kendine hâkim olabildi.

Victor resim yansıtma odasının kapısını çekip açtı ve avuçlar dolusu *Fırtına Gibi Esti* ile dışarı çıktı.

Dev Victor perdeden çıkmakta güçlük çekiyordu. Başını ve bir kolunu kurtarmış, üç boyutlu olmuştu. Victor onun üzerine okto-selüloz halkaları yığarken dev, kolunu Victor'a doğru salladı. Victor odaya geri koştu ve Bezam'ın, sağduyuya meydan okuyarak masanın altında sakladığı tıkır yığınlarını dışarı çekti.

İç buran dehşetin verdiği sakinlikle, yöntemli bir biçimde çalışarak kucak kucak kutuyu perdeye taşıdı ve oraya yığdı. Şey, diğer kolunu da iki boyutluluktan kurtarmayı başardı ve kutuları kavramaya çalıştı ama onu kontrol eden her neyse, büründüğü bu yeni şekli idare etmekte güçlük çekiyordu. Muhtemelen *yalnız* iki kolu olmasına alışık değil, dedi Victor kendi kendine.

Son kutuyu da yığına fırlattı.

"Bizim dünyamızda, kurallara uyman gerek," dedi. "Ve bahse girerim, sen de diğer her şey kadar yanıcısındır."

Şey, bir bacağını kurtarmaya çalıştı.

Victor ceplerini yokladı.

Odaya geri koştu ve çılgınca arandı.

Kibrit. Kibrit yoktu!

Fuayeye açılan kapıları ittirdi ve dışarı koştu. Kalabalık, *dev Ginger'ın saldırısını* ve kendini binanın yıkıntılarından kurtarışını, dehşetle büyülenmişçesine izliyordu.

Victor yanında bir tıkırtı duydu. Kolcu Kuş Usta, sahneyi dikkatle filme alıyordu.

Başkan, Dibbler'a bir şeyler bağırıyordu.

"Tabii ki onlara karşı büyü kullanamayız! Büyüye *ihtiyaçları* var! Büyü onları daha da güçlendirir."

"Ama *bir şeyler* yapabilmeniz lazım!" diye haykırdı Dibbler.

"Sevgili bayım, uğraşılmaması gereken şeylerle uğraşan biz değiliz," diye hırladı Başkan.

"Kibrit!" diye bağırdı Victor. "Kibrit! Çabuk!"

Hepsi ona döndü.

Başkan başını salladı. "Sıradan ateş," dedi. "Haklısın. Bu iş görür. İyi düşündün evlat." Bir cebini karıştırdı ve zincirleme şekilde tütün içen sihirbazların yanında hep taşıdığı kibrit destelerinden birini çıkardı.

"*Odium*'u yakamazsın!" diye terslendi Dibbler. "Orada yığınla film var!"

Victor duvardan bir poster yırttı, kıvırarak kaba bir meşale yaptı ve ucunu yaktı. "Ben de tam olarak *onları* yakacağım zaten," dedi.

"*Affedersin...*"

"Aptal! *Aptal!*" diye bağırdı Dibbler. "O şey gerçekten *hızlı* yanar!"

"Affedersin..."

"Ne olmuş? Ben de oyalanmayı düşünmüyorum zaten," dedi Victor.

"*Gerçekten* hızlı demek istiyorum!"

"Affedersin," dedi Gaspode sabırla. Hepsi ona baktı.

"Laddie'yle ben yapabiliriz," dedi. "Dört bacak iki bacaktan iyidir falan, bilirsin. İş kahraman olmaya gelince..."

Victor, Dibbler'a baktı ve kaşlarını kaldırdı.

"Sanırım yapabilirler," diye kabul etti Dibbler. Victor da başını salladı. Laddie zarafetle sıçradı, meşaleyi elinden kaptı ve arkasından seğirten Gaspode'la birlikte binaya koştu.

"Bu arada," dedi Dibbler, "yoktan sesler mi duydum ben, yoksa o küçük köpek konuştu mu?"

"Şey, konuşamadığını *söylüyor*," dedi Victor.

Dibbler duraksadı. Heyecan, vidalarını biraz gevşetmişti. "Eh," dedi, "herhalde biliyor da konuşuyor."

Köpekler perdeye doğru koştu. Dev Victor Şey neredeyse tamamen çıkmış; kutuların arasına yarı uzanmıştı.

"Ateşi ben yakabilir miyim?" dedi Gaspode. "Aslında bu benim işim."

Laddie itaatkârca havladı ve yanan kâğıdı bıraktı. Gaspode onu ağzı ile kaptı ve Şey'e doğru ihtiyatla yürüdü.

"Kahraman oluyorum," dedi alçak sesle ve meşaleyi bir film rulosunun üzerine bıraktı. Film hemen alev aldı ve ağır, yapış yapış, beyaz bir ateşle yandı.

"Tamam," dedi. "Şimdi basıp gidelim bu..."

Şey acı bir çığlık attı. Victor'la kalan benzerliği yok oldu ve akvaryum patlaması gibi bir şekilde alevlerin içinde kıvrandı. Bir dokunaç fırladı ve Gaspode'un bacağını yakaladı.

Gaspode dönüp dokunacı ısırmaya çalıştı.

Laddie yıkık duvardan hız alarak sekti ve kendini, çırpınan kola doğru fırlattı. Dokunaç savrularak Laddie'yi devirdi ve Gaspode'u da fırıl fırıl fırlatarak geri çekildi.

Küçük köpek doğrulup oturdu, birkaç titrek adım attı, sonra düştü.

"Lanet olası bacağım," diye mırıldandı.

Laddie ona üzüntüyle baktı. Alevler film kutularının çevresinde çıtırdıyordu.

"Hadi, çık buradan seni aptal it," dedi Gaspode. "Birazdan her şey patla... *Hayır!* Beni kaldırma! Beni yere bırak! Buna zaman yo..."

Odium'un duvarları gözle görülür bir yavaşlıkla genleşti; her tahta ve taş, yerini göreceli olarak koruyarak dışarıya doğru fırladı.

Sonra Zaman da olaylara yetişti.

Victor kendini yüzüstü yere fırlattı.

Gümbür.

Portakal rengi bir alev topu, çatıyı da kaldırarak sisli gökyüzüne doğru kabardı. Yıkıntılar çevredeki evlerin duvarlarına çarptı. Kor kızıl bir film kutusu uğursuz bir şekilde uğuldayarak tırpan gibi geldi ve boylu boyunca uzanmış sihirbazların başlarının üzerinden geçip uzak bir duvara çarparak patladı.

Tiz bir feryat yükseldi ve sonra aniden kesildi.

Dev Ginger Şey sıcakla sallandı. Isınmış hava akımları devasa eteğini beline kadar kabarttı. Dökuntüler çevresine yağarken, Şey titreşerek, kararsızca durdu.

Sonra hantal hantal döndü ve sarsılarak ilerlemeye devam etti.

Victor, eskiden *Odium* olan moloz yığınının üzerindeki dumanlara bakan Ginger'a baktı.

"Bu yanlış," diye mırıldanıyordu kız. "Böyle olmamalı. Asla böyle olmaz. Tam sen her şey için çok geç olduğunu düşünürken, onlar koşarak dumandan çıkmalı." Kız donuk gözlerini Victor'a çevirdi. "Değil mi?" dedi yakarıyla.

"O dediğin sadece tıkırlarda olur," dedi Victor. "Bu gerçeklik."

"Ne farkı var?"

Başkan, Victor'ın omzunu yakaladı ve çevirdi.

"Kütüphaneye gidiyor!" diye bağırdı. "Onu durdurmalısın! Oraya ulaşırsa, büyü onu alt edilmez kılar! Asla yenemeyiz! Başkalarını da getirebilir!"

"Siz sihirbazsınız," dedi Ginger. "Neden siz durdurmuyorsunuz?"

Victor başını iki yana salladı.

"Bu Şeyler bizim büyümüzü *sever*," dedi. "Onların yakınında kullanırsan, bu onları daha da güçlendirir. Ama ben ne yapabilirim, bilemiyorum..."

Sesi sönüp gitti. Kalabalık beklenti içinde onu izliyordu.

Ona tek umutları oymuş gibi bakmıyorlardı. Ona, onların *kesinliğiymiş* gibi bakıyorlardı.

"Şimdi ne olacak anne?" dedi küçük bir çocuk.

Çocuğu kucağında tutan şişman kadın bir uzman tavrıyla, "Kolay," dedi, "koşup son anda onu durduracak. Hep öyle olur. Daha önce de yaptığını gördüm."

"Daha önce hiç yapmadım!" dedi Victor.

"Ben yaptığını *gördüm*," dedi kadın kendinden emin bir tavırla. "*Çölün Oğulları*'nda. Şuradaki hanım..." Ginger'a bakarak hafifçe diz kırdı, "o da bir ata binmişti ve yamaçtan aşağı düşmek üzereyken, *sen* dörtnala gidip onu son anda yakalamıştın. Çok etkileyiciydi."

"O *Çölün Oğulları*'nda değildi bir kere," dedi yaşlıca bir adam, bilgiç bilgiç piposunu doldurarak, "*Trol Vadisi*'ndeydi o."

"*Oğullar*'daydı," dedi arkasındaki zayıf bir kadın. "Eminim. Yirmi yedi kez izledim."

"Evet, *oldukça* iyiydi, değil mi?" dedi ilk kadın. "Kızın onu terk ettiği ve adamın da dönüp o bakışla ona baktığı sahneyi her izlediğimde gözyaşlarına boğuluyorum..."

"Pardon ama o *Çölün Oğulları*'nda *değildi*," dedi adam, ağır ağır ve kararlılıkla konuşarak. "Sen *Yakıcı Tutkular*'daki ünlü meydan sahnesini hatırlıyorsun."

Şişman kadın, Ginger'ın dirençsiz elini aldı ve okşadı.

"İyi bir adamın var," dedi. "Her seferinde seni kurtarıyor. Çılgın trollerin sürükleyerek götürdüğü kişi *ben* olsaydım; benim adam sadece, kıyafetlerimi nereye göndereceğini sorardı."

"Ejderhalar *beni* yiyor olsa benim kocam, sandalyesinden bile kalkmazdı," dedi zayıf kadın. Ginger'ı hafifçe dürtükledi. "Ama biraz daha giyinmelisin küçükhanım. Mesela en azından bir sonraki kurtarılışında, yanına sıcak bir ceket alınana izin vermeleri konusunda *ısrar* et. Seni perdede ne zaman görsem, 'öyle cıbıl cıbıl dolaşarak her yerini üşütecek,' diye düşünmeden duramıyorum."

"Peki kılıcı nerede?" dedi çocuk, annesinin incik kemiğini tekmeleyerek.

"Sanırım hemen gidip alacak," dedi kadın, Victor'a cesaret verircesine gülümseyerek.

"Şey. Evet," dedi Victor. "Hadi gel Ginger." Kızın elini yakaladı.

"Delikanlıya yol açın!" diye bağırdı pipo içen adam otoriterce.

Çevrelerinde bir boşluk oluştu. Ginger ve Victor bir anda, beklenti içinde kendilerini izleyen binlerce yüz gördü.

"Bizim *gerçek* olduğumuzu düşünüyorlar," diye inledi Ginger, "ve seni de gerçek bir kahraman sandıkları için kimse bir

şey yapmıyor, tanrılar aşkına! Ve biz de hiçbir şey yapamayız! Bu Şey ikimizden de büyük!"

Victor ıslak kaldırım taşlarına baktı. Muhtemelen biraz büyü hatırlayabilirim, diye düşündü, ama sıradan büyü, Zindan Boyutları'na karşı işe yaramaz. Ve gerçek kahramanların, alkışlayan kalabalıkların ortasında oyalanmayacağına oldukça eminim. Onlar işlerine bakar. Her şey olup bitene kadar kimse onları fark etmez. Zavallı merhum Gaspode gibi gerçek kahramanlar... Gerçeklik böyle bir şey.

Başını yavaşça kaldırdı.

Yoksa, değil miydi?

Hava çatırdadı. Başka türden bir büyü vardı. Ve kopuk bir film gibi başıboş şekilde, dünyada vahşice savruluyordu. Onu bir yakalasa...

Gerçekliğin *gerçek* olması gerekmiyordu. Belki, eğer koşullar da uygunsa, insanların inandığı şey olabilirdi...

"Geri çekil," diye fısıldadı.

"Ne yapacaksın?" dedi Ginger.

"Biraz Holy Wood büyüsü deneyeceğim."

"Holy Wood'da büyü falan yok!"

"Bence... bence var. *Farklı* bir büyü. Onu hissettik. Büyü, onu bulduğun yerdedir."

Birkaç derin nefes aldı ve zihninin yavaş yavaş çözülmesine izin verdi. İşin sırrı buydu; düşünmezdin, *yapardın*. Talimatların dışarıdan gelmesine izin verirdin. Bu yalnızca bir işti. Resim kutusunun gözünü üzerinde hissederdin ve kendini farklı bir dünyada bulurdun; titrek şekilde ışıldayan, gümüş bir kareden ibaret bir dünya.

Sırrı buydu. Işıltı.

Sıradan büyü yalnızca bir şeyleri hareket ettirirdi ama bir saniyeden daha fazla dayanacak gerçek bir şey *yaratamazdı*, çünkü bu, *çok* güç gerektirirdi.

Oysa Holy Wood her şeyi kolayca tekrar tekrar yaratabiliyordu; hem de saniyede düzinelerce kez. Uzun sürmeleri de gerekmiyordu. Gerektiği kadar sürseler yetiyordu.

Fakat Holy Wood büyüsünü, Holy Wood kurallarına göre kullanmalıydınız...

Kaya gibi sağlam elini karanlık gökyüzüne uzattı.

"Işıklar!"

Bütün şehri aydınlatan bir şimşek perdesi belirdi...

"Resim kutusu!"

Kuş Usta kolu hırsla çevirdi.

"Oyun!"

Atın nereden geldiğini kimse görmedi. *Oradaydı* işte; kalabalığın başlarının üzerinden sıçrıyordu. Beyazdı; eyer takımlarının üzerinde de bir sürü etkileyici gümüş işleme vardı. At yanından geçerken Victor eyere atladı, sonra atı etkileyici bir biçimde şaha kaldırarak havayı tekmelemesini sağladı. Bir saniye önce orada olmayan kılıcını çekti.

Kılıç ve at hafifçe ışıldıyordu.

Victor gülümsedi. Bir dişinden ışık yansıdı ve *ting!* diye bir parıltı çıkardı. Ses yoktu gerçi. Ses henüz icat edilmemişti.

İnanmak. İnanmayı asla bırakmamak. Tek yol buydu. Gözü aldat, beyni aldat.

Tezahürat yapan izleyicilerin arasından, Üniversite'ye ve büyük sahneye doğru dörtnala uzaklaştı.

Kolcu gevşedi.

Ginger onun omzuna vurdu.

"O kolu çevirmeyi bırakırsan," dedi tatlı tatlı, "kahrolası boynunu kırarım."

"Ama Victor sahneden çıkmak üzere..."

Ginger onu, Windle Poons'un eski tekerlekli sandalyesine doğru ittirdi ve Windle'a öyle bir gülümseme bahşetti ki, adamın kulaklarındaki kir, küçük bulutlar halinde buharlaştı.

"Pardon ama," dedi, sihirbazların ayak parmaklarının sivri uçlu ayakkabılarının içinde kıvrılmasına sebep olacak kadar şehvetli bir sesle, "seni bir dakikalığına ödünç alabilir miyim tatlım?"

"Hey-hey! Yavaş ol kızım!"

...vamm... vamm...

Ponder Stibbons'ın da vazodan haberi vardı elbette. Bütün öğrenciler vazoya bir göz atmak için o koridordan geçmişti.

Bir gece daha özgür kalmak için koridorda gizli gizli yürürken, ona bu kez fazla dikkat etmedi bu yüzden.

...vamm*vamm*VAMM*VAMM*VAMMMM*vamm*.

Yapması gereken tek şey revaklı avludan, kestirmeden gitmek ve...

PLİB.

Vazodaki sekiz çömlek filin sekizi de aynı anda bilye fırlattı. Rezograf patladı ve üstündeki çatıyı bir tuzluğa çevirdi.

Bir iki dakika sonra Ponder büyük dikkatle ayağa kalktı. Şapkası, iplikler sayesinde bir arada duran bir delik derlemesine dönüşmüştü. Bir kulağından da bir parça kopmuştu.

"Yalnızca bir içki içmek istemiştim," dedi sersem sersem. "Bu kadar abartacak ne var?"

■

Kütüphaneci Kütüphane'nin kubbesine oturmuştu. Canavarsı şekil sarsıla sarsıla yaklaşırken, sokaklarda koşturan kalabalıkları izliyordu.

Nalları kaldırım taşları üzerinde hiç ses çıkarmayan bir tür hayalet atın, şeklin peşinden geldiğini görünce hafifçe şaşırmıştı.

Ve *onun* ardından, üç tekerlekli bir banyo küvetini andıran bir sandalye geliyordu. Sandalye, arkasında kıvılcımlardan bir iz bırakarak köşeyi iki tekerlek üzerinde döndü. Ciğerlerini patlatırcasına çığlık atan sihirbazlardan bazıları zaman zaman düşüyor, sonra koşarak hızlanıp tekrar sandalyeye atlıyordu.

İçlerinden üçü bunu başaramamıştı. Daha doğrusu *biri* arkadan sürüklenen deri tenteyi yakalayacak kadar hızlanabilmişti ve diğer ikisi de onun cübbesini yakalamayı başarmıştı; yani şimdi, sandalye ne zaman bir köşe dönecek olsa, üç sihirbazdan oluşan bir kuyruk "Aaaaaa!" diye çığlık atarak sandalyenin arkasında çılgınca savruluyordu.

Sandalyede birkaç sivil de vardı ve onlar sihirbazlardan da yüksek sesle bağırıyordu.

Kütüphaneci hayatı boyunca pek çok tuhaf şey görmüştü. Fakat kuşkusuz, bu en tuhaf 57. şeydi.*

Ve olduğu yerden, sesleri açık seçik duyabiliyordu.

"...çevirmeye devam etmen lazım! Ancak çevirmeye devam edersen işe yarar! Bu *Holy Wood* büyüsü! Victor onun gerçek dünyada işe yaramasını sağlıyor!" Bu bir kız sesiydi.

"Tamam ama cinler huysuzlanırsa..." Bu, büyük baskı altındaki bir adamın sesiydi.

"Başlatma cinlerinden!" Kız.

* Kütüphaneci'nin çok düzenli bir zihni vardı.

"Atı nasıl yapabildi ki? Bu yüksek seviye bir büyüdür!" Bu Dekan'dı. Kütüphaneci onu sızlanmasından tanıdı.

"Gerçek bir at değil, bir hareketli resim atı." Yine kız. "Sen! Yavaşlıyorsun!"

"Yavaşlamıyorum! Yavaşlamıyorum! Bak, kolu çeviriyorum! Kolu çeviriyorum!"

"Gerçek olmayan bir ata binemez ki!"

"Sen illüzyonistsin! *Gerçekten* bu dediğine inanıyor musun?"

"Ben *sihirbazım!*"

"Eh, her neyse! Bu senin bildiğin türden bir büyü değil!"

Kütüphaneci başını salladı, sonra dinlemeyi bıraktı. Yapacak başka şeyler vardı.

Devasa Şey neredeyse Sanat Kulesi ile aynı hizaya gelmişti ve kısa süre sonra dönüp Kütüphane'ye yönelecekti. Şeyler hep en yakın büyü kaynağına yönelirdi. Ona *ihtiyaç* duyarlardı.

Kütüphaneci, Üniversite'nin küflü depolarından birinde uzun, demir bir mızrak bulmuştu. Bir ayağıyla onu dikkatle tuttu, diğer eliyle rüzgâr horozuna bağladığı halatı çözdü. Halat Kütüphane'nin tepesinden Sanat Kulesi'nin tepesine kadar uzanıyordu; bu düzeneği kurması bütün gecesini almıştı.

Aşağıdaki şehri inceledi, sonra göğsünü döverek kükredi:

"AAAaaaAaaaAAAaaaAAA!.. *hırngh, hırngh.*"

Belki göğüs dövmek o kadar da gerekli değildi, diye düşündü, son iki ses öbeğinden de belli olduğu gibi. Uğultuların ve gözlerinin önünde çakan küçük ışıkların kaybolmasını bekledi.

Bir eliyle mızrağı kavradı, diğeriyle halatı tuttu ve kendini boşluğa bıraktı.

Kütüphaneci'nin, Görünmez Üniversite'nin binaları arasın-

daki savruluşunu tasvir etmenin en çarpıcı yolu, uçuş sırasında çıkan sesleri yazıya dökmektir.

Önce şöyle:

"AAAaaaAaaaAAAaaaAAA!"

Bunu açıklamak gerekmez. Savruluşun, her şeyin iyi gidiyormuş gibi göründüğü ilk kısmına ait bir söz öbeğidir.

Sonra şöyle:

"AAaaaaaah!"

Bu ise, sarsıla sarsıla ilerleyen Şey'i metrelerce ıskaladıktan sonra, son derece yüksek ve son derece katı bir taş kulenin tepesine bir halat bağlamışsanız ve şimdi ona doğru uçuyorsanız, yol üzerinde bir başka şeye tutunmayı başaramamanın, kısa ömrünüzün sonuna kadar pişmanlık duyacağınız türden bir hata olduğunu fark ettiğinizde çıkardığınız sestir.

Halat sallanışını tamamladı. Düz bir kayaya çarpan tereyağı dolu bir kauçuk çuvalın çıkardığı sese benzeyen bir ses geldi ve bir iki saniye sonra çok sessiz bir "uuuk" duyuldu.

Mızrak tangırdayarak düştü ve karanlıkta kayboldu. Kütüphaneci duvara denizyıldızı gibi yayılmış, el ve ayak parmaklarını, bulduğu her çatlağa sokmaya çalışıyordu.

Duvara tutunarak aşağı kolaylıkla inebilirdi aslında ama bu mümkün olmadı; çünkü Şey, titreşen elini uzattı ve fena tıkanmış bir lavaboyu açan lavabo pompasının sesi gibi bir ses eşliğinde, onu duvardan kopardı.

Ve onu havaya kaldırarak, şu anda yüzü olan şeyin önünde tuttu.

Kalabalıklar, Görünmez Üniversite'nin önündeki meydana aktı. En önde Dibbler vardı.

"Şunlara bak," diye içini çekti. "Binlerce kişi var ve kimse onlara bir şey satmıyor."

Tekerlekli sandalye kıvılcımlar fışkırtarak kaydı ve durdu.

Victor, hayalet atının sırtında onu bekliyordu. Tek bir at yoktu orada; *bir dizi* at vardı. Hareket etmiyor, kareden kareye değişiyorlardı.

Şimşek yine çaktı.

"Ne yapıyor?" dedi Başkan.

"Onu Kütüphane'den uzak tutmaya çalışıyor," dedi Dekan, kaldırım taşlarını dövmeye başlayan yağmurun içinde görmeye çalışarak. "Şeylerin, Gerçeklik'te hayatta kalabilmek için büyüye ihtiyaçları vardır; ancak bu şekilde var olurlar. Doğal morfojenik alanları yoktur ve..."

"Bir şeyler yap! Büyüyle patlat onu!" diye bağırdı Ginger. "Ah, zavallı maymuna bak!"

"Büyü kullanamayız!" diye terslendi Dekan. "Bu, ateşe yağ atmak gibi olur! Dahası... on beş metrelik dev bir kadını nasıl patlatırsın, bilmiyorum. Daha önce yaptığım bir şey değil."

"Bu bir kadın değil! Bu... bu bir film yaratığı, seni ahmak!" diye bağırdı Ginger. "Ben o kadar *iri* miyim? O Holy Wood'u kullanıyor! O bir Holy Wood canavarı! Film diyarından!"

"Dön be lanet olası! Dön!"

"Nasıl yapacağımı bilmiyorum ki!"

"Ağırlığını o yana vereceksin!"

Veznedar çalı süpürgesini endişeyle kavradı. Söylemesi kolay, diye düşündü, sen alışıksın.

Dev kadın elinde korkuyla sayıklayan bir goril tutarak sallana sallana kapının önünden geçerken, onlar Büyük Salon'dan

çıkıyordu. Veznedar, Üniversite müzesinde bulduğu antika bir uçan süpürgeyi sürmeye çalışıyor; hemen arkasında oturan deli adam da hararetle elindeki arbaleti kurmaya çalışıyordu.

Hava yolu, demişti Rektör. Hava yolunu kullanmaları kesinlikle şarttı.

"Şunu sabit tutsana be adam!"

"Bu süpürge iki kişilik değil ki Rektörüm!"

"Sen bu şekilde gökyüzünde dans ederken nişan alamam ki!"

Holy Wood'un, bir ucu aniden kopmuş çelik bir halat gibi şehrin üzerinde savrulan bulaşıcı ruhu, bu kez de Rektör'ün zihnini kırbaçladı.

"Biz asla geride adam bırakmayız," diye mırıldandı.

"Orangutan, Rektörüm," dedi Veznedar düşünmeden.

Şey, Victor'a doğru atıldı. Huzursuzca hareket ediyor, kendisini çekiştiren gerçeklik güçleri ile mücadele ediyordu. Dünyaya girerken büründüğü şekli korumaya çalışırken titreşiyordu; öyle ki zaman zaman Ginger imgeleri, kıvranıp bükülen bir şeye dönüşüyordu.

Şey'in büyüye ihtiyacı vardı.

Victor'a ve kılıca baktı. Kılıcın, kendisine zarar verebileceğini biliyordu. Yani... *bilgi* gibi incelikli bir şeyi kavrayabildiği söylenebilirse.

Döndü ve Ginger ile sihirbazlara yöneldi.

O an hepsi alevlere boğuldu.

Dekan, özellikle güzel bir mavi renkle yanıyordu.

"Endişelenme küçükhanım," dedi Başkan kendi ateşinin ortasından. "Bu bir illüzyon. Gerçek değil."

"*Bana* mı anlatıyorsun?" dedi Ginger. "Devam et!"

Sihirbazlar ilerledi.

Ginger arkasında ayak sesleri işitti. Amca-yeğen Dibblerlardı.

"Neden alevlerden korkuyor?" dedi Soll. Şey, yanarak ilerleyen sihirbazların karşısında geriliyordu. "Yalnızca bir yanılsama bu. Isı olmadığını hissedebiliyor olmalı?"

Ginger başını iki yana salladı. Bir isteri dalgasının üzerinde sörf yapan biri gibi görünüyordu; belki de kendi dev imgesinin bir şehri ayaklarının altında ezmesi her gün gördüğü bir şey olmadığından.

"O *Holy Wood* büyüsüne alışık," dedi kız. "Yani Holy Wood kurallarına itaatsizlik edemez. Hissedemez, duyamaz. Yalnızca görebilir. Gördüğü şey de gerçektir. Ve film, ateşten korkar."

Dev Ginger, sırtını kuleye yaslamıştı.

"Eh, kapana kısıldı," dedi Dibbler. "Onu yakaladılar."

Şey, ilerleyen alevlere bakarak gözlerini kırptı.

Döndü. Kütüphaneci'yi tutmadığı elini uzattı. Kuleye tırmanmaya başladı.

Victor atından indi ve konsantre olmayı bıraktı. At yok oldu.

Paniğine rağmen minik bir gurur da duyuyordu. Sihirbazlar tıkırlara gidiyor olsaydı, bunu nasıl yapacaklarını bilirlerdi...

...kritik füzyon frekansı sayesinde. Gerçekliğin bile bir frekansı vardı. Bir şeyin, yalnızca bir saniyenin küçük bir kısmı boyunca var olmasını sağlayabiliyorsanız, bu başarısız olduğunuz anlamına gelmiyordu. Aynı şeyi yapmaya *devam etmeniz* gerektiği anlamına geliyordu.

Tırmanmakta olan Şey'e bakarak, kulenin dibinde yengeç gibi yan yan seğirtti. Ayağı metalik bir şeye takıldı. Kütüphaneci'nin

düşürdüğü mızraktı bu. Biraz uzakta da halatın ucu bir çamur birikintisine girmişti.

Bir an onlara baktı, sonra mızrağı kullanarak halatın bir kısmını kesti ve silah için kaba bir omuz kayışı yaptı.

Halatı yakaladı, denercesine çekiştirdi ve sonra...

...nahoş bir direnç eksikliği hissetti. Metrelerce ıslak halat ıslak taşların üzerine düşmeden hemen önce kendini arkaya attı.

Tepeye çıkmanın başka bir yolunu bulmak için çaresizce bakındı.

Şey tırmanırken, Dibblerlar ağızları açık izliyordu. Yaratık çok hızlı hareket etmiyordu ve korku içinde sayıklayan Kütüphaneci'yi zaman zaman yakındaki bir çıkıntıya bırakarak tutunacağı bir sonraki yeri arıyordu; ama yine de tırmanıyordu.

"Ah, evet. Evet. Evet," diye nefes verdi Soll. "Ne sahne ama! Saf kinema!"

"Çığlıklar atan bir maymunu yüksek bir binanın tepesine taşıyan dev bir kadın," diye içini çekti Dibbler. "Ve maaş bile ödememiz gerekmiyor!"

"Ya," dedi Soll.

"Ya..." dedi Dibbler. Sesinde minik bir kararsızlık tınısı vardı.

Soll özlem dolu görünüyordu.

"Ya," diye tekrarladı. "Ee."

"Ne demek istediğini anlıyorum," dedi Dibbler yavaşça.

"Bu... yani, bu gerçekten harika ama... eh, elimde değil..."

"Evet. Yanlış bir şey var," dedi Dibbler ifadesiz bir sesle.

"Yanlış değil," dedi Soll çaresizlikle. "Tam olarak yanlış değil. *Öyle* yanlış değil. Yalnızca eksik bir..." Nasıl anlatacağını bulamayarak sustu.

İçini çekti. Dibbler da içini çekti.

Tepede, gök gürültüsü patladı.

Ve gökyüzünde, üzerinde çığlıklar atan iki sihirbaz bulunan bir uçan süpürge belirdi.

Victor, Sanat Kulesi'nin dibindeki kapıyı ittirip açtı. İçerisi oldukça karanlıktı ve yüksek çatıdan damlayan suyu işitebiliyordu.

Bu kulenin, dünyadaki en eski bina olduğu söylenirdi. Ve kesinlikle bu hissi veriyordu. Artık hiçbir şey için kullanılmıyordu ve katları çürüyüp gitmişti; içeride merdivenden başka hiçbir şey kalmamıştı.

Merdiven, duvarların iç yüzüne saplanan büyük ve düz taşlardan oluşmuş bir sarmaldı. Bazı basamaklar eksikti. Gün ışığında bile tehlikeli bir tırmanış olurdu.

Karanlıkta ise... hiç şans yoktu.

Kapı Victor'ın arkasında çarpılarak açıldı ve Ginger, kolcuyu da arkasından sürükleyerek içeri girdi.

"Ee?" dedi süratle. "Acele et! O zavallı maymunu kurtarman lazım."

"Orangutan," dedi Victor dalgın dalgın.

"Her neyse."

"Çok karanlık," diye mırıldandı Victor.

"Tıkırlarda asla karanlık olmaz," dedi Ginger ifadesiz bir sesle. "Bir düşün." Kolcuyu dürtükledi.

"Haklı," dedi kolcu çabucak. "Tıkırlarda asla karanlık olmaz. Mantıklı. Karanlığı görecek kadar ışığın olmalı."

Victor başını kaldırıp karanlığa baktı ve sonra bakışlarını Ginger'a çevirdi.

"Dinle!" dedi telaşla. "Eğer ben... eğer bir şey yolunda gitmeyecek olursa, sihirbazlara şeyi anlat... bilirsin. O salonu. Şeyler oraya da girmeye çalışacak."

"Ben oraya asla geri dönmem!"

Bir gök gürültüsü işitildi.

"Hadi, durma!" diye bağırdı Ginger bembeyaz bir yüzle. "Işıklar! Resim kutusu! Oyun! Öyle şeyler işte!"

Victor dişlerini sıktı ve koştu. Karanlığa bir şekil verecek kadar ışık vardı ve Holy Wood büyüsünü kafasında tekrarlayarak, basamaktan basamağa sıçradı.

"Yeterince ışık olmalı," dedi nefes nefese, "karanlığı görebilmek için."

Sendeleyerek ilerledi.

"Ve Holy Wood'da asla gücün tükenmez," diye ekledi, bacaklarının da buna inanmasını umarak. Bu, bir sonraki turun icabına baktı.

"Ve Holy Wood'da hep tam zamanında yetişirsin!" diye bağırdı.

Bir an duvara yaslanıp nefeslendi.

"Hep tam zamanında," diye mırıldandı.

Yine yukarı koşmaya başladı.

Taş basamaklar, ayaklarının altından bir düş gibi kayıp geçiyordu; tıpkı resim kutusunda tıkırdayan film kareleri gibi.

Ve tam zamanında yetişecekti. Binlerce kişi bunu *biliyordu*. Kahramanlar tam zamanında yetişmezse, neyin anlamı kalırdı ki? Ve...

...adımını attığı bir sonraki yerde basamak yoktu...

...ve diğer ayağı da, bir önceki basamağı terk etmek için çoktan ayak ucunda yükselmişti.

Enerjisinin her gramını, tendon-tınlatan o tek itişe yoğunlaştırdı; ayak parmaklarının bir sonraki basamağın kenarına indiğini hissetti, kendini öne fırlattı, sonra yine sıçradı, çünkü ya bunu yapacaktı ya bacağını kıracaktı.

"Bu delilik," dedi.

Başka eksik basamak arayarak koşmaya devam etti.

"Hep tam zamanında," diye mırıldandı yine.

Belki durup biraz dinlenebilirdi? Sonuçta yine tam zamanında yetişmesi gerekirdi. 'Tam zamanında' tam da bu demek değil miydi?

Hayır. Dürüst oynamak gerekirdi.

İleride bir eksik basamak daha vardı.

Boş boş oraya baktı.

Önünde, bunlarla dolu bir kule vardı.

Kısa bir an için konsantre oldu ve boşluğa sıçradı. Bir sonraki basamağa sıçraması için gereken bir saniyede, boşluk basamak oldu.

Karanlıkta sırıttı ve dişinde bir ışık kıvılcımı daha parladı.

Evet, Holy Wood büyüsünün de yarattığı şeyler uzun süre gerçek olarak kalamazdı.

Ama *yeterince* uzun süre kalabilirdi.

Yaşasın Holy Wood.

Şey artık daha yavaş titreşiyor; Ginger'ın dev versiyonu olmaya daha az, bir hayvan doldurma uzmanının çöp kutusu gibi görünmeye daha fazla zaman harcıyordu. Sırılsıklam cüssesini kulenin tepesine çekti ve oraya uzandı. Hava, nefes borularında ıslık çalıyordu. Büyü tükenip giderken ve yerini Zaman'ın aç iştahına bırakırken, dokunaçlarının altında taşlar ufalanıyordu.

Yaratık şaşkındı. Diğerleri neredeydi? Yabancı bir yerde yalnız bırakılmış ve kuşatılmıştı...

...ve *öfkeleniyordu.* Bir gözünü uzattı ve eskiden el olan şeyinin içinde kıvranan orangutana dik dik baktı. Gök gürültüsü kuleyi sarstı. Taşların üzerinden yağmur damlaları sıçradı. Şey, dokunacını uzattı ve Kütüphaneci'yi belinden kavradı...

...ve aptallık derecesinde küçük başka bir şeklin, merdivenden yukarı fırladığını fark etti.

Victor mızrağı omzundan indirdi. Şimdi ne yapacaktı? Bir insanla uğraşıyor olsa, "Hey, hemen o orangutanı bırak ve dokunaçlarını havaya kaldır," diyebilirdi mesela; ya da mesela ge...

Ucu sivri bir tırnakla biten kolu kadar kalın bir dokunaç, taşlara çarparak onları çatlattı.

Victor geriye sıçrayarak mızrağı savurdu; Şey'in derisinde koyu sarı bir yarık açıldı. Yaratık uludu ve dokunaçlarını ona sallamak için nahoş bir hızla döndü.

Şekil, diye düşündü Victor. Bu dünyada gerçek bir şekli yok. Şeklini korumak için büyük çaba harcamak zorunda. Bana ne kadar çok yoğunlaşırsa dağılıp gitmeme işine o kadar az yoğunlaşabilir.

Şey'in muhtelif kısımlarından, birbirine benzemez gözler uzadı.

Ve gözbebekleri, öfkeli kan damarlarıyla Victor'a odaklandı.

Tamam, diye düşündü Victor. Dikkatini çektim. *Şimdi* ne olacak?

Mızrağı yaklaşan pençeye sapladı; tanımlanması imkânsız bir dokunaç bacaklarına çelme takmaya çalışınca da dizlerini çenesine kadar kaldırarak sıçradı.

Bir başka dokunaç yılan gibi uzandı.

Ve *o* dokunaç, havadan gelen bir ok tarafından delindi ve hardal dolu bir çorabın delinmesi gibi bir etki yarattı. Şey, acı bir çığlık attı.

Rektör arbaletini hararetle tekrar kurarken uçan süpürge kulenin tepesinden aştı.

Havadan bir yerlerden, "Kanı akıyorsa, onu öldürebiliriz demektir!"* ve "Ne demek öldürebilir-*iz*?" sesleri duyuldu.

Victor, incinebilir görünen her şeyi keserek ilerledi. Yaratık şekil değiştirdi, derisini kalınlaştırmaya ya da mızrağın indiği her yerde bir kabuk oluşturmaya çalıştı ama yeterince hızlı değildi. Haklıydılar. Öldürülebilirdi. Bu bütün bir gün sürebilirdi ama öldürülebilirdi.

Ve sonra önünde, yüzü acı ve şokla dolu Ginger belirdi.

Victor tereddüt etti.

Bir ok, Ginger'ın bedeni olabilecek şeye saplandı.

"Haydi hücum! Yine dönelim Veznedar!"

İmge dağıldı. Şey bir çığlık attı; Kütüphaneci'yi oyuncak bebek gibi kenara fırlattı ve bütün dokunaçlarını uzatarak Victor'a doğru atıldı. Dokunaçlardan biri Victor'ı devirdi, üçü mızrağı aldı; sonra Şey bir sülük gibi yükseldi ve gökyüzünden saldıranlara vurmak için demir mızrağı kaldırdı.

Victor dirseklerine dayanarak doğruldu ve yoğunlaştı.

Gerektiği kadar uzun süre gerçek olması yeterli.

Bir anda var olan şimşek, Şey'i mavi-beyaz bir silüete dönüştürerek boğdu. Yaratık, yıldırım geçtikten sonra, üzerinde küçük elektrik akımları cızırdayarak sarhoş gibi sallandı. Birkaç kolundan dumanlar tütüyordu.

* 1987 yapımı *Av* filminden, Arnold Schwarzenegger'in ünlü repliği. [E.N.]

Bedeninin içinde kükreyen güçlere direnerek dağılmamaya çalışıyordu. Küçük, tuhaf miyavlamalar çıkararak taşların üzerinde çılgınca dolandı ve sonra sağlam kalan gözünü Victor'a öfkeyle dikerek, boşluğa doğru bir adım attı.

Victor elleri ve dizleri üzerinde doğruldu ve kenara emekledi.

Şey, düşerken bile pes etmiyordu. Hatta düşüşe dayanacak bir biçim bulmak için çılgınca tüy, deri ve zar geliştirmeye çalışıyordu...

Zaman ağırlaştı.

Hava mor bir pus kazandı.

Ölüm, tırpanını savurdu.

SEN, ÖLÜME AİTSİN, dedi.*

...sonra, duvara çarpılan ıslak çamaşır gibi bir ses duyuldu ve düşüşe dayanabilecek yegâne biçimin bir *ceset* olduğu anlaşıldı.

Kalabalık, sağanak yağmurun altında yaklaştı.

Kontrolünü tamamen yitiren Şey moleküllerine ayrılmaya başlamıştı; onlar da kanallara, oradan ırmağa ve denizin soğuk derinliklerine akıyordu...

"Eriyor," dedi Çağdaş Rünler Okutmanı.

"Öyle mi?" dedi Başkan. Ayağı ile dürtükledi.

"Dikkatli ol," dedi Dekan. "Ebediyetin bağrında uyuyan, ölü değildir."**

Başkan inceledi.

"Bana gayet ölü görünüyor," dedi. "Ee... dur bir dakika... hareket eden bir şey var..."

Dokunaçlardan biri kenara yığıldı.

---

* 1935 yapımı *Frankenstein'ın Gelini* filmindeki Boris Karloff'un efsanevi son sözlerine bir atıf. [E.N.]

** H.P. Lovecraft'ın, *Cthulhu'nun Çağrısı* öyküsünde geçen bir dize. [E.N.]

"*Birinin* üstüne mi düştü bu?" dedi Dekan.

Öyleydi.

Ponder Stibbons'ın seğiren bedenini kalıntıların altından çekip çıkardılar ve gözlerini açana kadar onu iyi niyetle dürtüklediler, okşadılar.

"Ne oldu?" dedi Ponder sonunda.

"Üzerine on beş metrelik bir canavar düştü," dedi Dekan kısaca. "Sen, ee, iyi misin?"

"Ben yalnızca bir içki içmek istemiştim," diye mırıldandı Ponder. "Hemen dönecektim. Gerçekten."

"Sen neden bahsediyorsun evlat?"

Ponder onu duymazdan geldi. Biraz sallanarak ayağa kalktı, sendeleye sendeleye Büyük Salon'a yollandı ve bir daha asla ama asla dışarı çıkmadı.

"Tuhaf çocuk," dedi Başkan.

Hemen hemen tamamen dağılmış olan Şey'e baktılar.

"Yaratığı öldüren, güzellikti," dedi Dekan. Bu tür şeyler söylemeyi severdi.

"Yoo," dedi Başkan. "O kadar yüksekten düştüğü için öldü."*

Kütüphaneci doğrulup oturdu ve başını ovuşturdu. Gözlerinin önüne bir kitap uzatılmıştı.

"Oku şunu!" dedi Victor.

"Uuuk."

"Lütfen!"

---

* 1933 yapımı *King Kong* filminin kapanış cümlesi. Elinde genç bir kadınla Empire State binasına tırmanan bir gorile dair bu sahneyi tümden tersyüz eden –ve içine bir tutam da *Dev Kadının Saldırısı* (1958) ekleyen– Pratchett, bu alıntıyı da değiştirmiş elbette. Filmde, "Onu uçaklar öldürmüş," cümlesine cevaben, "Hayır. Yaratığı öldüren, güzellikti," deniyor. [E.N.]

Goril resimyazılarla dolu bir sayfa açtı. Bir an gözlerini kırparak baktı. Sonra parmağı sayfanın sağ alt köşesine gitti ve işaretleri sağdan sola takip etmeye başladı.

Sağdan sola.

Onları *böyle* okumak gerekiyordu, diye düşündü Victor.

Ki bu da, *baştan beri* yanıldığı anlamına geliyordu.

Kolcu Bay Kuş resim kutusuyla sihirbaz sırasını taradı, sonra da hızla çözülen canavara döndü.

Kolu döndürmeyi bıraktı. Başını kaldırarak herkese parlak bir gülümseme bahşetti.

"Birbirinize biraz daha yaklaşabilir misiniz baylar?" dedi. "Işık çok iyi değil de."

Sihirbazlar itaatkârca sıklaştı.

Soll bir karton parçasına, "Cesete Bakan Sihirbazlar - 3. Çekim" yazdı.

"Düşüşü yakalayamaman çok yazık oldu," dedi Kuş'a, isterinin sınırında bir sesle. "Belki dublörle falan yeniden çekebiliriz."

Ginger kulenin dibindeki gölgelerde oturmuş, dizlerine sarılarak titremesini bastırmaya çalışıyordu. Şey'in denediği şekillerin sonuncusu kendisininkiydi.

Ayağa kalktı ve kaba taş duvara tutunarak kararsızca yürüyüp gitti. Kendisini yakın gelecekte nelerin beklediğinden emin değildi ama söz hakkı varsa, biraz kahve söz konusu olacaktı.

Kule kapısının önünden geçerken ayak sesleri duydu ve Victor'ın Kütüphaneci'yle birlikte sendeleyerek dışarı çıktığını gördü.

Victor konuşmak için ağzını açtı fakat nefes alamadı. Orangutan onu kenara itti ve Ginger'ın kolunu sıkıca kavradı. Ilık,

yumuşak bir kavrayıştı ama aynı zamanda, gerekirse kolunu kolaylıkla içinde parçacıklar olan bir pelte silindirine çevirebileceğini ima eden bir kavrayıştı.

"Uuuk!"

"Bak, bitti artık," dedi Ginger. "Canavar öldü. Olaylar tam da böyle biter, tamam mı? Şimdi ben gidip içecek bir şey bulacağım."

"Uuuk!"

"Git kendini uuuk."

Victor başını kaldırdı.

"Daha... bitmedi," dedi.

"Benim için bitti. Biraz önce kendimin dokunaçlı bir... bir ŞEYE dönüştüğünü gördüm. Öyle bir Şey, kızları biraz etkiler, bilirsin."

"Önemli değil!" demeyi başardı Victor. "Biz yanlış anlamışız! Bak, gelmeye devam edecekler. Holy Wood'a geri dönmeliyiz! Oradan da gelecekler!"

"Uuuk!" diye onayladı Kütüphaneci, mor tırnağıyla kitaba vurarak.

"Eh, bensiz yapabilirler," dedi Ginger.

"Hayır yapamazlar! Yani, zaten yapacaklar! Ama *sen* onları durdurabilirsin! Ah, bana öyle bakmayı bırak!" Kütüphaneci'yi dürtükledi. "Hadi, anlat ona," dedi.

"Uuuk," dedi Kütüphaneci sabırla. "Uuuk!"

"Onu anlamıyorum!" diye feryat etti Ginger.

Victor'ın alnı kırıştı. "Anlayamıyor musun?"

"Maymun sesleri çıkarıp duruyor işte!"

Victor'ın gözleri yana kaydı. "Ee..."

Kütüphaneci bir anlığına, tarihöncesinden kalma küçük bir

heykel gibi durdu. Sonra büyük dikkatle Ginger'ın elini aldı ve okşadı.

"Uuuk," dedi kibarca.

"Özür dilerim," dedi Ginger.

"Dinle!" dedi Victor. "Ben yanlış anlamışım! Sen Şeylere yardım etmeye çalışmıyordun, Şeyleri *durdurmaya* çalışıyordun! Ben yanlış yorumladım! Kapının arkasındaki bir adam değildi o, kapının *önündeki* bir adamdı! Ve kapının önünde duran bir adam," derin bir nefes aldı, "bir *nöbetçidir!*"

"Evet ama Holy Wood'a gidemeyiz!" dedi Ginger. "Kilometrelerce uzakta!"

Victor omuzlarını silkti. "Git kolcuyu getir," dedi.

Ankh-Morpork'un çevresindeki topraklar verimlidir ve şehre kendine has kokusunu veren lahana tarlaları, oralarda bulunur.

Şafak öncesinin kurşuni ışığı, mavi-yeşil tarlaları ve ıspanak hasadı için erkenden işbaşı yapmış iki çiftçiyi kapladı.

Adamlar başlarını kaldırdı. Bir ses duymamışlardı ama sesin olması gereken yerde yolculuk eden bir sessizlik noktası sezmişlerdi.

Gelen şey bir adam, bir kadın ve kırk sekiz beden bir kürk giymiş otuz altı beden birine benzeyen bir şeyden oluşuyordu; üstelik hepsi, titreşerek yol alan bir savaş arabasına doluşmuştu. Araba Holy Wood yolunda uzaklaştı ve gözden kayboldu.

Bir iki dakika sonra, arabanın peşinden bir de tekerlekli sandalye gitti. Aksı kor kızıl parlayan sandalye, birbirine bağrışan insanlarla tıka basa doluydu. Ve içlerinden biri, bir kutuya bağlı kolu çeviriyordu.

Sandalye öylesine yüklenmişti ki, zaman zaman üstünden sihirbazlar dökülüyor, düşenler bağırarak arkasından koşuyor, bir fırsat bulup üzerine atlıyor, sonra bağırmaya devam ediyordu.

Sandalyeyi her kim yönlendirmeye çalışıyorsa pek başarılı değildi ve sandalye yolda sağa sola savruluyordu. Sonunda yoldan tamamen çıktı ve bir ahırın yan duvarından içeri girdi.

Tüm bunlara tanık olan çiftçilerden biri, diğerini dürtükledi.

"Bunu dıkırlarda da gördüydüm," dedi. "Hep aynı şey olur. Ahıra çarparlar, sonra da gıdaklayan davuklarla kaplanmış olarak diğer yandan çıkarlar."

Arkadaşı düşünceli düşünceli çapasına dayandı.

"Görmeye değer bir sahne olurdu," dedi.

"He ya."

"Çünkü biliyorsun evlat, orada yalnızca yirmi ton *lahana* var."

Bir çatırtı oldu, sandalye bir tavuk yağmuru eşliğinde ahırın diğer duvarından fırladı ve çılgınca yola yöneldi.

Çiftçiler bakıştı.

"Eh, tanrılar tepemden baksın e mi," dedi içlerinden biri.

Holy Wood ufukta parlıyordu. Yer sarsıntıları şimdi daha güçlüydü.

Titreşen araba bir ağaç kümesinden çıktı ve kasabaya inen yokuşun tepesinde durdu.

Sis Holy Wood'u kaplamıştı. İçinden ışınlar çıkıyor, gökyüzünde birbirlerini kesiyorlardı.

"Çok mu geç kaldık?" dedi Ginger umutla.

"Neredeyse," dedi Victor.

"Uuuk," dedi Kütüphaneci. Tırnağını sayfada hızla gezdirerek kadim resimyazıları okuyordu... sağdan sola, sağdan sola.

"Doğru olmayan bir şey olduğunu *biliyordum*," demişti Victor. "O uyuyan heykel... nöbetçi. Eski rahipler onu uyanık tutmak için ilahiler söylüyor, ayinler yapıyordu. Holy Wood'u ellerinden geldiğince iyi hatırlıyorlardı."

"Ama ben nöbetçi falan bilmiyorum!"

"Biliyorsun. İçten içe biliyorsun."

"Uuuk," dedi Kütüphaneci, bir sayfaya tırnağıyla vurarak. "Uuuk!"

"Diyor ki, sen muhtemelen, ilk Yüksek Rahibelerin soyundan gelmişsin. Holy Wood'a gelen herkesin soyu... bilirsin... yani, Şeyler buraya gelmeyi ilk başardıklarında şehir tamamen yıkıldı ve hayatta kalanlar dünyanın dört bir köşesine kaçtı, anlıyor musun? Fakat herkes, atasının başına gelen olayları kendine özgü bir biçimde hatırlar; yani sanki kocaman bir hafıza havuzu varmış da biz ona bağlıymışız ve her şey yeniden olmaya başladığında buraya çağrılmışız gibi. Sen her şeyi yoluna koymaya çalıştın ama o zayıftı, bu yüzden sen uyanıkken sana ulaşamıyordu..."

Çaresizlik içinde sustu.

"*Uuuk* mu?" dedi Ginger kuşkuyla. "Bunların hepsini bir tek bir 'uuuk'tan mı anladın?"

"Şey, bir taneden değil," diye itiraf etti Victor.

"Hiç böyle bir..." diye başladı Ginger ve sustu. En yumuşak deriden bile daha yumuşak bir el, elini tutmuştu. Döndü ve fena halde sönük bir futbol topuna benzeyen yüze baktı.

"Uuuk," dedi Kütüphaneci.

Ginger gözlerini bir an onunkilere dikti. Sonra, "Ama ben kendimi hiçbir zaman yüksek rahibe gibi hissetmedim," dedi.

"Bana bahsettiğin o rüya," dedi Victor. "Bana gayet yüksek rahibece gelmişti. Çok... çok..."

"Uuuk."

"Rahibevari. Evet," diye tercüme etti Victor.

"Alt tarafı bir rüya," dedi Ginger endişe içinde. "Kendimi bildim bileli görürüm."

"Uuuk, uuuk."

"Ne dedi?"

"Anılarının muhtemelen senin sandığından daha eskilere uzandığını söylüyor."

Holy Wood önlerinde bir kırağı gibi, pıhtılaşmış bir yıldız ışığı gibi parlıyordu.

"Victor?" dedi Ginger.

"Evet?"

"Herkes nerede?"

Victor yola baktı. Çaresizce kaçışan insanların ve belki de göçmenlerin olması gerektiği yerde... hiçbir şey yoktu.

Yalnızca sessizlik ve ışık.

"Neredeler?" diye tekrarladı Ginger.

Victor onun yüzündeki ifadeye baktı.

"Ama tünel *yıkıldı!*" dedi, cümlesini gerçek kılacağını umduğu yüksek bir sesle. "Tamamen kapandı!"

"Ama trollerin temizlemesi uzun sürmez," dedi Ginger.

Victor... *tarihinemayı* düşündü. Ve binlerce yıldır sürmekte olan o ilk gösterimi. Ve yukarıda yıldızlar değişirken orada bin sene daha oturacak olan tanıdığı onca kişiyi.

"Elbette yalnızca... şey... başka bir yere gitmiş de olabilirler," diye yalan söyledi.

"Gitmediler," dedi Ginger. "Bunu ikimiz de biliyoruz."

Victor çaresizlik içinde ışıklar şehrine baktı.

"Neden biz?" dedi. "Neden *bizim* başımıza geliyor bu?"

"Birilerinin başına gelmeliydi."

Victor omuzlarını silkti.

"Ve yalnızca tek bir şansın olur," dedi. "Değil mi?"

"Ve tam da dünyayı kurtarman gerektiğinde, kurtaracak bir dünya bulursun," dedi Ginger.

"Evet," dedi Victor. "Evet... Ne kadar da şanslıyız."

İki çiftçi ahır kapısından içeri baktı. Lahana yığınları loşluğun içinde vurdumduymazca bekliyordu.

"Lahana olduğunu söylemiştim," dedi biri. "Tavuk olmadığını biliyordum. Lahana gördüğümde anlarım ve ben *gördüğüme* inanırım."

Çok yukarıdan sesler geliyordu ve yaklaşıyordu:

"Tanrılar aşkına be adam! Şunu idare edemiyor musun?"

"Siz ağırlığınızı oraya buraya verirken edemiyorum Rektörüm!"

"Hangi cehennemdeyiz? Bu sisin içinde hiçbir halt göremiyorum!"

"Bakalım... ucunu şöyle çevirirsem... Öyle eğilmeyin! Öyle eğilmeyin! *Öyle eğilmeyin dedim!..*"

Çifçiler yanlara doğru atladı. Uçan süpürge açık kapıdan döne döne girip lahana sıraları arasında kayboldu. Uzak, lahanamsı bir gıcırtı geldi.

Bir süre sonra boğuk bir ses, "Eğildiniz," dedi.

"Saçmalık. Bak başıma yine ne dertler açtın.* Bu ne?"

"Lahana, Rektörüm."

"Bir tür sebze mi o?"

"Evet."

* Siyah-beyaz dönemin ünlü komedi ikilisi *Laurel ve Hardy*'nin marka repliği. [E.N.]

"Sebzelere tahammül edemem. Kanı seyreltir."

Bir sessizlik oldu. Sonra çiftçiler diğer sesin, "Eh, bu konuda çok üzgünüm, seni kan içici zorba yağ fıçısı," dediğini duydu.

Bir sessizlik daha oldu.

"Seni sepetleyebiliyor muyum Veznedar?"

"Hayır Rektörüm. Ben kadroluyum."

"O zaman... çıkınama yardım et de gidip içecek bir şey bulalım."

Çiftçiler sessizce uzaklaştı.

"Tanrılar tepemden baksın e mi," dedi lahanalara inanan çiftçi. "Bunlar sihirbaz. Tepelerinden bakılası sihirbazlarının işlerine bulaşmamak en iyisidir."

"He ya," dedi diğer çiftçi. "Ee... tepesinden bakmak ne demek? Tam olarak yani?"

Sessizlik zamanıydı.

Holy Wood'da ışık hariç hiçbir şey hareket etmiyordu. O da sadece, yavaşça titreşiyordu. Holy Wood ışığı bu, diye düşündü Victor.

Dehşet verici bir beklenti hissi vardı. Bir film seti için 'gerçek olmayı bekleyen bir düş' denebilirse eğer; kasaba bu ölçekte, bir basamak yukarısıydı; yeni bir şey, sıradan dilin tanımlayamadığı bir şey; bekleyen, gerçek bir mekân.

" ," dedi Victor. Sonra durdu.

" ?" dedi Ginger.

" ?"

" !"

Bir an bakıştılar. Sonra Victor kızın elini yakaladı ve onu en yakın binaya sürükledi. Bina lokanta çıktı.

İçerideki sahne tanımlanamazdı. Victor –saçma bir davranış da olsa *menü* dedikleri şeyi üzerine yazdıkları– karatahtayı bulana kadar, tanımlanamadı da.

Tebeşiri aldı.

"KONUŞUYORM AMA BENİ DUYAMIYORM," yazdı ve tebeşiri ciddiyetle uzattı.

"BEN DE. NİYE?"

Victor tebeşiri düşünceli düşünceli atıp tuttu ve sonra yazdı:

"SANIRIM SESLİ FİLMİ İCAT ETMEDİYİMİZ İÇİN. RENKLİ RESİM YAPABİLEN CİNLERİMİS OLMASAYDI, BELKİ BURASI Bİ DE SİYAH BEYAS OLCAKTI."

Çevrelerindeki sahneye baktılar. Hemen her masanın üzerinde, yarısı yenmiş ya da hiç dokunulmamış yemekler vardı. Borgle'ın yerinde çok da sıra dışı bir şey değildi bu ama normalde o yemeklere, kızgın kızgın yakınan insanlar eşlik ederdi.

Ginger en yakınındaki tabağa dikkatle parmağını batırdı.

"*Hâlâ sıcak*," diye ağzını oynattı.

"*Gidelim*," dedi Victor sessizce, kapıya işaret ederek.

Ginger karmaşık bir şey söylemeye çalıştı ama Victor anlamadı. Kaşlarını çatarak Victor'ın boş ifadesine baktı ve yazdı:

"SİHRBAZLARI BEKLEYELM."

Victor donup kaldı. Sonra dudakları, Ginger'ın, anladığını asla kabul etmeyeceği bir laf şekillendirdi. Victor dışarıya fırladı.

Aşırı yüklü sandalye, akslarından dumanlar tüterek caddede yaklaşıyordu. Victor kollarını sallayarak sandalyenin önünde hoplayıp zıpladı.

Uzun –ve sessiz– bir konuşma oldu. En yakın duvara tebeşirle bir sürü yazı yazıldı. Ginger sabrını daha fazla koruyamadı ve o yana seğirtip okudu.

"UZAK DURUN. ORDAN KAÇARLARSA YEMEK OLURSUNUS."

"SİZ DE ÖYLE." Bu daha düzgün bir el yazısıyla yazılmıştı. Dekan'a aitti.

Sonra Victor şöyle yazdı: "FAKT SANIRIM BEN NELER OLDUUNU BİLYORUM. HEM, YOLUNDA GİTMİYEN BİŞEY OLURSA SİZE İHTİYAC OLCAK."

Sonra Dekan'a başını salladı ve Ginger ile Kütüphaneci'nin yanına gitti. Orangutana endişeyle baktı. Teknik olarak Kütüphaneci de bir sihirbazdı... yani, en azından insanken. Bu yüzden tahminen hâlâ öyleydi. Ayrıca *aynı zamanda* bir orangutandı ve acil durumlarda faydalı olabilirdi. Victor riske girmeye karar verdi.

"*Gel*," sözcüklerini şekillendirdi ağzıyla.

Tepeye giden yolu bulmak kolaydı. Eskiden patika olan yerde şimdi geniş bir yol vardı ve telaşla geçenlerin saçtığı ıvır zıvırla doluydu; bir sandalet, atılmış bir resim kutusu, kırmızı bir otriş...

Tepenin kapısı menteşelerinden sökülmüştü. Tünelden donuk bir parıltı geliyordu. Victor omuzlarını silkti ve içeri girdi.

Moloz yığını temizlenmemişti; sadece kenara itilmiş ve kalabalığın geçmesi için düzleştirilmişti. Tavan çökmemişti ve bunun sebebi moloz yığını değildi. Bunun sebebi, Kayağantaş'tı.

Tavanı o tutuyordu.

Zar zor. Çoktan tek dizinin üzerine çökmüştü.

Victor ve Kütüphaneci, trolün iki yanına kayalar yığarak omuzlarındaki ağırlığı bırakabilmesini sağladılar. Trol inledi; ya da en azından inlemiş gibi göründü ve öne devrildi. Ginger kalkmasına yardım etti.

"*Ne oldu?*" sözcüklerini şekillendirdi Ginger.

" ? ?"

Kayağantaş, sesini duyamayınca şaşırdı ve gözlerini kısarak kendi ağzını görmeye çalıştı.

Victor içini çekti. Gözlerinin önüne, koridorda körlemesine koşuşturan insanlar ve yolu tıkayan molozları eşeleyen troller geldi. En zorluları Kayağantaş olduğundan doğal olarak en önemli rolü o oynamış olmalıydı. Ve normalde, beyninin tek işlevi kafatasının içeri göçmesini engellemek olduğundan, yine son derece doğal olarak, tepenin ağırlığını taşımak üzere geride bırakılan kişi o olmuştu. Victor onun, kalabalığın kalanı ilerlemeye devam ederken sessizce seslendiğini hayal edebiliyordu.

Ona neşeli bir mesaj yazmayı düşündü ama Kayağantaş'ın durumunda kesinlikle zaman kaybı olurdu. Hem zaten trolün de buralarda oyalanmaya niyeti yoktu. Yüzünde, kendisine ait özel bir işe konsantre olmuş birinin sert ifadesiyle, tünelde yürüyüp gitti. Yerde sürünen elleri, tozun içinde iki derin yarık bırakıyordu.

Koridor, Victor'ın, gösterim salonunun fuayesi olduğunu yeni fark ettiği mağaraya açılıyordu. Belki binlerce sene önce seyirciler buraya sürü sürü akarak... *ne* almıştı? Takdis edilmiş sosisler belki ya da pörtlemiş kutsal tahıllar...

Mekân şimdi hayaletsi bir ışıkla doluydu. Victor'ın baktığı her yer rutubetli, kadim bir küf tabakası ile kaplıydı. Ama *bakmadığı* her yer, yani göz sınırının hemen kenarında kalan kısımlar, kırmızı pelüş perdeler ve barok altın süslemelerle kaplı bir saray izlenimi veriyordu. O yüzden başını hızla çevirerek hayaletsi, parıltılı imgeyi yakalamaya çalışıyordu.

Kütüphaneci de aynı endişeyle kaş çatıyordu. Victor onu gördü ve mağara duvarına tebeşirle yazdı:

"GERÇEKLİKLER Mİ BİRLEŞYOR?"

Kütüphaneci onayladı.

Victor irkildi. Oluşturdukları bu küçük 'Holy Wood Gerillaları Grubunu' (daha doğrusu iki gerilla ve bir orangutanı) salonun aşınmış basamaklarına götürdü.

Victor daha sonra, herkesi kurtaran kişinin Kayağantaş olduğunu fark edecekti.

Dehşet verici perdede dönen imgelere bir kez baktılar ve yakalandılar...

Düş. Gerçeklik. İnanç.

Bekle...

...ve sonra, Kayağantaş onları ezip geçmeye çalıştı. *Akıl sahibi* her zihni tuzağa düşürüp büyülemek üzere tasarlanmış imgeler elbette ki onda işe yaramadı ve kayalık kafatasının arkasından sekip çıktılar. Kayağantaş onlara dikkat bile etmedi. Aklını kemiren başka kurtlar vardı.*

Dalgın bir trol tarafından ezilerek öldürülme tehlikesiyle yüz yüze kalmak, neyin gerçek neyin gerçekdışı olduğu konusunda kafası karışmış biri için neredeyse ideal bir tedavidir. Böyle bir durumda *gerçeklik*, tüm ağırlığıyla belkemiğinize basan bir şey haline gelir.

Victor doğrulup ayağa kalktı, diğerlerini kendine doğru çekti, salonun karşısında titreşip kabaran dikdörtgene işaret etti ve "*Bakmayın!*" sözcüğünü şekillendirdi.

Başlarını salladılar.

* Orijinal Trolce deyim şöyledir: "Taş beyninde bir iki kıvrım var."

Koltuk sıraları arasındaki koridorda yavaş yavaş ilerlerlerken Ginger, Victor'ın kolunu sıkı sıkı tuttu.

Holy Wood'un *tamamı* oradaydı. Koltuklara dizilmiş, ürperen ışık altında kıpırtısız, yüzlerindeki ifade donmuş, tanıdık kişileri gördüler.

Victor kızın tırnaklarının, derisine gömüldüğünü hissetti.

Kaya vardı, Buzi vardı, lokantacı Fruntkin vardı, kostümcü Bayan Cosmopilite vardı. Gümüşbalık ve bir dizi başka simyacı vardı. Marangozlar ve kolcular vardı; yıldız olamamış yıldızların hepsi, at tutucular, masa temizleyiciler, sıralarda dikilip büyük fırsatı bekleyenler, bekleyenler, bekleyenler... herkes vardı...

Istakozlar, diye düşündü Victor. Eskiden burada büyük bir şehir vardı, bir sürü insan öldü ve şimdi orası ıstakozların evi.

Kütüphaneci işaret etti.

Kayağantaş en ön sırada Yakut'u bulmuştu ve onu koltuğundan kaldırmaya çalışıyordu. Dişi trolü ne tarafa çevirirse çevirsin, Yakut'un gözleri hep dans eden imgelere dönüyordu. Kayağantaş onun önüne geçince bir an gözlerini kırpıştırdı, kaşlarını çattı ve onu kenara devirdi.

Sonra yüz ifadesi yine dondu ve koltuğuna tekrar yerleşti.

Victor elini Kayağantaş'ın omzuna koydu ve teselli edici jestler olduğunu umduğu şeyler yaptı. Kayağantaş'ın yüzü, sanki bir hüzün freskiydi.

Zırhlı adam hâlâ perdenin arkasındaki taş masanın üzerinde, kararmış diskin önündeydi.

Umutsuzluk içinde ona baktılar.

Victor parmağını tozun üzerinde çekinerek gezdirdi. Tozun açıldığı yerde parlak, sarı metalden bir çizgi belirdi. Ginger'a baktı.

"*Şimdi ne olacak?*" sözlerini şekillendirdi.

Kız omuzlarını silkti. Anlamı şuydu: Ben nereden bileyim? Geçen sefer uyuyordum.

Başlarının üzerindeki ekran şimdi iyice kabarmıştı. Şeyler tamamen geçene dek ne kadar zamanları vardı ki?

Victor şeyi... eh, *adamı* diyelim. Victor adamı sarsmaya çalıştı. Çok uzun boylu adamı. Yekpare altın bir zırh içindeki adamı. Bir dağı sarsıp uyandırmaya çalışmaktan farkı yoktu.

Sonra uzandı ve kılıcı kurtarmaya çalıştı ama kılıç kendi boyundan bile uzundu. Onu kaldırabilse bile, ancak bir mavna kadar idare edebilirdi.

Ki zaten uzun adam, kılıcı sıkıca kavramıştı.

Kütüphaneci perdeden yansıyan ışıkta, sayfaları hararetle çevirerek kitabı okumaya çalışıyordu.

Victor taş masanın kenarına tebeşirle yazdı:

"AKLINA HİÇBİŞEY GELMİYO MU?"

Ginger tebeşiri aldı:

"HAYIR! BENİ SEN UYANDIRDIN!! NASIL YAPILIR BİLMİYORM!!! YAPILMASI GEREKEN HER NEYSE!!!."

Dördüncü ünlem işareti eksik kaldı, çünkü tebeşir kırıldı. Tebeşirin bir parçası uçtu, bir şeye çarptı ve uzak bir *ping!* sesi çıktı.

Victor tebeşirin kalan yarısını kızın elinden aldı.

"BELKİ KİTAPA Bİ GÖZ ATMALISIN," diye yazılı bir öneride bulundu.

Kütüphaneci başını salladı ve kitabı kızın ellerine bırakmaya çalıştı. Kız bir an ellerini sallayarak reddetti, sonra gölgelere bakarak durdu.

Kitabı aldı.

Bakışlarını orangutana, trole, sonra da kılıçlı adama çevirdi.

Sonra kolunu arkaya doğru iyice gerdi ve kitabı fırlatabildiği kadar uzağa fırlattı.

Bu sefer çıkan ses *ping* değildi. Kesin, alçak ve çok titreşimli bir *bonnnngg!* sesiydi. Ses bulunmayan bu mekânda, bir şey *ses çıkarmıştı.*

Victor hızlıca kayarak taş masayı dolandı.

Asılı olan büyük disk aslında bir gonktu. Parmağıyla tıklattı, pas parçaları döküldü. Metal, darbenin etkisiyle hâlâ titriyordu ve dokununca bir başka minik gürleme daha çıkardı. Victor'ın gözleri artık bilinçle aradığından, diskin altında, bir ucunda bezden bir topuz bulunan iki metrelik metal bir sopa buldu.

Desteklerin üzerine yerleştirilmiş sopayı kavradı ve kaldırdı. Ya da en azından denedi. Sopa, pas yüzünden yerine yapışmıştı.

Kütüphaneci diğer uçta pozisyon aldı; Victor ile göz göze geldiler ve bu sefer birlikte denediler. Pas parçaları Victor'ın avuçlarına battı.

Hareket ettiremiyorlardı. Zaman ve tuzlu hava yüzünden, gongun çekici ve destekleri tek bir metalik bütüne dönüşmüştü.

Sonra Zaman yavaşlar gibi oldu ve titreşen ışık altında, tıpkı kutuda kayan hareketli resimler gibi, bir dizi donmuş sahneye dönüştü.

Tıkır.

Kayağantaş, Victor'ın başının üzerinden uzandı, çekici sapından kavradı ve paslarını sökerek yerinden kaldırdı.

Tıkır.

Kaslarını gerdi, çekici iki eliyle kavradı ve gonga doğru savurdu. Diğerleri kendilerini yere attı.

Tıkır.

Tıkır.

Tıkır.

Tıkır.

Bir dizi tablo halinde, Kayağantaş an be an ...*tıkır*... birbirinden farklı ama bağlantılı duruşlar alıyormuş gibi göründü. Nasırlı ayağı üzerinde döndü ve çekicin başı ...*tıkır*... karanlığın içinde parlak bir yay çizdi.

Tıkır.

Gonk, darbe yüzünden öyle geriye fırladı ki zincirlerinden kopup salonun duvarına çarptı.

Ve aynı anda ses, sanki bir süredir bir yerde biriktirilmiş ve aniden salıverilmiş gibi geri geldi; neşeyle dünyaya aktı ve bütün kulakların zarlarını boğdu.

Bonnnngg!

Tıkır.

Taş masanın üzerindeki dev şekil ağır ağır doğrulup oturdu, üzerinden yavaş yavaş toz çağlayanları aktı. Tozun altında, geçen yıllara rağmen kararmamış altın vardı.

Sanki bir mekanizma tarafından yönetiliyormuş gibi yavaşça ama kararlılıkla hareket ediyordu. Bir eliyle dev kılıcı kavradı; diğer eliyle taş masanın ucuna tutunup destek alarak, ayaklarına doğru incelen uzun bacaklarını yere indirdi.

Üç metrelik adam doğruldu, ellerini kılıcın kabzasına koydu ve durdu. Masanın üzerindeki duruşundan çok farklı görünmüyordu fakat üzerinde şu an bir tetiktelik havası vardı; rölantide bekleyen dev miktarda enerji hissi gibi. Kendisini uyandıran dörtlüye hiç ilgi göstermedi.

Perde vahşice kabarmayı bıraktı. Sanki bir şey, altın adamın

varlığını sezmiş ve dikkatini ona odaklamıştı. Ki bu da dikkatini geçici olarak başka bir yerden *çektiği* anlamına geliyordu.

Seyirciler kıpırdandı. Uyanıyorlardı.

Victor, Kütüphaneci ile Kayağantaş'ı yakaladı.

"Siz ikiniz," dedi. "Herkesi buradan çıkarın. Onları *hemen* buradan çıkarın."

"Uuuk!"

Holy Wood halkının fazla teşvike ihtiyacı yoktu. Perdedeki şekilleri hipnoz tamponu olmadan görmek, Kayağantaş'tan birazcık fazla beyni olan herkesin, aniden çok çok uzaklarda olma arzusu hissetmesi için yeterliydi. Salondan çıkabilmek için koltuklara tırmanarak kaçmaya çabalıyorlardı şimdi.

Ginger onları takip edecek oldu. Victor onu durdurdu.

"Henüz olmaz," dedi sessizce. "Biz gitmiyoruz."

"O nedenmiş?"

Victor başını iki yana salladı.

"Son çıkanlar biz olmalıyız," dedi. "Hepsi Holy Wood'un bir parçası. Büyüyü kullanabilirsin ama o da seni kullanır. Hem ayrıca... her şeyin nasıl sonlanacağını görmek istemiyor musun?"

"Her şeyin nasıl sonlanacağını *çok uzaklardan* görmeyi tercih ederim."

"Tamam, bir de şöyle bak... çıkmaları birkaç dakika sürecek ve sonra biz kaçarken yolumuz açık olacak. Ne dersin?"

Seyircilerin bağıra çağıra tünele aktığını duyabiliyorlardı.

Victor, bir anda boşalan salonda yürüyerek arka sıraya kadar gitti ve boş bir koltuğa oturdu.

"Umarım bizim Kayağantaş, yine geride kalıp tavanı tutmayacak kadar akıllıdır," dedi.

Ginger içini çekti ve onun yanına oturdu.

Victor ayaklarını önündeki koltuğun arkasına dayadı ve ceplerini karıştırdı.

"Biraz," dedi, "pörtlemiş tahıl ister misin?"

Altın adamı perdenin altından görebiliyorlardı. Başını eğmişti.

"Biliyor musun, Oswald amcama *gerçekten* çok benziyor," dedi Ginger.

Perde o kadar aniden karardı ki içeri akan karanlık neredeyse hışırdadı.

Bu daha önce de defalarca olmuş olmalı, diye düşündü Victor. Düzinelerce evrende. Vahşi bir fikir çıkıp gelir ve sonra bir şekilde altın adam ya da Oswald ya da her neyse, o belirir. Onu kontrol etmek için. Öyle bir şey. Belki Oswald, Holy Wood'u gittiği her yerde takip ediyordur.

Mor bir ışık noktası belirdi ve hızla büyüdü. Victor bir tünele düşüyormuş gibi hissetti.

Altın şekil başını kaldırdı.

Işık kıvrıldı ve gelişigüzel hatlar kazandı. Perde artık yoktu. Eskiden perde olan şey, şimdi dünyaya girmeye çalışan bir varlıktı. Bir imge değil, çılgınca *var olmaya* çalışan bir şeydi.

Altın adam kılıcını kaldırdı.

Victor, Ginger'ın omzunu sarstı.

"Sanırım *artık* çıkmamız gerekiyor," dedi.

Kılıç eskiden perde olan şeyle buluştu. Mağara, altın bir ışıkla doldu.

İlk şok geldiğinde, Victor ve Ginger fuayeye çıkan basamakları koşarak tırmanmaya başlamıştı bile. Tünelin boş ağzına baktılar.

"Hayatta olmaz," dedi Ginger. "Bir daha orada kısılıp kalmam."

Önlerinde su basmış basamaklar vardı. Bu su elbette denize açılıyor olmalıydı ve aslında deniz yalnızca birkaç metre uzaktaydı. Fakat su mürekkep kadar karaydı ve Gaspode'un deyişiyle *tehlikesizdi.*

"Yüzme biliyor musun?" dedi Victor. Arkalarında, mağaranın çürük sütunlarından biri yıkıldı. Salondan korkunç bir feryat yükseldi.

"Çok iyi değil," dedi Ginger.

"Ben de," dedi Victor ve kızın elini tuttu.

"Yine de," dedi, "iyi yanından bak. Yüzme yeteneğimizi *gerçekten* geliştirebileceğimiz, harika bir fırsat."

Atladılar.

Victor kıyıdan elli metre uzakta yüzeye çıktı. Ciğerleri patlayacakmış gibi hissediyordu. Ginger da biraz ötede sudan fırladı. Ayak çırparak izlediler.

Toprak titriyordu.

Yaş tahtalarla, kısa çivilerle inşa edilmiş Holy Wood Kasabası sarsılarak dağılıyordu. Evler, iskambil kâğıtlarından yapılmışlar gibi ağır ağır çöküyordu. Orada burada duyulan küçük patlamalar, çöküşün okto-selüloz stoklarına da ulaştığına işaret ediyordu. Çadır bezinden şehirler ve alçıdan dağlar, kayarak yıkılıyordu.

Ve her şeyin ortasında Holy Wood halkı, düşen kütüklerden kaçınarak ve hiçbir şeyin yollarına çıkmasına izin vermeyerek, canlarını kurtarmak için kaçıyordu. Kolcular, aktörler, simyacılar, cinler, troller, cüceler... Herkes, tümsekleri alev almış karıncalar gibi, başlarını eğip bacaklarını kaldırıp indirerek ve gözlerini öfkeyle ufka dikerek koşuyordu.

Tepenin bir kısmı içine çöktü.

Victor bir an, Oswald'ın dev, altın şeklini gördüğünü sandı; bir ışık huzmesindeki toz zerreleri gibi maddesizdi. Şekil, Holy Wood'ın üzerinde yükseldi ve her şeyi tarayan tek bir darbe ile kılıcını savurdu.

Sonra da yok oldu.

Victor, Ginger'ın kıyıya çıkmasına yardım etti.

Yarı yıkılmış binalardan düşen tek tük tahtaların gıcırtı ve gümlemeleri dışında tamamen sessizlik çökmüş ana caddeye ulaştılar.

Devrilmiş dekor panolarının ve kırık resim kutularının arasında yürüdüler.

Arkalarında, Meyve Yarasası Yüzyılı Stüdyoları'nın tabelası, asıldığı yerden kaydı ve gümleyerek kumların üzerinde düştü.

Borgle'ın lokantasından kalanların önünden geçtiler. Buranın yıkılması, dünyanın ortalama yiyecek kalitesini küçük ama önemli ölçüde arttırmıştı.

Çözülen ve rüzgârda dalgalanan makaralarca filmin arasından geçtiler.

Kırık düşlerin üzerinden aştılar.

Bir zamanlar Holy Wood olan yerin sınırına vardıklarında Victor son bir kez dönüp arkasına baktı.

"Eh," dedi. "Sonunda haklı çıktılar. Bir daha asla *bu* kasabada çalışamayacaksın."

Bir hıçkırık duydu. Ginger'ın ağladığını görerek şaşırdı.

Kolunu ona doladı.

"Hadi gel," dedi. "Seni evine götüreyim."

■

Holy Wood'un –artık köksüz kalmış ve solmaya yüz tutmuş– büyüsü, manzaranın üzerinde çatırdadı ve tamamen gitmeden önce kendini topraklamak için bir yol aradı:

Tıkır...

Gecenin erken saatleriydi. Batan güneşin kırmızı ışığı, günün bu saatinde hemen hemen boş olan Harga'nın Pirzola Evi'nin pencerelerini dolduruyordu.

Kayağantaş ve Yakut, insan boyuna göre yapılmış sandalyelerde rahatsızca oturuyordu.

Yakınlardaki tek kişi Sham Harga'ydı; ne olduğu belirsiz bir ezgiyi ıslıkla çalarak, boş masaların kirini, elindeki bir bez parçasıyla daha düzgün bir şekilde yayıyordu.

"Ee..." dedi Kayağantaş.

"Evet?" dedi Yakut beklenti içinde.

"Ee. Yok bişey," dedi Kayağantaş. Burada konuşulacak şeyler değildi aslında ama Yakut ısrar etmişti. Kayağantaş, kızın beklenti içinde durduğunu hissediyordu fakat aklına gelen tek şey, bir tuğlayla onun kafasına vurmaktı.

Harga ıslık çalınayı bıraktı.

Kayağantaş, başının kendiliğinden o yana döndüğünü hissetti.

Ağzı açıldı.

"*Tekrar çal, Sham*," dedi Holy Wood.

Bir akor vuruldu. Pirzola Evi'nin arka duvarı birden yana kaydı ve bu tür şeyler hangi boyuta gidiyorsa oraya gitti. Normalde Harga'nın mutfağının ve arkasındaki iğrenç arka sokağın doldurduğu boşluğu, belli belirsiz ama tanınmaması imkânsız bir orkestra doldurdu.

Yakut'un elbisesi, bir payet çağlayanına dönüştü. Diğer masalar döne döne uzaklaştı.

Kayağantaş beklenmedik smokinini düzeltti ve boğazını temizledi.

"*Bizi pek çok sorun bekliyo olabilir...*" diye başladı. Sözcükler başka bir yerden gelip doğrudan onun ses tellerine akıyordu.

Yakut'un elini tuttu. Altın uçlu bir baston bir yerlerden gelip sol kulağına çarptı. Siyah, ipek bir şapka hızla maddeleşti ve dirseğinden sıçradı. Kayağantaş onları görmezden geldi.

"*Ama henüz ay ışığı ve müzik varken...*"*

Duraksadı. Altın sözler soluyordu. Duvarlar geri geldi. Masalar yeniden belirdi. Payetler parıldadı ve söndü.

"Ee," dedi Kayağantaş aniden.

Kız dikkatle onu izliyordu.

"Şey. Pardon," dedi. "Bana ne oldu, bilmiyom."

Harga masaya yaklaştı.

"Bütün bunlar da ne..." diye başladı.

Yakut, bakışlarını Kayağantaş'tan çekmeden, kolunu bir ağaç gövdesi gibi uzattı ve Harga'yı çevirip duvara itti.

"Öp beni, seni çılgın aptal," dedi, trolün gözlerine bakarak.

Kayağantaş'ın alnı kırıştı. "Ne?" dedi.

Yakut içini çekti. Eh, insan âdetleri buraya kadardı.

Bir sandalyeyi havaya kaldırdı ve bilimsel bir titizlikle ölçerek trolün kafasına indirdi. Kayağantaş'ın yüzüne bir gülümseme yayıldı ve sonra öne yığıldı.

Kız onu rahatça kaldırdı ve omzuna attı. Yakut Holy Wood hakkında bir şey öğrenmişse, o da Doğru Kişi'nin size bir tuğla ile vurmasını beklememeniz gerektiğiydi. Bir kadın, kendi tuğlalarını kendisi yapmalıydı.

---

* 1937 yapımı *Filoyu Takip Edelim* filminde, Fred Astaire ve Ginger Rogers'ın dans ettiği *Let's Face the Music and Dance* isimli şarkının sözleri. [E.N.]

▪

Tıkır...

Ankh-Morpork'un alüvyonlarından kilometrelerce uzaktaki bir cüce madenindeki çok öfkeli bir denetçi, sessizlik sağlamak için küreğine vurdu ve konuştu:

"Şunu açıkça ifade etmek isterim, tamam mı? Bir daha, ve bu konuda çok ciddiyim, sizden *bir* daha *Hayhohayho* duyarsam, sizi lanet olası bahçe süsleri, çift kafalı baltayı kafanıza gömerim, anladınız mı? Biz *cüceyiz*, lanet olasıcalar! Cüce gibi davranın. Ve buna sen de dâhilsin *Uykucu!*"

Tıkır...

Bana-Bay-Ponpon-De-ve-Gününü-Gör, kum tepesinin üzerine sıçradı ve ileriye baktı. Sonra yine aşağı kaydı.

"Temiz," dedi. "İnsan yok. Yalnızca yıkıntılar var. Tam istediğimiz gibi."

"Ssonunda kendimizse ait bir yer," dedi kedi mutlu mutlu. "Şekil ya da türlerine bakmakssızsın bütün hayvanların kussurssuz bir uyum içinde..."

Ördek vakladı.

"Ördek diyor ki," dedi Bana-Bay-Ponpon-De-ve-Öl, "bir denemeye değermiş. Akıllı yaratıklar olacaksak, bu işte *iyi* olalım bari. Hadi gelin."

Sonra ürperdi. Hafif, ekşi bir statik elektrik tadı alır gibi oldu. Kum tepelerinin üzerindeki hava bir an için, çok sıcakken olduğu gibi dalgalandı.

Ördek yine vakladı.

Bay-Ponpon-Değil burnunu oynattı. Yoğunlaşmak birden çok zor gelmeye başlamıştı.

"Şey, Ördek diyor ki," dedi tereddütle, "ördek diyor ki... diyor ki... ördek... diyor... ki... vak?.."

Kedi fareye baktı.

"Miyav?" dedi.

Fare omuzlarını silkti.

"Ciyyk," diye yorum yaptı.

Tavşan kararsızca burnunu oynattı.

Ördek gözlerini kısarak kediye baktı. Kedi tavşana baktı. Fare ördeğe baktı.

Ördek hızla gökyüzüne fırladı. Tavşan çabucak kaybolan bir kum bulutuyla uzaklaştı. Fare kumların üzerinden kaçtı. Ve kedi, kendisini haftalardır hissettiğinden çok daha mutlu hissederek farenin peşine düştü.

Tıkır...

Ginger ile Victor, Yamalı Davul'un bir köşesindeki masada oturuyorlardı. Bir süre sonra Ginger, "İyi köpeklerdi," dedi.

"Evet," dedi Victor dalgın dalgın.

"Buzi ve Kaya *uzun zamandır* moloz yığınını kazıyor. Bir sürü mahzen odası falan bulmuşlar... Üzgünüm."

"Evet."

"Belki onları hatırlatacak bir heykel falan dikmeliyiz."

"Emin değilim," dedi Victor. "Yani... köpeklerin heykellere ne yaptığını düşünürsen... Belki köpeklerin ölmesi de Holy Wood'un bir parçasıdır. Bilmiyorum."

Ginger parmağını masanın üzerindeki bir budak deliğinin çevresinde gezdirdi.

"Artık her şey bitti, biliyorsun değil mi?" dedi. "Artık Holy Wood yok. Her şey bitti."

"Evet."

"Ataerk ve sihirbazlar bir daha tıkır yapılmasına izin vermeyecek. Ataerk bu konuda çok kararlıydı."

"Kimsenin tıkır yapmak istediğini sanmıyorum zaten," dedi Victor. "Ama şimdi Holy Wood'u kim hatırlayacak?"

"Nasıl yani?"

"O eski rahipler, Holy Wood'a dayalı bir tür yarım yamalak din yaratmışlardı. Ama sonra onlar da onun gerçekte ne olduğunu unuttu. Fakat bu önemli değil. İlahilere ve ateşlere gerek olduğunu sanmıyorum. Holy Wood'u *hatırlaman* yeterli. Birinin, Holy Wood'u *çok iyi* hatırlamasına ihtiyacımız var."

"Evet," dedi Ginger sırıtarak. "Bin filin hafızasına ihtiyacın olurdu."

"Evet," dedi Victor bir kahkaha atarak. "Bizim zavallı Dibbler... Hiç bin fili olamadı..."

Ginger bir patates parçasını çevirdi. Aklında bir şey vardı ve bu, yemek değildi.

"Ama harikaydı, değil mi?" diye patladı. "Gerçekten muhteşem bir şeyimiz vardı, değil mi?"

"Evet."

"İnsanlar gerçekten güzel olduğunu düşünüyordu, değil mi?"

"Ah, evet."

"Yani... dünyaya gerçekten de büyük bir şey getirdik..."

"Hem de çok *büyük*."

"*Onu* kastetmedim. Perde tanrıçalığı abartıldığı kadar değil, biliyorsun."

"Doğru."

Ginger içini çekti. "Artık Holy Wood büyüsü kalmadı," dedi.

"Bence biraz kalmış olabilir," dedi Victor.

"Nerede?"

"Etrafta süzülüyordur. Kendini kullandırmak için yollar arıyordur herhalde."

Ginger bardağına baktı. "*Sen* şimdi ne yapacaksın?" dedi.

"Bilmiyorum. Sen?"

"Belki çiftliğe dönerim."

"Neden?"

"Benim şansım Holy Wood'du, anlıyor musun? Ankh-Morpork'da kadınlar için fazla iş yok. En azından," diye ekledi, "benim yapmak istediğim türden işler yok. Şimdiden üç evlilik teklifi aldım. Hem de oldukça önemli adamlardan."

"Gerçekten mi? Neden?"

Kız kaşlarını çattı. "Hey, o kadar da çirkin değilim..."

"Yok, öyle demek istemedim," dedi Victor telaşla.

"Bilmiyorum," dedi Ginger. "Sanırım güçlü bir tüccarsan, ünlü bir karın olması hoş oluyor. Mücevher sahibi olmak gibi bir şey." Bakışlarını indirdi. "Bayan Cosmopilite, beğenmediğim taliplerden birini alabileceğini söyledi. Ben de, 'Üçünü de al,' dedim."

"Seçenekler konusunda ben de hep böyleydim," dedi Victor neşelenerek.

"Öyle mi? Tüm seçenekler bu kadarsa, ben seçmiyorum. Kendin olduktan sonra, olabildiğince *büyük* olduktan sonra, başka ne olabilirsin ki?"

"Hiçbir şey," dedi Victor.

"Kimse nasıl bir his olduğunu bilmiyor."

"Bizim dışımızda."

"Evet."

"Evet."

Ginger sırıttı. Victor kızın yüzünü ilk defa huysuzluk, öfke, endişe ya da Holy Wood makyajı olmadan görüyordu.

"Neşelen," dedi kız. "Yarın yepyeni bir gün."*

Tıkır...

Ankh-Morpork bekçilerinden Çavuş Colon, ana kapının yanında bulunan bekçi kulübesindeki huzur dolu uykusundan uzak bir gürlemeyle uyandı.

Ufku uçtan uca kaplayan bir toz bulutu vardı ileride. Colon bir süre düşünceli düşünceli onu izledi. Bulut gittikçe büyüdü, büyüdü ve sonunda içinden, bir file binmiş kara tenli genç bir adam çıktı.

Fil kapıya yaklaştı ve şehir duvarına gelince durdu. Colon, toz bulutunun hâlâ ufukta olduğunu ve büyümeye devam ettiğini fark etmeden geçemedi.

Oğlan ellerini ağzına boru yaptı ve bağırdı:

"Bana Holy Wood yolunu gösterir misin?"

"Duyduklarıma bakılırsa, artık Holy Wood yok," dedi Colon.

Oğlan düşündü. Elindeki kâğıt parçasına baktı.

"Peki," dedi, "Bay Z.R.R.N. Dibbler'ı nerede bulabilirim, biliyor musun?"

Çavuş Colon kısaltmayı kendi kendine tekrarladı.

"*Zarar* mı demek istiyorsun?" dedi. "Zararına Dibbler mı?"

"İçeride mi?"

Çavuş Colon arkasındaki şehre baktı.

"Gidip bir bakayım," dedi. "Kim soruyor?"

"Onun için bir teslimat var. Yalnız ona söyle, para peşin, kırmızı meşin."

* *Rüzgâr Gibi Geçti*'de Vivien Leigh'ın sarf ettiği, filmin kapanış cümlesi. [E.N.]

"Meşin mi?" dedi Colon, çökmeye başlayan buluta bakarak. "Klatch koyunu mu güdüyorsun sen?"

"Yok. Koyun değil."

Tozun içinde, dev gri alınlar görünür olmaya başlamıştı. Bir de, ancak günlerdir lahana tarlalarında otlayan bin tane filden yükselebilecek, çok belirgin bir koku vardı.

"Burada bekle," dedi Colon. "Ben gidip onu getireyim."

Başını nöbetçi kulübesine geri çekti ve şehri koruyan keskin gözlü savaş gücünün diğer yarısını oluşturan Onbaşı Nobbs'un uyuyan bedenini dürtükledi.

"Neeoluyo?" dedi Nobbs.

"Bu sabah bizim Zarar'ı gördün mü Nobby?"

"Evet, Kolay Sokak'taydı. Ondan bir Sürpriz Jumbo Sosis aldım."

"Sosis işine *geri mi* döndü?"

"Mecburen. Son işinde topu attı. Ne var ki?"

"Dışarıya bir baksana," dedi Colon, ifadesiz bir sesle.

Nobby bir baktı.

Kafasını içeri soktu.

"Şey gibi görünüyor," dedi. "Şey gibi... sen olsan, bin fil der miydin çavuş?"

"Evet. Aşağı yukarı bin derdim."

"Evet. Ben de bin tane kadar olduğunu düşünmüştüm."

"Dışarıdaki adam, bunları Zarar'ın sipariş ettiğini söylüyor," dedi Colon.

"Hadi oradan. *Jumbo* Sosis işine toptan mı girecek o zaman?"

Göz göze geldiler.

Nobby'nin sırıtışı kötücüldü.

"Ah, hadi ama," dedi. "*Ben* gidip söyleyeyim. Lütfen!"

■

Tıkır...

Simyacı *ve* Başarısız Tıkır Yapımcısı Thomas Gümüşbalık, bir deney kabının içindekileri karıştırdı ve özlemle içini çekti.

Holy Wood'da, geri dönüp kazacak kadar cesareti olan herkes için bir sürü altın bırakılmıştı. Ve cesareti olmayanlar için –ki Gümüşbalık, kendisini o listenin en başına yazmakta tereddüt etmiyordu– eski denenmiş-ve-sınanmış ya da daha doğrusu denenmiş-ve-tekrar-tekrar-başarısız-olmuş servet imalatı yöntemleri vardı.

Gümüşbalık evine dönmüş, kaldığı yerden devam ediyordu.

"İşe yarıyor mu?" dedi, derdini paylaşmak için gelen Peavie.

"Şey, biraz gümüşsü oldu," dedi Gümüşbalık kuşkuyla. "Ve metalik gibi. Ve kurşundan daha ağır. Üstelik yapmak için bir ton cevher kaynatman gerekiyor. Tuhaf olan şu ki, bu sefer gerçekten *bir şey* bulduğumu sanmıştım, çok değerli ve nadir bir şey. Bu sefer gerçekten yeni, berrak bir geleceğin yolunda ilerlediğimizi düşünmüştüm..."

"Adını ne koyacaksın?" dedi Peavie.

"Ah, bilmiyorum. Muhtemelen isim vermeye bile değmez," dedi Gümüşbalık.

"Ankhmorporkerya? Gümüşbalıkyum? Kurşundeğilyum?" diye önerdi Peavie.

"Faydasızyum daha uygun olur," dedi Gümüşbalık. "Boş ver. Bunu bırakıp daha akla yatkın bir şey deneyeceğim."

Peavie ateşe baktı.

"Patlamaz, değil mi?" dedi.

Gümüşbalık ona kavurucu bir bakış fırlattı.

"*Bu* madde mi?" dedi. "Bu fikre nasıl kapıldın?"

▪

Tıkır...

Moloz yığınının altı zifiri karanlıktı.

Uzun süredir zifiri karanlıktı.

Gaspode, içinde bulunduğu küçük boşluğun üzerindeki tonlarca taşı hissedebiliyordu. Bunu anlamak için özel köpek içgüdülerine ihtiyacınız yoktu.

Devrilip mahzene düşen sütunun üzerinden sürünerek aştı.

Laddie başını güçlükle kaldırdı, Gaspode'un yüzünü yaladı ve hafifçe havlamayı başardı.

"*Aferin oğlum Laddie... İyi çocuk Laddie...*"

"Aferin oğlum Laddie," diye fısıldadı Gaspode.

Laddie kuyruğuyla bir iki kez taşları dövdü. Sonra bir süre sızlandı. Sızlanmalarının arasındaki sessizlikler giderek daha da uzadı.

Hafif bir ses duyuldu. Taşa sürtünen bir kemik sesi gibi.

Gaspode'un kulakları seğirdi. Yaklaşan şekle baktı. Mutlak karanlıkta bile görülebiliyordu; çünkü *o* her zaman, basit karanlığın becerebileceğinden daha karanlık olacaktı.

Gaspode'un sırtındaki tüyler diken diken oldu. Doğruldu ve hırladı.

"Bir adım daha atarsan bacağını koparıp gömerim," dedi.

Bir iskelet el uzandı ve Gaspode'un kulaklarının arkasını kaşıdı.

Karanlıktan hafif bir havlama geldi.

"*Aferin oğlum Laddie!*"

Yüzünden gözyaşları akan Gaspode, Ölüm'e özür dilercesine sırıttı.

"Acınası bir tip, değil mi?" dedi boğuk sesle.

BİLMİYORUM. KÖPEKLERDEN FAZLA HOŞLANMAM, dedi Ölüm.

"Öyle mi? İş ona gelirse, ben de ölüm fikrinden hiç hoşlanmam," dedi Gaspode. "Şey... ölüyoruz, değil mi?"

EVET.

"Şaşırmadım aslında. Hayatının hikâyesi," dedi Gaspode. "Ölüm ha... Fakat *sanıyordum ki*," diye ekledi umutla, "köpekler için özel bir Ölüm vardır diyorum... İri, siyah bir köpek falan..."

HAYIR, dedi Ölüm.

"Ne tuhaf," dedi Gaspode. "Her cins hayvanın, sonu geldiğinde onu alacak, kendi türüne özgü karanlık bir hayaletinin olduğunu duymuştum. Alınmaca yok," diye ekledi çabucak. "Bana yaklaşıp, 'Tamam Gaspode, buradaki işin bitti, ağır yükünü falan bırak artık ve benimle birlikte, biftek ve sakatatla dolup taşan diyara gel,' diyecek büyük bir köpek geleceğini düşünüyordum."

HAYIR. YALNIZCA BEN VARIM, dedi Ölüm. *NİHAİ* SINIR.

"Peki henüz ölmediysem, nasıl oluyor da seni görüyorum?"

HALÜSİNASYON GÖRÜYORSUN.

Gaspode kulaklarını dikti. "Öyle mi? Vay canına."

"*Aferin oğlum Laddie!*" Havlama bu sefer daha yüksekti.

Ölüm, cübbesinin gizemli derinliklerine uzandı ve küçük bir kum saati çıkardı. Saatin üstteki haznesinde hemen hemen hiç kum kalmamıştı. Gaspode'un hayatının son saniyeleri, geçmişten geleceğe hışırdayarak aktı.

Ve sonra hiç kalmadı.

Ölüm doğrulup kalktı.

GEL, GASPODE.

Hafif bir ses işitildi. Bir pırıltının ses versiyonu gibi.

Kum saati altın kıvılcımlarla doldu.

Ve kum geri geri aktı.

Ölüm sırıttı.

Ve sonra, biraz önce Ölüm'ün durduğu yerde parlak bir ışık üçgeni belirdi.

"*Aferin oğlum Laddie!*"

"İşte burda! Sana havlama duyduğumu söylemiştim!" dedi Kaya'nın sesi. "Aferin oğlum! Gel oğlum!"

"Vay! Sizi gördüğüme çok sevi..." diye başladı Gaspode. Açıklığın etrafında toplanan troller ona hiç dikkat etmedi. Kaya, sütunu bir kenara ittirdi ve Laddie'yi nazikçe kaldırdı. "Zamanın iyileştirmiceği hiçbir şeyi yok," dedi.

"Onu şindi yiyemez miyiz?" dedi bir başka trol yukarıdan.

"Defolu falan mısın? Kahraman köpek bu!"

"Affedersiniz..."

"*Aferin oğlum Laddie!*"

Kaya, köpeği birine uzattı ve delikten çıktı.

"Affedersiniz..." diye arkalarından gakladı Gaspode.

Uzaktan alkışlar duydu.

Bir süre sonra, sırf başka seçeneği olmadığından, sütunun eğimli yüzeyine acılar içinde tırmandı ve kendini moloz yığınının üzerine çekmeyi başardı.

Çevrede kimse yoktu.

Bir su birikintisinden su içti.

Doğruldu ve yaralı bacağını sınadı.

İş görürdü.

Ve sonunda küfretti.

"Havf, havf, havf!"

Durdu. Kulağa doğru gelmiyordu bu.

Tekrar denedi.

"Havf!"

Çevresine bakındı...

...ve dünyanın tüm renkleri solup gitti; o nimet gibi siyahlar ve beyazlar geri geldi.

Gaspode düşündü: Harga tam şu sıralar çöpleri döküyor olmalıydı. Ve bir yerlerde sıcak bir ahır bulabilirdi. Küçük bir köpek, başka ne isterdi ki?

Uzak dağlarda kurtlar uluyordu. Bir başka yerde, dost canlısı evlerde, üzerine isimleri yazılmış çanakları olan tasmalı köpeklerin başları okşanıyordu.

İkisinin arasında bir yerde, aksaya aksaya ama mutlulukla, muhteşem siyah-beyaz günbatımı manzarasına doğru yürüdü, Harika Köpek Gaspode.

Ankh-Morpork'un yaklaşık elli kilometre dönüşyönünde, Halka Deniz'in Kenar Okyanusu'na kavuştuğu bir yerde dalgalar; rüzgârın süpürdüğü, deniz otlarının sallandığı, tümsek ve çukurlarla kaplı küçük bir kumsalı gürleyerek dövüyordu.

Deniz kırlangıçları dalgaları süpürerek uçuyordu. Gökyüzündeki bulutları sürükleyen, kumları ilginç desenlerle hareket ettiren daimi rüzgâr, sarı haşhaşların kurumuş başlarını birbirine çarpıyordu.

Tepenin kendisi kilometrelerce uzaktan görülebiliyordu. Çok yüksek değildi ama kumsalda, ters dönmüş bir tekne ya da çok şanssız bir balina gibi yatıyordu ve çalılarla kaplıydı. Seçme şansı olsa yağmur buraya hiç yağmazdı.

Ama rüzgâr *esiyordu*; Holy Wood Kasabası'nın kuru ve ağarmış tahtalarının üzerine kum yığıyordu.

Esen rüzgâr, terk edilmiş köşelerde nice replikleri uludu.

Kâğıt parçalarını, dünyanın ufalanmaya yüz tutmuş alçı harikalarının arasında yuvarladı.

Tahtaları sarsarak yere düşürdü ve sonra üstlerine kum süpürdü.

Tıkırtıkırtıkır.

Terk edilmiş bir tripodun üzerinde yan yatmış resim kutusunun iskeletinin etrafında fısıldadı.

Sarkmış bir film parçasını yakaladı ve son resim gösterisini çekiştirdi; ufalanmaya yüz tutmuş parlak ruloları kumların üzerinde sürükledi.

Resim yansıtıcının cam gözünün içinde, minik şekiller bir anlığına canlanarak sarsıla sarsıla dans etti...

Tıkırtıkır.

Film koptu ve kumların üzerinde döne döne uzaklaştı.

Tıkır... tıkır...

Kol bir an öne arkaya sallandı, sonra durdu.

Tık.

Holy Wood, düşledi.

SON

Büyünün Rengi

DiskDünya, devasa bir kaplumbağanın sırtında, gerçekliğin sınırlarında bir dünya. Varlığı, tuhaf bir felaket, yani DiskDünya'nın ilk turisti İkiçiçek tarafından tehdit edilmekte. Onun hayatta kalmasını sağlamakla görevli kişiyse, büyücülük okulundan atılmış başarısız bir sihirbaz: Rincewind.

Fantastik Işık

Sakar ve başarısız sihirbaz Rincewind ile tehlikeyi fark etme yeteneği sıfırın altında olan İkiçiçek, kendilerini bir şekilde yeniden Disk üzerinde buluyor. Ancak kıyamet âlâmeti uğursuz bir kızıl yıldız DiskDünya'ya çarpmak üzere ve çarpışmayı önleyecek tek şey Rincewind'in kafasındaki Sihir!

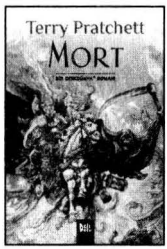

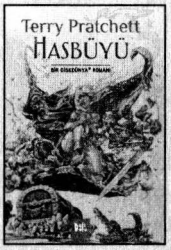
Eşit Haklar

Ölüm gelip onu almadan önce sihirbaz Davul Kütük'ün yaptığı son şey, güç asasını, 'sekizinci oğlun sekizinci oğlu'na aktarmaktı ama... *küçük* bir hata yaptı: Bebeğin cinsiyetine bakmadı. Ve Görünmez Üniversite'nin, Disk'in ilk kadın sihirbazı Eskarina ile tanışması, dünyanın en büyük savaşı demekti.

Mort

Ölüm herkese gelir. Mort'a geldiğindeyse, ona bir iş teklif etti. Ölmenin zorunlu olmadığı konusunda güvence alınca, işi kabul etti Mort; ama daha kariyerinin başında Ölüm'ün çıraklığını yapmanın romantik özlemlerle uyuşmadığını öğrendi: İş işten geçmiş, aşk bacayı sarmıştı!

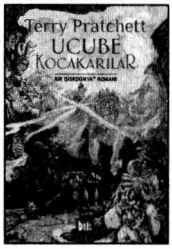

Hasbüyü

Bu bir kuraldır ve çok nadir gerçekleşir: Bir sihirbazın sekizinci oğlunun sekizinci oğlu, bir hasbüyücü olur. Hasbüyücü, Disk üzerindeki diğer büyücülere benzemez; büyü onun damarlarında dolaşır. Tek hareketle dünyaların arasında gezinebilir. Ve hasbüyü, insanlar için değildir; dünyanın sonu demektir.

Ucube Kocakarılar

'Cadı' dendiği zaman, DiskDünya'daki en kudretli büyücüler, en yaman savaşçılar ve en korkusuz krallar bile şöyle bir duraksar. Cadılarla oyun oynanmayacağını en cahil Ankh'lılar bile iyi bilir. Hele de söz konusu cadı, Havamumu Nine ise... Ama Lancre'ın kralkatili dükü, bunlardan habersizdi...

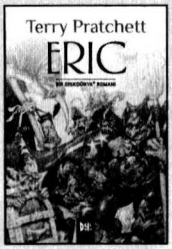
Piramitler

DiskDünya'nın kadim topraklarında, kendi halinde antik bir krallık... Bu krallığın hevessiz veliahtı Teppic... Ve zamanı bile sarsacak kuvvetteki piramitler! DiskDünya tanrılarının müdahil olmaktan hiç çekinmediği Djelibeybi Krallığı'nın kaderi; kahramanlık, şans ve mizahın ellerinde!

Muhafızlar! Muhafızlar!

Ankh-Morpork'un, saygınlığı en düşük birimi, Bekçi Teşkilatı. Ve bu teşkilatın yüzbaşısı, derbeder polis, yalnız adam, amansız hafiye, Sam Vimes! Ejderhalara karşı verilen bu klasik kara polisiye, şehrin dar ve tekinsiz sokaklarında, siyah-beyaz filmlerdeki gibi bir maceraya dönüşüyor!

Eric

DiskDünya'nın tek ve... *en kötü* iblisologuyla tanışın! Eric, boyutlararası bir yerde kısılıp kalmış Rincewind'i bir iblis zannedip çağırınca, en başarısız iblisolog en başarısız sihirbazla bir araya gelmiş oluyor ve Disk'in başına açılacak dertler birbirini kovalıyor! Serinin en komik kitabına hazır olun!

Küçük Özgür Adamlar

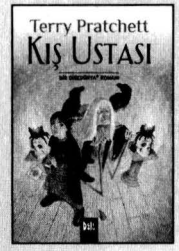
Tiffany Sızı sadece dokuz yaşında ve kaderi onu cadılık yoluna itmeye başladı bile. Küçük kardeşini kaçıran Kötü Kraliçe'yle savaşmak ve topraklarını korumak zorunda. Neyse ki garip telaffuzlu ve hoyrat Küçük Özgür Adamlar, Tiffany'nin en büyük ve en komik destekçileri olacak.

Gökyüzü Dolu Şapka

Masal Diyarı'ndan kurtulup Tebeşir'e dönen Tiffany Sızı'nın yaşadığı dertler bitmiyor. Bu kez de, iyi bir cadı olabilmek için önce iyi bir insan olmayı, sonra da kendisine güvenmeyi öğrenmek zorunda. Neyse ki Havamumu Nine de onun yanında. Ve tabii... Küçük Özgür Adamlar da!

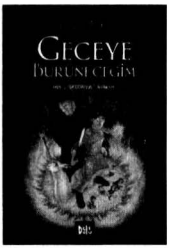

Kış Ustası

Tiffany Sızı, tek bir hata yapıyor, tek bir basit hata. Ve bu, Disk'in tüm iklimini etkiliyor. Kış Ustası, Tiffany'ye âşık olunca, her yer kar altında kalıyor, her yer bembeyaz oluyor! Bu iş biraz havalı da olsa, tehlikesiz değil. Tiffany, Havamumu Nine ve Küçük Özgür Adamlar, çözümün tek adresi.

Geceye Bürüneceğim

Tiffany Sızı artık on beş yaşında ve kendinden çok daha emin. Ve maalesef çok ama çok fazla çalışıyor; Tebeşir'in bütün yükü ve bütün acısı, onun omuzları üzerinde. Neyse ki tüm bu dertlerle uğraşmak onu daha da olgunlaştırıp geliştircek; ne de olsa tepelerin cadısı olmak kolay değil!

Çobanın Tacı

Tebeşir'in derinliklerinde bir şeyler kımıldanıyor. Tiffany Sızı, onu ta iliklerinde hissediyor. Eski bir düşman güç toplamakta. Elfler işgale hazırlanırken, Tiffany tüm cadıları yanına toplamak zorunda. Toprağı korumak için. Kendi, has toprağını... Tepelerin ruhunu... Hesaplaşma vakti yaklaşıyor.

DiskDünya Alt Dizileri

(Parantez içindeki numaralar, kitabın yayın sırasını belirtiyor.)

Sihirbaz ve Kahraman (Rincewind) Romanları
Büyünün Rengi (1) ■ Fantastik Işık (2) ■ Hasbüyü (5)
Eric (9) ■ İlginç Zamanlar (17) ■ Son Kıta (22)
Son Kahraman (27) ■ Görünmez Akademisyenler (37)

Cadı Romanları
Eşit Haklar (3) ■ Ucube Kocakarılar (6)
Cadılar Dışarıda (12) ■ Hanımlar Beyler (14)
Maskeli Balo (18) ■ Carpe Jugulum (23)

Tiffany Sızı Romanları
Küçük Özgür Adamlar (30) ■ Gökyüzü Dolu Şapka (32)
Kış Ustası (35) ■ Geceye Bürüneceğim (38) ■ Çobanın Tacı (41)

Kadim Uygarlıklar Romanları
Piramitler (7) ■ Küçük Tanrılar (13)

ÖLÜM Romanları
Mort (4) ■ Tırpanlı Adam (11) ■ Ruh Müziği (16)
Domuzbaba (20) ■ Zaman Hırsızı (26)

Bekçi Romanları
Muhafızlar! Muhafızlar! (8) ■ Silah Kardeşleri (15)
Kilden Ayaklar (19) ■ Savaş Naraları (21) ■ Beşinci Fil (24)
Gece Bekçileri (29) ■ Güm! (34) ■ Burunotu (39)

Sanayi Devrimi Romanları
Hareketli Resimler (10) ■ Gerçek (25)
Canavar Alayı (31) ■ Postane (33)
Para Basmak (36) ■ Buhar Kaldırmak (40)

Genç Yetişkin Romanı
Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri (28)